

DRUŠTVO MEDICINSKIH SESTER,
BABIC IN ZDRAVSTVENIH
TEHNIKOV C E L J E

NAŠE POTI

Jubilejni zbornik ob 50-letnici
Strokovnega društva medicinskih sester,
babic in zdravstvenih tehnikov
Celje

Celje, oktober 2013

NAŠE POTI Jubilejni zbornik ob 50-letnici Strokovnega društva medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Celje

Izdajatelj in založnik: Strokovno društvo medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Celje

Urednica: Zdenka Salobir

Uredniški odbor: Zdenka Salobir, Marjana Vengušt, Tomislava Kordiš, Petra Auser Štefanič

Lektor: Zoran Pevec

Oblikovanje: Matej Koren, Zdenka Salobir

Fotografija na naslovnici: Miran Salobir

Grafična priprava za tisk: Matej Koren

Tisk: V. P. C., d. o. o., Trnoveljska c. 2 b, Celje

Naklada: 800 izvodov

Celje, oktober 2013

*CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana*

*061.2:616-083(497.4Celje)"1963/2013"
616-083(497.431)(082)*

NAŠE poti / jubilejni zbornik ob 50-letnici Strokovnega društva medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Celje ; [urednica Zdenka Salobir]. - Celje : Društvo medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov, 2013

ISBN 978-961-93374-1-7

ISBN 978-961-93374-2-4 (pdf)

1. Salobir, Zdenka 2. Društvo medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov (Celje)

268771840

KAZALO

NAŠE POTI.....	1
V ZRCALU PRETEKLOSTI IN SEDANJOSTI.....	17
VZORNICI MNOGIM	18
V ZRCALU PRETEKLOSTI IN SEDANJOSTI	20
1963-1973	27
1973-1983	30
1983-1993	33
1993-2003	38
2003-2013	39
NAŠA VIZIJA, DEJAVNOSTI IN NAMEN DELOVANJA	47
LOGOTIP IN ZASTAVA DRUŠTVA.....	48
MEDICINSKA SESTRA PAVLA JAZBINŠEK	49
BILI SVA SODELAVKI	50
POGOVOR Z MEDICINSKO SESTRO REGINO ROZMAN	51
JULIJA DVORŠEK	54
SPOMINI OD VČERAJ, DANES IN ZA JUTRI.....	56
PORTRET VIKTORIJE REHAR	60
ZAVODI SE PREDSTAVIJO.....	64
SPLOŠNA BOLNIŠNICA CELJE	65
VIZIJA RAZVOJA IN DELOVANJA ZDRAVSTVENE NEGE V SPLOŠNI BOLNIŠNICI CELJE.....	67
ODSEK INTENZIVNE MEDICINE OPERATIVNIH STROK SPLOŠNE BOLNIŠNICE CELJE	68
GINEKOLOŠKO PORODNIŠKI ODDELEK.....	71
OTROŠKI ODDELEK	74
ODDELEK CENTRALNE STERILIZACIJE.....	78
ZDRAVSTVENI DOM CELJE.....	81
ZDRAVSTVENI POSTAJI VOJNIK IN DOBRNA.....	83
PATRONAŽNO VARSTVO ZDRAVSTVENEGA DOMA CELJE	84
PSIHIATRIČNA BOLNIŠNICE VOJNIK	88
ZDRAVSTVENI DOM »DR. JOŽETA POTRATE« ŽALEC.....	89
ZDRAVSTVENI DOM LAŠKO	90
ZDRAVSTVENI DOM ŠENTJUR.....	92
ZDRAVSTVENI DOM ŠMARJE PRI JELŠAH.....	93
ZDRAVSTVENI DOM SEVNICA.....	94
DOM OB SAVINJI CELJE	95
DOM STAREJŠIH ŠENTJUR.....	98
PEGAZOV DOM V ROGAŠKI SLATINI	100
PV CENTER STAREJŠIH ZIMZELEN, TOPOLŠICA.....	101
THERMANA, D. D., LAŠKO, DOM STAREJŠIH	103
TRUBARJEV DOM UPOKOJENCEV LOKA.....	106
DOM NINE POKORN GRMOVJE	107
DOBITNIKI PRIZNANJ	109
PLAKETE ZA NAJZASLUŽNEJŠE ČLANE	110

ZLATI	ZNAK,
PRIZNANJE ZBORNICE ZDRAVSTVENE IN BABIŠKE NEGE SLOVENIJE.....	114
SLED DELA.....	125
DOBITNIKI SREBRNIH ZNAKOV	127
VTISI OB PODELITVI SREBRNEGA ZNAKA DMSBZT CELJE	146
PODELITEV NAZIVA ČASTNA ČLANICA DMSBZT CELJE.....	147
DRUŠTVU MEDICINSKIH SESTER, BABIC IN ZDRAVSTVENIH TEHNIKOV CELJE OB 50-LETNICI	149
Z VAMI ŽE ŠESTNAJST LET!	151
KO SPOMINI OŽIVIJO.....	152
MEDICINSKA SESTRA, POKLIC ZA VSE ŽIVLJENJE.....	153
POT, PO KATERI HODIM ŽE 45 LET	155
ČAS POKLICNEGA ŽIVLJENJA	156
KO SE SPOMINI PREBUDIJO	157
INTERVJU S HELENO BREŽNIK	159
DELO MAVČARJA NEKOČ IN DANES	162
"DAJMO ŽIVET!".....	164
VOJAK NA MISIJI.....	165
SPREJELA SEM IZZIV	168
ZAPISAN DINAMIČNEMU POKLICU	169
IZOBRAŽEVANJE.....	173
RAZMIŠLJANJE O IZOBRAŽEVANJU, USPOSABLJANJU IN IZPOPOLNJEVANJU	175
V ZNANJU JE MOČ.....	179
SREDNJA ZDRAVSTVENA ŠOLA CELJE.....	185
VISOKA ZDRAVSTVENA ŠOLA V CELJU.....	187
OD BREZSKRBNIH DNI DO POMEMBNIH ODLOČITEV.....	189
KO SEM ZAPUŠČALA OSNOVNOŠOLSKE KLOPI	190
MOJA MUZIKOTERAPIJA.....	191
KULTURA, UMETNOST, DRUŽENJE IN ŠPORT	193
KULTURA IN UMETNOST	194
VOKALNA SKUPINA CVET	195
PESEM NAS POVEZUJE.....	196
USTVARJALNA OSEMDESETA	197
STROKOVNE EKSKURZIJE IN POTOVANJA.....	198
IZLETI UPOKOJENIH MEDICINSKIH SESTER, BABIC IN ZDRAVSTVENIH TEHNIKOV	202
ŠPORTNE AKTIVNOSTI	204
VZPONI NA TRIGLAV	206
TEKAŠKA EKIPA DMSBZT CELJE	208

NAŠE POTI

ZBORNIKU NA POT

Čas je lahko nekaj relativnega. Enim teče hitro, drugim počasneje. Kazalec na uri se vedno vrti v isti smeri in v enakih časovnih presledkih. Mojih petdeset let je minilo hitro. Ob ustanovitvi društva sem šele dobro pogledala v svet. Za naše društvo pa so to lepa leta, še zlasti zato, ker je število članov nenehno naraščalo. Društveni utrip je bil v petdesetletni zgodovini kot valovanje morja. Včasih mirno, včasih razburkano.

In že je tu leto 2013. Za Strokovno društvo medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Celje je to leto praznovanj in leto pisanja zgodovine. Izvršni odbor društva je s sklepom potrdil izdajo jubilejnega zbornika in določil uredniški odbor. Gospa Tomislava Kordiš me je prosila, da prevzamem delo urednice. Z veseljem in z vso odgovornostjo sem prevzela nalogo, ki je zame in ekipo sodelavcev pomenila tudi nov izziv. Sami pa presodite ali smo delo dobro opravili.

V uredniškem odboru smo si razdelile naloge. Navezale smo stike z nekdanjimi članicami društva, s še aktivnimi medicinskimi sestrami in zdravstvenimi tehnikami, ki so imeli in še imajo zanimivo poklicno pot. Obrnili smo se tudi na tiste, ki šele stopajo po poti izobraževanja, ki jih vodi v zdravstveni poklic. Pri mnogih so spomini oživili preteklost. Za nekatere starejše upokojene medicinske sestre pa so spomini, ko jih je bilo potrebno zlititi na papir, žal pomenili prevelik napor. Zato so nam posredovale samo dragocene podatke. Pri svojem delu smo naleteli tudi na težave in doživele prenekatero razočaranje. Del društvenega arhiva je poniknil neznano kam. Najverjetneje ga je odnesla povodenj. Ugotovile smo, da je v dobi računalnikov, DVD-jev in drugih oblik zapisov še vedno najbolj zanesljiv vir hrambe podatkov papir zložen v fascikel. Zgodilo se je tudi, da je že sklenjen dogovor o pisanju prispevka padel v vodo. Najbolj pa nas je presenetila neodzivnost nekaterih zdravstvenih ustanov, da pošljejo prispevek o svoji ustanovi za objavo v našem jubilejnem zborniku.

A čas je tekkel, gradivo za objavo v zborniku se je množilo. Zbornik je dobival obliko. Ure, ki smo jih prebile ob zbiranju in iskanju arhivskih podatkov so bile načrtno in dobro izkoriščene. Pri tem pa smo bile neprijetno presenečene, da je o medicinskih sestrah, ki so orale ledino na področju razvoja zdravstva, le malo napisanega. Le tu in tam smo naleteli na kakšno ime. Morda pa je to izziv za prihodnje raziskovanje in novo popotovanje v preteklost?

V zborniku smo želeli ponovno predstaviti vse prejemnike društvenih plaket, srebrnih in zlatih znakov ter častnih članic. A nam to ni uspelo v celoti, ker v arhivu niso bili ustrezno shranjeni omenjeni podatki. Zato se nagrajencem, ki jih v zborniku morda nismo omenili, iskreno opravičujemo.

Na tem mestu se želimo zahvaliti vsem, ki so nam priskočili na pomoč in prispevali podatke, da smo lahko oživili zgodovino društva, vsem, ki so z veseljem delili z nami delček svoje poklicne preteklosti in življenjske poti ter vsem, ki so prispevali dragoceno arhivsko fotografsko gradivo. Zgodovino pišemo tudi za bodoči rod članov in upamo, da bodo gradili zgodovino še najmanj naslednjih pet desetletij.

Iskrene čestitke vsem članicam in članom ob visokem društvenem jubileju.

Zdenka Salobir,
urednica

SPOŠTOVANI!

V izredno čast mi je, da vas lahko nagovorim v prvem zborniku Strokovnega društva medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Celje.

Zdravstveni delavci smo v svojem poklicu ena najštevilčnejših organizacij in delujemo na vseh področjih od promocije zdravja do paliativne oskrbe pacientov. Področja dela so vsa zelo zahtevna in nemalokrat je za to potreben izreden napor vsakega posameznika. Področja, kjer delujemo, so tako široka, da moramo za kvalitetno delo pokazati in imeti največ znanja. Ne dopušča se polovičarstva ali površnosti. Biti povezani v Društvo medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov pa je dragocena izkušnja, ker še dodatno dokazujemo, da smo velika povezana skupina in smo zato še močnejši. Smo enotni, v stroki napredujemo in smo tudi povezani v družabnem življenju. Povezanost v družabnem življenju, kot so izleti, kulturne prireditve in druga druženja, je dobro izhodišče za opravljanje zdravstvene nege na vseh področjih, kjer smo zaposleni. Izobraževanje, usposabljanja in izpopolnjevanja pa so tudi ena od nalog DMSBZT Celje, ker omogočajo vsem članom, da pridobijo določena znanja.

Za delovanje zdravstvene nege bi lahko rekli, da je enostavno, pa ni. Kljub temu, da smo v enaindvajsetem stoletju, se dogaja, da ljudje ne poznajo osnovnih načel higiene, prehrane in drugih potrebnih samoumevnih znanj za zdravo in normalno življenje. Imam občutek, da ob vsej tehnologiji ne vedo skoraj nič, kar bi moralo biti samoumevno. Mi, ki smo zaposleni v zdravstveni negi, smo tisti, ki kljub začaranemu krogu znanja in neznanja, osvetlimo določena področja in s tem ohranjamo ljudi zdrave. Torej ni nič drugače, kot je bilo v času F. Nightingale, ko je hodila z lučjo med bolnimi. Vsi, ki smo delujoči v zdravstveni negi, nosimo luč do vsakogar, ki jo potrebuje. Osvetljujemo področja, ki so včasih brezizhodna in brezupna, včasih pa področja, ki so nam mogoče samoumevna, drugim pa ne. Luč nosimo v vsakega posameznika, hišo, dom, bolniško sobo, ambulanto in ne nazadnje tudi na ceste, kjer se dogajajo vsakodnevno nesreče. To je luč znanja, vedenja, spoznanja in tudi luč spreminjanja. Moč za spreminjanje pa je ena od lastnosti, ki bi se je morali še bolj zavedati vsi, ki smo zaposleni v zdravstveni negi. Mi smo tisti, ki nam je s poklicem dana moč za spremembe na boljše in kvalitetnejše življenje vseh ljudi. Od rojstva do smrti.

Da smo člani DMSBZT Celje, bi moralo biti samoumevno, ni potrebno vedno gledati na velike koristi, ki bi jih s tem imeli. S članstvom dokazujemo kaj smo, kaj pomenimo in kje smo v današnjem času. Biti član pomeni, biti ponosen na to kar smo. Ponosni moramo biti na opravljanje zdravstvene nege in spreminjanje na boljše na vse področjih. V vseh teh letih so kolegice naredile ogromno dela, ki je neprecenljive vrednosti za nas danes in za naše zanamce. Kultura povezovanja mora biti tudi v prihodnje nekaj samoumevnega in naj se nadaljuje še naslednjih petdeset let.

Vsem članom in članicam iskreno čestitam ob dosedanji petdesetletni poti.

Tomislava Kordiš,
predsednica DMSBZT Celje

Bojan Šrot, župan MO Celje
(Foto: Matjaž Očko)

SPOŠTOVANI!

Zdravje je naše največje bogastvo, je vrednota in osnovni pogoj za kvalitetno, izpolnjeno življenje. Ljudje vse življenje, pa naj bo to preventivno ali zaradi različnih bolezni, potrebujemo pomoč zdravstvenih delavcev. Pri tem niso ključni le zdravniki, pogosto smo večkrat v stiku s tistimi, ki so zdravnikom v oporo in imajo toliko strokovnega znanja, da nam marsikdaj lahko pomagajo tudi samostojno.

Medicinske sestre, babice in zdravstveni tehniki so izjemno pomemben člen v zdravstvenem sistemu, saj so prav ti tisti, ki s prijazno besedo in pravilnim pristopom olajšajo marsikatero težavo, nelagodje in mnogokrat tudi strah.

Vesel sem, da je celjsko društvo medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov uspešno in prizadevno. Vaša predanost delu se ne odraža le na delovnih mestih, temveč ste aktivni tudi širše. Delujete na področju izobraževanja, usposabljanja in izpopolnjevanja, poskrbite pa tudi za pestre prostočasne aktivnosti, kar je za dobro medsebojno sodelovanje zagotovo koristno. Vaš prispevek h kvaliteti življenja v knežjem mestu cenimo.

V ponos mi je, da vam lahko čestitam ob 50-em jubileju in vam zaželim, da bi svoje delo še naprej opravljali z veliko mero ljubezni, saj je to v vašem poklicu ključno. Zdravje ljudi je namreč zagotovo najpomembnejše in najplemenitejše življenjsko poslanstvo.

Vse najboljše!

Bojan Šrot
župan Mestne občine Celje

OB 50 OBLETNICI DMSBZT CELJE

Iskrene čestitke, spoštovana predsednica, kolegice in kolegi, članice in člani regijskega strokovnega društva medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Celje ob okroglem jubileju 50-letnici delovanja vašega društva. Praznujte s ponosom, z veseljem in hvaležnostjo, da je društvo dočakalo zavidljivo obletnico, ki se je ne bi branilo nobeno društvo ali sorodna organizacija.

Naj vam ob tem lepem jubileju tudi vsi, ki se zavedamo pomena stanovskega, tudi regijskega združevanja, sporočimo, da smo ponosni na vas, da smo hvaležni tudi v krovni nacionalni organizaciji Zbornici zdravstvene in babiške nege Slovenije – Zvezi strokovnih društev medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Slovenije (Zbornica-Zveza), da je DMSBZT Celje vsa desetletja intenzivno razvijalo pripadnost tako stroki kot organizaciji in bilo prisotno ter prepoznavno tako na regijskem kot tudi na nacionalnem nivoju.

Zveza strokovnih društev medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Slovenije, prvotna oblika organiziranega delovanja, v katero se je najprej z medsebojno pogodbo, potem v statutu, povezalo enajst regijskih strokovnih društev, med njimi tudi Društvo medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov (DMSBZT) Celje, je leta 2012 praznovala 85 let svojega obstoja. Zbornica zdravstvene in babiške nege Slovenije (drugi del naše skupne organizacije) je isto leto praznovala dvajset let. Tako smo istočasno praznovali okroglo in polokroglo obletnico nacionalne stanovske strokovne organizacije, kar seveda šteje. Kot šteje pol stoletja skrbi za prepoznavnost, pripadnost (identiteto), poklicni skupini oz. skupinama (če posebej štejemo babice), stroki, našemu cehu. Prav naša stroka se v zadnjih desetletjih razvija z veliko naglico, kar nam priznajo tudi druge poklicne skupine in naši sodelavci v timih.

Društvo medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Celje je prepoznavno v slovenskem prostoru zdravstvene in babiške nege, enako kot drugih deset regijskih društev, ki sestavljajo jedro naše krovne organizacije Zbornice-Zveze. Velika bera aktivnosti, dogodkov in bogatih strokovnih vsebin, ki jim ni manjkalo izvirnih pristopov, se je nabralo v teh letih in desetletjih in bodo s ponosom zapisani v arhivih, na fotografijah, zaznamovani bodo za vedno v Utripu in še marsikje. Vse aktivnosti in prizadevanja generacij kolegic in kolegov so tudi v celjski regiji povezane z voljo in željo po združevanju, sodelovanju, izražanju pripadnosti stanu, stroki in nacionalni organizaciji.

Društvo je skozi leta razvijalo svoje delovanje in združevalo (na prostovoljni osnovi) številno članstvo. Na spletni strani ima takole opredeljeno svoje delo: »Namen združenja je predvsem razvoj kakovostne in varne zdravstvene in babiške nege. Poudarek dajemo vseživljenjskemu izobraževanju na področju stroke, razvijamo izvajanje učnih delavnic s področja stresa in komunikacije ter obvladovanja konfliktnih situacij in na takšen način prispevamo k boljšemu razvoju medosebnih odnosov. V vsem tem času smo bili aktivno vključeni v vsa dogajanja na področju zdravstvenega varstva, zdravstvene nege, izobraževanja in raziskovalnega dela. Sproti spremljamo tudi aktualna politična dogajanja v naši lokalni in regionalni skupnosti« (<http://www.dmsbzt-celje.si/predstavitev>).

DMSBZT Celje je med drugim prepoznavno po nekaterih aktivnostih, ki dajejo njihovem delovanju svojevrsten pečat. Z zanimanjem spremljamo npr. izobraževanja, pa tudi vabljev program druženja

članic in članov v prostem času, kamor spadajo izleti, potovanja, pohodništvo in Vokalna skupina Cvet. Prepoznavna so tudi nekatera imena, recimo gospa Olga Nezman v povezavi s sindikalnim gibanjem in seveda z omenjeno glasbeno skupino, Marjana Vengušt kot dolgoletna predsednica društva, ki je pred kratkim predala vodenje društva kolegici Tomici (Tomislavi) Kordiš, Magda Brložnik, ki je dolgo predsedovala Sekciji medicinskih sester v patronaži, in številni drugi.

Proslava ob 40-letnici DMSBZT Celje
(Vir: Arhiv DMSBZT Celje)

Spomini, povezani z DMSBZT Celjem, segajo daleč v zgodovino; človeški spomin je omejen in sega le v dolžino enega obdobja njegovega življenja, tako pravijo. Zato je prav, da se ob tako pomembnih obletnicah, kot je praznovanje Abrahama, zavemo in poudarimo, da ni nič nastalo z nami (našo generacijo) in se nič z nami ne bo končalo. Ob prav tako okrogli 50-letnici DMSBZT Novo mesto sem v podobnem nagovoru zapisala: ...»Spomini, zapisi, fotografije, številni arhivski viri, prizadevanja posameznic in posameznikov, članic in članov društva, njihovih bližnjih ter drugih, ki spremljajo/mo delovanje regijskega strokovnega društva, segajo v različna zgodovinska obdobja. Zelo podobno bi lahko napisala za vaše društvo. Posebej ostajajo v spominu vsakoletna zaznamovanja mednarodnih dni medicinskih sester, eno takih nepozabnih je bilo leta 2004 tudi v Celju. Ljubljanski Dnevnik je ta dan zapisal:

CELJE-Mednarodni svet medicinskih sester, ki povezuje na milijone medicinskih sester iz 125 držav, je za današnji mednarodni dan medicinskih sester izbral geslo »Medicinske sestre delajo z revnim, proti revščini«. Zbornica zdravstvene nege Slovenije-Zveza društev medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov (Zbornica-Zveza) bo tako v Celju dopoldan pripravila okroglo mizo na temo Združimo moči proti revščini, v dvorani Celjskega sejma pa bo popoldan potekala osrednja državna slovesnost ob mednarodnem dnevu. V okviru mednarodnega dneva Zbornica-Zveza pripravlja zbiranje pripomočkov za osebno nego, ki jih bodo posredovali človekoljubnim organizacijam.

Na slovesnost v Celju je Zbornica-Zveza sicer povabila tudi predstavnike ministrstva za zdravje, ministrstva za delo, družino in socialne zadeve, urada varuha človekovih pravic, Rdečega križa Slovenije in Inštituta Antona Trstenjaka. S področja zdravstvene nege pa so povabljene tudi medicinske sestre,

Darinka Klemenc na podelitvi Srebrnih znakov leta 2013
(Foto: Matej Koren)

ki bodo problem revščine osvetljevale predvsem s področij zdravstvene nege pacienta v domačem okolju. Na svečanosti pa bodo med drugim podelili tudi deset zlatih znakov Zbornice-Zveze; slednje stanovska organizacija medicinskih sester podeljuje članom, ki so z delom in vzgledom pomembno prispevali k razvoju stroke in pozitivni poklicni podobi. Letošnji dobitniki so Flory Banovec, Branka Drk, Mira Frangež, Saša Kadivec, Slavica Klančar, Tatjana Kumar, Jože Lavrinec, Ljubica Lednik, Zorica Šuligoj in Olga Šušteršič. Mednarodni svet medicinskih sester je v poslanici ob današnjem dnevu sicer opozoril, da polovica svetovnega prebivalstva živi z manj kot dvema ameriškim dolarjema na dan. Poleg tega na dan zaradi lakote umre 24.000 ljudi, predvsem otrok, medtem ko 1,2 milijarde ljudi nima dostopa do neoporečne vode.

Tema, okrog katere se je »vrtelo« tisto leto naše praznovanje mednarodnega dneva medicinskih sester, je bila revščina; tako smo s pomočjo tedanjega vodstva (hvala, Marjana) poleg simpozija, kamor je bilo povabljenih nekaj eminentnih predavateljev, naredili posebno humanitarno akcijo-zbiranje pripomočkov za osebno higieno po vsej Sloveniji in zbrano predali humanitarnim organizacijam. Zbiralna akcija je bila nepozabna in uspešna. Morda bi bilo smiselno vsake toliko časa kaj podobnega ponoviti.

Toliko – malce pogleda nazaj – za zgodovino. V teh dneh, ko praznujete, bo priložnosti za obujanje spominov veliko. Naj bodo to prijazni, lepi spomini, iskrene zahvale, smeli trenutki kljub težkim, kriznim časom naj bo to tudi priložnost za spodbudo, za osvežitev dejstva, da le s skupnimi močmi in skupnim nastopom zmoremo, da le združeni v skupno organizacijo kaj dosežemo.

V pol stoletja delovanja društva se je nabralo veliko materiala za obujanje spominov, ki naj bo istočasno tudi popotnica za smeli pogled naprej. Nikoli v zgodovini nista imeli zdravstvena in babiška nega zavirljivega, še manj prestižnega položaja v družbi. A razvoja stroke ni moč ustaviti, svet se nikoli ne zavrti nazaj, vedno le naprej. Enako je tudi z delovanjem društva. Lepo število članic in članov je kazalnik, da ljudje kljub prostovoljnemu združevanju prepoznajo vrednost biti član ali članica regijskega društva. Kot dobra popotnica za naprej bodo ostala prizadevanja številnih posameznic in posameznikov, ki so se želeli združevati, so imeli voljo in veselje, čutili dolžnost nadaljevati z delom svojih predhodnic/kov, predvsem pa združeni razvijati stroko, identiteto poklica in profesionalne vrednote.

Iskrene čestitke in lepe želje v imenu vseh, ki s(m)o, ki v tem trenutku, in ki bomo/bodo v bodoče »krojili usodo« slovenske zdravstvene in babiške nege, tudi celjskega društva, prejšnjim, sedanjemu in prihodnjim vodjem društva. Čestitke za lep jubilej želim v imenu Zbornice-Zveze in v mojem imenu.

Darinka Klemenc,
predsednica Zbornice-Zveze

SPOŠTOVANE KOLEGICE IN KOLEGI V CELJSKI REGIJI,

vsak začetek organiziranega delovanja medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov po strokovni ali regijski pripadnosti pomeni spodbudo za razvoj, tako profesionalne skupine, kot tudi regije, kjer je organizacija nastajala in sledi svoji viziji, napredku in razvoju. Pol stoletja delovanja društva medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Celje pomeni vtkanost v delovanje nešteti oseb, dogodkov, učenja in dela, ki jih je po najboljših močeh gradila stroka zdravstvene in babiške nege. Posamezna imena, ki jih spominja zgodovina, brez skupinskih naporov medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov v regijskem in nacionalnem prostoru ne bi zmogla in znala graditi postulate naše stroke. Pripravljenost za učenje in spremembe ter naklonjenost le–tem so odraz prizadevanj vseh nas, ki dajemo stanovski prispevek. Zato je sleherna obletnica priložnost, da to znova obudimo in počastimo.

Morda smo na preizkušnji, tako kot naše kolegice v povojnem obdobju, v času nastajanja mnogih regijskih društev, da zopet znova premagujemo velike razlike, ovire, spodbujamo kolegice in kolege k izobraževanju in obstanku v stroki znotraj domovine. To vsekakor ni vedno pospremljeno le z dobrimi izidi.

Graditev stroke, tako na lokalni, kot tudi regijski ravni, je pogojeno s povezovanjem, ki smo ga medicinske sestre, babice in zdravstveni tehniki začeli že pred mnogimi desetletji. Pred nedavnim je zvezna organizacija zaznamovala 85 let začetkov organiziranega delovanja. 50 let celjskega društva je povezano s skupnimi dejanji, ki vodijo k napredku in boljši poti do zdravja slovenskega pacienta.

V Društvu medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Ljubljana vam izrekamo čestitke, za vaša prizadevanja in vam želimo dobro pot razvoja in sodelovanja z nami ter z vsemi drugimi regijskimi strokovnimi društvi in strokovnimi sekcijami medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov v Sloveniji.

Durđa Sima,
predsednica DMSBZT Ljubljana

SPOŠTOVANI!

Društvo medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Gorenjske v nadaljevanju (DMSBZT Gorenjske) deluje na področju Gorenjske že od leta 1956. Namen društva je, da skrbi za izobraževanje, strokovno izpopolnjevanje članov in s tem kontinuiran prenos znanja na njih ter razvoj zdravstvene in babiške nege. Strokovni namen društva je krepitev vloge in pomena dela medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov v slovenskem in mednarodnem prostoru. Pomembna vloga društva je skrb za kulturno, stanovsko, socialno in športno dejavnost članov. Društvo za strokovni razvoj članov vsako leto organizira in izvede različna strokovna usposabljanja, izobraževanja in tečaje tujih jezikov.

Za sprostitev in spodbujanje ustvarjalnosti članov pa poskrbi z organizacijo izletov, pohodov, športno-rekreacijskih aktivnosti, ustvarjalnih delavnic, kliničnih večerov in čajank. Čajanke ob skodelici dišečega okusnega čaja so namenjene sprostitvi, klepetu s kolegicami in spoznavanju zanimivih gostov z različnih področij umetnosti in kulture. V društvu deluje tudi gledališka skupina. Prav tako je v njem že vsa leta aktivno vključena tudi skupina upokojenih medicinskih sester. Društvo si želi tudi sodelovanje s študenti zdravstvene nege. Zato je skupaj z njimi začelo prirejati klinične večere, to pa pomeni nov korak v povezavi med zaposlenimi v zdravstveni negi in študenti zdravstvene nege. V študentskem kotičku na spletni strani društva imajo študentje možnost objave svojih prispevkov.

Konec leta se zaključi s tradicionalno slavnostno prireditvijo in podelitvijo priznanj »Srebrni znak«. Zaključek leta v društvu strnemo na vsakoletnem strokovnem srečanju z združenim rednim letnim občnim zborom DMSBZT Gorenjske. Poročila in vse aktualne dogodke pa objavimo v internem glasilu društva Utrinki.

Ob tej priložnosti stanovskim kolegicam in kolegom iz DMSBZT Celje iskreno čestitamo.

Tanja Pristavec,
predsednica DMSBZT Gorenjske

STROKOVNEMU DRUŠTVU MEDICINSKIH SESTER, BABIC IN ZDRAVSTVENIH TEHNIKOV CELJE, OB ZLATEM JUBILEJU, NA POT

Rojstvo je nekaj najlepšega kar se nam lahko zgodi. Praznovanje obletnic tega, pa je dogodek, ki nas zaznamuje v življenju. Podobno je tudi z rojstvom in delovanjem društva.

Praznujete petdeseto obletnico. Častitljiv jubilej, ki bo zapisan v anale vaše in naše zgodovine. Petdeset let graditve in ustvarjanja nosi zanamcem velik zaklad strokovne dediščine, pacientom pa kakovost in varnost.

Vseživljenjsko učenje, druženje, izletništvo, petje, izpopolnjujejo vaše člane, da ne izgorevajo v obremenitvah poklicne poti. Zdravstvena nega, ki postaja znanost in morda tudi umetnost, je vse zahtevnejša, zato je podpora, ki jo vaši člani lahko najdejo v društvu, neprecenljiva.

Strokovni društvi Celje in Pomurje sta zelo povezani, ker ju družijo pesem. Pevska zborova Cvet in Žarek cvetita in žarita v skupnih spominih.

Z delom tkete stroki zdravstvene nege pot, po kateri je izvajalcem zdravstvene in babiške nege lažje hoditi, posebej še danes, ko smo v krepljivi globalne krize.

Pomembni jubileji so vedno priložnost za pogled nazaj in za ustvarjanje prihodnosti. Imejte vizijo, ki bo medicinske sestre, babice, zdravstvene tehnike in bolničarje, bogatila in združevala, da bodo lahko še naprej gradili stroko za skupno dobro pacientov, njihovih svojcev in vse družbe. Povezani smo močnejši, zato bodite s stanovsko in strokovno oporo še močnejši, vidnejši in proaktivni.

Iskrene čestitke za petdeseto obletnico delovanja z željo odličnih povezovanj, optimizma, novih idej, bogastva dejanj in veliko žlahtnih besed.

Daniela Mörec,
predsednica DMSBZT Pomurja

OB 50-LETNICI DELOVANJA DMSBZT CELJE

Leta kar prehitro minevajo, minila so tudi desetletja, kar 50 jih je DMSBZT Celje nabralo. V tem času so medicinske sestre, babice in zdravstveni tehniki priredili, obiskali mnoga družabna in strokovna srečanja in na ta način zaznamovali delovanje društva. Veliko je o delovanju društva zapisano, še več narejeno. Verjamem, da bi imele prve članice in člani DMSBZT Celja mnogo za povedati. V tem obdobju je bilo veliko preobratov v stroki zdravstvene in babiške nege. Spremenilo se je izobraževanje, kompetence zaposlenih v zdravstveni in babiški negi, spremenilo se je delo in vloga v delovnih okoljih. Veliko se je spremenilo na bolje, pa tudi kaj na slabše.

V vseh teh obdobjih, in tudi v bodoče, pa ostaja najpomembnejše poslanstvo medicinske sestre, babice in zdravstvenih tehnikov. Vedno bomo skrbeli, da bodo naši varovanci dobili najboljšo in varno zdravstveno ter babiško nego, kar bomo dosegli s stalnim formalnim in neformalnim izobraževanjem. Prav to je, poleg strokovnih sekcij, ena izmed pomembnih nalog regionalnih strokovnih društev. DMSBZT Celje je veliko naredilo na tem področju.

Utrinki, ki jih je moč prebrati v Utripu, letnih poročilih in na spletni strani društva pa kažejo tudi na to, da je posvečena tudi skrb duhovni rasti članic in članov, saj je organiziranih veliko srečanj namenjenih druženju.

Iz nekaj let mlajšega Društva MSBZT Nova Gorica želimo kolegicam in kolegom DMSBZT Celje še naprej uspešno delovanje, ne glede na dogajanje v naši domovini, ki velikokrat vpliva na delovanje naše stroke. Pomembno je, da ostanemo ljudje, strokovno dobro podprti, da smo suvereni na svojem področju, predvsem pa ne smemo pozabiti, da smo združeni močnejši.

Damjana Polanc,
predsednica DMSBZT Nova Gorica

MISLI OB ROB

Spoštovane, spoštovani!

V življenju so dnevi, ko postanejo voščila stvar spontanega vzgiba. Iz zakladnice dobrih misli in želja izberemo takšne, ki izkažejo pozornost in naklonjenost tistim, ki jih posebej cenimo, spoštujemo, tistim, ki so nam blizu. Naj nekaj izbranih besed zaznamuje tudi vaše praznovanje 50-letnice delovanja strokovnega društva medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Celje.

Vsak jubilej je priložnost za obujanje spominov. Ni prihodnosti brez sedanjosti in preteklosti, zato nas preteklost obvezuje, da jo spoštujemo in ji dodamo ustvarjalni delež. Pravkar iščem sledi spomina v čutnih zaznavah nedavne preteklosti in sedanjosti. Nekaj jih izbrskam, te sledi so v spominu zasidrane na poseben način.

50 let rasti, aktivne in pozitivne vloge uglednega društva, kakršno je DMSBZT Celje, ne more nihče prezreti. Predvsem zaradi oseb, ki so pregloboko zarezale in zaznamovale stroko, povezale enako misleče in razliko v našem življenju, in ki niso klonile, ko je bilo hudo. To so osebe, ki so znale in znajo skrbeti za nas. To so tiste osebe, ki so z nami vedno, na vsak način.

Društvo in ljudje v njem so potrebovali kar nekaj stopnic in zajetnih korakov po njih do prepoznavnega ustvarjalnega početja, od preprostega dojemanja, prepoznavanja, do skladiščenja znanj in izkušenj, do učinkovite uporabe vsega, predvsem zato, da je danes in predvsem, da bi bil jutri za zdravstveno nego in za njene izvajalce drugačen, boljši in lepši od današnjega, mračnega, turobnega dne.

Dobri programi za izobraževanje in obilica druženja so tradicija društva. Članom in nečlanom omogočajo avtonomijo, s katero se lahko odzivajo na interese in potrebe okolja, v katerem delujejo. Bogatitev duhovnega življenja, še posebej v današnjem, manj prijaznem vsakdanu, je stalnica društvenega utripa. Ni dvoma, da je vaša dota in zapuščina 50 let trajajoče preteklosti odličen obet za prihodnost.

Življenje nam ponuja in odpira novo stran, išče nove priložnosti. V zahtevnem vsakdanu se zdi korak morda negotov, saj stare navade, oblike življenja izginevajo, nove pa bo treba še poiskati. Vendar verjamem, da ob izkušnjah in modrosti, znanju in željah po ustvarjalnosti ter s samozavestnimi, odgovornimi strokovnjaki zdravstvene in babiške nege, društvenih dosežkov DMSBZT Celje, tudi v prihodnjih letih ne bo mogoče obiti.

Ob praznovanju iskrene čestitke in vse dobro v prihodnje.

Naj vaše društvo usmerjajo in odlikujejo misli Filipa Makedonskega, ki pravi:

»Svet je poln priložnosti, ki čakajo, da se jih kdo polasti. Sanjajte svoje sanje, toda motivirajte samega sebe k temu, da boste svoje načrte spravili v gibanje. Pogumno začnite urejati svoje ideje, kajti s tem boste stopili na pot doseganja življenjskih ciljev. Za samo motivacijo potrebujete samozavest, če verjamete vase, bodo v vas verjeli tudi drugi! Dokler si drznem, mi je vse mogoče.«

Petra Štigl,
predsednica SDMSBZT Slovenj Gradec

V ZRCALU PRETEKLOSTI IN SEDANJOSTI

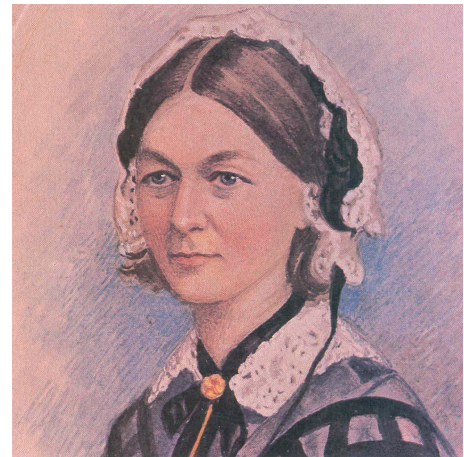

VZORNICI MNOGIM

Poklic medicinske sestre v preteklosti ni bil vedno spoštovan in cenjen. V času pred letom 1850 so bile bolničarke na zelo slabem glasu. Imeli so jih za neizobražene in lene izmečke družbe. Potrebna so bila leta naporov, da se je miselnost v ljudeh spremenila.

FLORENCE NIGHTINGALE

Sodobno nego bolnikov je utemeljila neutrudna Angležinja Florence Nightingal. Hči premožnih staršev ni marala veliko za svet plesa, zabav in lepih oblek. Na številnih družinskih potovanjih je spoznala globok prepad, ki se je širil med bogatimi in revnimi. Uprla se je bogati poroki in zapustila svojo ljubečo in premožno družino. Domači so bili zgroženi. Korak za korakom je odkrivala svoje življenjsko poslanstvo. Že ob prvem stiku z bolnišnico je ugotovila, da je za spremembo sistema potrebno dvigniti ugled poklica bolničarke. V času svojega življenja je nego bolnikov spremenila v enega najbolj spoštovanih poklicev. Med potovanji je na skrivaj obiskovala bolnišnice in se veliko učila. O tem kako napredno je bilo njeno razmišljanje zgovorno pričata naslednja zapisa: »Če bolnika zebe ali če ima vročino, če je slaboten, če mu je po jedi slabo ali če ima preležanine, to običajno ni posledica bolezni, ampak slabe nege.«, in: » Prvo, kar je potrebno od bolnišnice zahtevati, je to, da bolniku ne škoduje.« Florence je bila v svojem času veliko pred viktorijansko miselnostjo. Iskala je načine kako izboljšati nego bolnikov, zvišati njihov bivalni standard, kje najti primeren kader. Njene izkušnje, inteligenca, pogum in odločnost so v nekaj letih prišli do polne veljave. Botrovala je tudi spremembi odnosa do žensk nasploh. V zgodovino je prišla kot »Gospa z lučko«, bolničarka med ranjenimi vojaki v krimski vojni. Bila je ključna osebnost vseh reform v vojaški organizaciji ter v vodenju bolnišnic. Že za časa svojega življenja je postala legenda. Na otoku so jo oboževali. Imela je tudi nasprotnike, ki so jo poskušali očrniti. Na svojo stran je pridobila vlado in njena beseda je bila odtlej zakon. Bila je velika perfekcionistka, zato se je do konca svojega življenja borila za najvišja merila v zdravstveni negi. Več kot štirideset let življenja je posvetila svetovanju pri gradnji in preurejanju bolnišnic. Napisala je priročnik Beležke o negi bolnikov in s tem postavila prvo definicijo zdravstvene nege. S pomočjo sredstev iz Nightingalovega sklada je zgradila prvo civilno šolo za usposabljanje medicinskih sester. Napisala je izobraževalne programe, v katerih je poudarjala znanje, strokovnost in vzgojno-etični vidik. Florence Nightingale je postavila temelje sodobnega izobraževanja medicinskih sester in dosegla, da je bilo sestrsko delo priznано kot plačan poklic. Vse to ji je uspelo brez uradno visokega položaja in armade pisarniških delavcev. Zakladnica njenega znanja je bila ogromna. V visoki starosti se je lotila tudi načrtov za usposabljanje patronažnih sester. Z nasveti in priporočili je sodelovala pri ustanavljanju mednarodne humanitarne organizacije Rdečega križa. Bila je prva ženska, ki je bila v zgodovini angleškega kraljestva odlikovana z redom zaslug. Kljub visoki starosti se je zavedala, kako pomembno je širjenje znanja o zdravstveni negi po vsem svetu. Njene naslednice so to počele z velikim srcem in ogromno entuzijazma.

ANGELA BOŠKIN

Ena teh je bila zagotovo Slovenka Angela Boškin. Prva šolana medicinska sestra na Slovenskem. Mlado Primorko so starši poslali na Dunaj pomagat bratu v gospodinjstvu in trgovini. Gospodinjenje jo je dolgočasilo, zato se je vpisala v izobraževalni program za poklicno negovalko. Oboževala je praktični pouk in delo z novorojenčki v priznani dunajski kliniki. Njene organizacijske in strokovne sposobnosti niso ostale neopažene. Kmalu je bila določena za delo v sanitetni ekipi švedske misije v bolnišnici Mednarodnega Rdečega križa. Postala je glavna sestra v rezervni vojaški bolnišnici. Po prejemu diplome skrbstvene sestre se je vrnila v domovino. Odločila se je, da bo svoje življenje posvetila

borbi za izboljšanje zdravstvene in socialne oskrbe prebivalstva, zlasti mater in otrok. V iskanju prve zaposlitve je potrkala na mnoga vrata. Prišla je celo do ministra, ta pa jo je napotil k tedaj prvi javni delavki Alojziji Štebe. Bila je prva oseba, ki je v Angeli Boškin prepoznala vrednost šolane zdravstvene delavke. Prvo zaposlitev je dobila na Jesenicah. Angela je že na začetku svoje poti spoznala, da njeno delo ne bo uspešno brez izobraževanja ljudi. Začela je organizirati predavanja o higieni, zaščitni pred okužbami in negi dojenčka. V Ljubljano je poslala pobudo o ustanovitvi posvetovalnice za matere in dojenčke, kjer so njen predlog sprejeli. Z delom je nadaljevala v Ljubljani. Njena naloga je bila urediti otroško zavetišče. Na svoji poti je pogostokrat naletela na nazadnjaško miselnost, ki je novotarije ocenila za nepotrebne. Težke življenjske preizkušnje so jo utrdile in ji dale novih moči za delo. Sodelovala je pri ustanovitvi prve enoletne šole za sestre. Da je že takrat državna birokracija ubirala zapletena pota, priča podatek, da je morala šolo, zaradi nostrifikacije dunajske diplome, obiskovati tudi sama, medtem ko je na isti šoli tudi poučevala. Z delom je nadaljevala v Trbovljah in nato do upokojitve v Škofji Loki. Življenje je posvetila vsem pomoči potrebnim. Njene zasluge za razvoj stroke so neprecenljive. Bila je ena izmed pobudnic za ustanovitev poklicnega združenja. Kot dolgoletna predsednica si je prizadevala za izboljšanje kakovosti in dolžine šolanja, ureditve nošenja delovnih oblek. Bila je odlikovana z Redom zaslug za narod s srebrnimi žarki v nekdanji Jugoslaviji in z Zlatim znakom Zveze društev medicinskih sester Slovenije. Bila je odločna, napredna in zavedna Slovenka ter borka za ženske pravice. Po njej se danes imenuje tudi državno tekmovanje iz zdravstvene nege in prve pomoči ter pomoči in oskrbe za dijake srednjih zdravstvenih šol.

Živimo v času, ki ponovno ni najbolj naklonjen izobraževanju in strokovnemu delu medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov. Zato je še toliko bolj pomembno zavedanje, da je zgodovinsko obdobje izvrsten učitelj prihodnosti.

Zdenka Salobir

Viri:

Pam Brown. Florence Nightingale. Mohorjeva družba. Celje, 1995.

Andreja Korenčan, Življenje in delo Angele Boškin. Goriška Mohorjeva družba. Gorica, 2009.

Šelih idr. Pozabljena polovica. Založba Tuma. Ljubljana, 2007

V ZRCALU PRETEKLOSTI IN SEDANJOSTI

O samih začetkih delovanja Društva medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Celje je malo znanega. Arhivsko gradivo iz tega obdobja je skromno. Zato smo zbirale podatke iz različnih zgodovinskih navedb in virov. V publikacijah, ki so izšle ob posebnih priložnostih je bilo delo medicinskih sester in tehnikov največkrat preprosto prezrto. O imenih in priimkih medicinskih sester, ki so prispevale svoje znanje in delo k razvoju zdravstva v celjski regiji, pred in takoj po II. svetovni vojni, ni veliko znanega. Zato omenjamo le tiste, ki so bile navedene s polnim imenom in priimkom ali le priimkom ter delovanje medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov na različnih zdravstvenih področjih dela.

Vsako desetletje je bilo drugačno. Vsako je prineslo nekaj novega, nekaj nemira in skrbi. Z njimi povezani dogodki so našo organizacijo samo še krepili. Nikakor ne moremo spregledati razvoja dveh največjih zdravstvenih ustanov na Celjskem, Splošne bolnišnice Celje in Zdravstvenega doma v Celju. Zaradi njunega kadrovanja se je članstvo v društvu z leti močno povečevalo. Pri raziskovanju zgodovine društva smo se vedno najprej vprašale: »Kako pa je bilo pred tem?«

Že v srednjem veku se zgodovina bolnišničnega zdravljenja povezuje s celjskim špitalom, kamor so se zatekali bolni, ki jih je zdravil mestni zdravnik in stari, onemogli ter ubožni. Srednjeveški Špital je bil bolj pribežališče pomoči potrebnim kot pa klasična zdravstvena ustanova. Sodil je pod upravo celjskih grofov. Z gospodarskim razcvetom so leta 1824 postavili vojaško bolnišnico s 26 posteljami. Zapisov o bolniških strežnikih ni. Šele leta 1868 je mesto zaposlilo prvega plačanega ordinarija in bolniškega strežnika, po letu 1870 še pomočnika. Kdove ali so bili to prvi zametki delovanja sester in bolničarjev na Celjskem?

Leta 1872 je deželni odbor izdal začasne statute, ki so določali tudi organiziranost zdravstvene službe.

Naraščajoče prebivalstvo in skromna denarna sredstva niso mogla pokriti vseh potreb, ki so bile vedno glasnejše. Vojna uprava ni privolila v naselitev civilnih bolnikov v vojaško bolnico. Leta 1874 je občina kupila Hoferjevo hišo na Dolgem polju. Poslopje so malo obnovili in tja preselili bolnišnico.

*Zdravstveno osebje in bolniki v vojaški bolnici Celje
(Vir: Zgodovinski arhiv Celje, iz fonda zbirke razglednic)*

Ob pomožnih in drugih zdravstvenih prostorih je bolnišnica imela v pritličju dve bolniški sobi. V nadstropju je bilo sedem bolniških sob za 60 do 80 bolnikov. Na podstrešju je bilo tudi stanovanje namenjeno bolniškemu strežniku. To je bila prva »Gizelina bolnica«, ki je imela velike bolniške sobe in dva oddelka: medicinskega in kirurškega. Strežbo bolnikov in pomoč zdravnikom so v tem obdobju izvajale sestre usmiljenke.

Sestra usmiljenka ob bolniku, ilustracija, pastel, 2013

(Avtor: Peter Matko, likovni pedagog; po spletni predlogi www.usmiljenke.si - fotogalerija)

Leta 1887 so zgradili novo »Gizelino bolnico«, ki je bila za tisti čas zelo moderna. Pogoji za delo so se močno izboljšali. Razdelitev oddelkov, sodobna oprema in 260 bolniških postelj. Pred prvo svetovno vojno je za bolnike, ob štirih zdravnikih, skrbelo 22 sester usmiljenk in drugo pomožno osebje. Med vojno so bolnišnico napolnili tudi z ranjenimi in obolelimi vojaki. Razmere je dodatno poslabšalo veliko pomanjkanje kadra, sanitetnega materiala in zdravil. Strah pred nalezljivimi boleznimi in različnimi okužbami je botroval izgradnji infekcijske bolnišnice - izolirnice. Razmere so se za skromen kader močno izboljšale z napeljavo vodovodnega in električnega omrežja. Dobili so tudi prvi telefon.

Temelje stroke in poklica je v slovenskem prostoru zagotovo postavila Angela Boškin, ki jo je Narodna vlada v Ljubljani z dekretom izdanim leta 1919 nastavila za prvo skrbstveno sestro. Leta 1923 je bila ustanovljena prva šola za medicinske sestre. Prve absolventke so ustanovile Organizacijo absolventk šole za medicinske sestre, ki se je kmalu preimenovala v Organizacijo diplomiranih zaščitnih sester Ljubljane, s predsednico Angelo Boškin na čelu. S tem so bili leta 1932 postavljeni temelji za vključitev slovenskih sester v Sekcijo dravske banovine v Ljubljani, ki je bila del jugoslovanske sestrsk organizacije. Medicinske sestre so uspele izbojevati bistvene dosežke za vzpon in ugled poklica. Uspele so izboljšati kakovost in dolžino šolanja, imele so lastno strokovno knjižnico, povezale so se z jugoslovanskim društvom in mednarodnim združenjem medicinskih sester, močno so se uprle stališču Higijenskega zavoda, da bi za sestre uvedli celibat.

Leta 1934 je bilo v Sekcijo Dravske banovine v Ljubljani včlanjenih 34 sester. V naslednjem letu so članice želele urediti status in delovno področje sester ter o enotnem nazivu za sestre. Iz Beograda, Zagreba in Ljubljane so prihajale različne pobude za poimenovanje. Sekcije se niso mogle poenotiti. Šele po II. svetovni vojni je prišlo do enotnega poimenovanja z nazivom »medicinska sestra«.

Gizelina bolnica

(Vir: Zgodovinski arhiv Celje, iz fonda zbirke razglednic)

Leta 1929 je bila v Ljubljani ustanovljena šola za otroške negovalke in vzgojiteljice. Te so leta 1939 ustanovile svoje društvo z imenom Organizacija diplomiranih otroških sester negovalk in vzgojiteljic. V letu 1967 se je preimenovala v Društvo otroških sester Slovenije in se leta 1972 pridružilo Zvezi društev medicinskih sester Slovenije.

Skromna operacijska soba v bolnici Celje

(Vir: Zgodovinski arhiv Celje, iz fonda zbirke razglednic)

Društvo diplomiranih babic je bilo ustanovljeno že leta 1919 in se je leto 1946 preimenovalo v babiško strokovno sekcijo ter kasneje v Slovensko babiško društvo, ki je delovalo vse do leta 1975. Babice so se leto kasneje pridružile Zvezi društev medicinskih sester Slovenije, kjer so urejali njihove preživnine, pokojnine in prekvalifikacije ter jim nudili pomoč pri strokovnem napredku.

Posamezne zdravstvene službe so se leta 1928 zaradi tesnejše povezave in lažjega strokovno-administrativnega dela združile v skupno upravno enoto Zdravstveni dom v Celju. Osem let kasneje so v njem delovale tri zaščitne sestre (Vir: Marija Počivalšek. No nest vivere, sed valere vita est. Zdravstveni dom Celje).

Po navedbah Alojza Peterlina (Vir: Zbornik o razvoju zdravstva na Celjskem od leta 1953 do 1985) so že pred letom 1920, v času pred ustanovitvijo ginekološko-porodniškega oddelka v Celju, imele porodne pomočnice oziroma babice pomembno vlogo pri skrbi za nosečnice, porodnice, otročnice in novorojenčke. Ženske so večinoma rojevale doma, v neurejenih socialnih razmerah, brez strokovne pomoči ali ob pomoči babice oziroma zdravnika splošne medicine. Leta 1924 je imelo Celje osem babic (Vir: Marija Počivalšek. No nest vivere, sed valere vita est. Zdravstveni dom Celje). Število rojstev se je povečevalo. Vedno več žensk se je zaradi varnosti odločilo roditi v bolnišnici. Ginekološko-porodniški oddelek je postajal premajhen. V tedanjem občinskem svetu so svetniki začeli opozarjati na bolnišnične težave. Leta 1931 je Celje končno dobilo sodoben ginekološko-porodniški objekt. Potrebovali so tudi večje število usposobljenih babic in sester. Tik pred drugo svetovno vojno so na oddelku opravili okoli 800 porodov. Leta 1940 je bolnišnično osebje sestavljal 124-članski kolektiv, ki je letno oskrbel že 9.562 bolnikov (Vir: Publikacija 100 let Splošne bolnišnice Celje).

Napredovanje razvoja bolnišnice je zavrla II. svetovna vojna. Prešla je pod nemško upravo. Nemci so začeli z dozidavo in prezidavo obstoječih bolnišničnih objektov in prostorov. Arhitekturnih rešitev niso ravno spoštovali, še manj upoštevali standarde. Razpustili so slovensko zdravniško ekipo in nastavili svoj kader. Večina bolničark in sester je med vojno delovala na vsem slovenskem in jugoslovanskem teritoriju. Dodale so neprecenljiv prispevek k boju za ohranjanje življenj v, za delo, nemogočih vojnih pogojih.

Po vojni je bilo potrebno normalizirati stanje v zdravstvu. Na Ministrstvu za ljudsko zdravstvo so se medicinske sestre iz vse domovine srečevale v okviru Referata za zaščitne sestre. S pionirskim delom so orale ledino na področju zdravstveno-vzgojnega dela na terenu, raznih preventivnih akcij, izobraževanj, urejanja prostorskih in kadrovskih pogojev za delo po vsej domovini, skrbele so za izvajanje epidemiološke službe in bile nepogrešljiv del negovalnega osebja v zdravstvenih organizacijah. Ena prvih zaščitnih sester na celjskem območju je bila Pavla Jazbinšek.

Ministrstvo za ljudsko zdravstvo je leta 1948 imenovalo za ravnatelja bolnišnice Celje prim. dr. Zvonimirja Šušteršiča. Poleg vodenja bolnišnice in kirurškega oddelka je organiziral posebne tečaje, s katerimi so bolniške strežnice usposobili za delo bolničark. Po odhodu redovnic iz bolnišnice je namreč prišlo do velikega pomanjkanja ustreznega šolanega kadra. Sledilo je obdobje ustanavljanja in razvijanja splošnih ambulant, dispanzerjev, zobnih ordinacij, higienskih postaj in reševalne službe. Veliko je bilo nekvalificiranega osebja. Bolnišnica je morala kot največji delodajalec v regiji kadrovske in prostorske težave reševati sama.

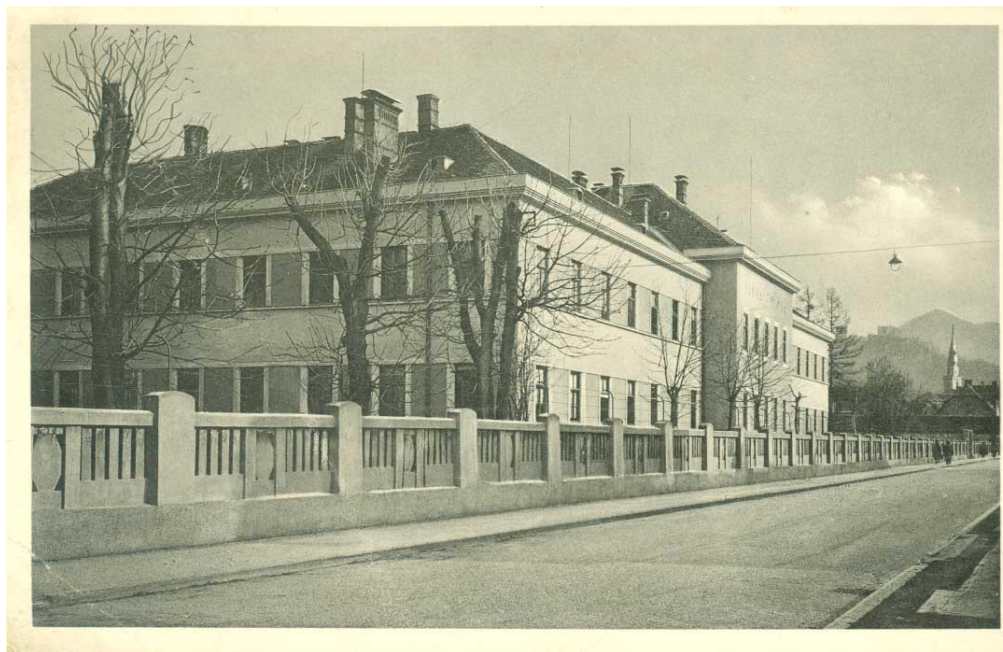
Tako so zaradi velikih prostorskih težav in naraščajočega števila otrok ustanovili otroški oddelek in ga namestili v Westnovo vilo na Golovcu. Eno leto je oddelek vodila dr. Valerija Valjavec, ki se je kmalu upokojila. Leta 1947 je vodenje negovalnega dela oddelka prevzela višja medicinska sestra Silva Stegnar, ki je prišla v Celje skupaj s svojim možem dr. Marjanom Stegnarjem (predstojnik otroškega oddelka do leta 1974). Za otroški oddelek sta žrtvovala tudi ves prosti čas. Z njima je prišla še otroška sestra, ki je skrbelo za organizacijo in vodstvo mlečne kuhinje. Drugo negovalno delo so opravljale praktikantke, ki so zaradi kadrovske podhranjenosti oddelka prva leta delale tudi po dvanajst ur dnevno. Ob večerih pa so imele pogosto še seminarje in se s tem dodatno teoretično izpopolnjevale.

Otroški negovalki z malima bolnikoma na balkonu Westnove vile s pogledom na Celje
(Vir: Zgodovinski arhiv Celje, iz fonda fototeke Josipa Pelikana)

Prva stalna medicinska sestra, ki je leta 1951 začela delati v otroškem varstvu, je bila Julija Dvoršek (soustanoviteljica DMS Celje). Poleg dela v ambulanti je obiskovala mlada matere z novorojenčki tudi na domu. V zobnih ambulantah so začele delati prve zobne instrumentarke, ki so bile največkrat priučene in dokvalificirane bolničarke. Le nekaj jih je imelo ljubljansko enoletno šolo za zobne instrumentarke.

V zgodnjih petdesetih letih je bil v bolnišnici ustanovljen rentgenski oddelek, kjer je ob zdravniku začela delati medicinska sestra Angela Mavc. Z razvojem zdravstvene službe so se močno povečevale kadrovske potrebe po šolanih medicinskih sestrah.

Stavba Splošne bolnice Celje ob Ipavčevi ulici z znamenito betonsko ograjo, ki stoji še danes
(Vir: Zgodovinski arhiv Celje, iz fonda zbirke razglednic)

Leta 1952 je bilo v Ljubljani ustanovljeno samostojno Društvo medicinskih sester Slovenije, ki je delovalo kot glavni odbor, s sedežem v Ljubljani. V tem letu je bilo ustanovljenih še šest pododborov v Mariboru, Celju, Novem Mestu, Kopru, Kočevju in na Ptujju (povzeto iz zgodovine DMSBZT Novo Mesto). Leta 1954 se je vključilo v novoustanovljeno Zvezo medicinskih sester Jugoslavije.

Z odlokom mestne oblasti sta bili v upravni odbor Splošne bolnišnice Celje, ki je bila v tem obdobju za celjsko območje ustanova posebnega družbenega pomena, imenovani tudi medicinska sestra in bolničarka. To je istočasno pomenilo vključevanje medicinskih sester v družbeno politično dogajanje tedanjega časa.

Leta 1954 je Celje zajela katastrofalna povodenj. Med drugim tudi zdravstveni dom in bolnišnico. Medicinske sestre, bolničarji in drugo zdravstveno osebje je podnevi in ponoči reševalo arhiv in drug skladiščni material iz kletnih prostorov.

Celjska bolnišnica je dobila vse značilnosti razvite bolnišnice in leta 1954 so nastali pogoji za ustanovitev Šole za medicinske sestre v Celju in internata. Njena ravnateljica je postala višja medicinska sestra Stanislava Škrabec. Na začetku ji je pomagala le ena šolana sestra. Poučevali pa so večinoma honorarni sodelavci. V prvi letnik so vpisali 52 učenk, ki so se usposabljevale za nego bolnikov, za pomoč zdravnikom, za vodstvo manjših oddelkov in za delo v dispanzerjih. S tem so bili ustvarjeni pogoji za odpravo kadrovske podhranjenosti šolanih medicinskih sester na širšem celjskem območju. Bolnišnica je postala največja učna baza za srednjo zdravstveno šolo. Prim. dr. Zvonimir Šušteršič je nekoč dejal: »Kot ena najboljših šol pri nas, je dala številne odlične medicinske sestre ne le Celju, temveč vsej Sloveniji.«

Prve generacija medicinskih sester
(Vir: Arhiv Srednje zdravstvene šole Celje)

Istega leta je bila v Ljubljani ustanovljena prva Višja šola za medicinske sestre.

Leta 1957 je bilo Društvo medicinskih sester Jugoslavije sprejeto v svetovno združenje medicinskih sester. Medicinska sestra je pridobivala na pomenu in kot delovna sila postala tudi nepogrešljiv člen v delovnem timu. V povojnem obdobju so medicinske sestre in bolničarke veliko sodelovale z Rdečim križem.

Pred letom 1960 je bila v laboratoriju otroškega dispanzerja zaposlena medicinska sestra Mariničeva. Poleg glavne sestre Julije Dvoršek je delala še šest medicinskih sester, ki so opravljale tudi patronažo. O medicinskih sestrah, ki so delale v novo nastajajočih zdravstvenih postajah na periferiji nismo zasledile arhivskih podatkov.

Leta 1962 je bila Marija Deželak imenovana za glavno medicinsko sestro Splošne bolnišnice Celje. V obdobju od leta 1875 do 1947 so negovalno osebje vodile matere prednice. Od takrat pa do imenovanja gospe Deželakove bolnišnica ni imela glavne medicinske sestre.

Žal ni znano, kdo vse je vodil celjski pododbor Društva medicinskih sester Slovenije od ustanovitve do leta 1963. Ob predaji dokumentacije novoizvoljenemu odboru DMS Celje je kot zadnja predsednica podpisana gospa Jana Geršak. Članice društev so plačevale članarino, s katero sta se financirali obe organizaciji, državna in republiška. 30 % zbranega denarja so morali blagajniki društev nakazati Zvezi društev v Beograd, 70 % pa ga je ostalo ZDMS in pododboru. Članarina za leto 1962 je bila 720 din za vsako članico, v letu 1963 in 1964 se je povzpela na 1.000 din. Z zbranim denarjem od članarin, ki je ostal pododboru in kasneje društvu, se je plačevalo za honorarje predavateljev, dnevnice in kotizacije za udeležence različnih izobraževanj, strokovno literaturo, kodeks zdravstvenih delavcev tiskan v slovenščini, poštne idr.

Marija Deželak, prva glavna medicinska sestra Splošne bolnišnice Celje
(Vir: osebni arhiv Metke Kodre)

št.	vpisa	Pri	št. konta
Prenos			
83	25.9. 62	360	član 62
			720.-
84	26.9. 62	361	član 62
			720.-
85	26.9. 62	362	član 62
			720.-
86	27.9. 62	363	član 62
			720.-
Prejeto dne 4. 10. 1963.			
Nadzorni odbor je ugotovil pravilno blagajniško poslovanje.			
Predsednik: Geršak Jana			
Prejeto dne 5. 10. 1963. 44.380.-din			
Prejeto dne 5. 10. 1963. knjige Rešje gornje posla			

Stran iz blagajniške knjige
(Vir: arhiv DMSBZT Celje)

1963-1973

Leta 1963 se je Društvo medicinskih sester Slovenije preimenovalo v Zvezo društev medicinskih sester Slovenije. Osem pododborov se je takoj registriralo kot društvo. Kasneje so se jim pridružila še tri. V Sloveniji je bilo leta 1963 zaposlenih 2.440 medicinskih sester, od tega jih je bilo iz osmih društev v Zvezo društev medicinskih sester Slovenije včlanjenih le 967 ali 40 %.

4. oktobra 1963 je bil v Celju ustanovni občni zbor društva medicinskih sester. Ustanoviteljice društva so bile naslednje medicinske sestre: Vida Bezovšek, Julija Dvoršek, Aleksandra Fazarinc, Jožefa Gorišek, Terezija Kraljič, Ivana Mulej, Angela Petrovič, Regina Rozman, Stanislava Škrabec in Sonja Veninšek. Sprejele so pravilnik o delovanju društva in sklenile, da se včlanijo v Zvezo društev medicinskih sester Slovenije.

Upravni odbor društva so sestavljale: Marija Deželak, predsednica, Regina Rozman, tajnica in Jožefa Gorišek, blagajničarka. Društvo je imelo sedež v Splošni bolnišnici Celje, kjer je bila zaposlena prva predsednica društva.

12. oktobra 1963 je UO društva zaprosil Oddelek za notranje zadeve, Občinske ljudske skupščine Celje, za registracijo novoustanovljenega Društva medicinskih sester Celje. Vlogo so morali leta 1964 še dopolniti z imeni in podpisi ustanoviteljev. Spomladi istega leta je društvo pri Narodni banki v Celju odprlo svoj žiro račun. Društvo je dobilo svoj prvi žig.

Področni pododbori so imeli možnost samostojnega strokovnega izpopolnjevanja in neodvisnega področnega razreševanja vprašanj. Članice UO so takoj začele z zbiranjem podatkov o kadrovske strukturi članstva in pripravile kadrovske potrebe, organizirale izobraževanja ter skupaj s sestrami iz bolnišnice in zdravstvenih postaj pripravile osnutek delokroga medicinske sestre v posamezni delovni enoti. Evidentirale so članstvo in izpeljale menjavo članskih izkaznic z novimi. Velik poudarek so namenile tudi strokovni usposobljenosti in medsebojnim odnosom.

Marija Deželak se je redno udeleževala sestankov Zveze društev medicinskih sester Slovenije. Predsednice so morale redno poročati o delu društva. V zapisniku seje UO Zveze DMS Slovenije z dne 12. 10. 1964 je pod točko Ad 2 – poročilo predsednice društva medicinskih sester Celje, zapisano: »Delo društva je živahno. Sestre se v velikem številu udeležujejo sestankov. Želijo seminarje, kjer bi se problem kompleksno obdelal. Poslale bodo svoje sugestije za takšno delo.«

Leta 1965 je mednarodno sestrsko društvo (ICN) v Ženevi razglasilo 12. maj za mednarodni praznik medicinskih sester, v spomin na Florence Nightingale. Statistično je število zaposlenih žensk naraščalo. Po letu 1965 pa je naraščalo tudi število upokojenih medicinskih sester.

V šestdesetih letih so se sestre s pomočjo društva v velikem številu udeleževale različnih strokovnih seminarjev, ki so se jim šteli v stalno strokovno izpopolnjevanje. Zveza je poskrbela za strokovno literaturo, ki je bila pogosto natisnjena v srbohrvaškem jeziku.

Marija Deželak je bila imenovana v strokovni svet Okrajnega zdravstvenega centra.

Leta 1967 so bile društvene aktivnosti med drugim usmerjene v zbiranje naročnikov med članstvom za strokovno glasilo Zdravstveni obzornik.

Srednje medicinske sestre so strokovni izpit lahko opravljale šele po dveletni pripraviški dobi. Izvajalec izpitov je bil Republiški sekretariat za zdravstvo, ki je članstvo o novostih, spremembah in opozorilih obveščal tudi preko Zveze in društev. V tem obdobju so se učenci zaključnih letnikov srednjih zdravstvenih šol in absolventi višjih zdravstvenih šol morali včlaniti v društvo MS. Ob zaključku šolanja

falsca

Društvo medicinskih sester v Celju.

št. 07/1-64

Celje, 12.10.1963

OBČINSKI LJUDSKI ODBOR CELJE
 Obč. C. lje
 15. OKT. 1963
 024-11-75 -

Občinska ljudska skupščina
 ddelek za notranje zadeve.

Zadeva : Registracija Društva medicinskih sester.
 =====

Prosim, da registrirate Društvo medicinskih sester v Celju, ki je bilo ustanovljeno na občnem zboru 4. oktobra 1963 v Celju.

- Prilagam:
1. 2 izvoda pravil DMS
  2. 1 izvod zapisnika Ustanovnega občnega zbora
  3. 1 izvod zapisnika I. rednega sestanka UO Društva
  4. Potrdilo Zveze društev medicinskih sester

rajnik
 Regija *Roman*

Predsednik:
 Marija Deželak

Deželak

Uradni zapisnik:
Falsca 250.-100.- in 5x30
težava 17/10-63

c, 17/10-63 *vojca*

R-28 | 10

Društvo medicinskih sester v Celju.

Celje, 24.1.1964

Občinska skupščina Celje
Oddelek za notranje zadeve.

Zadeva: Registracija društva.

=====

Prosimo, da pri vašem oddelku registrirate novoustanovljeno
Društvo medicinskih sester.

Ustanovitelji društva so naslednje medicinske sestre:

1. Bezovšek Vida
2. Dvoršek Julija
3. Fazarinc Aleksandra
4. Gorišek Jožefa
5. Kraljič Terezija
6. Mulej Ivana
7. Petrovič Angela
8. Rozman Regina
9. Škrabec Stanislava
10. Veninšek Sonja

Zarovščak
.....
Bezič
.....
ta pač
.....
epohnik
.....
Kraljič Terezijs
.....
Mulej Ivana
.....
Petrovič Angela
.....
Rozman R.
.....
Škrabec
.....
Veninšek
.....

Prilagamo naslednje doku ente:

1. Pravila Društva medicinskih sester v Celju (2 izvoda)
2. Zapisnik občnega zbora
3. Potrdila o vpisu v volilni imenik (10 kom.)

Tajnik:

Regina Rozman

Predsednik:

Marija Deželak

Deželak

so prejeli značko, na kateri je bil znak Zveze društev medicinskih sester. Leta 1969 je DMS Celje skupaj z drugimi društvi, na predlog Zveze društev medicinskih sester Slovenije, posodobilo oziroma popravilo društvena pravila. V tem obdobju je bila glavna medicinska sestra Splošne bolnišnice Celje, višja medicinska sestra Marija Deželak.

Za Društvo medicinskih sester Celje je nastopilo bolj umirjeno obdobje. Po ustnem izročilu se je gospa Marija Deželak povsem posvetila svojemu poklicu in opravljanju dolžnosti glavne medicinske sestre Splošne bolnišnice Celje. Tajnica gospa Regina Rozman se je posvečala materinstvu in delu glavne medicinske sestre infekcijskega oddelka, gospa Jožica Gorišek se je poročila in odselila v Zagreb.

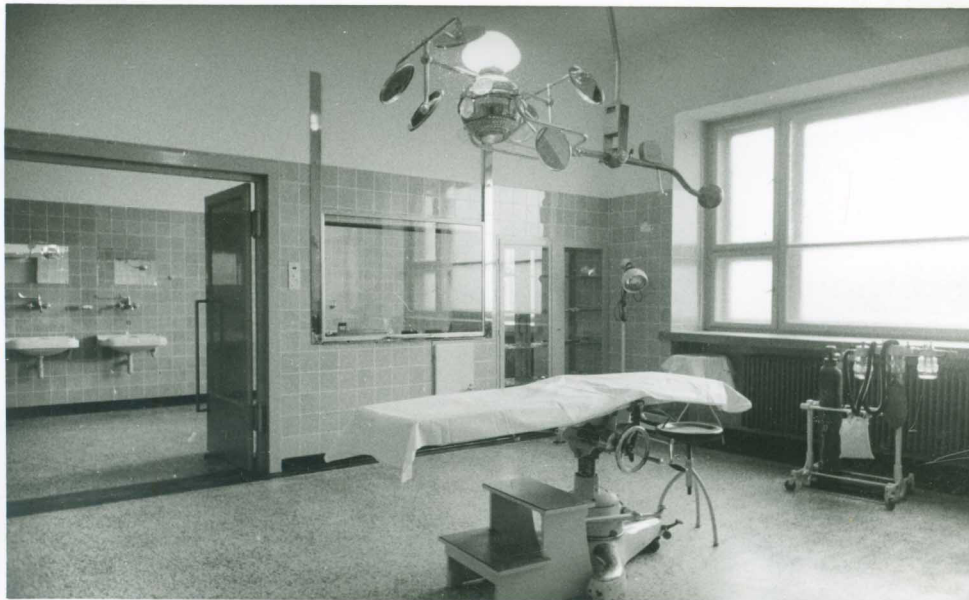
Leta 1969 je v zapisnikih, ki jih hrani v svojem arhivu Zbornica-Zveza kot predsednica celjskega društva podpisana gospa Viktorija Rehar.

Značka, ki so jo učenke prejele ob zaključku šolanja
(Vir: Zbornik ob 50-letnici SZŠ Celje)

1973-1983

Za drugo desetletje delovanja DMS Celje je Olga Nezman v jubilejnem zborniku ob 70-letnici Zveze medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov Slovenije in Zbornice zdravstvene nege Slovenije napisala: »Drugo desetletje je bilo čas razcveta zdravstvenega varstva in našega poklica. Izredno hitro se je razvijala zdravstvena nega. Izvajali so se novi programi izobraževanja, učinkovito smo vključevali novosti v delo,

Splošna bolnišnica Celje, operacijska soba z umivalnico v ozadju
(Vir: Zgodovinski arhiv Celje, iz fonda fototeke Josipa Pelikana)

sodelovali smo pri investicijah in adaptacijah objektov za potrebe zdravstvenega varstva ter organizirali svoje delo v smislu profesionalnega delovanja v različnih timih zdravstvene službe. Pridobili smo večje število kadrov. Začeli smo spoznavati svet in svet je začel spoznavati nas.«

Leta 1970 je v Ljubljani na Srednji šoli za zdravstvo in farmacijo začela delovati stomatološka smer. V štiriletnem obdobju je potekala množična dokvalifikacija zobozdravstvenega kadra, predvsem zobnih instrumentark v stomatološke sestre. Med njimi so bile tudi tiste s celjske regije in članice društva.

Iz arhivskih podatkov Zbornice-Zveze je razvidno, da je kot predsednica društva leta 1974 podpisana Fanika Šuc.

Nova zakonodaja je leta 1976 prinesla reorganizacijo zdravstvene službe po vsem ozemlju Republike Slovenije. Posamezni zavodi in oddelki bolnišnice so postali TOZD-i, ki so morali delovati po natančno določenem finančnem načrtu. To pa je istočasno pomenilo, da so se morale medicinske sestre in drugi zdravstveni delavci ubadati z vedno večjim obsegom administrativnega dela. O delu posameznih medicinskih sester v tem obdobju je malo znanega in napisanega. V različnih virih najdemo samo kadrovske in statistične podatke o številu in izobrazbi medicinskih sester. V letih 1978 in 1979 so bili za medicinske sestre v Celju v okviru Inštituta za medicino dela, prometa in športa, organizirani podiplomski tečaji iz medicine dela za srednje medicinske sestre, ki so ga ponovili v sredini osemdesetih. V Zborniku o razvoju zdravstva na Celjskem od leta 1953 do 1985 je omenjeno, da so bili mnogi zdravstveni delavci aktivni v svojih stanovskih organizacijah.

Društvo medicinskih sester Celje je leta 1977 štelo 374 članov. Celjsko društvo je bilo po številu članov tretje največje v Sloveniji. Včlanjenih je bilo 50 % od vseh zaposlenih medicinskih sester v regiji. Med njimi prvič tudi stomatološke sestre. Društvo je po dokumentaciji sodeč v tem obdobju vodila gospa Ljudmila Šepec.

Prvenstvena naloga Zveze društev je bilo spremljanje, reševanje in usklajevanje dela področnih društev. Tri glavna področja dela zveze so bila: strokovno, organizacijsko in družbeno-politično. Iz poročil, skupnih vsem društvom, je razvidno, da se je članstvo vključevalo v razprave o normativnih aktih, v problematiko o pripravnosti medicinskih sester, o odhajanju medicinskih sester iz poklica, deficitarnosti sester v bolniški in patronažni službi ter v urejanje delovnih pogojev, beneficirane delovne dobe in delovnega časa. Razpravljali so o uvajanju usmerjenega izobraževanja in o visokošolskem študiju za medicinske sestre. Upravni odbori društev so izvajali akcije za vključevanje zaposlenih medicinskih sester v strokovno organizacijo in zbirali naročnike za strokovno glasilo medicinskih sester Zdravstveni obzornik.

Posebno poglavje je bila v sedemdesetih letih močna fluktuacija v vseh poklicnih strukturah v zdravstvu. Zaradi pomanjkanja doma šolanega kadra so zdravstvene institucije sprejemale šolan kader iz drugih republik tedanje Jugoslavije. V trendu je bil nakup sodobnih aparatov in usposabljanje kadra za ravnanje z njimi. Na ta problem je opozarjala tudi višja medicinska sestra Dragica Marenčič, ki je dejala: »Imamo sodobne aparature, nimamo pa dovolj ljudi, ki bi naše bolnike kvalitetno negovali, da bi bolniki čutili skrb zanje in toplo roko ob bolniški postelji. Zamislimo se in se kdaj na sestankih pogovorimo tudi o tem.« (Vir: glasilo Zdravstvenega centra Celje, Monitor št. 12/80)

Učenki Srednje medicinske šole Celje ob zaključku šolanja leta 1972, v delovnih oblačilih iz tistega obdobja in z obveznimi belimi čepicami na glavi (desno Marija Hladnik)

(Vir: osebni arhiv Marije Hladnik)

Oktobra 1980 so se v celjskem Narodnem domu srečale medicinske sestre pediatrične smeri. Prisluhnile so številnim predavanjem na temo Problematika in preprečevanje otroških nezgod. Organizator srečanja je bila Pediatrična sekcija, v katero so bile vključene tudi otroške medicinske sestre, članice celjskega društva.

»Minulo obdobje je bilo pestro. Zvrstilo se je veliko dogajanj tako na družbenopolitičnem, samoupravnem in na strokovnem področju. Naše društvo si je prizadevalo slediti novostim, iz tega pa izhaja tudi dokaj raznolika društvena aktivnost. Društvo medicinskih sester Celje si je med drugim zadalo nalogo, da ne bo vsebina dela samo strokovno izpopolnjevanje, ampak tudi aktivno vključevanje v razprave in dogajanja ob vsestranskih aktivnostih o aktualnih problemih, predvsem strokovnih, ki zadevajo delo in življenje medicinskih sester.« Tako je označila preteklo obdobje predsednica Društva medicinskih sester Celje, Ljudmila Markovič (Poročilo iz Volilnega občnega zbora DMS Celje, objavljeno v Monitorju št. 12/80).

Dragica Marenčič pri delu ob bolniški postelji leta 1971
(Vir: osebni arhiv Dragice Marenčič)

Na volilnem občnem zboru leta 1980 je bila za predsednico društva izvoljena gospa Viktorija Rehar.

Z reorganizacijo zdravstvene službe in z uvedbo usmerjenega izobraževanja je postalo pomanjkanje višjih medicinskih sester še bolj pereče, ker srednje medicinske sestre in medicinski tehniki niso bili tako usposobljeni kot do tedaj šolan srednji kader. Enako je bilo pri babicah po ukinitvi babiške šole in medicinskih sestrah instrumentarkah.

Aktivnost DMS Celje je v tem času temeljila na novem Statutu ZDMS Slovenije in poslovniku DMS, ki je bil usklajen s statutom. V razpravi je bila izpostavljena dilema o tem, kako dolgo naj traja mandat za člane UO društev - dve ali štiri leta. Glavna usmeritev programa je bilo strokovno izpopolnjevanje medicinskih sester in medicinskih tehnikov ter drugih zdravstvenih delavcev. Društvo je organiziralo številne strokovne seminarje in strokovna srečanja, za kar so porabili minimalna finančna sredstva. Namen predstavitev je bil na dinamičen in poseben način prenesti zanimivosti in novosti iz dela v vsakdanjo prakso.

Društvo medicinskih sester Celje je leta 1982 dobilo novo predsednico, gospo Olgo Nezman.

Ob mednarodnem dnevu medicinskih sester se je DMS Celje na svečani proslavi zahvalilo vsem medicinskim sestram, ki so se upokojile leta 1982. To je nekaj let kasneje postala stalna društvena aktivnost.

V tem obdobju je bila izvedena sistematizacija delovnih mest za dve višji medicinski sestri, ki sta na področju Občine Celje začeli izvajati zobozdravstveno vzgojo. V zobnih ambulantah so začeli izvajati sistematične kontrolne preglede zob, organizirati tekmovanja in urejati higienske kotičke v vrtcih in nižjih razredih osnovnih šol. Tudi s pomočjo stomatoloških medicinskih sester se je močno dvignil nivo preventivnega dela v zobozdravstvu.

1983-1993

Tretje desetletje delovanja društva je bilo obdobje osipa kadrov, nizkega osebnega dohodka medicinskih sester, slabih poslovnih in profesionalnih odnosov ter stagnacije posameznih služb v zdravstvu. Slovenske sestre so odhajale v tujino »s trebihom za kruhom«. Medicinske sestre, ki so ostajale doma so vse svoje znanje, pozornost in pomoč nudile vsem zaradi katerih so bile na delovnih mestih v bolnišnicah, zdravstvenih domovih, domovih starejših, socialno varstvenih zavodih, vrtcih.

31. decembra 1983 je društvo štelo 735 članov. Prvič so se v društvo včlanile medicinske sestre zaposlene v vzgojno varstvenih ustanovah, domovih starejših občanov in v zdraviliščih celjske regije. Po evidenci kadrovske službe in Centra za socialno medicino je bilo na Celjskem registriranih 1.170 zdravstvenih delavcev, in sicer 235 višjih medicinskih sester, 753 srednjih medicinskih sester, 72 medicinskih sester – babic in 112 otroških negovalk.

V poročilu aktivnosti DMS Celje v mandatnem obdobju 1982 do 1983 je napisano tudi naslednje: »Medicinska sestra se danes uveljavlja ne le v krogu svojega strokovnega dela, postala je nepogrešljiv sodelavec v vseh družbenih sredinah, ki imajo v svojem programu skrb za človeka. Zato je sodelovanje s strokovnimi organizacijami izven delovnega mesta ena izmed nalog, ki jo moramo upoštevati. Prizadevamo si za družbeno priznanje in status poklica medicinske sestre.«

V letu 1984 je zaključila šolanje zadnja generacija učencev, ki so prejeli naziv medicinska sestra/ medicinski tehnik. Takrat je bila prekinjena tudi redna včlanitev učenk zaključnih letnikov v Društvo medicinskih sester Celje.

»Tretje desetletje je že na začetku prinašalo nemir in slutnje, da se bomo srečale z novimi problemi. To je desetletje velikih sprememb za varovance in zaposlene v zdravstvu. Predvsem nas je presenetila situacija, ki ni bila odraz ekonomske moči, politične nestabilnosti, temveč odraz samovolje posameznikov, ki so pričeli kreirati našo prihodnost. Znašli smo se v vrtincu nejasnosti, slabih profesionalnih uspehov, osipa kadrov, nizkega osebnega dohodka, nekorektnih poslovnih in profesionalnih odnosov in stagniranja različnih strok v zdravstvu.« Tako je napisala Olga Nezman v poročilu DMSZT Celje ob 70-letnici Zveze društev medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov Slovenije. Ta je stalno spremljala delovanje društva.

Leta 1985 je bil sprejet Pravilnik o podelitvi plaket in priznanj zaslužnim članom DMS in Pravilnik o podelitvi priznanj ZDMS Slovenije. Še naprej so potekale redne akcije pridobivanja novih članov. Društvo je v medijih obveščalo javnost o svojem delovanju in aktivnostih. Več let zapovrstjo so članice gostile medicinske sestre iz Medicinskega centra Čuprija in druge goste različnih zdravstvenih institucij iz tujine. Člani našega društva so obiske vračali in izmenjevali strokovne, organizacijske ter druge izkušnje z delavci na enakih delovnih področjih.

Proti koncu osemdesetih let so se medicinske sestre preko ZDMS Slovenije udeleževale strokovnih ekskurzij in mednarodnih konferenc v tujini v organizaciji WHO in ICN. Vključevale so se v razvoj zdravstvene nege v svetu. Še vedno so bile članice Zveze društev medicinskih sester Jugoslavije.

Za izvajanje programa in drugih aktivnosti društva je upravni odbor društva pošiljal različne prošnje za finančno pomoč ustanovam in podjetjem na širšem celjskem območju. Del dejavnosti se je financiral iz članarine članov društva, dotacij Občinske zdravstvene skupnosti in prispevka Zdravstvenega centra Celje. Članarina za leto 1985 je bila 300 din. 50 % od zbranih sredstev se je odvedlo ZDMS Slovenije.

Zdravstveni center Celje je DMS Celje in Zdravniškemu društvu Celje dal na voljo prostore za njihovo dejavnost. DMS je uredilo enkrat tedensko dežurstvo za potrebe svojega članstva. Ves čas je delovanje društva potekalo po že ustaljenem letnem programu.

Delovni prostori zdravniškega društva in društva medicinskih sester Celje

29. novembra 1984 smo s skromno slovesnostjo odprli obnovljene in opremljene društvene prostore, ki so namenjeni članom obeh društev. Pridobili smo administrativni prostor za delo odborov društev in klubski prostor, ki je namenjen vsem članom za različne dejavnosti. Opremljen je tako, da lahko v klubskem prostoru tečejo društveni sestanki, sestanki z zunanjimi delavci, strokovni sestanki manjših skupin, kabinetna predavanja, znanstveno in študijsko delo, priprave na različne strokovne in druge akcije,

knjižnica in drugo.

Po predhodnem dogovoru so lahko v klubu tudi šahovski turnirji in druge igre za prosti čas in razvedrilo. Na razpolago bodo avdiovizuelna sredstva in drugi pripomočki.

Uradne ure za oba društva so ob torkih, od 14. do 18. ur, v pisarni obeh društev (vila Lah), vsi ostali dogovori so v dopoldanskem času na sedežu Društev v

Zdravstvenem domu Celje, pisarna TOZD, telefonska številka 26-113 int. 295.

Objavljen prispevek o društvenih prostorih
(Vir: arhiv DMSBZT Celje)

Vsa leta je bila ena primarnih nalog društva organizacija izobraževalnih seminarjev s področja zdravstvene nege. Organiziran je bil tudi tečaj Nujne medicinske pomoči. Na ta način so zdravstveni delavci imeli možnost obnoviti v času šolanja pridobljeno znanje. V novembru leta 1986 se je v Celju sestala Sekcija medicinskih sester v Splošni medicini.

Leta 1988 je bila na predlog članov za vodenje društva izvoljena gospa Alenka Božinovič.

Upravni odbor društva je leta 1989 uskladil naziv društva z nazivom Zveze društev medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov Slovenije, in sicer v Društvo medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov Celje. Istega leta so poverjeniki, ki so do takrat pobirali članarino, ponovno opravili evidentiranje članstva. Članarino pa so prvič, na podlagi seznamov članov, pričeli v bolnišnicah, zavodih, domovih in vrtcih odtegovati od osebnih dohodkov članov.

Naše društvo je sodelovalo z Zvezo društev medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov Slovenije pri organizaciji in izvedbi dvodnevne strokovne izpopolnjevanja za vodilne in glavne sestre, ki je bilo na Dobrni. Tema je bila »Vodenje in upravljanje v sestrinstvu«. Pri izvedbi programa so aktivno sodelovale vodilne medicinske sestre iz vseh pomembnih jugoslovanskih zdravstvenih ustanov. Nad 200 slušateljev daje slutiti pomembnost teme tega obdobja.

Člani društva so leta 1990 podprli predlog ZDMSZT Slovenije k »programu razvoja zdravstvene nege do leta 2000«. Medicinske sestre in zdravstveni tehniki so podpirali prizadevanje Zveze za pridobitev VII. stopnje izobrazbe v vertikalni zdravstveni izobraževalni usmeritvi. Vedno večja potreba se je kazala po procesu zdravstvene nege v delovnih enotah. Pri tem so veliko vlogo odigrale vse strokovne sekcije.

Na sejah UO društva so članice opozorile, da strankarska pripadnost ne sme biti več v ospredju. Samo znanje in izobrazba sta lahko merilo za dobro delo medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov.

Društveno krmilo je leta 1990 ponovno prevzela gospa Olga Nezman, ki je istega leta še z nekaterimi medicinskimi sestrami, ustanovila vokalno skupino Cvet. Ljubiteljice petja so imele v naslednjih letih kar nekaj samostojnih koncertov.

Vokalna skupina Cvet na začetku glasbene poti
(Vir: arhiv DMSBZT Celje)

Povsod po Sloveniji so postajale vedno glasnejše pobude za ustanovitev Zbornice zdravstvene nege. Med članstvom je prihajalo do nezadovoljstva zaradi varčevalnih ukrepov, nizkih osebnih dohodkov in položaja medicinskih sester ter zdravstvenih tehnikov v družbi nasploh. Vsejugoslovanska situacija in ogroženost Republike Slovenije zaradi političnega razcepljanja do tedaj enotne Jugoslavije so bili vzrok, da je DMSZT Celje ustanovilo Aktiv medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov za čas naravnih in vojnih nesreč. Članice našega društva so izpeljale humanitarni akciji zbiranja pomoči za Hrvaško in zbiranje pleničk za dojenčke begunskih družin začasno nastanjenih v begunskih centrih po Sloveniji. Leto kasneje je bil ustanovljen iniciativni odbor Zveze društev medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov Slovenije za ustanovitev Zbornice zdravstvene nege.

Člani celjskega društva so sklenili, da je potrebno več storiti za boljšo prepoznavnost društva v širši regiji. To so storili s povabili novinarjev na različne dogodke, z objavo člankov v medijih - na radiu, v časopisih, revijah in internih glasilih.

Uradni sedež društva je bil v Celju, na Gregorčičevi ulici 5, v prostorih Zdravstvenega doma Celje.

Novembra 1990 je življenje na delovnih mestih in v domačem okolju zaznamovala katastrofalna poplava v Celju in širši okolici. Poplavljeni so bili Dom upokojencev Celje, Zdravstveni dom in Splošna bolnišnica Celje ter nekateri vrtci. Zdravstveno osebje je povsod poskušalo reševati, kar se je rešiti dalo in nesebično pomagalo pri odpravljanju posledic poplave. Med njimi so bili tudi člani našega društva. Poročilo o dogodkih je bilo objavljeno v Zdravstvenem obzorniku. Za nesebično pomoč so bili člani društva nagrajeni z Zlatim znakom ZZN Slovenije in ZDMSZT Slovenije.

Zaradi adaptacije kletnih prostorov Zdravstvenega doma Celje, ki so bili poplavljeni, je društvo izgubilo svoj prostor. Del društvenega arhiva je bil poplavljen in uničen. V preurejenih prostorih PE Patronažnega varstva imamo danes le dve omari in prijazno ponujeno gostoljubje za seje IO.

Kot zanimivost naj navedemo, da so v naslednjem časovnem obdobju za oblikovanje delovnih oblek medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v Sloveniji značilni velika pestrost barv, raznolikost krojev in stilov. Izbor barv je še vedno ostal v simboliki modre in bele barve. Delovna obleka je s tem dobila nove razsežnosti. (Majda Kosin, Tatjana Nendl. Kako se nosimo. Utrip 05/2004.) Zdravstveni delavci so z zadovoljstvom sprejemali novo zunanjo podobo.

Pogumne celjske medicinske sestre

Celjsko Ddruštvo medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov je včeraj ob slovesnosti za mednarodni dan medicinskih sester dobilo zlati znak. Podeljuje ga Zveza društev medicinskih sester Republike Slovenije.

Priložnost, da se ponovno spomnimo stotine pridnih zdravstvenih delavk, ki so med novembrsko poplavo tako požrivovalno pomagale reševati in kasneje sanirati poplavljeni celjsko bolnišnico in zdravstveni dom.

Ogrmjene v dolge gumijaste nepremočljive plašče in v visokih ribiškikh škornjih so ob gasilcih, vojaki in drugih reševalcih opravljale tudi vsa fizična dela pri reševanju tistega, kar se je še dalo rešiti iz mulja in bla-

Komentiramo

ta. Ob tem so seveda opravljale še svoje redno delo v izrednih razmerah, v katerih je nekaj tednov po poplavi delovala celjska bolnišnica. In nič ne bomo pretravali, če rečemo, da je bilo med njimi mnogo takšnih, ki tudi po več dni niso zapustile bolnišnice.

Morda smo takrat zaradi ogromne količine informacij in večje selekcije po krivem zapostavili prav vlogo medicinskih sester pri vzpostavljanju normalnih razmer v celjskem zdravstvu. Na srečo, njihov trud ni ostal neopažen. Vsem nam pa ostaja prijetna zavest — kar smo tudi sicer že mnogokrat zapisali — da človek v stiski ne ostane nikoli sam. Vedno se najde kdo, ki je v kritičnih trenutkih pripravljen pozabiti nase in na svoje udobje zato, da priskoči na pomoč človeku.

Violeta Vatovec-Einspieler

Časopisni članek objavljen v *Novem tedniku*,
novembra 1990

(Vir: arhiv DMSBZT Celje)

povezovala 11 regijskih društev in 19 strokovnih sekcij, ki so regionalno zagotavljali dobro strokovno pokritost. Določeni so bili globalni cilji in namen delovanja Zbornice zdravstvene nege: zaščititi in razvijati stroko zdravstvene nege, združevati medicinske sestre in zdravstvene tehnike iz vse Slovenije in zastopati njihove profesionalne, socialne ter ekonomske interese, razvijati in promovirati sodobno zdravstveno nego ter vsem ljudem zagotavljati kakovostno zdravstveno nego. Zbornica zdravstvene nege je predstavljala slovenske medicinske sestre tudi na mednarodnem področju. Na novo je bilo organizirana v članitev v društvo in zbornico. Člani in članice so dobili nove članske izkaznice z novo člansko številko.

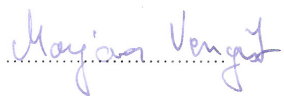

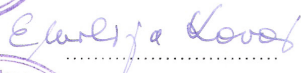

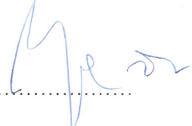

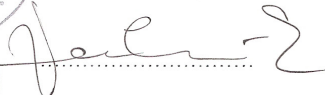

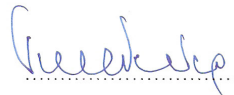
Društvena statistika omenja, da se je društvo iz leta v leto krepilo in je v tem obdobju že štelo 1.118 članov. Po številu članstva je bilo društvo še vedno tretje največje pod okriljem Zbornice zdravstvene nege Slovenije. Članarina za leto 1992 je znašala 500 slovenskih tolarjev.

Leto 1991 je zaznamovala stavka zdravstvenih delavcev Slovenije, ki so javno spregovorili o položaju medicinskih sester, o pogojih dela in neustreznem plačilu. Ob 30-letnici DMS Celje je bila organizirana problemska konferenca, ki ji je botrovalo nezadovoljstvo ob novih razsežnostih in zaostrenih razmerah v zdravstvu. Ob zaključku konference je bila sprejeta pobuda o ustanovitvi poklicnega Sindikata medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov.

ZDMS Slovenije je marca 1992 sprejela dopolnjeni Statut, ki je bil podlaga za vnos sprememb v vse statute regijskih društev.

Ob mednarodnem dnevu medicinskih sester je bila leta 1992 na pobudo upokojenih sester izdana nalepka stanovske solidarnosti. Prejeli so jo vsi aktivni in upokojeni člani slovenskih društev. Izdana je bila z željo, da bi se medicinske sestre s pomočjo te nalepke prepoznale, čutile svojo pripadnost združenju in profesionalno solidarnost, takrat ko jo med seboj lahko delijo. Nalepljena je bila na plastičnem ovitku zdravstvene izkaznice. Predlog za moder ovitek za zdravstveno izkaznico so izdelale in predlagale članice celjskega društva. To je bil majhen, dobronameren prispevek, da se člani med seboj in pred drugimi priznavajo ter tako ohranjajo kulturo medsebojnih odnosov in pripadnosti.

15. decembra 1992 so člani Zveze društev medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov Slovenije na podlagi 87. člena Zakona o zdravstveni dejavnosti v sklopu Zveze društev medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov Slovenije ustanovili Zbornico zdravstvene nege Slovenije. Do njene ustanovitve je Zveza

DMSZT LJUBLJANA	Darinka Klemenčič		
DMSZT MARIBOR	Milica Lahe		
DMSZT CELJE	Marjana Vengust		
DMSZT NOVO MESTO	Zdenka Seničar		
DMSZT POMURJE	Milka Kapaš		
DMSZT KOPER	Mira Bažec		
DMSZT NOVA GORICA	Irena Vidmar		
DMSZT GORENJSKE	Ivana Hartman		
DMSZT SLOVENJ GRADEC	Bojana Zemljič		
DMSZT VELENJE	Tatjana Vrhovnik		
DMSZT PTUJ - ORMOŽ	Verica Turk		

Pristopni podpisi k notarski listini o ustanovitvi Zbornice zdravstvene nege Slovenije, ki so jo podpisali predsedniki vseh enajstih regijskih Društev medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov.
(Vir: Arhiv DMSBZT Celje)

1993-2003

Leto 1993 je za razvoj zdravstvene nege eden pomembnejših mejnikov. Po dolgoletnih aktivnostih in prizadevanju regijskih društev ter Zveze je v sklopu Višje šole za zdravstvene delavce in Pedagoške fakultete v Ljubljani stekel študij zdravstvene vzgoje. V Mariboru je bila ustanovljena Visoka zdravstvena šola. Članice in člani so se ob delu vpisovali v študijske programe obeh ustanov. Kar nekaj jih je na podlagi osebnih prošelj prejelo skromno finančno pomoč stanovskega društva.

Po osamosvojitvi in mednarodnem priznanju Slovenije je nacionalna organizacija medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov Slovenije leta 1993 postala v Madridu samostojna članica ICN – International Council of Nursis. Kongresa v Madridu sta se udeležili tudi dve članici celjskega društva.

Izhajati je začelo mesečno informativno glasilo Utrip in ga od prve številke dalje prejemajo vsi člani Zbornice zdravstvene nege Slovenije. V njem so objavljene vse informacije in sklepi o delovanju Zbornice – zveze in regijskih društev ter pomembnejše aktivnosti na področju zdravstvene nege. Objavljeni so tudi prispevki o dogajanju v društvih in sekcijah.

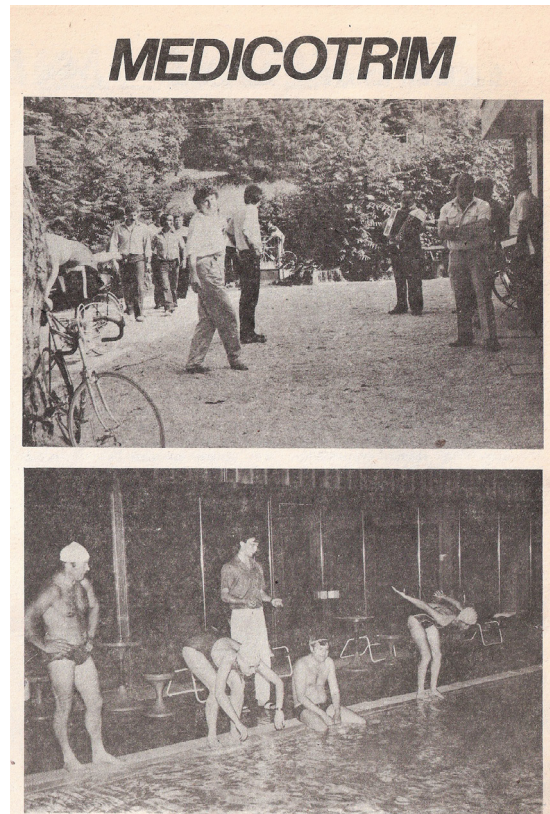
V vseh letih delovanja Zbornice zdravstvene nege Slovenije – Zveze društev medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov Slovenije je bilo sprejetih veliko pravilnikov, ki so urejali pravno delovanje in olajšali delo številnim komisijam za področje zdravstvene nege. Vse so potrjevali tudi na regijskih društvih in temu ustrezno spreminjali lastne pravilnike.

Ves čas so razvojne tendence na področju zdravstvene nege usmerjale delo društva. Članstvo je bilo z novostmi in potrebami na strokovnem področju seznanjeno na številnih seminarjih, ki jih je društvo redno organiziralo. V vseh letih se je zvrstilo veliko vsebinsko bogatih in dobro organiziranih seminarjev, učnih delavnic, okroglih miz, tečajev, posvetov in strokovnih ekskurzij v celjski regiji, po Sloveniji in v tujini. Vsi programi so bili zelo dobro obiskani.

Za družabno plat je bilo poskrbljeno z nekajletno organizacijo medicinskega plesa v sodelovanju z Zdravniškim društvom Celje, z letnim srečanjem upokojenih članic in članov, z organizacijo likovnih razstav, s športno rekreativnim meddruštvenim druženjem na igrah »Medicotrim«, s planinskimi pohodi, z ogledom različnih kulturnih prireditev in drugimi aktivnostmi ter številnimi enodnevnimi izleti.

Po večletnem vodenju društva je gospa Olga Nezman predala arhiv in drugo dokumentacijo gospe Marjani Vengušt, ki je bila leta 1996 izvoljena na občnem zboru Društva medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov Celje. Neprekinjene aktivnosti društva so bile tako prenesene na mlajšo generacijo z željo, da bi svoje znanje in izkušnje plemenitila z novimi vsebinami v dobro tega humanega poklica in vseh, ki so članom in članicam zaupani v najbolj občutljivih trenutkih življenja.

Leto 1998 so zaznamovali naslednji dogodki: obravnava problema opravljanja volonterskega pripravništva, dodatno enoletno izobraževanje višjih medicinskih sester za pridobitev naziva diplomirana

Slike iz časopisnega članka Rogaške novice o igrah Medicotrim

(Vir: Arhiv DMSBZT Celje)

*Olga Nezman (v sredini) in Marjana Vengušt (druga z desne) med druženjem po seji
ORD leta 2003 na Ptujju
(Vir: arhiv DMSBZT Celje)*

medicinska sestra/diplomirani zdravstvenik in prenova srednješolskih zdravstvenih programov – naziv tehnica/tehniki zdravstvene nege

Slovenija je leta 2000 postala polnopravna članica Evropske unije. Več razprav in primerjav se je zvrstilo tudi o statusu zdravstvenih delavcev v EU.

Dobro, da obstaja statistika, ki zaznamuje različne statistične podatke. Po pregledu članstva je bilo v društvo v letu 2001/2002 vpisanih 114 novih članov in članic, izpisanih pa 123. Iz poročila o delu organov Zbornice-zveze za delo v letu 2002 je moč prebrati, da je članarina za člane mesečno znašala 1.300 SIT, za študente letno 4.400 SIT in za upokojence letno 5.200 SIT.

2003-2013

Leto 2003 je bilo za društvo jubilejno leto. Dopolnilo je polnih 40 let. V plan aktivnosti so napisali veliko točk in jih seveda tudi uresničili. Potekale so učne delavnice »Dvig kakovosti odnosa do pacientov«. Organizirali so eno- in večdnevne izlete za upokojene in aktivne člane. V sodelovanju s Splošno bolnišnico Celje so organizirali strokovno srečanje. Obiskali so aktualne kulturne prireditve in izpeljali srečanje ob zaključku leta.

Mednarodni dan medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov so združili s praznovanjem 40-letnice delovanja društva. Bogat kulturni program in pozdravne govore so popestrili s prikazovanjem utrinkov z delovnih mest naših članov in članic. Ob tej priložnosti je predsednica društva, gospa Marjana Vengušt predstavila nov logotip društva, dlan s srcem na odprti knjigi. Prvič je bila razvita zastava bele barve z logotipom društva. Ob jubileju se je IO DMSZT Celje odločil za podelitev prvih Srebrnih znakov v zgodovini društva.

Ministrstvo za zdravje je pripravljalo zdravstveno reformo, ki jo je predstavilo v »Beli knjigi«. Med drugimi novostmi je zajemala tudi novo financiranje zdravstvenih ustanov. Veliko razprav se je v društvu odvijalo tudi na to temo. Člani in članice so bili zaskrbljeni nad organizacijo in nagrajevanjem dela, ki naj bi ga prinesla reforma. Sprememba Zakona o zdravstveni dejavnosti je poklic medicinske sestre uvrstila v enega izmed reguliranih poklicev.

Na sestankih je IO društva razpravljalo tudi o pobudi spremembe Pogodbe o povezovanju regijskih društev v zvezo društev. Slednja je prinesla spremembe v financiranju. Po novem znaša financiranje 50 : 50, prej 40 : 60, kar društvu prinese več denarja. Spremenilo pa se je tudi obračunavanje članarine

Prva javna predstavitev društvene zastave in logotipa
(Vir: arhiv DMSBZT Celje)

Gostje na svečani akademiji
(Vir: arhiv DMSBZT Celje)

za člane. Člani društva od takrat dalje odvajajo 0,50 % od osebnega dohodka. Tisti z višjimi osebnimi dohodki tako prispevajo v blagajno več od tistih z nižjimi dohodki.

Zbornica-Zveza je leta 2004 kandidirala za pridobitev javnih pooblastil. Uredniški odbor Utripa je povabil vse predsednike regijskih društev k aktivnemu oblikovanju informativnega glasila Utrip. Od tedaj so v Utripu redno zapisana pomembnejša društvena dogajanja tudi s celjskega območja.

V sodelovanju z Zbornico zdravstvene nege in Zveze društev medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov Slovenije je naše društvo 12. maja 2004 organiziralo 11. Simpozij zdravstvene nege in svečano proslavo s kulturnim programom in podelitvijo zlatih znakov Zbornice-Zveze za leto 2004. Moto mednarodnega dneva medicinskih sester je bil »Medicinske sestre delajo z revnimi, proti revščini«. Tema je spodbudila organizatorje, da so v času prireditve zbirali prostovoljne prispevke udeležencev. Zbrani denar so namenili za nakup pripomočkov in drugih izdelkov za osebno higieno in jih ob zaključku akcije podarili institucijam, ki se ukvarjajo s pomočjo ljudem v stiski. V organizacijskem odboru sta sodelovali Magda Brložnik in Marjana Vengušt.

Nekateri naši člani in članice so bili pomembni akterji oblikovanja dela v posameznih strokovnih sekcijah, med njimi tudi predsedujoči. Na Zbornici-Zvezi so leta 2005 pripravili poenoteno poimenovanje strokovnih sekcij in uporabo vijoličnega logotipa Zbornice-Zveze skupaj z logotipom posamezne sekcije. Pod okriljem Zbornice-Zveze danes deluje trideset strokovnih sekcij. Že obstoječemu imenu so dodali še naziv babc. V tem letu je bil sprejet nov Statut Zbornice zdravstvene in babiške nege-Zveze društev medicinskih sester, babc in zdravstvenih tehnikov Slovenije in dopolnjen Kodeks etike medicinskih sester, babc in zdravstvenih tehnikov Slovenije.

DMSBZT Celje je na Občnem zboru društva leta 2006 potrdilo prenovljen Statut društva.

V Državnem zboru je tedanji minister za zdravje govoril, da bo potrebno doreči in vzpostaviti sodobno organizacijsko opravljanje zdravstvene službe ter določiti še vrsto drugih stvari – upali smo, da so znotraj tega standardi, normativi, kategorizacija in še kaj, s čimer je stroka zdravstvene nege že postregla. Ob ministrovih besedah bi lahko zapeli posamezne delčke slovenskih pesmi: »Besede, besede, besede . . . Samo nasmeh je bolj grenak.«

Sprejeti so bili pravilniki o registru medicinskih sester, babc in zdravstvenih tehnikov Slovenije, Pravilnik o registru izvajalcev zdravstvene in babiške nege Slovenije in Pravilnik o licencah v zdravstveni in babiški negi.

Ob vseh aktualnih, političnih, društvenih in še kakšnih dogodkih ne gre zanemariti niti razprav in aktivnosti ob pojavu Ptičje gripe. Cepljenje da ali ne. A tudi ta polemika se je počasi ohladila, nevarnost okužbe se je podela in življenje je teklo naprej. Podobnih društvenih razprav je bilo v preteklosti kar nekaj. Pojav okuženosti s HIV, različne bolnišnične okužbe in varnost pri delu zdravstvenih delavcev, pa še kaj bi se našlo.

Decembra 2006 so se na celjskem sejmišču odvijali Dnevi zdravja. Naše društvo ni neposredno sodelovalo pri

Zahvala Varne hiše za donacijo
(Vir: arhiv DMSBZT Celje)

organizaciji. So pa nekateri člani DMSBZT Celje preko posameznih strokovnih sekcij aktivno sodelovali pri izvedbi programov na sejmskem prostoru. Vse organizacijske niti je imela v rokah gospa Magda Brložnik.

Leto 2007 je bilo na nek način prelomno za delo Zbornice-Zveze, ki ji je Ministrstvo za zdravje končno dodelilo javna pooblastila. Vsako društvo je preko članov IO obveščalo članstvo o sprejetih novostih. Zbornica je začela sprejemati vloge za vpis v Register izvajalcev zdravstvene in babiške nege. Skladno s pravilnikom je bil vpis obvezen za vse medicinske sestre, zdravstvene tehnike, tehnike zdravstvene nege, višje medicinske sestre, višje medicinske tehnike, diplomirane medicinske sestre, diplomirane zdravstvenike, diplomirane babice, diplomirane babičarje in profesorje zdravstvene vzgoje. Na podlagi potrjenih vpisov v register so morali vsi z navedenimi poklici oddati vlogo za podelitev licence. Okoli vpisov in o podeljevanju licenc je bilo med članstvom v društvu veliko razprav in potrebnih pojasnjevanj.

Novi Zakon o dohodnini je omogočil vsem davkoplačevalcem, da največ 0,5 % odmerjene dohodnine namenijo po svoji želji. Na seznamu institucij je bila tudi Zveza društev medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Slovenije, ki je že leta 2000 dobila odločbo o statusu društva v javnem interesu. Članstvo je dobilo možnost darovati še dodaten del zaslužka svoji stanovski organizaciji.

V društvo je bilo leta 2007 včlanjenih 1.325 medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov.

Zagotovo si bodo leto 2008 zapomnili vsi zdravstveni delavci. »Ob spremembah plačnega sistema je članstvo doživelo vrsto sprememb v svojih delovnih sredinah. Izpostavljeni so bili strokovni, organizacijski in pravni vidiki delovnih mest, izobrazbe zaposlenih, odgovornosti in kompetence (Ksenja Pirš. Sestali smo se člani odbora regijskih društev. Utrip 12/08).« Takrat storjene krivice in nedoslednosti še danes niso popolnoma odpravljene. Zbornica-Zveza je zavzela stališče, da rešuje strokovna vprašanja, medtem ko se za plače pogajajo sindikati.

Zbornica-Zveza je s pomočjo nekaterih regijskih društev začela izvajati obvezne licenčne seminarje za vse imetnike licenc, ki jih morajo zdravstveni delavci, vseh že prej naštetih poklicev, opraviti enkrat v sedemletnem obdobju. Ti so Zdravstvena zakonodaja, Etika v zdravstveni negi in Temeljni postopki oživljanja. Naše društvo je prve seminarje Zdravstvene zakonodaje organiziralo skupaj z DMSBZT Velenje, druga dva pa samostojno.

IO DMSBZT Celje leta 2009 brez predsednice, ki je bila na drugi strani fotografskega objektivna
(Foto: Marjana Vengušt)

Prvega septembra 2008 je prag srednjih zdravstvenih šol prestopila prva generacija dijakov, ki so se začeli izobraževati po prenovljenem učnem načrtu. Po uspešno končanem štiriletnem šolanju so prejeli naziv srednja medicinska sestra/srednji zdravstvenik. Podporo imenoma so med drugimi dali tudi člani in članice regijskih društev v javnomnenjski anketi, ki jo je izvedla Zbornica-Zveza.

Začele so se razprave o nacionalnih poklicnih kvalifikacijah v zdravstvu. Jih uvesti v sistem zdravstva ali ne. Na nek način bi z doseženo neformalno izobrazbo in pridobitvijo licence uredili pomanjkljivosti, ki jih je prinesel nov plačni sistem. Prevladalo je mnenje, da je treba to storiti premišljeno, upoštevati mnenja stroke in ne prehitovati časa.

Zbornica zdravstvene in babiške nege Slovenije in Zveza društev medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Slovenije je leta 2010 začela z delom prvič v lastnih, preurejenih prostorih nekdanjega ljubljanskega podjetja Saturnus. Prostor so na voljo tudi za aktivnosti regijskih društev. V tem obdobju je štela 18.000 članic in članov. Del ene največjih stanovskih organizacij v Sloveniji smo tudi članice in člani celjskega društva.

Veliko je bilo razprav o nasilju na delovnih mestih, o etiki in etičnih problemih. Člani so obiskovali licenčne seminarje, se družili na izletih, obiskovali tečaje tujih jezikov, bogatili svoje znanje na različnih delavnicah in tudi v letu 2010 izražali nezadovoljstvo zaradi poslabševanja razmer v zdravstvu.

DMSBZT Celje bilo v letu 2011 gostitelj redne seje ZZBN in ZDMSBZT Slovenije. Gostoljubje jim je ponudila Občina Šentjur. Po delovnem, je sledil družabni del. Gostiteljica, predsednica društva gospa Marjana Vengušt, je udeležencem, s pomočjo TIC-a Šentjur, razkazala nekatere krajevne znamenitosti.

Udeleženske redne seje ZZBN in ZDMSBZT Slovenije v Šentjurju.
(Vir: arhiv DMSBZT Celje)

V marcu istega leta je bil na IO društva potrjen Pravilnik o uporabi sredstev za strokovna izpopolnjevanja, ki določa način zbiranja in uporabo sredstev za strokovna izpopolnjevanja. To leto so zaznamovale poklicne kompetence in nadaljevanje razvijanja in oblikovanja podobe medicinske sestre in zdravstvenega tehnika. V Sloveniji so začele delovati prve referenčne ambulante. S tem je bilo dano veliko priznanje

sestrskemu poklicu. Povečale so se njihove kompetence na posameznih specialističnih področjih.

Ob koncu leta so se na Zbornici-Zvezi že začele priprave na praznovanje 85-letnice delovanja Zbornice zdravstvene in babiške nege Slovenije in dogovor o vlogi regijskih strokovnih Društev medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov.

Zbornica-Zveza je uvedla novost na svojem spletnem portalu - enotno spletno prijavljanje na strokovna izobraževanja in izpopolnjevanja. Nič več ročnega in telefonskega prijavljanja. Vsak zase izpolni elektronsko prijavnico in jo odpošlje.

Leta 2012 je bil na Občnem zboru društva izglasovan sklep, da se nazivu doda še beseda strokovno. Novi naziv društva je Strokovno društvo medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Celje. Pri uporabi kratice se še naprej uporablja DMSBZT Celje. Zastava in logotip društva ter promocijski material ostajajo enaki.

Po sklepu volilnega občnega zbora je društvo dobilo novo predsednico, izvršni odbor in druge organe društva. Gospa Marjana Vengušt je po 16 letih odličnega, skrbnega in strokovno naravnane dela predala taktirko vodenja Strokovnega društva medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Celje gospe Tomislavi Kordiš iz ZD Laško. Ob primopredaji je bila društvena bilanca v dobri kondiciji, delo je potekalo z utečenimi oblikami strokovnih izobraževanj, obveznih seminarjev za licenčne točke, učnih delavnic, strokovnih ekskurzij, izletov, ogledov gledaliških predstav in srečanj ob zaključku koledarskega leta. Neprecenljivi pa so ves čas, trud in prizadevnost, ki jih mora predsednik tako velikega društva kot je celjsko vložiti v njegovo uspešno delovanje in v dobro vseh članic ter članov.

Naslovnica zbornika predavanj 9. strokovnega srečanja medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov celjske regije
(Vir: osebni arhiv Zdenke Salobir)

Sodelovanje društva in Splošne bolnišnice Celje se nadaljuje. V oktobru je bilo organizirano že 13. strokovno srečanje medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Celjske regije z naslovom »Povezovanje teorije in prakse za večjo kakovost v zdravstveni negi«.

Regijska društva so v zadnjem letu pretresali dogodki, ki so se dogajali na relaciji Zbornica zdravstvene in babiške nege Slovenije in Ministrstva za zdravje. Pristojnosti licenciranja so prešle pod pristojnost Ministrstva za zdravje. To je februarja 2013 izdalo Odredbo o seznamu izvajalcev zdravstvenih poklicev, ki morajo biti vpisani v register in imeti veljavno licenco. S to Odredbo se je močno zmanjšalo število izvajalcev, s tem pa tudi število slušateljev na obveznih licenčnih seminarjih. Že razpisani seminarji so odpadali kot domine. Najbolj prizadet je srednji kader, ki mu je aktualni Minister s sprejemom Odredbe omejil možnosti za enakopravno izobraževanje med vsemi poklici v zdravstveni in babiški negi. Ali se s to ministrovo odredbo vračamo trideset let nazaj, ko srednje medicinske sestre in tehnike pristojni niso pošiljali na izobraževanja? Upamo lahko le na boljše in ne na slabše čase. Raje se veselimo vseh prijetnih družabnih trenutkov na izletih, učnih delavnicah, seminarjih in drugih kulturnih dogodkih, ki se bodo še zgodili.

Kot vsako leto, smo tudi v letu 2013 sodelovali na Kongresu zdravstvene in babiške nege na Brdu pri Kranju. Vsa regijska društva so se predstavila s stojnico, promocijsko zloženko in posterjem ter priložnostnimi skromnimi darili za obiskovalce. Kongres se je zaključil s slavnostno podelitvijo Zlatih znakov Zbornice-Zveze. Kot vsako leto so se tudi letošnje podelitve udeležile nekatere aktivne in upokojene članice društva.

*Prejemnica Zlatega znaka Bernarda Hostnik z nekaterimi udeleženkami
slavnostne podelitve
(Vir: iz arhiva Nataše Leskovšek)*

V tem letu je stroka zdravstvene in babiške nege po večletnih prizadevanjih oblikovala Modro knjigo standardov in normativov v zdravstveni in babiški negi ter oskrbi, ki pomeni zapolnitev dosedanje vrzeli na področju kadrovanja, izobraževanja, vodenja, kakovosti, varnosti tako za paciente kot za zaposlene v zdravstveni in babiški negi in oskrbe v državi (Vir: spletna stran Zbornice-Zveze).

Strokovno društvo medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Celje je 30. avgusta 2013 štelo 1.622 članov. Je tretje največje regijsko društvo v Republiki Sloveniji. Vloga društva in pripadnost članstva se je iz leta v leto krepila in bogatila v smislu izobraževanja, izmenjave izkušenj, kulturnega povezovanja in druženja.

Ker smo v celoti imenovali prvi Upravni odbor društva, vam predstavljamo še Izvršni odbor Strokovnega društva medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Celje v mandatu 2012 do 2016:

Predsednica: Tomislava Kordiš (ZD Laško)

Podpredsednica: Violeta Bahat Kmetič (ZD Sevnica)

Tajnica: Petra Marković (ZD Celje)

Blagajničarka: Daliborka Novaković (ZD Žalec)

Člani: Zdenka Oblak, Simona Strajnar, Apolonija Filipšek (vse Splošna bolnišnica Celje), Marjana Skale (ZD Šmarje pri Jelšah), Damjana Damiš (Thermana, d. d., Dom starejših Laško), Zdenka Salobir (Srednja zdravstvena šola Celje), Simon Rožič (ZD Slovenske Konjice) in Rebeka Cimerman Kac (Psihiatrična bolnišnica Vojnik).

Čas v katerem živimo ni najbolj naklonjen položaju zdravstvenih delavcev, niti pravicam bolnih. Recesija in vsesplošna kriza, v kateri se je znašla Slovenija, krnita pravice vsem. Veseli smo, da naše članstvo še vedno čuti globoko stanovsko pripadnost. Ne glede na vse okoliščine bodo za člane in članice pacienti, oskrbovanci, varovanci in stanovalci vedno na prvem mestu.

Ob zaključku našega spogledovanja v zrcalu preteklosti in sedanjosti se spomnimo prve med nami, Florence Nightingale. S svojo ogromno strokovno dediščino nam je zapustila globoko filozofsko misel: »trpljenje postavi človeka iz okvira konvencionalnih merik«. V trpečem ni gledala ne dobrega ne slabega človeka, tudi ne vrednega ali nevrednega. Žrtev trpljenja je bila zanjo nad konvencionalno opredelitvijo, nad moralnimi merili; trpljenje samo daje žrtvi pravico do naše pomoči.

Izdala nam je skrivnost svojih uspehov, razlago svoje vztrajnosti in premočrtnosti: »*Nikoli nisem našla izgovora in nikoli ga nisem sprejela. Namen vsakega spoznanja naj bo povečana akcija.*«

Pripravili:
Zdenka Salobir,
Marjana Vengušt

VIRI:

Jubilejni zbornik ob 70-letnici Zveze društev medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov Slovenije in Zbornice zdravstvene nege Slovenije. Ljubljana, 1997.

Zbornik o razvoju zdravstva na Celjskem od leta 1953 do 1985.

100 let Splošne bolnišnice Celje. Celje, 1987.

Ohranimo sledi, 1963–2013. Jubilejni zbornik strokovnega društva medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Novo mesto. Novo mesto 2013.

Jubilejni zbornik Društva medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov Gorenjske.

Iz zgodovine Celja, 1848–1918. Ivanka Zajc Cizelj. Zdravstvo in socialno varstvo v Celju, 1848–1918. Muzej novejšje zgodovine Celje, 1998.

Iz zgodovine Celja, 1945–1991. Ivanka Zajc Cizelj. Zdravstvo in socialno varstvo v Celju, 1945–1991. Muzej novejšje zgodovine Celje, 1998.

Arhiv Strokovnega društva medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Celje.

Utrip 01/2013, str. 22 do 24. Irena Keršič Ramšak. Od kdaj, zakaj, kako.

Neža Jarnovič. Društvo medicinskih sester Ljubljana. Ljubljana, 1984.

Marija Poljanšek. Zgodovina zdravstvene nege v Ljubljanski regiji od leta 1900 do 1975. Diplomaska naloga. Visoka šola za zdravstvo. Ljubljana, 2000.

Zdravstveni dom Celje, No nest vivere, sed valere vita. Celje, 2003.

Jubilejni zbornik Strokovnega društva medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Koper. Koper, 2009.

http://www.obzornikzdravstvenenege.si/Celoten_clanek.aspx?ID=f5485fc4-6d5b-4e24-a307-108e0f860db8 Dina Urbančič. Ob stopetdesetletnici rojstva Florence Nightingale.

NAŠA VIZIJA, DEJAVNOSTI IN NAMEN DELOVANJA

Strokovno društvo medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Celje (DMSBZT Celje) je samostojno, neprofitno, stanovsko in prostovoljno združenje medicinskih sester, babic ter zdravstvenih tehnikov, ki so zaposleni na področju celjske regije, tako na primarnem, sekundarnem in terciarnem nivoju. Uspešno delujemo že 50 let.

Imamo vizijo, ki nas spremlja že peto desetletje in smo jo z leti le nekoliko posodobili, a bistvo nalog ostaja enako:

- razvoj aktivnosti na področju pridobivanja novih članov,
- spodbujanje permanentnega učenja, izobraževanja in usposabljanja v stroki,
- organizacija projektov, ki omogočajo izpopolnjevanje stroke,
- krepitev medsebojnih odnosov in pripadnosti stroki,
- razširiti svoje delovanje z drugimi strokami v smislu vseživljenjskega učenja in povezovanja,
- ohranjanje zdravega načina življenja članov društva,
- povezovanje in sodelovanje v lokalni skupnosti in regiji.

Naše dejavnosti so:

- organiziranje strokovnih predavanj, posvetov, srečanj,
- izvedba učnih delavnic,
- tečaj angleščine,
- izvajanje kulturnih prireditev in proslav;
- delovanje vokalne skupine Cvet,
- obiskovanje kulturnih prireditev in dogodkov,
- športne aktivnosti članov (tek, pohodništvo ipd.),
- izletništvo in potovanja,
- družabna srečanja.

Namen delovanja združenja je predvsem razvoj kakovostne in varne zdravstvene ter babiške nege. Poudarek dajemo vseživljenjskemu izobraževanju na področju stroke, razvijamo izvajanje učnih delavnic s področja Stresa in komunikacije ter Obvladovanje konfliktnih situacij in na takšen način prispevamo k boljšemu razvoju medosebnih odnosov. V vsem tem času smo bili aktivno vključeni v vsa dogajanja na področju zdravstvenega varstva, zdravstvene nege, izobraževanja in raziskovalnega dela. Sproti spremljamo tudi aktualna družbenopolitična dogajanja v naši lokalni in regionalni skupnosti.

LOGOTIP IN ZASTAVA DRUŠTVA

Med letoma 2003–2004 smo se na redni seji izvršnega odbora društva odločili in tudi podprli sklep, o izdelavi novega logotipa, ki bi še izboljšal prepoznavnost in uspešnost delovanje društva. Ob logotipu društvo uporablja tudi okrogel žig z napisom Društvo medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Celje.

Razlaga logotipa

Roka-odprta dlan: medicinske sestre, babice in zdravstveni tehniki nudimo zaščito in skrb vsem, ki so nam zaupani. Roke pa so predvsem simbol dela in toplega objema.

Srce: bitje srca - simbol življenja, ljubezni - srčnosti, ki jo prenašamo med naše varovance.

Odprta knjiga: znanje-kontinuirano izobraževanje na vseh področjih in s tem poskrbeti za varno in kakovostno zdravstveno in babiško nego.

Ob novem logotipu smo se v društvu odločili tudi za izdelavo svoje zastave. Zastava ima belo podlago, na kateri sta natisnjena naziv društva in logotip.

Marjana Vengušt

Po sledi objavljenih člankov

MEDICINSKA SESTRA PAVLA JAZBINŠEK

Medicinsko sestro Pavlo Jazbinšek so pokopali 14 dni po njenem dopolnjenem 78. letu. Mlajše sestre in zdravniki je sicer niso več poznali, poznali pa so jo nešteti Celjani in okoličani. Svoje sestrsko delo je začela v časih, ko se je ta vrsta zdravstvenega dela pri nas šele porajala, to je v 30–letih 20. stoletja. Takrat še redke sestre (imenovane zaščitne sestre) so dobile delo v razvijajoči preventivi, ki se je ukvarjala predvsem z zaščito dojenčkov, predšolskih otrok, šolarjev pa v tistih mestih, kjer je delovala šolska poliklinika. Delo v tuberkuloznih ustanovah je bilo še v povojih. Prvo delovno mesto pokojne sestre Pavle je bilo v Cerkljah na Dolenjskem, od koder je prišla v novozgrajeni Zdravstveni dom v Rogatcu.

Kot zaščitna sestra v najrevnejših predelih Slovenije se je z vso vestnostjo lotila svojega dela, ki je bilo težko in utrudljivo, dalo pa je v takratnih razmerah malo sadov. Želela je delati v domačem okolju, zato je bila po nekaj letih premeščena v Zdravstveni dom v Celju, kjer je delovalo več preventivnih ustanov. Tu je najprej delala na šolski polikliniki. Dela je bilo veliko, notranjega in zunanjega, saj je bilo malo sester. Že med vojno je bila premeščena na protituberkulozni dispanzer, kjer je opravljala v glavnem zunanje, patronažno delo, kjer je pač kot Slovenka lahko največ koristila. Ob koncu vojne, leta 1946 jo je uprava zdravstvenega doma porabila pri organizaciji zdravstvene službe po novih socialističnih smernicah. V drugi polovici 1946. leta je bila ponovno premeščena na protituberkulozni dispanzer, kjer je delala vse do upokojitve. Prva leta po vojni je bila sama za vsako delo v boju proti tuberkulozi. Patronažno delo je opravljala na dispanzerskem terenu, ki je segal od Ljubnega v Zgornji Savinjski dolini do Save in Slovenskih Konjic. To obširno področje je prevozila s kolesom in prehodila peš. Kajti takrat se še sanjalo ni nikomur, da bi patronažna sestra prišla obiskat bolnika z avtom. Kolikor je mogla, je obiskala vsakega novega bolnika, posredovala za njih v njihovih potrebah, kjer se je dalo itd. Poleg tega napornega zunanjega dela pa je delala v dispanzerju kot edina sestra skoraj tri leta. Tu je vpisovala obiske, pisala izvide, jemala kri in sputum (izpljunek), asistirala pri dajanju pneumotoraksa, pri punkcijah itd. Obisk v dispanzerju je od začetnih 30 do 40 na ordinacijo zrasel na 100 oseb in več. Vse to je sestra Pavla opravljala vestno in natančno. Čez nekaj let je dobila pomoč – še eno sestro in nato polagoma še druge kakor so zaključevale šolanje mlajše moči. Te so sestri Pavli pomagale pri delu, jo razbremenile, ona pa jih je vestno in natančno učila za njihov poklic. Pomagala je z nasveti in dejansko pri organizaciji razstave o boju proti tuberkulozi leta 1949, ki je imela velik uspeh. Zunanje delo je opustila šele, ko je dispanzer premogel mlajše sestre, vendar je prve vodila sama po terenu. Kasneje so prišle na vrsto fluorografske akcije z izredno napornimi in zahtevnimi kontrolnimi pregledi po vseh občinah tedanjega celjskega, deloma šmarskega in konjiškega okraja. Pri takih kontrolnih akcijah je bilo treba osebe povabiti na kontrole pismeno, če so bile sumljive za tuberkulozo, jim vzeti kri za sedimentacijo, sputum za BK, postaviti mobilni rtg aparat itd. Tako delo je trajalo po 4 do 6 tednov. Seveda so pri teh akcijah pomagale že mlajše moči.

Z leti se je sestra Pavla izčrpala in po letu 1961 stopila v zasluženi pokoj. Rada pa je še vedno prišla na dispanzer pogledat, kako se dispanzersko delo razvija. Zadnja leta jo je mučila bolezen, pa je bila nekajkrat hudo razočarana, ko je iskala zdravniško pomoč. Pričakovala je majhno ustrežljivost, namreč prednost v ordinaciji kot zdravstveni delavec, pa je bila odklonjena.

Prim. dr. Avgust Hribovšek

(Objavljeno v glasilu Zdravstvenega centra Celje, Monitor št. 4/80)

BILI SVA SODELAVKI

Bilo je leto 1978. Zaposlena sem bila v Splošni bolnišnici Celje, na Dermatološkem oddelku, na otroškem odseku v Novem Celju. Obiskovala sem 3. letnik Višje šole za zdravstvene delavce v Ljubljani kot izredna študentka. Gospa Marija Deželak je bila takrat že upokojena glavna medicinska sestra Splošne bolnišnice Celje. Pogodbeno delo ji je omogočalo, da je pri nas opravljala mesečno en teden nočnega dela.

Spominjam se je, kot izredno urejene gospe, ki je prihajala v službo vedno pol ure pred pričetkom izmene, saj se je vozila iz Celja v Novo Celje z avtobusom. Sestre smo bile nekako vznemirjene, ko smo vedele, da bo ves teden pri nas, z nami. Vedno smo še dodatno vse razkužile, pospravile, uredile dokumentacijo in ji službo predajale ob »malih bolnikih«. Ker so otroci posebna oziroma najbolj občutljiva populacija, je imela še dodatna vprašanja o predpisani terapiji oziroma zdravstvenem stanju otroka. Želela je natančno predajo, ki je trajala 20 do 30 minut za 15 do 20 hospitaliziranih otrok. Morala sem jo seznaniti o vsem delu, ki je potekalo podnevi in o njenih zadolžitvah ponoči. Nikoli nisem smela reči: »Vse je urejeno in vam ni potrebno nič dodatnega opravljati, razen že utečenega dela oziroma obveznih nočnih opravil.«

Marija Deželak na začetku svoje poklicne poti
(Vir: osebni arhiv Metke Kodre)

Marija Deželak, upokojena prva glavna medicinska sestra Splošne bolnišnice Celje
(Vir: osebni arhiv Metke Kodre)

Po predaji raporta sem vedno rada še malo ostala z njo na oddelku, saj sem bila zelo željna znanja. Sestra Marija Deželak pa je bila vir mnogih bogatih strokovnih izkušenj. Pripovedovala mi je o dogodkih, povezanih z osebjem kot tudi z bolniki, ki jih je doživela, razrešila, ali odpirala debato in iskala moje mnenje. Ko sem pripravljala seminarsko nalogo o ušivosti in garjah na celjskem območju, je bila moja mentorica. Bila je stroga, natančna in strokovno kritična. Vedno je pri vsakem delu želela doseči največ, najvišji standard, najvišji cilj. Znani rek, ki mi ga je velikokrat ponovila, je bil: »Vse najboljše, je komaj dobro za bolnika.« To je bilo njeno vodilo tudi za veliko drugih stvari v življenju.

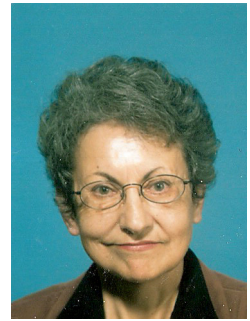
Zelo rada mi je pripovedovala o svoji drugi ljubezni, o potovanjih po svetu. Prav sistematsko je prepotovala velik del sveta, spoznavala svetovne znamenitosti, različne kulture in vedno obiskala tudi bolnišnico, da se je seznanila z zdravstvenim varstvom in razvojem slednjega v deželi svojega bivanja. Vse je podkrepila s fotografiranjem. Fotografije so bile tudi nekaj posebnega, saj je bila izjemna fotografinja detajlov, ljudi in otrok.

Bili sva sodelavki in ne samo to, bila je prijateljica, in tudi moja vzornica tako s svojim delom, življenjem, kot tudi glede strokovnega pristopa k bolnemu otroku.

Darinka Pavlič

POGOVOR Z MEDICINSKO SESTRO REGINO ROZMAN

Pogovor z gospo Regino Rozman je bil nekaj posebnega. Za nas, ki smo v društvu aktivni kratek čas, je ona edina vez s samim začetkom delovanja društva. Bila je soustanoviteljica DMS Celje in vsa leta delovanja prvega upravnega odbora tudi njegova tajnica. Presenetila me je z vitalnostjo, skromnostjo in iskričnostjo. Kot zanimivost naj povem, da sem s seboj prinesla njeno pisno obrazložitev ob podelitvi Zlatega znaka Zbornice zdravstvene nege Slovenije. Z veseljem ji je ponovno prisluhnila. Na koncu pa skromno dodala: »A to so napisali?«

Regina Rozman
(Vir: osebni arhiv Regine Rozman)

Po končani Gimnaziji ste se odločili za študij na Visoki šoli za zdravstvene delavce v Ljubljani. Čemu taka odločitev?

Že po končani nižji gimnaziji sem se nameravala vpisati na Srednjo šolo za medicinske sestre. Vendar je bil vpis vsako drugo leto in pogoj določena starost. Tako je bila Gimnazija logična izbira, prav tako tudi študij na Višji šoli za medicinske sestre v Ljubljani.

Kakšne so bile delovne razmere in oskrba v času vaših poklicnih delovnih začetkov?

Odraščali smo v skromnih razmerah, tako tudi naša pričakovanja niso bila velika. Vse je povezoval velik entuziazem in trudili smo se, da v danih pogojih delamo čim boljše. Pomanjkanje negovalnih pripomočkov je bila stalnica, zato smo se včasih morali zateči tudi k improvizacijam. Delo je bilo fizično naporno. Predvsem zaradi primitivnega transporta bolnikov in materiala. Tako se je pogosto dogajalo, da so se dolžnosti in kompetence različnih profilov prepletale.

Morda se spominjate, kdo je bila glavna sestra bolnišnice, ki vas je uvedla v delo?

V času, ko sem nastopila službo, celjska bolnišnica ni imela glavne sestre. Uvodni razgovor je potekal pri predstojniku oddelka in ravnatelju bolnišnice. Imela sem dober občutek in nadejala sem se uspešnega sodelovanja.

Delo ob pacientu oziroma bolniku je potekalo kontinuirano 24 ur. Predvidevam, da ste se na delo vozili. Zanima me kako, saj v tistem obdobju prevozi niso bili preveč pogosti.

V službo sem iz nekaj kilometrov oddaljenih Kompol potovala vsakodnevno z vlakom ali avtobusom, kar je pomenilo veliko izgubo časa.

V vašem obdobju je bilo na začetku malo šolanih sester, kako je bila zagotovljena strokovnost za vedno večje število bolnikov, saj ničesar ni bilo v izobilju?

V začetku šestdesetih let je bilo sester s končano višjo šolo res zelo malo. Se je pa stanje izboljševalo iz leta v leto. Materialni pogoji so bili v tem obdobju skromni. Uporabljali smo pripomočke za večkratno uporabo. Razmere so se le počasi izboljševale. Po daljšem obdobju je bolnišnica leta 1962 dobila glavno sestro. To delovno mesto je zasedla Marija Deželak, ki je z delovnimi izkušnjami in organizacijskimi sposobnostmi veliko prispevala k afirmaciji zdravstvene nege. Organizirala je izobraževanje strežnic in čistilk. Usklajevali so se postopki zdravstvene nege, izboljšala se je tudi koordinacija med oddelki.

Pred letom 1963 je v Celju deloval pododbor Društva medicinskih sester Slovenije, ki je imelo sedež v Ljubljani? Vam je morda znano kdo je vodil celjski pododbor ?

Težko rečem kdo. V tem obdobju je bila zelo aktivna glavna sestra Zdravstvenega doma v Celju, Vida Bezovšek. Morda je pododbor tudi vodila, a o tem nisem popolnoma prepričana.

Bili ste soustanoviteljica Društva medicinskih sester Celje. Kakšen je vaš spomin na to obdobje?

V delo Društva medicinskih sester so me pritegnili, ker sem se vključevala v različne dejavnosti. In tudi s kolegicami v odboru smo bile dobra ekipa. Največ delovnega zagona je društvu dajala predsednica Marija Deželak.

*Na tečaju nemščine leta 1997. Regina Rozman in Olga Alif (prva in druga desno v drugi vrsti), Marija Deželak sedi v sredini.
(Vir: osebni arhiv Regine Rozman)*

V prvih letih je bil velik poudarek na izobraževanju strokovnega kadra. Ali je bilo potrebno sestre še dodatno prigovarjati za udeležbo na seminarjih?

Po moji oceni je bilo za izobraževanja veliko zanimanje. Sodelavke v negi so si s študijem ob delu pridobivale ustrezno izobrazbo ali nadgrajevale strokovna znanja. Interes je bil velik in priznanje vsem, ki so bili udeleženi v teh procesih – organizatorjem in udeležencem izobraževanja.

Sama se vas spominjam iz obdobja šolske prakse na infekcijskem oddelku kot zelo natančne, strokovne in tudi stroge glavne sestre, ki je vedno našla za vsakega bolnika in nas učence prijazno besedo ter bila pripravljena pomagati. Lahko poveste, se takšna sestra že rodi, jo tako naredi vzgoja doma, v šoli ali jo izoblikujejo delovne izkušnje in mentorji?

Na to vprašanje bi odgovorila takole: zrasla sem na kmetiji, v delavsko-kmečki družini, kjer je bilo več generacij in je bila medsebojna pomoč in skrb za šibkejše vedno prisotna. To je bilo okolje z močno razvitim socialnim čutom. Privzgojili so mi delovne navade in odgovornost. Potem pa je bilo kar nekaj vpliva v šoli, kjer je

*Regina Rozman (prva z desne), dr. Karolina Godina, mlada zdravnica na stažu in dr. Ivan Žuran v času specializacije
(Vir: osebni arhiv Regine Rozman)*

bilo sodelovanje z vzgojitelji res dobro in prijateljsko. In imela sem to srečo, da so me tudi v delovnem okolju lepo sprejeli in mi posredovali svoje izkušnje.

*Kolektiv infekcijskega oddelka v 70. letih. V sredini predstojnik prof. dr. Janko Lesničar in na njegovi levi glavna medicinska sestra Regine Rozman
(Vir: osebni arhiv Regine Rozman)*

Opišite nam vaše delo na infekcijskem oddelku.

Na infekcijski oddelek sem prišla kot pripravnica in po strokovnem izpitu kmalu napredovala na mesto vodilne sestre ter po izpolnitvi pogojev na delovno mesto glavne sestre oddelka. V času pripravništva sem spoznala delo na vseh oddelkih bolnišnice in vseh enotah Zdravstvenega doma v Celju. Na oddelku sem šla skozi vse faze dela in tako spoznala delo sobne sestre, laboranta in administracije. To je bilo zelo dobrodošlo, ko je bila uvedena sestrsko dežurna služba.

Infekcijski oddelek je bil vedno nekoliko izoliran od drugega dela bolnišnice. Kako je bilo to čutiti med zaposlenimi?

Temu vtisu je gotovo pripomogla dislociranost stavbe od drugih delov bolnišnice in zgodovinski vzdevek »izolirnica«. Zaposleni zavoljo tega nismo imeli problemov, saj smo se srečevali z zaposlenimi iz drugih oddelkov v jedilnici ali pri sprejemanju bolnikov na konziljarne preglede. Je pa bila ta dislociranost, in je še, napor in stres transporta za bolnika ter obremenitev za zaposlene.

Ne morem mimo tega, da vam ne bi zastavila tudi malo bolj »provokativno« vprašanje. Na vašem oddelku ste najdlje nosili znamenite poškrbljene sestrsko čepice. Zakaj je bilo temu tako?

To vprašanje je res dokaj obrobno. Poleg skrbi za strokovnost je bil tudi poudarek na urejenosti medicinskih sester in drugih zaposlenih. Dolga leta so bile čepice sestavni in prepoznavni del sestrsko uniforme ter videza medicinskih sester nikakor niso kvarile.

Aktivno delovno obdobje ste zaključili kot glavna sestra internističnih služb celjske bolnišnice. Kako se je to delo razlikovalo od dela glavne medicinske sestre infekcijskega oddelka?

To obdobje je bilo zelo kratko. Delo glavne sestre internističnih strok je bilo koordiniranje strokovno izobraževalnih sestankov, urejanje kadrovskih zadev in pripravništva. Še vedno sem bila tudi glavna

sestra infekcijskega oddelka in tako sem lahko ohranila neposreden stik z bolniki.

Ali bi na tem mestu še posebej izpostavili katero od medicinskih sester, ki je v vas pustila globoko sled?

V svojem delovnem obdobju sem prihajala v stik s številnimi ljudmi, sodelavci, ki so name naredili vtis, mi zapustili spomine in vplivali na oblikovanje mojih stališč. Seveda bi z naštevanjem gotovo koga izpustila in nehote prizadela. Tako bom omenila le vodilno otroško negovalko na pediatriji, kjer sem začela pripravniški staž. To je bila sestra Ilze Schluderman, ki je z bogatimi delovnimi izkušnjami nadomeščala glavno sestro. Imela je plemenit značaj in dobre organizacijske sposobnosti. Njena zasluga je izobraževanje otroških negovalk, da so pridobile srednjo izobrazbo.

In zdaj bi sledilo še veliko odličnih kolegic po katerih sem se zgledovala, ki so me bogatile z izkušnjami in sem jim za vse hvaležna.

Za delo ste prejeli več priznanj in nagrad. Med drugim tudi leta 1989 Red dela s srebrnim vencem in leta 1992 Zlati znak Zbornice zdravstvene nege, najvišje stanovsko priznanje. Kaj vam pomenijo vsa ta priznanja?

Priznanja, ki sem jih prejela v času dela, so bila vzpodbuda za moje nadaljnje delo. Vedno pa sem to razumela kot priznanje vsem sodelavkam in sodelavcem, saj smo vse dosegali s skupnim delom, razumevanjem in dobrimi medsebojnimi odnosi.

Gospa Regina Rozman, kakšen pa je vaš vsakdanjik danes?

Zdaj si lahko privoščim dejavnosti, za katere je bilo prej premalo časa: hodim v gledališče, na koncerte, veliko berem in se sproščam na svojem vrtu.

Čas je hitro mineval. Med pogovorom sva ugotovili, da sta bili najini poti nehote in na nek način poklicno prepleteni. Pogovor sva zaključili v prijetnem hladu njenega vrta, ki ga z veseljem in rada ureja ter vanj ob tradicionalnih, zasaja tudi okusne ter redke rastline.

Gospa Regina hvala vam za sodelovanje in dve nepozabni urici preživeti z vami.

Zdenka Salobir

JULIJA DVORŠEK

Gospa Julija Dvoršek se je zagotovo zapisala v zgodovino dela medicinskih sester na Celjskem. Bila je prva stalna otroška sestra, ki je vse svoje znanje in človečnost posvetila najbolj občutljivemu bitju – to je malemu otroku.

Bila je sestra, ki je z bogatim strokovnim znanjem in kritično delovno zagnanostjo pridobila že na začetku svojega delovanja popolno zaupanje. Tako so se njene obveznosti razširile na strokovno, organizacijsko in družbenopolitično področje. Bila je prisotna na najbolj občutljivih točkah razvoja zdravstvenega varstva povojnega časa. Njena aktivnost je bila prisotna tudi izven matične delovne organizacije. Bila je ustanovna članica Društva medicinskih sester Celje. S posebnim profesionalnim posluhom je bila vrsto let zelo aktivna članica društva. Od tod pa je s kvalitetnimi izkušnjami in zrelostjo delovala tudi v republiških forumih – bila je

Julija Dvoršek
(Vir: osebni arhiv Barbare Dvoršek)

dolgoletna aktivistka Zveze društev medicinskih sester Slovenije za področje otroškega zdravstvenega varstva.

Kolektiv otroškega dispanzerja
(Vir: osebni arhiv Barbare Dvoršek)

Kot dolgoletna vodilna sestra Otroškega dispanzerja v Celju je prenašala svoje znanje in izkušnje na mnoge generacije novih medicinskih sester. Sodelovala je tudi na področju izobraževanja bodočih medicinskih sester kot sodelavec Srednje zdravstvene šole Celje in občinskega odbora Rdečega križa Celje. Zagotovo pa je ostala v spominu mnogih staršev in njihovih otrok kot otroška sestra, zaradi katere ni zastal korak nobenemu otroku pred vrati otroškega dispanzerja.

Ob njeni bolezní in smrti leta 1990 je bilo napisano, da je težko sprejeti dejstvo, ko neizprosna smrt prekine življenje nekemu, s katerim si desetletja začel delovni dan in je njegov »nasvidenje« pomenil prijazno obljubo – jutri se zopet vidimo. Za seboj je pustila globoko sled. V spominu sodelavci še danes ohranjajo vse tisto, kar je zapustila kot odlična sodelavka in kot sestra, ki je vedela, da ne živimo za včerajšnji in današnji dan, ampak da življenje sega v jutrišnji dan, vse dokler ga ne prekine smrt.

Tudi v Društvu medicinskih sester Celje nikoli ne izbrišemo imena in ne spomina, nasprotno, v spominu ostanejo svetli vzori sester, ki jih je težko nadomestiti. In Julija bo ostala takšen svetel vzor v spominih tistih, ki smo jo poznali.

(Avtor neznan. Napisano ob njeni smrti in shranjeno v arhivu DMSBZT Celje)

SPOMINI OD VČERAJ, DANES IN ZA JUTRI

Čas moje poklicne aktivnosti sega v obdobje, ko je strokovna vsebina medicine doživljala velike razvojne premike, družbene spremembe, razmah gospodarstva in nove politične razsežnosti. Posledice vojne vihre so se oddaljile in življenje je dobivalo nove in lepše vsebine. Na obzorju je bilo slutiti nove usmeritve zdravstvenega sistema. Želje in možnosti za razvoj so bile prisotne na vsakem koraku. Reorganizacije v zdravstvu, šolstvu in na drugih družbenih področjih so bile del vsakdanjika.

Zdravstvena dejavnost se je razvijala na vseh nivojih, dopolnjevala z novimi medicinskimi panogami, sledila resolucijam o nacionalnem planu zdravstvenega varstva in potrebam po zdravstveni oskrbi vseh kategorij prebivalstva. V ospredju je bila kakovost zdravstvene oskrbe in njena dostopnost.

Problemi zadnjih treh desetletij prejšnjega stoletja, o katerih vam pišem, so bili vezani na zastarelo opremo, nefunkcionalne delovne in bivalne prostore, pomanjkanje materiala in zdravstvenega kadra. Za reševanje teh problemov so bili postavljeni nosilci za posamezna področja, med njimi tudi za področje nege bolnika. Na tej točki je regijsko društvo medicinskih sester Celje, ki je že delovalo, pridobilo nove vsebine za aktivnosti, predvsem pri oblikovanju poklica medicinske sestre, njenega izobraževanja, humanizaciji delovnih pogojev, doseganju višje poklicne identitete medicinskih sester in sodobne vizije razvoja stroke.

Olga Nezman ob 30-letnici DMS Celje
(Vir: arhiv DMSBZT Celje)

Spoštovane kolegice in kolegi, z vami želim deliti veliko svojih spominov na leta, ki smo jih kot člani Društva medicinskih sester Celje doživljali skupaj in z vami kolegice in kolegi novih generacij, ki morda z veliko željo in zagnanostjo nadaljujete to skupno zgodbo tam, kjer smo vam jo mi predali v nadaljevanje. Malo bom v tem pisanju poenostavila stvari, saj mi odmerjeni prostor ne dopušča veliko prostora. Vsako leto delovanja društva je zgodba zase. Dovolite mi, da uporabim v nadaljevanju izraz društvo in medicinska sestra. Spremembe v nazivih so se spreminjale v zadnjih desetletjih.

Ustanovitev društva so bili začetki in temelji nečesa velikega. Ozka poklicna pot se je skozi več desetletij neprekinjenega delovanja razširila v mednarodni prostor. Del te poti sem prehodila skupaj z vami, drage kolegice in kolegi.

Bil je to čas, v katerem se je govorilo o poklicu medicinske sestre, ki je naravnana k človeku. Vsak je vedel, kakšen poklic je to in kdo ga izvaja. Vsi zaposleni v zdravstveni službi, med njimi zdravniki, medicinske sestre, bolničarke, strežnice, administrativni in tehnični kader, smo bili deležni velikega spoštovanja med seboj in med ljudmi. Odgovor na to nisem nikoli iskala, saj se mi je vedno ponujal sam. Bil je v spoštovanju človeka, njegovih potreb, razumevanju njegovih stisk in v želji, da mu pomagamo iz boleznin ali drugačne življenjske stiske. Združili smo moči, znanje, dodali izkušnje in vedno prisotno dejstvo, da je človek izbral nas pri iskanju pomoči. Zagotoviti najprej pomoč pri njegovih elementarnih potrebah je bilo samo po sebi prisotno in nedvoumno, nato so se zvrstili postopki, ki jih je narekovalo njegovo zdravstveno stanje. Zaupanje, ki smo ga dolga leta gradili med seboj, in skupaj z bolniki, je zelo dragoceno. Koliko skupnega veselja je bilo, ker nam je uspelo in koliko hvaležnosti nam je bilo podarjeno. Čudovit občutek, ki ga danes zelo pogrešam.

Bil je to čas, ko ni bilo več potrebno dopolniti 18 let starosti za vpis v srednjo medicinsko šolo. Opirale so se možnosti izrednega šolanja, šolski programi so sledili potrebam in razvoju medicinskih panog v teoriji in praksi. Zaradi dolgoletnega pomanjkanja medicinskih sester, so delovne organizacije omogočile šolanje zaposlenim kadrom in iskale kader iz sosednjih republik. V spominu imam večje število prijaznih in delovnih kolegic ter kolegov iz Čuprije. Tudi na tej točki je društvo za strokovno usposabljanje prispevalo veliko praktičnih in uporabnih vsebin. Delo vodje patronažne službe, glavne medicinske sestre na primarnem nivoju zdravstvenega varstva in predsednice društva mi je dajalo prednost v pravočasni informaciji in izboru prioritet, ki so jih vedno narekovala potrebe.

Olga Nezman z delegacijo iz Čuprije na Rogli
Vir: arhiv DMSBZT Celje

Takrat je bila javnost naklonjena našemu poklicu, izvajalcu, usmeritvam razvoja, idejam in potrebam. Spoštovali so našo osebnost in cenili naše znanje. Bile so izjeme na eni in drugi strani, a v spominih, in danes v mojem pisanju, so in naj ostanejo nezaželjene izjeme.

Morda sem izhajala iz lastnih pozitivnih prepričanj, strokovne radovednosti, predvsem pa iz spoznanja, da mnogo življenjskih stisk, zdravstvenih problemov, posledic, komplikacij ne bi bilo, če ne bi bilo toliko neznanja pri ljudeh. Iskala sem vzroke, ki so privedli do posledic in vedno so me opozorili na vsebine življenja. To me je privedlo v patronažno dejavnost, kjer smo začeli razvijati polivalentnost, na

področju primarnega zdravstvenega varstva pa preventivo in zdravstveno vzgojo. Zavedala sem se, da je potrebno znanje nadgrajevati z izobraževanjem in strokovnim usposabljanjem. Potrebe so se razmahnile, morale so slediti razvoju medicine, reorganizaciji zdravstvenega varstva in napredku. Vedela sem, da posameznice nismo dovolj za vse spremembe, zato sem se vključila v društvo, kjer je bila sprejeta moja vizija za nadaljevanje društvenega programa. Zaupana mi je bila naloga predsednice društva, ki je postajalo eno najmočnejših društev s 1.118 članicami in člani.

Aktivnosti so se razmahnile v različnih oblikah: številni strokovni seminarji z aktualnimi in naprednimi vsebinami, najboljšimi predavatelji različnih področij, razvile smo nove oblike prenosa znanja/učne delavnice, izmenjava obiskov v delovnih sredinah različnih ustanov doma in v tujini, delovne konference, okrogle mize, izmenjave z drugimi društvi in združenji, aktivno sodelovanje v nalogah Zveze društev medicinskih sester Slovenije. Vse naše načrtovane aktivnosti in takšne, ki smo jih po potrebi morali dodati, so predavalnice napolnile do zadnjega sedeža. Zares smo si znanja želeli in ga potrebovali. Prepričljivo je bilo tudi dejstvo, da smo ga zelo hitro in kvalitetno prenesli v delovna in strokovna okolja.

Kot predsednica društva sem iskala različne možnosti pretoka znanja in razvoja v društvo ter iz njega. Vedno smo bile med prvimi za uvajanje novosti v negi bolnika, ki je počasi pridobivala svoje ime kot poklicna panoga – zdravstvena nega. Spomnim se navdušenja polne dvorane, ko sem na seminar prinesla brizgalko in injekcijsko iglo za enkratno uporabo, naslednjič rokavice za enkratno uporabo, individualne sete za preveze ran in še mnogo drugih novosti, ki so prisotne še danes, še boljše in kvalitetnejše. Vse novosti, ki so v prid bolniku in lažjemu ter bolj varnemu delu, so ob uvedbi v prakso zlata vredne.

V društvu smo razvijali še eno, zelo priljubljeno dejavnost – družabno življenje članstva:

- večdnevne izlete po domovini in tujini: Kornati, Sarajevo-Dubrovnik-Igalo, Vis, Beograd-Noví sad, Lipik, Dolomiti, Bohinj, Rim-Vatikan, vedno z dvema ali tremi avtobusi, polno letalo, ladja;
- enodnevni izleti po domovini za aktivne in upokojene članice;
- izlete naših otrok v Gardeland – posebno doživetje;
- planinsko dejavnost, v kateri sva s kolegom Ludvikom Stoparjem 11-krat peljala, skupaj okrog 800 članic in članov na Triglav, vsako leto tradicionalni dvodnevni pohod do Triglavskih sedmerih jezer. Vsak pohod se je zaključil z družabnim srečanjem, ki ga znajo pripraviti samo planinci;
- kulturne prireditve, na katerih smo želeli del kulturnega programa izvesti sami. Ob praznovanju 30-letnice društva se je ustanovila Vokalna skupina Cvet, ki neprekinjeno kulturno deluje že 20 let. Ime društva in slovensko pesem je ponesla v mnoge kraje doma in v tujino,
- obisk prireditev drugih društev in ZDMSS;
- mlade članice so nosile Štafeto mladosti skozi Celje in priredile nekaj mladinskih plesov;
- nekaj let smo skupaj z Zdravniškim društvom organizirali gala Medicinske ples, za katere ni bila dvorana nikoli dovolj velika.

Z Ludvikom Stoparjem ob Aljaževem stolpu na Triglavu
(Vir: osebni arhiv Ludvika Stoparja)

Društvu je bil podeljen Zlati znak za aktivno dejavnost in požrtvovalnost ob veliki poplavi mesta Celja.

Vse se je dogajalo ob skromni literaturi, neznanju tujega jezika, telefonski slušalki, ki je zvonila v prazno, slabi mobilnosti v prometu, oddaljenosti v regiji in izven nje, počasnemu vlaku do Ljubljane (kakšno olajšanje in pričakovanje je bila gradnja avtoceste MB-LJ). Zanesti si se moral na zapis v lastnih možganih in na polno popisano rokovnik, saj je bila računalniška oprema vesoljska utopija za tisti čas. Veliko bi lahko še napisala, saj je vsaka malenkost pomembna zaradi vsebine, a se prepuščam vaši domišljiji.

*S sodelavko Zdenko Mencigar Kladnik leta 1994
(Vir: osebni arhiv Zdenke Mencigar Kladnik)*

V zadnjem času delovanja v društvu nisem mogla mimo poslabšanja pogojev dela, nelojalnega odnosa do poklica, vrednotenja njene vsebine in posledično nizkih plač. Pristopili smo v ustanavljanje in delovanje lastnega poklicnega sindikata – Sindikata zdravstvene nege Slovenije. V njem smo začele iskati svoje pravice.

Čas, v katerem sem prepustila vodenje društva naslednici Marjani Vengušt, je obetal nova poglavja v razvoju stroke in v razširitvi nalog, kompetenc ter možnosti v društvu in Zbornici zdravstvene nege Slovenije-Zvezi društev medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Slovenije. Kriza, ki je vdrla tudi v zdravstveni sistem, omejuje prizadevanje odgovornih v vodstvu in vseh članic ter članov združenj. Razumem razsežnosti in vzroke, ki so privedli do krizne situacije v poklicni sferi in med ljudi v vseh kategorijah prebivalcev Slovenije. Ne razumem in ne sprejemam pa dejstva, da je kriza vdrla tudi v naše lastne vrednote, dostojanstvo, poklicno naravnost posameznika, vljudnost, sočutje, spoštovanje, prizanesljivost in v veliko začetnico Človeka. Recesija, kot kriza, ne more biti razlog, da se trga zlata nit, ki povezuje vse elemente najlepšega poklica v dobro človeka.

*Izlet na Koroško leta 1986
(Vir: arhiv DMSBZT Celje)*

Več desetletij smo usmerjali razvoj zdravstvene nege v pravo smer. Ne dovolite, da ga neustrezni zunanji in notranji vplivi razgradijo in v posameznih segmentih tudi uničijo. Del te poti sem prehodila skupaj

s čudovitimi kolegicami in kolegi ter tudi z vami, ki ne morete ali nočete uvideti, da so uspehi, ki kdaj nastanejo tudi iz neuspehov in napak, namenjeni tudi vam. Upam, da boste tudi vi priznali napore, ki so vloženi v rezultate in tistim, ki so del svojega življenja poklonili tudi v vaše dobro, iskreno stisnili roko. Vsi imate enake probleme, zato se morate tudi skupaj boriti za rešitve. V ospredje ali celo na prvo mesto, postavite zahtevo po nujni regulaciji kadrovskih normativov, ker se vam nevarno redčijo vrste in povečuje brezposelnost domačega in šolanega kadra. Potrebujete Zakon o zdravstveni negi, javna pooblastila in še veliko več za normalen razvoj stroke. Ne zapuščajte članskih vrst, še bolj strnite svoje moči, da bodo vaše zahteve glasnejše. Argumentov imate že davno dovolj za svoje zahteve.

Vsem bitkam, ki jih zahteva nemiren čas, in v katere so vloženi skupni naporji Zbornice-Zveze ter Sindikata zdravstvene nege Slovenije, ne morete postaviti cene; storite lahko le eno, a najmočnejšo potezo – ne razbijajte svojih vrst, skupaj zahtevajte pravice in ne pozabite, da ste vsaka in vsak zase najprej človek z veliko začetnico, ob izvajanju našega poklica, iz katerega nasmeh in prijaznost ne smeta nikoli izginiti, pa ste »Človek in pol«.

In spomini za jutri? Naj bodo moja iskrena želja, da bi skupaj stopale po isti poti v svoje dobro in v dobro vseh, ki vas potrebujejo.

Olga Nezman

PORTRET VIKTORIJE REHAR

Portret Viktorije Rehar,
risba s svinčnikom, 2005
(Avtor Peter Krivec, akademski slikar, grafik)

Poznati kolegico Viktorijo Rehar VMS, prof. zdr. vzgoje, je pravo bogastvo. Na eni strani skromna, na drugi strani pa oseba polna miselnosti, vrednot, znanja, izkušenj, sposobnosti, in tista, ki se je trudila, znala in še zna svoje pridobljeno znanje deliti med druge. Mnoge nas je z razgledanostjo, pristopom, vizijo in ne nazadnje tudi s filozofijo, morda včasih še nedorečenega ter z bogatim znanjem, popeljala v svet promocije zdravja in zdravstvene vzgoje. Potrebno ji je bilo prisluhniti, z njo sodelovati, jo sprejeti kot človeka – medicinsko sestro v danem času in z vizijo napredka za prihodnost.

Gospa Viktorija Rehar se je rodila materi Mariji in očetu Ivanu, 14. julija 1940 v Žalcu, kot četrta od sedmih otrok. Imela je lepo otroštvo. Bila je pridna učenka in ji šolanje ni delalo večjih težav. V letih 1954 do leta 1959 je sodelovala na športnem področju kot članica AD Kladivar Celje. Trenirala je tek na kratke proge. Na državnem dvoranskem republiškem tekmovanju v teku v Ljubljani, si je takrat priborila srebrno kolajno. Kasneje se je vpisala na Prvo gimnazijo v Celju, ki jo je kot uspešna dijakinja tudi opravila. Njen cilj v življenju je bilo delo na področju zdravstva. Po končani maturi se je z željo po študiju medicine vpisala na Medicinsko

fakulteto v Ljubljani, kjer je uspešno opravila sprejemne izpite. Ker pa ni dobila štipendije, in tudi ni videla rešitve finančnih problemov za naprej, je študij na fakulteti obiskovala le eno leto. Ugodne finančne možnosti za nadaljnje šolanje je videla na Vojni medicinski akademiji v Beogradu, kjer se je vpisala na Višjo šolo za medicinske sestre. Študij je po treh dneh, zaradi pogojev, ki jih je ta ustanova od nje zahtevala in po katerih bi morala devet let ostati tam v službi, je to opustila in se vrnila domov.

Kasneje se je vpisala na Višjo šolo za medicinske sestre, jugoslovanskega rdečega križa v Beogradu, kjer so usposabljali medicinske sestre za delo na preventivnem in zdravstveno-vzgojnem področju, za delo v lokalni skupnosti ter za delo v Rdečem križu. Študij je uspešno zaključila in diplomirala 13. 7. 1963 leta. Tako je pridobila naziv višje medicinske sestre. Viktorija je vseskozi dopolnjevala svoje znanje na raznih tečajih po svetu. V šolskem letu 1993/94 se je vpisala v prvo generacijo študija zdravstvene vzgoje na Visoki šoli za zdravstvo v Ljubljani in diplomirala leta 2002. Tako se ji je izpolnila želja po fakultetni izobrazbi. Pridobila je naziv profesorica zdravstvene vzgoje. V študijskem letu 2004/05 se je vpisala na podiplomsko izobraževanje iz novega javnega zdravstva v Školi narodnog zdravja Andrija Štampar Zagreb.

Viktorijino prvo službeno mesto je bilo v Zdravstvenem domu Celje, kjer je delala pol leta na področju patronažnega varstva. S 1. aprilom 1964 pa je bil ustanovljen sedanji Zavod za zdravstveno varstvo Celje in prav tam je dobila novo zaposlitev, ki jo je opravljala vse do upokojitve. Na novem delovnem mestu je delovala v referatu za varstvo matere in otroka, kjer je nadaljevala delo gospe Anice Pirnat, leta 1968 pa v referatu za zdravstveno vzgojo. Po petih letih službovanja je dobila, na Zavodu za zdravstveno varstvo Celje, še dodatne zadolžitve. Postala je referentka za zdravstveno vzgojo celjske regije.

Viktorija Rehar, pobudnica izvajanja projekta Tek – hoja za življenje
(Vir: osebni arhiv Marije Mojce Vrenko)

Zdravstvena vzgoja je bilo njeno prioriteto področje, saj je bila tej dejavnosti še posebej predana. Vedela je, da je potrebno za uspeh na področju varovanja zdravja vključiti vse aktivnosti za spodbujanje in ohranitev zdravja, ki so opredeljene v sedem skupin, v katere sodijo: zdravstveno- vzgojni programi, preventivne zdravstvene usluge, delo v lokalni skupnosti, sodelovanje z delovnimi institucijami, zdravstvena politika, ukrepi za zdravo okolje, zakonski in ekonomski predpisi. Sama je bila že takrat prepričana, kakor je še danes, da je edino vzgoja za zdravje tisto pravo, kar lahko človeku pomaga ohranjati, izboljšati in vrniti zdravje ter izboljšati kvaliteto življenja. Preko dvajset let je vodila tečaje higienskega minimuma v celjski zdravstveni regiji. Njeno prvo večje delo na področju zdravstvene vzgoje je bilo v zobozdravstveni preventivi. Na Viktorijino pobudo je nastalo dvajset nalepk na temo Zdravje, kasneje pa so naredili še plakat, ki so ga skupaj z nalepkami poslali v vse vrtce in osnovne šole,

da bi ga vzgojitelji in učitelji uporabljali pri delu z otroci in učenci, da bi jih spodbujali k razmišljanju o pomenu ohranjanja zdravja za življenje. Na njeno pobudo so se celjski vrtci in drugi vrtci v regiji že v zgodnjih 70-tih letih, od začetka izvajanja programov in ciljev Svetovne zdravstvene organizacije ter promocije zdravja in celjskega projekta »Zdravi za zdravje«, aktivno vključili v sodelovanje in pripravljali izvirne risbe ter likovne izdelke in pedagoške aktivnosti. Pridružile so se jim tudi osnovne in srednje šole.

Vsa znanja, ki jih je Viktorija pridobila v okviru svojih izobraževanj in izkušenj, je koristno uporabila ter jih prenašala na svoje kolegice v okviru koordinacije za zdravstveno vzgojo. Delovanje na področju zdravstvene vzgoje je postalo odmevno doma in v tujini, saj je Viktorija marsikje po svetu odlično predstavila pomen in oblike ter metode dela, ki so jih izvajali v celjski regiji. S pomočjo profesorja Josipa Turka, dr. med., so izdelali plakat za preventivno kardiologijo, ki ima naslov »Samo eno srce imamo, kako ga varovati znamo«. Med prvimi je organizirala delavnice za preprečevanje okužbe z virusom HIV, na katerih je tudi sodelovala. Bile so zelo dobro sprejete in obiskane. Sodelovala je pri

Plakat *Samo eno srce imamo, kako ga varovati znamo?*

(Vir: raziskovalna naloga Viktorija Rehar, viš. med. ses., prof. zdr. vzgoje: portret)

organizaciji štiridesete obletnice obstoja Svetovne zdravstvene organizacije (SZO), ki so jo organizirali v Celju. Med službovanjem je intenzivno delala pri preprečevanju kajenja. V Sloveniji je začela voditi program »Opusti kajenje, zmagaj«, za katerega se je izobraževala v Helsinkih na Finskem in v okviru katerega je bila zadolžena za opuščanje kajenja. V okviru svojega dela na Zavodu za zdravstveno varstvo v Celju, je pripravila med drugim tudi slikanice, nalepke in pobarvanke za otroke s področja zdravega načina življenja, ki prikazujejo skrb za zdravo življenje, ki se prične že v zgodnjem otroštvu. Pripravila je tudi Koledar zdravstveno vzgojnih aktivnosti, ki je še danes v uporabi.

Službeno je, v okviru Zavoda za zdravstveno varstvo, sodelovala, kot pravi, z »izrednimi« strokovnjaki v zdravstvu, otroških vrtcih, osnovnih in srednjih šolah, zdraviliščih, vojašnicah, z Zvezo prijateljev mladine, z Rdečim križem in s Srednjo zdravstveno šolo Celje, kjer je občasno tudi poučevala, z Zavodom za zdravstveno zavarovanje, Republiškim zavodom za zdravstveno varstvo Slovenije ter s številnimi podjetji in ustanovami, mediji, ki ji nikoli niso odrekli sodelovanja in pomoči. Službeno je 28 let sodelovala s Celjskim sejmom, kjer je organizirala zdravstveno informativne

razstave in okrogle mize na različne teme, ki so se dotikale gesla svetovnih dni zdravja ter aktualne zdravstvene problematike. Takoj po osamosvojitvi Slovenije, je v Celju skupaj s policijo sodelovala pri organizaciji razstave o preprečevanju otroških nesreč, na kateri je bil prvič javno predstavljen otroški sedež za v avto. Leta 1991 je bila med pobudniki in ustanovitelji Društva za promocijo in vzgojo za zdravje, v katerem še danes aktivno sodeluje. Med službovanjem je bila predsednica društva medicinskih sester Celje, bila je članica Upravnega odbora Zveze društev medicinskih sester Slovenije, bila med ustanovitelji Društva za boj proti raku Celje, Društva nekadilcev Celje, skupine za zmanjšanje telesne teže in gibalne aktivnosti, sodelovala je z Društvom prijateljev mladine Slovenije, bila je članica Republiškega odbora RK Slovenije in aktivno prispevala k razvoju njegovega programa. Uspešno je sodelovala tudi s številnimi mrežami in organizacijami, s Svetovno zdravstveno organizacijo in Kolaborativnim centrom Bundeszentrale für gesundheitliche Aufklärung (BZgA) iz Kölna, kjer je opravljala tečaj iz promocije zdravja. Leta 2003 je potekalo v Atlanti enotedensko izobraževanje na temo: »Tek–hoja za življenje« z za podporo in spodbudo obolelim za rakom. Dobila je licenco za organizacijo prireditve v Sloveniji.

Različni svetovno priznani strokovnjaki so jo vabili na razne svetovne konference, srečanja in delavnice, ker so spoznali njeno pravo strokovno vrednost in široko razgledanost. Naredila je veliko posterjev in plakatov, ki jih je razstavljala v Amsterdamu, Varšavi, Dunaju, Helsinkih, Pekingu, Chicagu, Las Palmasu ... Napisala je tudi veliko člankov in referatov, ki ji jih je predstavljala po vsem svetu. Za svoje delo je Viktorija prejela razna priznanja in nagrade, na področju stroke pa so to: Red zaslug za narod leta 1972, zlata plaketa SZO, za dolgoletno

Zlata plaketa SZO

(Vir: raziskovalna naloga Viktorija Rehar, viš. med. ses., prof. zdr. vzgoje: portret)

uresničevanje ciljev na področju promocije zdravja in preprečevanja kajenja, zlata plaketa, ki ji jo je podelil Zdravstveni center Celje, Zdravniško društvo Celje in Društvo medicinskih sester Celje leta 1987, za pomembno publicistično delo, prva nagrada za poster z naslovom «Počasi, a zanesljivo v 21. stoletje, brez kajenja», v Las Palmasu, na 2. evropski konferenci »Tobak ali zdravje« leta 1999, nagrada za prispevek s področja preventive kajenja v Las Palmasu, na 2. evropski konferenci »Tobak ali zdravje« leta 1999.

Viktorija Rehar s sodelavci v projektu Tek – hoja za življenje in z gosti iz Atlante
(Vir: osebni arhiv Marije Mojce Vrenko)

Leta 1999 je odšla gospa Viktorija Rehar v pokoj. Smisel upokojitve je videla tudi v nenehnem delu, izobraževanju in širjenju znanja. Pravi, da nima veliko prostega časa, si ga pa vzame, ko ga rabi. Rada bere, poslušala glasbo, hodi na izlete. Zelo rada spoznava nove ljudi in kraje.

In za zaključek naj povzamem, kaj so o njej povedali nekateri, ki so z njo sodelovali.

»Neprestano je vnašala novosti v naš prostor. Vedno prva, zagnana, nepopustljiva in z veliko željo, da bi dobre prakse in izkušnje, prave usmeritve in odlične strategije, ki jih je spoznala v naprednih okoljih, uresničila v širšem celjskem in tudi v slovenskem prostoru.«

»Viktorija Rehar je bilo moja spoštovana in stroga učiteljica. Sledila sem njenim učnim uram, sprejemala načela, cilje in primere iz prakse. Znala je tako živo in stvarno opisovati. Sama se ni nikoli hvalila. Nikoli ni govorila o sebi in svojih dosežkih, vedno samo o ciljih, ki si jih je zastavila in kako jih uresničuje.«

»Je izredno inteligentna, inovativna, z veliko splošno razgledanostjo in največja strokovnjakinja s področja promocije zdravja v Sloveniji, ki je zelo cenjena tudi v tujini. Kot človek pa je velikodušno pripravljena vse to deliti z drugimi.«

»V svojem času je bila, in mislim da je še danes, pogumna ženska, vredna spoštovanja in priznanja nekega časa in stroke.«

»Noben preživet trenutek ne utone v nič, temveč ob vsakem spominjanju znova obogati našo notranjost. Viktorijina skrb za zdravje in zdravstveno varstvo otrok nas je vznemirjala na poseben način in je bila konstanta pri našem delu. Ona je bila v Evropi že takrat.«

Povzeto po raziskovalni nalogi: Viktorija Rehar, viš. med. ses., prof. zdr. vzgoje: portret. Vesna Brežnik, Tanja Jelančič, Martina Mlinarič, mentorica Vesna Božiček; Celje: Srednja zdravstvena šola, 2005.

Vesna Božiček

ZAVODI SE PREDSTAVIJO

SPLOŠNA BOLNIŠNICA CELJE

Smo bolnišnica, ki se zaveda svojega poslanstva; svojih ciljev se lotevamo temeljito in domišljeno. Želimo dosegati vrhunske rezultate na področju medicinske stroke, oskrbe bolnikov, organiziranosti dela in informatike, ki bodo primerljivi z dosežki bolnišnic doma in v tujini, hkrati pa želimo zagotoviti dolgoročno ekonomsko stabilnost. Predanost življenju je naše vodilo.

Pogled iz zraka na velik bolnišnični kompleks
(Vir: arhiv Splošne bolnišnice Celje)

S srednjeveškim špitalom, pribežališčem onemoglih in obubožanih meščanov brez sorodnikov, ki je bil fevdalna ustanova celjskih grofov, se začenja zgodovina bolnišničnega zdravstva v Celju. Ko štejemo leta sodobni Splošni bolnišnici Celje, smo za njen začetek določili otvoritev po cesarjevi hčeri Gizeli poimenovane bolnišnice leta 1887. Bolnišnica, ki je s 174 bolniškimi posteljami na kirurškem in internem oddelku postala osrednji zdravstveni center na širšem celjskem območju, je do danes preživela mnogo sprememb, dozidav, prezidav, reorganizacij, združevanj in razdruževanj. Po spodletelih načrtih Nemcev, ki so med drugo svetovno vojno v Celju načrtovali bolnišnico z 2.000 bolniškimi posteljami, namere pa že začeli uresničevati s prvimi novimi stavbami, je imel

največji vpliv na njeno rast in razvoj leta 1977 sprejeti razvojni program modernizacije bolnišnice. Ta je na podlagi sprejetega dogovora o združevanju sredstev na celjskem območju obsegal gradnjo infrastrukturnih objektov, večje adaptacije dela obstoječe bolnišnice in gradnjo novega objekta za potrebe bolnišnice in specialističnih ambulant. Leta 1980 se je pričela gradnja novega, 29.000 m² velikega bolnišničnega objekta, ki naj bi bila končana do leta 1990. Zaradi vedno večjih gospodarskih težav občin, ki so modernizacijo finančno podpirale, nekajletnega odpravljanja posledic katastrofalne poplave leta 1990 in iskanja novih finančnih virov, so se načrti izpolnili šele leta 2009 z izgradnjo zadnjega bolniškega oddelka v bolnišnični »novogradnji«. Nov koncept nadaljnjega strokovnega in prostorskega razvoja bolnišnice smo načrtali v Strateškem razvojnem programu za obdobje 2008–2017. V nadomestni novogradnji, ki bi tvorila celoto z novejšim delom bolnišnice, bi po načrtih dobili prostor oddelki, ki danes delujejo v starih bolnišničnih stavbah. Žal nam je gospodarska kriza prekrižala uresničitev načrtov, s katerimi smo želeli izboljšati bivanjske standarde pacientom in delovne pogoje zaposlenim. V naslednjem letu bo tako na gabaritih nadomestne novogradnje zrasel le novi Urgentni center, ki se bo delno financiral s sredstvi strukturnih skladov Evropske unije. Drugi del modernizacije z nadomestno novogradnjo, ki bo zrasla na njegovih zametkih, pa bo moral počakati na boljše finančne razmere.

Danes v Splošni bolnišnici Celje izvajamo celovito bolnišnično in specialistično ambulantno zdravstveno oskrbo na sekundarni ravni organiziranja zdravstvene dejavnosti za prebivalce celjske in okoliških regij. Različno za posamezne dejavnosti, ki gravitirajo od 220.000 do 300.000 prebivalcev. Bolnišnica ima 32 bolniških oddelkov organiziranih v šestih medicinskih področjih, v njej pa je zaposlenih več kot 1.700 delavcev različnih poklicnih profilov. Oddelki in službe so razmeščeni na približno 60.000 m² v devetih različnih stavbah. Letno v bolnišnici zdravimo približno 36.000 bolnikov in opravimo približno 330.000 pregledov v specialističnih ambulantah. Povprečna doba zdravljenja se je z leti skrajševala in je danes dolga približno 4 dni. Število porodov v naši porodnišnici je zadnja leta stabilno in letno znaša dobrih 2.100 porodov.

V strateških načrtih na področju diagnostike in zdravljenja Splošna bolnišnica Celje sledi epidemiologiji in staranju prebivalstva ter potrebam po strokovnem razvoju posameznih medicinskih strok z usmeritvijo v subspecialnosti in procesne obdelave bolnikov. Najpomembnejši med strateškimi cilji na tem področju so:

- nadaljnji razvoj maloinvazivne in endoskopske kirurgije,
- uveljavitev procesne obravnave angiološkega bolnika na ravni bolnišnice,
- uvajanje robotske kirurgije na različna kirurška področja,
- nadaljnji razvoj enote za zdravljenje možganske kapi in razvoj centra za multiplo sklerozo,
- vzpostavitev urgentnega centra, v katerem se bo celostno obravnavala vsa urgentna patologija, razen ginekološko porodniškega področja,
- izgradnja sistema kakovosti s standardizacijo postopkov, opreme in kadra na različnih področjih,
- pridobitev statusa kliničnosti na nekaterih bolnišničnih oddelkih.

Glavni vhod v bolnišnico
(Vir: arhiv Splošne bolnišnice Celje)

Slednji cilj je uresničljiv tudi zaradi bogatega znanstveno-raziskovalnega in pedagoškega dela naših številnih strokovnjakov. Imamo status »učne bolnišnice«, kar pomeni, da smo učna baza za različne profile zdravstvenih in drugih strokovnjakov. Sodelujemo pa tudi pri razvoju in oblikovanju zdravstvene politike na Celjskem in na državni ravni ter pri oblikovanju slovenske medicinske doktrine. Pomagamo pri zdravstveni vzgoji prebivalstva in pomembno prispevamo h gospodarskemu, strokovnemu in družbenemu razvoju našega območja.

V Splošni bolnišnici Celje razvijamo takšno organiziranost ustanove, ki nam omogoča stalen strokovni in poslovni razvoj. Ob tem upoštevamo visoke zahteve po kakovosti zdravljenja pacientov in osebnostnem razvoju vseh zaposlenih. Želimo biti uspešna in prijazna bolnišnica, prepoznavna in dejavna tudi v širšem okolju.

mag. Marjan Ferjanc,
direktor Splošne bolnišnice Celje

VIZIJA RAZVOJA IN DELOVANJA ZDRAVSTVENE NEGE V SPLOŠNI BOLNIŠNICI CELJE

Zdravstvena nega v Splošni bolnišnici Celje se bo morala prilagoditi trendom, ki po eni strani izhajajo iz sprememb na normativnem področju sistema zdravstvenega varstva, po drugi strani pa spremembam v zahtevah in obolevnosti populacije. Ljudje se starajo, kar prinaša porast kroničnih in rakavih obolenj. Kot se stara populacija ljudi za katere skrbimo, tako se staramo tudi izvajalci zdravstvene nege. Ob nespremenjeni organizaciji dela bo kaj kmalu težko zagotavljati 24-urno obravnavo pacientov.

Kirurška obravnava pacientov se je v zadnjih letih močno spremenila. Zanja je značilna uporaba manj invazivnih postopkov in krajšanje ležalnih dob. Vse več je bolnikov z internističnimi obolenji.

Pri ambulantni obravnavi pacientov bomo morali poskrbeti, da bomo spoštovali pacientov čas in bo le-ta prišel na vrsto ob naročeni uri.

Pri naročanju pacientov pričakujem velike spremembe. Ob ustrezni elektronski prijavi, bo pacienta v čakalni seznam za ambulantne storitve naročila kar medicinska sestra v ambulanti družinske medicine. To pomeni, da bo pacientu prihranjena pot v bolnišnico ali pošiljanje napotnice po pošti.

V letošnjem letu je planirana gradnja Urgentnega centra, ki bo združila urgentno obravnavo pacientov primarnega in sekundarnega nivoja zdravstvenega varstva.

Glede na posledice gospodarske krize in določila Zakona o uravnoteženju javnih financ je pričakovati težave pri zaposlovanju in s tem nemoteno zagotavljanje 24-urne oskrbe pacientov.

Potrebno bo reorganizirati obstoječe procese, saj bomo le tako uspeli zagotoviti tako ustrezno število kot izobrazbeno strukturo kadra za kakovostno in varno obravnavo pacientov. Seveda pri tem ne smemo pozabiti na varnost zaposlenih.

Pri prerazporejanju kadra bomo upoštevali kadrovske normative za posamezna področja, zahtevnost pacientov in seveda finančne možnosti bolnišnice. Pri tem je potrebno vsako potrebo individualno oceniti z vseh zornih kotov. Lahko bi se zgodilo, da bi ob upoštevanju le zahtev po ustrezni oziroma visoki izobrazbeni strukturi prišli do tega, da bi s tem dosegli premajhno skupno število kadra na nekem področju. Osnova je torej kritična presoja, kaj je boljše oziroma kaj ima manj negativnih posledic.

Na področju kakovosti in varnosti bomo vse aktivnosti usmerili v pridobitev akreditacije bolnišnice po DIAS standardu, čemur sledi tudi certifikacija po ISO standardu. Z izvedbo rednih notranjih presoj bomo zagotavljali, da se bo sprejeta politika kakovosti dejansko izvajala v praksi. Nadaljevali bomo aktivnosti za večjo varnost pacientov (preprečevanje padcev, preležanin, zmanjšanje okužb povezanih z intravenskimi in urinskimi katetri ...) in zaposlenih (npr. zmanjšati poškodbe z ostrimi predmeti).

Medicinske sestre morajo biti dobro usposobljene, da bodo delo opravljale varno in kakovostno. Glede na omejitve finančnih sredstev je naš cilj čim več izobraževanj izvesti v bolnišnici. Tako imamo možnost

*Delo instrumentarke v operacijski sobi
(Vir: arhiv Splošne bolnišnice Celje)*

Priprava pacientke na nevrološko preiskavo
(Vir: arhiv Splošne bolnišnice Celje)

podajati ciljno usmerjene vsebine, ki omogočajo standardizacijo znanja in spretnosti zaposlenih. Eksterna izobraževanja bomo usmerili predvsem na področja, ki pomenijo novosti v zdravstveni negi ali pa jih zaradi specifičnosti ni možno ali pa to ni smiselno izvajati v bolnišnici.

Področje zdravstvene nege želi izvajati na dokazih temelječo zdravstveno nego. V sodelovanju z Visoko zdravstveno šolo v Celju bomo spodbujali in razvijali klinično aplikativno in temeljno raziskovanje ter implementacijo rezultatov v prakso.

Prepričana sem, da bodo naši skupni naporji vodili k izboljšanju kakovosti in varnosti zdravstvene oskrbe pacientov po eni strani ter izboljšanju

delovnih pogojev in obremenitev zaposlenih v zdravstveni negi. Pri tem bi posebej poudarila, da je za doseganje teh ciljev potrebno tvorno sodelovanje vseh poklicnih skupin. Zavedati se moramo, da vsi—medicinske sestre, zdravniki, fizioterapevti in radiološki inženirji delamo za skupno dobro, tako pacientov kot nas.

mag. Hilda Maze,
glavna medicinska sestra SB Celje

ODSEK INTENZIVNE MEDICINE OPERATIVNIH STROK SPLOŠNE BOLNIŠNICE CELJE

Kirurška enota intenzivne terapije—EIT v Splošni bolnišnici Celje je bila v sklopu Oddelka za anesteziologijo ustanovljena leta 1982. Prvi bolnik je bil sprejet prav na praznik dela, 1. maja leta 1982. Takratna enota je imela 5 postelj. Ker je bilo to za zdravstveno nego (ZN) popolnoma novo področje dela v bolnišnici, so bile medicinske sestre še pred otvoritvijo enote na izobraževanju v Kliničnem centru Ljubljana, v CIT-u. Še preden je bil ustanovljen EIT je imela anesteziologija za potrebe intenzivnega zdravljenja že leta 1966 na razpolago tlačne ventilatorje, vendar je kljub temu preteklo še nekaj let do ustanovitve enote intenzivne terapije.

Ker so se tudi v bolnišnici Celje z razvojem medicine vsako leto povečevale potrebe po zdravljenju bolnikov v EIT, je prišlo do razširitve enote. Leta 1997 se je EIT preselil skupaj z Oddelkom intenzivne interne medicine in Operacijskim blokom v nove prostore, v novi del bolnišnice. V tistem času je prišlo tudi do preimenovanja EIT-a v EIMOS—enota intenzivne medicine operativnih strok in nato z reorganizacijo v naslednjih letih do današnjega uradnega imena Odsek intenzivne medicine operativnih strok—OIMOS. Odsek danes deluje kot popolnoma samostojna enota v okviru Oddelka za anesteziologijo in terapijo bolečine.

Intenzivna medicina je okolje, v katerem se izvajajo najsodobnejše diagnostično terapevtske metode in postopki pri zdravljenju bolnikov. Število bolnikov, zdravljenih v enotah intenzivne medicine, se iz leta v leto povečuje. Sodobni načini zdravljenja, kot so invazivni posegi, velike operacije, vstavljanje umetnih materialov, presaditve organov ... bolnika dodatno življenjsko ogrožajo. Istočasno pa je intenzivna medicina okolje, v katerem je za doseganje dobrih, pozitivnih rezultatov izrednega pomena timsko delo

Delo v intenzivni terapiji
(Foto: Biserka Lipovšek)

in dobri medsebojni odnosi na profesionalni ravni. Za doseganje dobrih rezultatov je potrebno ustvariti dobre time vseh poklicev, ki sodelujejo pri zdravljenju bolnika. Medicinska sestra ima pri tem izjemno vlogo. Z znanjem in s pravim pristopom do dela, učinkovito pripomore k uspešnosti zdravljenja bolnika.

Oddelki intenzivne medicine so okolje, v katerem je zelo pomembno, da medicinske sestre in zdravniki delujejo v pozitivnem vzdušju, v dobrem medsebojnem sodelovanju, ki temelji na spoštovanju. Le s pravim medicinskim pristopom na delovnem mestu vseh udeleženi, ki sodelujejo v procesu zdravljenja bolnika, lahko pričakujemo dobre rezultate, ki so v skupno zadovoljstvo vseh udeleženi pri procesu zdravljenja bolnika.

V multidisciplinarni zdravstveni enoti OIMOS zdravimo bolnike vseh kirurških strok bolnišnice Celje in bolnike iz drugih bolnišnic. Prav tako sprejemamo v enoto bolnike na predoperativno pripravo za operativni poseg, sodelujemo v transplantacijskem programu. V praksi pomeni, da moramo imeti zaposleni v ZN velik krog znanja na različnih strokovnih področjih, kar še povečuje zahtevnost našega dela. Danes ima OIMOS sistematiziranih 11 postelj tipa A intenzive, oziroma IT III. Razporejene so v 6-ih sobah. Opremljenost enote je najsodobnejša, sledimo razvoju stroke. V enoti je zagotovljena 24-urna prisotnost zdravnika anesteziologa intenzivista. Medicinske sestre opravljamo svoje delo v treh izmenah, kar zagotavlja kontinuiteto dela zdravstvene nege in varnost bolnikov. Delo temelji na timskem pristopu. Zaposleni v zdravstveni negi pri svojem delu sledimo razvoju stroke, tako zdravstvene nege kot medicine. Nenehno izobraževanje in spremljanje novih dognanj je zelo pomembno za delo v intenzivni medicini. Medicinske sestre moramo imeti veliko izkušenj in sposobnost odločanja, da lahko v danem trenutku hitro in pravilno ukrepamo. Hkrati se zavedamo, da smo z dobrim delom močna podpora intenzivnemu medicinskemu zdravljenju. S kvalitetno zdravstveno nego bomo sposobni večino zapletov zmanjšati ali preprečiti in s tem prispevati k uspešnemu skupnemu delu pri zdravljenju bolnika v zadovoljstvo vseh. Glavni namen delovanja zdravstvene nege v enoti je danes nadaljevanje uspešnega razvoja stroke in glede na obseg dela, ki se iz leta v leto povečuje, povečanje števila zaposlenih v zdravstveni negi.

V OIMOS smo že v preteklosti spoznali, da moramo usmeriti naše cilje k izboljšanju kakovosti našega dela. Za obdobje zadnjih let lahko rečemo, da smo sestavili tim, ki ve kaj je dobro za pacienta in zaposlene. Svoje delo smo najprej začeli graditi na zaposlenih, na timu, da smo s tem ustvarili pogoje za začetek dela. Za uspešne time velja, da je vsak posameznik kamenček mozaika in samo tim tvori popoln mozaik. Vsak posameznik mora biti sposoben delovati kot član tima. Danes smo zadovoljni z doseženimi rezultati, ki so bili rezultat trdega dela. Včasih tudi že na meji nemogočega. Vsak nov dan nam prinaša nove izzive in s tem tudi nove probleme. Zavedamo se, da ne smemo zaspati, kajti tisto, kar je danes dobro, je lahko jutri še boljše. Nепrestano se moramo truditi, da bi izboljšali kakovost dela. Ob tem si moramo zastaviti realne cilje in jih doseči. Za doseganje zastavljenih ciljev potrebujemo strpnost in ob tem vedenje, da se na hitro zgodi malo stvari.

Ker smo multidisciplinarna intenzivna medicina, je to še dodaten napor pri doseganju dobrih rezultatov. Ob bolniku dnevno opravljajo svoje delo zdravstveni delavci različnih strok. Vendar smo kljub vsem naporom uspeli izboljšati rezultate dela tam, kjer smo videli probleme. Danes smo lahko upravičeno

ponosni na dosežene rezultate dela, kot so: sodobna oskrba centralnega venskega katetra (CVK), na pobudo kolegic zaposlenih v intenzivni terapiji v slovenskih bolnišnicah smo v naši enoti organizirali delavnice o dodatni oskrbi CVK; na področju preprečevanja intrahospitalnih okužb (MRSA, ESBL) ne zaznavamo notranjih prenosov iz bolnika na bolnika; RZP pridobljeno v enoti smo z načrtnim delom zmanjšali na minimum; poudarek smo dali varnosti pri aplikaciji zdravil, posodobili negovalno dokumentacijo in drugo.

Raznolikost našega dela je našo enoto že od samega začetka vodila k najvišjemu strokovnemu razvoju in nenehnemu iskanju novih poti k še učinkovitejšemu delu v vseh obdobjih. Enota se je iz leta v leto razvijala. Na veliko področjih smo bili korak pred drugimi in smo jim bili kažipot k uspešnemu strokovnemu delu s strokovnostjo, vztrajnostjo na začrtani poti na eni strani, istočasno pa smo ostajali preprosti in skromni, dostopni vsem, ki so bili in so še željni znanja in izmenjavanja izkušenj na naših strokovnih področjih. Naše znanje je vedno odprto za vse. Vsa ta vztrajna, začrtana pot je postala v slovenskem prostoru iz leta v leto bolj prepoznavna in spoštovana. Orali smo strokovno ledino na različnih področjih dela v IT III v slovenskem prostoru.

Da smo lahko vse to dosegli in še dosegamo, se lahko zahvalimo temu, da imamo v vsakem obdobju izjemne posameznike z vizijo in izjemne zaposlene kot celoten tim, ki so željni znanja in odkrivanja novih poti. Zavedamo se, da v tako kompleksnih enotah kot so kirurške intenzivne terapije potrebujemo za nadpovprečno delo dobre posameznike in dober celoten tim ZN. Samo vsi skupaj združeni lahko ustvarjamo pozitivne rezultate, premagujemo najtežje ovire na poti, s katerimi se srečujemo in z vztrajnostjo pridemo do začrtanega cilja.

Odgovornost, ki jo prevzemaš z delom v enoti intenzivne medicine, je neizmerna. Zaposleni, ki kljub včasih že neživljenjskim naporom, ki so potrebni v borbi za našo največjo vrednoto – življenje bolnika in samo okolje, v katerem opravlja svoje delo, vztraja pri delu v enoti intenzivne medicine, je resnično človek in pol. In ob vsem tem je pomembno, da se z vsakim novim dnevom, ki se nam zgodi, zavedamo, da je v timu in znanju naša moč zdravstvene nege. Uspešno delo in soustvarjanje razvoja stroke zdravstvene nege v zdravem timske okolju, ki je ključno za uspeh dela, je cilj našega delovanja tudi za prihodnost.

Psihologinja, doc. dr. Marija Molan je v enem izmed svojih prispevkov zapisala: »Delo v intenzivni terapiji–izziv, ki mu želi biti kos sestra s srcem.« Te zapisane besede zaposleni v ZN OIMOS z delom vsakodnevno potrjujejo.

*Utrinek z družabnega srečanja zaposlenih v OIMOS
(Vir: arhiv OIMOS)*

Biserka Lipovšek,
glavna medicinska sestra enote

GINEKOLOŠKO PORODNIŠKI ODDELEK

Ginekološko porodniški oddelek celjske bolnišnice je bil ustanovljen leta 1920. Prvi ginekološko porodniški oddelek je imel svoje prostore na kirurškem oddelku „Gizeline bolnišnice“. Imel je tri sobe s trinajstimi posteljami in večnamenski hodnik. Oskrba porodnic ni bila primerna, saj so porodnice pogosto rodile same, brez vsake pomoči. Prva babica je že po nekaj mesecih odšla. Oddelek je stalno babico dobil šele leta 1924. Nujne operativne posege so opravljali kirurgi, ki so bili hkrati tudi porodničarji. Neprimerni bolniški prostori, pomanjkanje strokovnega kadra in slabe materialne razmere so delo le še oteževale in tako vplivale na rezultate zdravljenja. Prvi predstojnik primarij Emil Watzke je skušal uveljaviti strokovna načela iz bolnišnice za ženske bolezni v Ljubljani. Prizadeval si je za gradnjo novega oddelka in leta 1931 se je oddelek preselil v novo zgradbo, v kateri je Ginekološko-porodniški oddelek še danes. Stavba je bila razdeljena na tri oddelke, ki so imeli vsak svoj vhod. Prvi je bil namenjen za sprejem zdravih nosečnic, drugi za ginekološke bolnice in tretji za bolnice z infektom. Tudi novi oddelek je imel nekaj pomanjkljivosti. Porodni prostori, operacijski blok in prostori za novorojenčke so bili premajhni in neprimerno razporejeni. Bolniške sobe so bile prehodne in prevelike.

Stavba Ginekološko porodniškega oddelka
(Vir: arhiv Splošne bolnišnice Celje)

Kljub temu je oddelek pomenil velik napredek za ginekološko porodniško dejavnost v Celju v tistem času. Zdravljenje in nega bolnic, porodnic in novorojenčkov sta napredovala in postajala bolj strokovna. Na oddelek so bile sprejete nosečnice, ki so želele roditi varno in ne le nosečnice, ki niso imele pogojev za porod doma. Leta 1932 je bila na ginekološko porodniškem oddelku opravljena prva transfuzija krvi pri odrasli bolnici. Vodenje oddelka je leta 1935 prevzel primarij Pehani. Oddelek je pod njegovim vodstvom zelo napredoval in dosegal strokovne uspehe. Kmalu je oddelek postal utesnjen, saj je število sprejetih bolnic naraščalo. Ker je bila funkcionalnost stavbe slaba, so večkrat izvajali manjše prenovne in prezidave. Leta 1937 so stavbo nadzidali. Med drugo svetovno vojno je bilo delo oddelka močno omejeno.

Mamica ob inkubatorju
(Vir: arhiv Splošne bolnišnice Celje)

Po drugi svetovni vojni je vodenje oddelka ponovno prevzel primarij Pehani. Spopadel se je s težavami zaradi pomanjkanja strokovnega osebja, opreme, instrumentarija in nefunkcionalne stavbe. Uspel je, da so oddelek preuredili, tako da je imel 120 postelj za nosečnice, otročnice, ginekološke bolnice in prostore za novorojenčke. Hud problem je bil pomanjkanje zdravnikov, saj sta delala samo dva, zaposlenih je bilo dvajset srednjih medicinskih sester.

Naslednji predstojnik primarij Čik je vodenje oddelka prevzel leta 1959. Oddelek je pod njegovim

Nekoč - prenatrpane sobe v porodnišnici
(Vir: arhiv Splošne bolnišnice Celje)

vodstvom še napredoval, saj je uvedel številne novosti na področju porodništva in ginekologije. Število porodnic in ginekoloških bolnic je naraščalo in oddelek je postal preutesnjen. Primarij Čik je dosegel, da so prizidali del stavbe. Oddelek je tako dobil v kleti ambulantne prostore, v pritličju porodni blok, v prvem nadstropju operacijski blok in sobo za intenzivno nego, v drugem nadstropju pa oddelek za operiranke. Hkrati je oddelek dobil nujno potrebno dvigalo. Takrat so preuredili tudi odsek za novorojenčke, ki je dobil ločene prostore za nedonošenčke, zdrave novorojenčke in mlečno kuhinjo.

Po upokojitvi primarija Čika je leta 1974 vodenje oddelka prevzel primarij Peterlin, ki je dobro

poznal strokovne, organizacijske in prostorske težave. Prizadeval si je za nabavo sodobne medicinske opreme od aparata za UZ, laparoscopa do histeroscopa itd. Leta 1981 je bil oddelek povezan z drugim delom bolnišnice s podzemnim hodnikom in omogočeno je bilo boljše sodelovanje z drugimi oddelki in službami ter prevoz bolnic, zdravil, hrane, perila in drugih potrebnih materialov. Oddelek je imel še vedno precej prostorskih pomanjkljivosti. Bolniške sobe so bile prevelike, prehodne in brez tekoče vode. Leta 1985 so uvedli sobivanje matere in novorojenčka. Zato je bilo potrebno izvesti sanacijo in preureditev sob, v vse sobe je bilo potrebno napeljati tekočo vodo. Oddelek je dobil tudi drugo prepotrebno dvigalo. Leta 1990 je oddelek v katastrofalni poplavi utrpel veliko škodo.

Od leta 1995 je predstojnik oddelka primarij Vladimir Weber. Pod njegovim vodstvom je oddelek strokovno zelo napredoval, izvedene so bile številne izboljšave in spremembe tako v strokovnem kot v organizacijskem smislu.

Prva glavna sestra oddelka je bila Marta Hrustel od 1969 do 1972. leta, za njo je to delo prevzela Ljudmila Markovič, ki je delo glavne sestre opravljala do upokojitve leta 2009. Od takrat je glavna

sestra oddelka Marija Šišmanovič. Vsak odsek ima odgovorno medicinsko sestro, ki sodeluje pri organizaciji zdravstvene nege na odseku.

Nadstandardna soba
(Vir: arhiv Splošne bolnišnice Celje)

Osnovna organizacija oddelka se ni spreminjala. Oddelek je razdeljen na osem odsekov; odsek za specialistično ambulanto, odsek za otročnice, porodni blok, operacijski blok, odsek za neonatalno pediatrijo, odsek za patološko nosečnost, odsek za konzervativno ginekologijo in odsek za operativno zdravljenje z intenzivno nego. Odseki so primerljivi z manjšimi oddelki v bolnišnici.

Trenutno je zaposlenih enajst zdravnikov specialistov ginekologov, štiri specializantke ginekologije, dve specialistki pediatriji in dve

specializantki pediatrije, sedemnajst babic, dvajset diplomiranih medicinskih sester, ena VMS in osemindeset ZT ter šest operacijskih strežnic. Na oddelku je 100 postelj za odrasle bolnice; 48 za ginekološke bolnice ter 52 za otročnice in nosečnice, 20 postelj za zdrave novorojenčke in 16 za bolne novorojenčke. Povprečna ležalna doba se zadnja leta zelo skrajšuje, uvedena je dnevna obravnava bolnic. Število porodov od leta 2003 narašča. Od leta 2008 dalje je vsako leto večje število porodov in v zadnjih treh letih presega 2.115 porodov na leto.

Porodna soba
(Vir: arhiv Splošne bolnišnice Celje)

Na oddelku se zaposleni prizadevamo za dobro počutje bolnic in porodnic, spodbujamo prisotnost partnerjev pri porodu, ki je že okrog 72 %. Imamo sobo za porod, kjer porodnica lahko izbira položaj, v katerem bo rodila. Žal pa porodnicam ne moremo ponuditi epiduralne analgezije in šole za starše. Leta 1997 smo začeli izvajati 24-urni rooming—to je 24-urno sobivanje matere in otroka. Leto kasneje nam je Unicef dodelil mednarodni naziv Baby friendly hospital. Ta naziv smo prejeli kot druga porodnišnica v Sloveniji. Za dodelitev naziva je potrebno 24-urno sobivanje matere in novorojenčka ter izključno dojenje. Reocenjevanje je potekalo dvakrat, eno leto po dodelitvi naziva in decembra leta 2011. Pri reocenjevanju je bilo preverjeno znanje zaposlenih na oddelku, preverjali pa so tudi postopke pri nosečnicah in mamicah. Obakrat smo dosegli lepe rezultate in obdržali naziv. Od leta 2000 je oddelek tudi republiški demonstracijski center za dojenje.

Nega novorojenčka
(Vir: arhiv Splošne bolnišnice Celje)

Na ginekološkem področju so uvedli sodobne, manj invazivne metode zdravljenja, laparoskopske, histeroskopske operacije, operacijo TVT za zdravljenje urinske inkontinence pri ženskah. Oddelek si prizadeva za posodobitev opreme, ki bi omogočala kakovostnejšo in varnejšo obravnavo bolnic, nosečnic, porodnic in novorojenčkov.

Kljub temu da je stavba stara in nefunkcionalna ter neprimerna za sodoben način dela, se vsi zaposleni na oddelku prizadevamo za strokovno opravljeno delo in dobro počutje naših bolnic, nosečnic in porodnic ter novorojenčkov.

Marija Šišmananovič,
glavna medicinska sestra
Ginekološko porodniškega oddelka

OTROŠKI ODDELEK

Predstojniki otroškega oddelka: Valerija Valjavec, dr. med. 1946–1947; prim. Marjan Stegnar, dr. med. 1947–1974; prim. Vladimir Zalar, dr. med. 1974–1981; Milena Žele, dr. med. 1981; Ana Meštrovich, dr. med. 1981–2005; mag. Lidija Vučajnk, dr. med. 2007–2008 Andrej Mlakar, dr. med. 2008–.

Glavne medicinske sestre: Silva Stegnar, viš. med. ses. 1946–1967; Marjeta Dežnak, viš. med. ses. 1967–1997; Jožica Ribič, viš. med. ses. 1997–2007; Katja Mulej Hren univ. dipl. org. 2007–.

Otroški oddelek je bil ustanovljen avgusta 1946. Prostore je dobil v bivši Westnovi vili na Golovcu.

V obstoječe sobe so namestili 45 postelj za bolnike. Na oddelku so imeli le eno kopalnico, oddelčno ambulanto z laboratorijem. Leta 1948 so oddelek obnovili in pridobili sobo za doječe matere, kopalnico, sobo za osebje, sprejemno ambulanto in čakalnico.

Na oddelku je bilo 54 postelj. Leta 1957 se je Otroški oddelek z Golovca preselil v prostore bolnišnice, na »začasno« lokacijo, kjer je še danes. Na oddelku je bilo 58 postelj za otroke in šest za doječe matere. Ker

Osebje otroškega oddelka ob malih bolnikih
(Vir: Zgodovinski arhiv Celje, iz fonda fototeke Josipa Pelikana)

je bilo premalo postelj za bolne otroke, so bolnišnici leta 1961 priključili Dečji dom pod Kalvarijo za manj bolne otroke, vendar so ga zaradi neustreznih higienskih razmer konec leta 1962 zaprli. V drugi polovici leta 1964 so bili bolni otroci s pljučnicami in kronični bolniki z revmatizmom in nefropatijami zaradi prostorske stiske hospitalizirani na Otroškem oddelku v Novem Celju. To je bil oddelek za zdravljenje otrok z aktivno tuberkulozo pljuč in TBC meningitisom za vso Slovenijo. Leta 1976 je bil oddelek ukinjen. Leta 1975 je Otroški oddelek v prizidku dobil nov trakt za dojenčke. V njem je bilo 12 bolniških sob z 32 posteljami, soba za posege in čajna kuhinja. Z novim traktom je imel oddelek skupno 76 postelj. Leta 1980 je bila na oddelku urejena igralnica za otroke, dve leti kasneje je oddelek dobil tri prostore v montažni stavbi bolnišničnega laboratorija, 1987 leta pa se je ambulanta preselila v nove prostore Poliklinike.

Od leta 1988 do 1990 so na oddelku potekala investicijska dela, ki so bila financirana s sredstvi IV. samoprispevka Občine Celje. V vse bolniške sobe je bila napeljana tekoča voda, preurejena je bila soba za obiske, soba za doječe matere je bila prestavljena s podstrešja na oddelek za dojenčke, v sprejemnem traktu sta bili narejeni dve ambulanti, na podstrešju učilnica, prostor za pisarno in seminarski prostor.

Leta 1990 je Otroški oddelek zaradi posledic poplav začasno odstopil nekaj prostorov na podstrešju in na Polikliniki drugim oddelkom. Največji problem oddelka je bil, da oddelek ni imel ustreznega dvigala. Leta 1998 je bil urejen prizidek, v katerega je bilo nameščeno transportno dvigalo. To je rešilo številne organizacijske težave.

Westnova vila na Golovcu
(Vir: Zgodovinski arhiv Celje, iz fonda fototeke Josipa Pelikana)

je bilo premalo postelj za bolne otroke, so bolnišnici leta 1961 priključili Dečji dom pod Kalvarijo za manj bolne otroke, vendar so ga zaradi neustreznih higienskih razmer konec leta 1962 zaprli. V drugi polovici leta 1964 so bili bolni otroci s pljučnicami in kronični bolniki z revmatizmom in nefropatijami zaradi prostorske stiske hospitalizirani na Otroškem oddelku v Novem Celju. To je bil oddelek za zdravljenje otrok z aktivno tuberkulozo pljuč in TBC meningitisom za vso Slovenijo. Leta 1976 je bil oddelek ukinjen. Leta 1975 je Otroški oddelek v prizidku dobil nov trakt za dojenčke. V njem je bilo 12 bolniških sob z 32 posteljami, soba za posege in čajna kuhinja. Z novim traktom je imel oddelek skupno 76 postelj. Leta 1980 je bila na oddelku

Med leti 2005 do 2008 so se nefrološka, gastroenterološka, alergološka in pulmološka ambulanta ter otroška kardiološka ambulanta postopoma selile v obnovljene prostore, v nižjih nadstropjih. Leta 2005 je pričela v okviru otroške nevrološke ambulante delovati ambulanta za snemanje EEG-ja. Leta 2010 so zaradi prostorske stiske preuredili igralnico v otroško sobo. Za otroke je bil urejen igralni kotiček v sobi za obiske. Otroški oddelek je junija 2011 postal prvi Otroški oddelek v Sloveniji z nazivom dojenju prijazna zdravstvena ustanova. Za pridobitev certifikata so na oddelku, na odseku za dojenčke, uredili sobo za dojenje s pripomočki za dojenje in knjižnico. Leta 2012 je sledila energetska sanacija oddelka, ki je obsegala menjavo oken in žaluzij ter novo fasado oddelka. Leta 2013 nameravamo preseliti snemanje EEG-ja v ambulatni del, nadstropje nižje.

Obseg oddelčnega dela se je z leti spreminjal. Leta 1948 je bilo sprejetih 650 otrok in 73 doječih mater. Ležalna doba je bila 19 dni. Najpogostejši vzroki hospitalizacije so bili pljučnice, otitisi, prebavne motnje, furunkuloze in nefritisi. Umrljivost je bila 7,8 %. Najpogostejši vzrok smrti pa pljučnice, bronhiolitisi, toksikoze in huda podhranjenost. Otroci so umirali zaradi prepoznega prihoda v bolnišnico. Leta 1957 je bilo sprejetih že 1.246 otrok, ležalna doba je bila 12,2 dni, umrljivost se je znižala na 2,48 dni. Najpogostejši vzrok umrljivosti so bile pljučnice, toksični enterokolitisi in toksična influenza. Z leti se je občutno zmanjšala ležalna doba iz 19 dni do danes na 2,33 dni. To je bil tudi razlog zmanjšanja števila postelj v letu 2003 na 60. Za primerjavo glede na preteklost je bilo leta 2012, 3.096 sprejetih otrok, povprečna ležalna doba je 2,33 dni, umrljivost pa 0 %. Najpogostejši vzroki za sprejem otrok so: obolenja dihal, prebavil, sečil in konvulzivna obolenja. Zvišalo se je število zastrupitev, kar je povezano s sprejemom mladostnikov.

Ambulantno delo so na Otroškem oddelku začeli šele leta 1964. V prvi ambulanti so pregledovali le bolnike, ki so bili zaradi pomanjkanja prostora odklonjeni ali predčasno odpuščeni in kronične bolnike. Leta 1970 so začele obratovati tri specialistične ambulante: splošna pediatrična ambulanta, kardiološka-revmatološka in alergološka ambulanta. Leta 1976 je pričela delovati nefrološka ambulanta in ambulanta za dojenčke, ki ne uspevajo. Leta 1982 pa je pričela z delom ambulanta za razvojne in nevrološke motnje, nato pa še gastroenterološka ambulanta, ki je nadomestila ambulanto za dojenčke, ki ne uspevajo. Leta 1988 je bila uvedena hematološka ambulanta, ki pa je bila ukinjena z odhodom dr. Ace Mladenovića. Otroci z omenjenimi obolenji so obravnavani v sprejemni in urgentni ambulanti.

Funkcionalna diagnostika, ki jo opravljajo oddelčni zdravniki, je skupna za ambulantne in hospitalizirane otroke (UZ srca, UZ trebušnih organov, UMCG, EKG, EKG holter, RR holter, gastroskopije, ph-metrije, alergološka vbodna kožna testiranja, spirometrije, PEF, PEF z obremenitvijo, metaholinsko testiranje, EEG).

Zdravstveni delavci Otroškega oddelka si ves čas prizadevajo za zdravstveno vzgojno delo. To se običajno začne na oddelku že ob sprejemu, ko starše ki spremljajo otroke, poučijo o higieni in preprečevanju prenosa okužb, nato pa seveda tudi o otrokovi bolezni in nadaljevanju nege v domačem okolju. Leta 1995 je bila pod vodstvom Lucije Gobov ustanovljena celjska podružnica Društva za celiakijo, leta 2000 pa pod vodstvom Andreje Obermayer Temlin Šola astme, v kateri starši in otroci pridobivajo dodatna znanja o preprečevanju, vodenju in zdravljenju bronhialne astme.

*Obisk dedka Mraza v novi igralnici na otroškem oddelku, 29. decembra 1980
(Vir: osebni arhiv Zdenke Salobir)*

Do leta 1992 so na Otroškem oddelku oskrbeli otroke do 15 leta starosti, pozneje so začeli sprejemati tudi starejše, po letu 1995 pa že vse otroke in mladostnike do 18 leta starosti. Ana Meštrovič, dolgoletna predstojnica, si je zelo prizadevala za večjo humanizacijo hospitalizacije otrok. Oddelek sprejema doječe matere in omogoča sprejem spremljevalcev nedojenih otrok. Od leta 2008 ZZZS krije bivanje staršev-spremljevalcev do vključno 5,99 leta starosti otroka. Za to imajo na oddelku počivalnike za bivanje staršev. Mamice-dojilje pa bivajo v sobi s svojim otrokom. Oddelek ima tudi dve nadstandardni sobi.

Da bi otrokom kar najbolj olajšali bivanje na oddelku, so leta 1979 zaposlili prvo vzgojiteljico, Heleno Matjaž, ki je otrokom pomagala premostiti težave v novem okolju. Predšolsko vzgojno-izobraževalno delo na oddelku vodi vrtec Anice Černejeve. Na pobudo Ane Meštrovič je bila za šoloobvezne otroke organizirana bolnišnična šola, ki je z delom pričela 10. oktobra 1990. Strokovni nadzor in pedagoško osebje je prevzela Prva osnovna šola Celje. Trenutno šolo vodi Alenka Laptoš, prof. razrednega pouka. Otrokom bivanje na oddelku popestrijo in olajšajo lutkarji, klovni, umetniki. Ob koncu leta jih obiščejo Miklavž, Božiček in dedek Mraz. Vsak četrtek prihajajo na oddelek Rdeči noski, ki s svojimi smešnicami in »vragolijami« spravijo v smeh vsakega hospitaliziranega otroka in tudi starše otrok.

Otroški oddelek je bil sprva učna baza samo za medicinske sestre, od leta 2010 pa tudi za študente Visoke zdravstvene šole v Celju. Izvaja tudi del programa specializacije iz pediatrije, pediatrični del specializacije za zdravnike družinske medicine in pediatrični program za zdravnike sekundarije.

Oddelek aktivno sodeluje v procesu izobraževanja zdravstvenega osebja. Negovalno osebje se strokovno izobražuje in izpopolnjuje svoje znanje na področju: triaže, alergologije, EEG-ja, nevrologije, nefrologije, kardiologije, o dojenju, gastroenterologije z EDGS, celiakije ...

Praznovanje 50-letnice oddelka je takratna predstojnica oddelka Ana Meštrovič združila s strokovnim srečanjem pediatrov v Dobrni, za 60-letnico oddelka pa je predstojnica oddelka Lidija Vučajnk organizirala strokovno srečanje v Žalcu (povzeto po Splošna bolnišnica Celje ob 120-letnici, 2007).

Stavba v kateri domuje Otroški oddelek vse od leta 1957
(Foto: Zdenka Salobir)

Danes je Otroški oddelek samostojni oddelek na sekundarni ravni, ki skrbi za otroke do 18. leta starosti za gravitacijsko območje celjske zdravstvene regije s 300.000 prebivalci, od tega je približno 60.000 otrok. Zagotavlja:

- specialistično bolnišnično diagnostično obravnavo in zdravljenje,
- neprekinjeno 24-urno nujno zdravniško pomoč in intenzivno nego,
- pediatrično specialistično ambulantno dejavnost s funkcionalno diagnostiko,
- konziliarno službo za druge oddelke,
- izobraževanje zdravnikov pripravnikov in specializantov s področja pediatrije in družinske medicine,
- praktični del pouka pediatrije za učence srednje in visoke zdravstvene šole.

Oddelek ima bolnišnični in ambulantni del s funkcionalno diagnostiko. Bolnišnični del je razdeljen po starosti otrok na tri odseke: odsek za dojenčke, odsek za male otroke in odsek za šolske otroke ter

mladostnike. K oddelku sodi urgentna otroška ambulanta. Na oddelku sta bolnišnični vrtec in bolnišnična šola. Specialistične ambulante so razdeljene po subspecialnostih na alergološko-pulmološko, gastroenterološko, kardiološko, nefrološko in nevrolško otroško ambulanto. Funkcionalna diagnostika, ki jo opravljajo oddelčni pediatri, je skupna za ambulantne in hospitalizirane otroke: UZ srca, UZ trebušnih organov, UMCG, EKG, EKG Holter, RR Holter, obremenitveno testiranje, gastroskopije, pH-metrije, meritev količine klora v znoju, alergološka vbodna kožna testiranja, spirometrije, PEF, PEF z obremenitvijo, metaholinsko testiranje, meritev koncentracije dušikovega oksida v izdihanem zraku in EEG. Leta 2011 smo pričeli uvajati CMCRF in polisomnografijo.

Na oddelku je 60 postelj za bolnike in spremljevalce, predvsem za doječe matere, za druge spremljevalce so na voljo počivalniki (povzeto po Letnem poročilu Splošne bolnišnice Celje, 2012).

Zaposleni Otroškega oddelka želimo kljub recesiji in zmanjšanju finančnih sredstev ohraniti trenutni obseg dela oziroma ga na določenih področjih še poglobiti. Želimo si, da se do leta 2015 vse specialistične ambulante s sprejemno in urgentno ambulanto preselijo na skupno lokacijo, nadstropje nižje, kjer delujejo otroška kardiološka in otroška alergološka ter pulmološka ambulanta s funkcionalno diagnostiko.

Pri obravnavi otrok v otroški sprejemni in urgentni ambulanti želimo uvesti Manchersko triažo in s tem zagotoviti varnejšo triažo. Na tem področju bi se vsako leto izobrazila vsaj ena medicinska sestra.

Med letoma 2013 in 2014 bo potekala obnovitev certifikata, dojenju prijazna zdravstvena ustanova. Delujemo po zahtevah certifikata in želimo, da ga ponovno dobimo za obdobje naslednjih treh let.

V oktobru bo v bolnišnici delovala akreditacijska komisija za pridobitev Niaho standarda. Zato je bilo na Otroškem oddelku že veliko narejenega. Velik projekt pa je elektronsko terapevtska temperaturna lista eTTL, ki se kot poskusni projekt na oddelku že izvaja. eTTL prinaša pri obravnavi otrok večjo varnost, hitrejšo delo, lažjo izdelavo analiz ... Vse to bomo dosegli, ko bo eTTL v polni uporabi in ga bodo zaposleni sprejeli za svojega. V letošnjem letu načrtujemo tudi uvedbo elektronskega procesa zdravstvene nege, ki naj bi bil združen z eTTL. Otroška alergološka in pulmološka ambulanta je leta 2012 pričela s testiranjem in provokacijami zdravil, omenjeno želimo nadaljevati tudi v prihodnje. Sodelujemo tudi v projektu Družinam prijazno podjetje. Prizadevali si bomo, da bomo res družinam prijazni oddelek in bomo omenjeni certifikat tudi dobili.

Ker medicinske sestre pesti kadrovska problematika, želimo, vsaj v času visoke zasedenosti, dobiti pomoč dveh medicinskih sester, kot sedaj. Uspešnega dela ni brez dobrih medsebojnih odnosov, zato naj postane novoletno druženje, ki ga vsako leto organizira mag. Neli Bizjak, naša stalnica. Projektov je precej, čaka nas veliko dela, vendar verjamemo, da bomo s skupnimi močmi uspešni.

Otroški oddelek ima pestro zgodovino, ki je zaznamovala sedanost in prihodnost. Leta 2016 bo Otroški oddelek praznoval že 80-letnico. Zaposleni Otroškega oddelka se bomo trudili upravičiti in počastiti veliki jubilej. Današnje vodstvo oddelka se trudi, da kljub recesiji uresničuje plan obnove in razvoja oddelka in profesionalni razvoj zaposlenih. Pričakujemo pestro in turbuletno leto, ob uvajanju eTTL in elektronskega procesa zdravstvene nege. Odzivi zaposlenih so različni od sprejetja do negiranja,

*Priprava aparature za merjenje vitalnih funkcij
(Vir: osebni arhiv Cvetke Pangerl)*

predvsem eTTL. Sta pa omenjena projekta tista, ki bosta zaznamovala zgodovino Otroškega oddelka.

Kot glavna medicinska sestra oddelka si želim, da so otroci, ki se zdravijo na oddelku optimalno obravnavani in da odidejo domov zdravi. Zaposlenim pa želim mnogo delovnega elana, dobrih medsebojnih odnosov in profesionalni razvoj.

Katja Mulej Hren,
glavna medicinska sestra Otroškega oddelka

Literatura:

1. Korošec J., Demšar A. Splošna bolnišnica Celje – 120 let. Celje: Splošna bolnišnica Celje; 2007:266–269.
2. Letno poročilo Splošne bolnišnice Celje, 2012.

ODDELEK CENTRALNE STERILIZACIJE

Centralna sterilizacija Splošne bolnišnice Celje je samostojna služba v okviru Oddelka za skupne potrebe kirurgije, katere predstojnik je asist. Franci Vindišar, dr. med.

Centralna sterilizacija skrbi za centralizirano oskrbo bolnišnice s sterilnim materialom. Ves material se pripravlja in sterilizira na enem mestu. Poenoten je postopek ravnanja z nečistim in kasneje s sterilnim materialom, centralizirana je dostava le-tega oddelkom in enotam, poenotene so vse kontrole in testi. Osnovne naloge centralne sterilizacije (CS) so:

- sprejem nečistega materiala iz oddelkov, ambulant in operacijskih sob v CS;
- čiščenje in dezinfekcija instrumentov, anestezijskega pribora, stekleničk za dojenčke in drugega materiala;
- sterilizacija materiala s paro in plazmo;
- dokumentiranje postopkov sterilizacije;
- skladiščenje in transport sterilnega materiala;
- nabava in distribucija tovarniško pripravljenega nesterilnega in sterilnega materiala.

Prva omemba sterilizacije v celjski bolnišnici sega v leto 1905, ko je bila pozidana v prizidku glavnega poslopja tedanje bolnice velika operacijska soba, ki je imela posebej tudi prostor za sterilizacijo. Takrat so bili sterilizatorji plinski. Šele po dobrih štiridesetih letih, leta 1949, so bili nameščeni elektrificirani avtoklavi in suhi sterilizatorji, ki so se z leti spreminjali iz navpičnih v ležeče. V kovinskih kasetah se je steriliziralo operacijsko perilo, maske, gaza in inštrumenti. Sterilizacijo so opravljali bolničarji, ki so istočasno delali v

Čista cona CS – pakiranje materiala
(Vir: arhiv Oddelka CS)

operacijski sobi in v anesteziji. Šele okrog leta 1972 je sterilizacija dobila svoje prostore v kleti pod operacijskim blokom. Razdeljena je bila v dva prostora: večji je bil namenjen sprejemu materiala in pripravi za sterilizacijo, v manjšem pa sta bila nameščena dva velika sterilizatorja, sterilno skladišče in dvigalo za transport sterilnega materiala v operacijsko sobo. V sterilizaciji je bilo takrat zaposlenih šest medicinskih sester, ki jih je vodila Anica Ocvirk, srednja medicinska sestra. Sterilni material so pripravljale za kirurški operacijski blok in kirurške oddelke. Vsem drugim porabnikom so samo sterilizirali že pripravljen in zapakiran material. Sprva je bil še v kasetah, nato pa postopoma posamezno v setih.

Nečista cona CS – nalaganje mrež z instrumenti v termodezinfektor
(Vir: arhiv Oddelka CS)

Sterilizacija je takrat organizacijsko še spadala pod okrilje operacijskega bloka. Leta 1981 je sterilizacija postala samostojna enota. Za glavno medicinsko sestro Centralne sterilizacije je bila imenovana Albina Gabrovšek, višja medicinska sestra; vodi jo še danes.

S samostojnostjo enote se je začel hitrejši razvoj tudi na strokovnem in organizacijskem področju. Uvajali so se novi materiali in tehnike pakiranja. Kasete so postopoma nadomestile ovojnine iz sterilizacijskega papirja, kasneje pa tudi rokavi in vrečke iz folije, ki so se zapirale z varilnim aparatom. Za kontrolo sterilizacijskega procesa se je uporabljal prvi standardizirani testni indikator.

Čista cona CS – polnjenje parnega sterilizatorja
(Vir: arhiv Oddelka CS)

Prvega novembra leta 1990 je katastrofalna poplava popolnoma uničila prostore in aparature sterilizacije, tako da delo v njej ni bilo mogoče. Material se je steriliziral na različnih lokacijah po vseh bolnišničnih substerilizacijah in eno leto tudi izven bolnišnice. Po skoraj treh letih prizadevanj, se je 10. februarja leta 1993 dokončno preselila iz kletnih prostorov v prvo nadstropje novega dela bolnišnice. S pridobitvijo sodobnih prostorov, ki so bili med seboj popolnoma ločeni v nečisto, čisto in sterilno cono in namestitvijo treh

sterilizatorjev, dveh prehodnih termodezinfektorjev in druge potrebne opreme ter aparatov, se je pričel tudi velik strokovni in organizacijski napredek sterilizacijske službe. Postopoma se je nadaljevalo s širitvijo oskrbe s sterilnim materialom za vse bolnišnične oddelke, specialistične ambulante, operacijske in porodne sobe. Sterilizacija pa je pričela tudi s trženjem svojih storitev pri zunanjih uporabnikih. Tako se je v teh letih zelo povečal obseg dela in se dopolnjeval z vedno novimi metodami dela s strokovnimi vsebinami.

Sledili smo novim postopkom pri delu in razvoju tehnike. Najpomembnejši strokovni dosežek je bila uvedba plazma sterilizacije leta 2000. Uporabili smo jo za sterilizacijo termolabilnega materiala. Bili smo prvi v Sloveniji in tudi v širšem južnoevropskem prostoru. V teh letih smo zamenjali tkani material (gazo) z netkanim, zaradi ugodnih lastnosti in številnih prednosti pri oskrbi rane in tudi boljšega

finančnega učinka. Precej dela je bilo opravljenega tudi na področju standardizacije sanitetnega materiala in celotnega procesa sterilizacije.

V Centralni sterilizaciji je danes zaposlenih štirinajst delavcev, od tega: deset srednjih medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov, dve diplomirani medicinski sestri in višji medicinski sestri ter ena bolniška strežnica. V takem sestavu si, kljub vedno večjemu obsegu dela in zahtevnejšim nalogam ob uvedbi reprocesiranja novih kirurških inštrumentov in materialov nenehno prizadevamo za stalno izobraževanje in spremljanje novosti na strokovnem področju. Sproti jih uvajamo v naše delo, kar pri omejenih kadrovskih in materialnih možnosti ni lahko delo in zahteva od vseh zaposlenih veliko energije in odrekovanja. Zaposleni redno aktivno sodelujemo na strokovnih izpopolnjevanjih doma in v tujini. Še posebej potem, ko smo leta 1994 v naši državi ustanovili strokovno Sekcijo medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v sterilizaciji, ki nam je odprla pot do novih znanj in novosti ter nam omogočila izmenjavo izkušenj na področju našega dela s strokovnjaki in poznavalci dela doma in v tujini.

Kolektiv CS – praznovanje 20 obletnice, 13. 2. 2013
(Vir: arhiv Oddelka CS)

Zaradi iztrošenih aparatov v dvajsetletnem delovanju je bilo potrebno planirati njihovo posodobitev. Tako smo leta 2012 v sklopu Javnega razpisa za nadomestno novogradnjo SB Celje, ki ga je izdalo Ministrstvo za zdravje, dočakali posodobitev centralne sterilizacije in opreme, ki bo omogočala večji pretok in kvalitetnejše čiščenje in dezinfekcijo inštrumentov in drugega materiala. S tem pa je omogočeno postopno nadaljevanje modernizacije centralne sterilizacije in širjenje reprocesiranja inštrumentov na celotno bolnišnico.

Želimo si, da se bo proces modernizacije nadaljeval z nezmanjšanim tempom do dosega zadanih ciljev, s čimer bomo zagotovili vse potrebne elemente za zagotavljanje kakovosti procesa. Tako bomo dosegli primeren strokovni in tehnični nivo za izpolnjevanje pogojev pri vseh zahtevanih presoajah in končni cilj – dosego ISO standardov.

Albina Gabrovšek,
glavna medicinska sestra CS

ZDRAVSTVENI DOM CELJE

Zdravstveni dom Celje je javni zdravstveni zavod, ki ga je ustanovila Mestna občina Celje, kot soustanoviteljice pa so še občine Vojnik, Štore in Dobrna. Sedež zavoda je v Celju, na Gregorčičevi ulici 5.

ZD Celje zagotavlja osnovno zdravstveno varstvo na primarni ravni vsem prebivalcem občin Celje, Vojnik, Štore in Dobrna. Specialistične in druge zdravstvene storitve, kot je prehospitalna enota NMP in laboratorijske storitve, pa nudi zavarovancem in samoplačnikom širše celjske regije. Ker želimo naše delo čim bolj približati našim uporabnikom, imamo svoje delovne prostore tudi v Vojniku, Štorah in Dobrni.

Glavni vhod v Zdravstveni dom
(Foto: Miran Salobir)

Večino dohodka naš zavod ustvari na osnovi letne pogodbe z ZZZ Slovenije, in sicer za storitve na področju splošne medicine, NMP in reševalne dejavnosti, pediatrije in šolske medicine, patronažne dejavnosti, zobozdravstva, interne medicine s kardiologijo, pulmologije, alergologije, ginekologije, psihiatrije, fizikalne medicine in rehabilitacije. Posebno skrb zavod posveča razvoju servisnih dejavnosti, kot so laboratorijska, rentgenska, ultrazvočna diagnostika in funkcionalno ter obremenitveno testiranje zdravih in bolnih. Izvaja se zdravstveno vzgojni program za rizične skupine prebivalstva zaradi porasta kroničnih nenalezljivih bolezni in staranja prebivalstva.

V zavodu se trudimo za kakovost zdravstvenih storitev, za kvaliteten odnos med zaposlenimi in bolniki ter njihovimi svojci. Prizadevamo si, da bi se vsak obiskovalec med nami počutil kot gost in partner.

Zakon o zdravstveni dejavnosti določa vsebino dela zdravstvenih domov. V Zdravstvenem domu izvajamo:

- družinsko in splošno medicino,
- preventivno zdravstveno varstvo vseh skupin prebivalstva,
- zdravstveno varstvo žensk, otrok in mladine,
- patronažno varstvo,
- laboratorijsko in drugo diagnostiko,
- nujno medicinsko pomoč,
- preventivno in kurativno zobozdravstvo,
- medicino dela, prometa in športa,
- fizioterapijo,
- reševalno službo,
- specialistično ambulantno dejavnost.

Avla z informacijskim pultom
(Foto: Miran Salobir)

Temelji današnjemu zavodu so bili postavljeni že v drugi polovici 19. stoletja, ko so s preventivnim

Ambulanta

(Vir: arhiv Patronažnega varstva)

opravljanjem medicinske službe začeli fiziki ali mestni zdravniki. Iz tega časa so znani zdravniki: dr. Jožef Kočevar, dr. Andrej Keppa, dr. J. Riebl in dr. Edvard Gollitsh. Mestni fizik je opravljal vso dejavnost uradnega zdravnika, skrbel je za zdravljenje revnejših občanov, nadzoroval je gostilne, trgovine z živili in živilski trg, vodil je evidenco o nalezljivih boleznih, izvajal je cepljenje, obiskoval bolnike z nalezljivimi boleznimi in jih po potrebi pošiljal v izolirnico. Pod njegovim vodstvom so izvajali dezinfekcijo, dezinfekcijo in deratizacijo. Sodeloval je pri vseh komisijah komunalne dejavnosti, opravljal mrliške oglede in sodeloval pri izobraževanju prebivalstva. 17. marca 1923 je začela delovati v Celju stalna državna bakteriološka postaja in njen prvi vodja je postal dr. Jakob Rebernik. Še v istem

letu je začel z delom Ambulantorij za spolne bolezni, ki je izvajal diagnostiko in zdravljenje spolnih bolezni. Leta 1924 je začel z delom Pasteurjev zavod, katerega osnovno delo je bilo zdravljenje stekline. Sami so tudi izdelovali cepivo proti steklini in imeli so 30 postelj, ki pa so jih leta 1927 ukinili in naprej delovali le ambulantno. Prav tako je leta 1924 začel z delom Protituberkulozni dispanzer. Vodil ga je dr. Ivo Rajšp. Leta 1927 je začela delovati Šolska poliklinika, ki je izvajala ves nadzor nad zdravstvenim stanjem šolske mladine. V njenem okviru je leta 1927 začela z delom Posvetovalnica za matere in dojenčke in leta 1928 tudi Šolska zobna ambulanta.

V 30-a leta prejšnjega stoletja segajo tudi začetki Šolske kuhinje, Otroškega zavetišča, Službe za zaposlene delavce in Reševalne postaje.

Med nemško okupacijo se je zdravstveno varstvo izvajalo po nemških predpisih, večina zdravnikov in medicinskih sester pa je bila izseljenih ali pa so odšli v partizane.

Po koncu 2. svetovne vojne so ponovno oživele predvojne zdravstvene službe in kljub težkim pogojem in pomanjkanju začele z delom. Začeli so tudi z zidanjem nove stavbe Doma ljudskega zdravja. Gradnja je z občasnimi presledki trajala vse do leta 1958, ko so nove prostore tudi uradno odprli.

Ustava leta 1974 in Zakon o združenem delu sta posegla s spremembami tudi na področje zdravstva. Ustanovile so se Temeljne organizacije združenega dela, ki so se združevale v Delovne organizacije, te pa so se leta 1977 združile v Zdravstveni center Celje.

Sestrška soba

(Vir: arhiv Patronažnega varstva)

Leta 1985 pa so se na območju celjske občine vse izvenbolnišnične zdravstvene ustanove združile v TOZD Zdravstveni dom Celje. In sproti smo sledili spremembam in zakonodaji na področju zdravstvenega varstva.

Danes je to Javni zavod. V Zdravstvenem domu nas je zaposlenih 380 zdravstvenih delavcev in zdravstvenih sodelavcev. Večina pri nas zaposlenih medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov je včlanjenih v DMSBZT Celje. Radi se udeležujemo vseh dejavnosti, ki jih društvo pripravlja, pa naj gre za strokovna srečanja ali družabne dogodke. Iz našega zdravstvenega doma sta tudi 2 predsednici, ki sta društvo vodili dolga leta. To je gospa Olga Nezman, ki je

bila predsednica v letih 1982 do 1988 in od leta 1990 do 1996. Gospa Marjana Vengušt pa je DMSBZT Celje vodila od leta 1996 do leta 2012.

Zlata znak, kot najvišje priznanje za dosežke na področju zdravstvene nege, so prejele tudi 3 medicinske sestre iz našega zdravstvenega doma, in sicer gospa Olga Nezman, gospa Magda Brložnik in gospa Marjana Vengušt.

Srebrni znak, kot najvišje društveno priznanje, pa so iz naše hiše prejeli: DE Patronažno varstvo, gospa Dragica Knez, gospa Anica Kremžar, priznanje Častni član DMSBZT Celje pa gospa Olga Nezman.

Iz dolgih let delovanja naše ustanove je težko na kratko

predstaviti posebne mejnike in dogodke, ki so pomembni tako za nas, kot za širše in ožje okolje, kjer izvajamo naše delo. Zato naj bo dovolj teh nekaj besed, ki pa upam nakazujejo to, da imamo zaposleni našo ustanovo radi, da se trudimo za dobro in uspešno delo in za medicinske sestre ter zdravstvene tehnike. Ob tem lahko zapišem, da smo tudi ponosni na naš poklic in naše poslanstvo.

Notranjost urgentnega vozila
(Vir: arhiv Patronažnega varstva)

Magda Brložnik,
predstojnica Patronažnega varstva

ZDRAVSTVENI POSTAJI VOJNIK IN DOBRNA

Zdravstvena postaja Vojnik je začela na zdajšnji lokaciji delovati v februarju leta 1979, Zdravstvena postaja Dobrna pa leta 1980. Obe postaji kot delovni enoti spadata k Zdravstvenemu domu Celje.

Do leta 1985 sta bili samostojno vodeni in upravljani v okviru takratnih TOZD-ov. Prvi direktor je bil zdravnik Milan Aleksić, dr. med., prva glavna medicinska sestra pa Mira Pušnik, višja med. sestra. Nasledila jo je sestra Mija Drobnič, višja med. ses., ki je leta 1990 odšla v zasebno službovanje. Njeno delovno mesto je prevzela sestra Irena Vengust, višja med. sestra, ki je še danes odgovorna sestra za obe ZP. Predstojnica pa je od leta 1995 prim. asist. Jana Govc Eržen, dr. med.

Naša zdravstvena postaja obsega naslednje službe:

- splošne ambulante (tri v Vojniku in ena v Dobrni),
- otroško-šolska ambulanta, ki opravlja samo preventivno dejavnost,
- patronažno varstvo, kjer delujejo tri patronažne medicinske sestre,
- laboratorij,
- fizioterapija,
- referenčna ambulanta za dve ordinaciji,
- zobozdravstvo,
- administrativna služba, vzdrževanje in čistilna ekipa.

Obe enoti skupaj predstavljata preventivno in kurativno dejavnost za približno 10.000 uporabnikov zdravstvenih storitev. V ustanovi je zaposlenih 25 delavcev, od tega je pet zdravnikov, šest diplomiranih medicinskih sester, šest srednjih medicinskih sester, dva fizioterapevta, laborantka, administratorica, kurirka in tri čistilke.

Prav gotovo velja omeniti posebnost, ki zaznamuje naš kolektiv diplomiranih in srednjih sester. V šali povemo, da je naš sestrski team uigran, saj je kadrovska zasedba skoraj nespremenjena že več kot 15 let, kar tri pa so prisotne v ZP od njegove ustanovitve.

ZP Vojnik in Dobrna se s posameznimi delavci vključujeta v dežurno službo v ZD Celje. Poslanstvo pa širimo tudi v pedagoški proces za vzgojo dijakov, študentov, pripravnikov in specializantov. Naše medicinske sestre se aktivno vključujejo in sodelujejo na raznih strokovnih izobraževanjih kot predavateljice. Tudi v sindikatu imamo dve aktivni članici. Darja Lukman, dipl. m. s. je predsednica sindikata zdravstvene nege, Nataša Medved, dipl. m. s., pa podpredsednica. Medicinske sestre skrbimo tudi za zdravstveno vzgojo naših občanov, in sicer s številnimi predavanji in delavnicami Cindi programa, ki obsega zdrav način življenja, zdravi hujšanje, telesno aktivnost in druge dejavnosti.

Naša vizija in želja je, da še naprej delujemo strokovno, kvalitetno in prijazno za vse naše uporabnike. V potrditev temu bi bila dobrodošla kadrovska okrepitev, ki jo načrtujemo že nekaj časa. Na področju zdravstvene nege bi želeli pridobiti dodatno patronažno medicinsko sestro za potrebe naših varovancev, v otroški ambulanti pa zdravnika-pediatra, ki bi skrbel za otroško preventivno in kurativno dejavnost.

Irena Vengust,
odgovorna medicinska sestra
ZP Vojnik, Dobrna

PATRONAŽNO VARSTVO ZDRAVSTVENEGA DOMA CELJE

Do druge svetovne vojne se je ohranilo malo podatkov o delovanju zaščitnih sester in babic na našem terenskem območju. Še tisto malo podatkov, ki smo jih imeli, se je uničilo v poplavi leta 1990. Pionirki sta bili medicinski sestri Pavla Jazbinšek in Milka Pogačnik, ki sta delovali predvsem na področju preventivne zaščite proti TBC.

Po koncu 2. svetovne vojne se je postopoma začelo povečevati število medicinskih sester, ki so delale na terenu. Nadaljevale so s preventivnim delom proti TBC, izvajale so preventivo in zdravstveno vzgojo na področju zdravstvenega varstva nosečnic, otročnic, dojenčkov in malih otrok. Izvajale so tudi nadzor nad zdravstvenim stanjem šolskih in predšolskih otrok. Oblika dela je bila monovalentna, in sicer so pokrivalo tisto področje dela, ki ga je pokrival tudi dispanzer, v katerem so bile zaposlene. V Dispanzerju za žene so bile zaposlene babice, druge pa so delale na Predšolskem in Šolskem dispanzerju in Protituberkuloznem dispanzerju. Delale so na geografsko velikih in težko dostopnih terenih s številno populacijo, ki je bila obremenjena s težko boleznostjo, kot posledico preteklega vojnega obdobja in obolenj, ki so bila v tistem obdobju zelo pogosta. Poleg tega so svoje znanje prenašale na vse občane Celja in okolice.

Bile so praktično brez zaščite, brez opreme in prevoznih sredstev, bile so izpostavljene okužbam in drugim nevarnostim terenskega dela in zelo slabo plačane. V tem obdobju je že zaslediti zametke zdravstvene

Ena prvih babic Marija Vajdec
(Vir: arhiv DMSBZT Celje)

nege bolnika na domu, kot so aplikacije redko predpisane terapije in prevezi predvsem kroničnih ran. Razgledane in ustvarjalne terenske sestre so znanje nenehno dopolnjevale na sestankih in strokovnih predavanjih, ki so bila vezana na razvoj dispanzerjev, v katerih so delovale. Začrtale so pot nadaljnega razvoja stroke zdravstvene nege.

Pomembno mesto v tem obdobju so imele terenske babice. Prav one so postavile temelje boju proti veliki umrljivosti otročnic in novorojenčkov. Babica Pepca nam je zapustila terensko babiško torbo z vsemi pripomočki, ki so jih uporabljali v tem obdobju, žal pa nam jo je uničila poplava 1990.

Leta 1961, in sicer marca, se je ustanovila Patronažna služba v okviru Splošne medicine v Zdravstvenem domu Celje. Službo je vodila višja medicinska sestra in v njej so se zaposlile skoraj vse medicinske sestre, ki so prej delale v dispanzerjih. Zaposlili pa so tudi nove. Najprej je začelo z delom 5 medicinskih sester, kmalu so se jim pridružile še 4 in medicinska sestra, ki je pokrivala področje

Dobrne, Frankolovega in Strmeča. Tako so pokrivalo 10 terenskih območij. Sistematično so obiskovale družine z nosečnicami, otročnicami, novorojenci, dojenčki in rejenci. Delno po načrtu so obiskovale družine z malimi otroki, šolarji in družine z zdravstveno socialno problematiko. Po posebnem naročilu pa so obiskovale družine z alkoholiki, kroničnimi in duševnimi bolniki. Vsako družino so obiskale vsaj štirikrat letno. Obiskovale so šole na terenu in sodelovale v raznih zdravstveno vzgojnih akcijah. Izvajale so razne ankete in popise, delale so v otroških posvetovalnicah, v mladinskih delovnih brigadah in v Mladinskem okrevališču v Baški. Sodelovale so s Centrom za socialno delo, s Stanovanjskimi skupnostmi, z odbori Rdečega križa, z Oddelkom za družbene službe na občini, s pedagoškimi delavci.

Medicinske sestre Tatjana Stropnik, Jožica Šljuka, Vida Tome, Marija Verščaj, Vida Bezgovšek, Edita Tajnik, Mira Puncer, Sonja Veninšek in Marija Černelc
(Vir: arhiv Patronažnega varstva)

Z leve Barbara Pertinač, Zdenka Mencigar Kladnik, Jana Petelinšek, Mira Deržek in Natalija

(Vir: osebni arhiv Zdenke Mencigar Kladnik)

Patronažna služba je bila tudi učna baza za dijake Srednje zdravstvene šole Celje. Skrbele pa so tudi za svoje izobraževanje.

V 70-letih je Patronažna služba Celje širila dejavnost za vse kategorije prebivalcev s poudarkom na rizičnih skupinah. Storitve nege bolnika so se razširila za vse bolnike, ki so jih potrebovali. Še vedno pa niso imele dovolj finančnih sredstev za nabavo sodobne opreme, prevoznih sredstev. Prav tako niso imele ustreznih prostorov in dovolj kadra. Pa so kljub temu, poleg vsakodnevnega dela, bile prisotne v šolah, vrtcih, krajevnih skupnostih, v raznih komisijah. Bile so

samoupravljalke, zdravstvene vzgojiteljice, reševalke zdravstveno socialne problematike zaposlenih v tovarnah in drugih ustanovah, mentorice in predavateljice. V tem obdobju je bila vodja službe gospa Olga Nezman.

V začetku 80-ih let se je utečenim dejavnostim pridružila tudi tako imenovana »laična nega na domu«. Zato so zaposlili nove kadre, dobili so nove prostore in nekaj avtomobilov. Preimenovali so se v delovno enoto Patronažno varstvo. Kar nekaj medicinskih sester je začelo s študijem na Višji šoli za zdravstvene

delavce. V tem obdobju sta bili zgrajeni Zdravstveni postaji v Štorah in Vojniku in na teh lokacijah so začele z delom tudi patronažne sestre. DE Patronažno varstvo je v tem obdobju vodila gospa Vida Zupanc.

Našo dejavnost smo predstavili na sejmju Narava in zdravje.

Gospe Barbara Pertinač in Mira Deržek

(Vir: arhiv Patronažnega varstva)

Devetdeseta leta so zaznamovale naše delovanje uničujoče poplave 1. novembra 1990, ko smo ostale praktično brez vsega, bile smo brez vse opreme, brez dokumentacije, brez voznega parka ... Ostali so nam samo naši pacienti, ki so nas še bolj potrebovali, kot sicer in do njih smo se vozile tudi s čolni. Preselili smo se v Prostore predavalnice, kjer smo doživele tudi kratko vojno

ob osamosvojitvi naše domovine. Konec leta 1991 smo se vrnile v naše obnovljene delovne prostore. Z zamikom smo proslavile tudi 30. obletnico delovanja.

V tem obdobju je prevzela vodenje Patronažnega varstva gospa Magda Brložnik, ki ga vodi še danes. Leta 2001 smo praznovali 40 let organiziranega delovanja patronažnega varstva na Celjskem. Ob praznovanju smo organizirali strokovno srečanje za slovenske patronažne sestre, ki je bilo namenjeno obravnavi nevrološkega pacienta na njegovem domu. Med nami je bila takrat še ena prvih babic, gospa Marija Vajdec in gospe Marija Vrščaj, Terezija Plahutnik, Mira Puncer in Sonja Veninšek, ki so pred 40 leti začele z našo dejavnostjo.

Leta 2011 smo praznovali 50 let delovanja naše službe. V tem zadnjem obdobju smo bili večkrat na prepihu v naši tranzicijski domovini. Vendar smo z dobrim in kvalitetnim delom uspeli dokazati, da smo mi in naše delo praktično nepogrešljivi. Tako kot naše spoštovane predhodnice smo prisotni povsod tam, kjer nas potrebujejo. To je pri pacientih in njihovih družinah. Naše delo je vpeto v lokalno okolje

Del udeležencev proslave leta 2001. Prva vrsta, od leve proti desni gospe Jelka Obrez, Marjana Vengušt, upokojene sodelavke: Marija Vajdec, Marija Vrščaj, Terezija Plahutnik, Marta Petrič, Mira Puncer, Sonja Veninšek, Marjana Turnšek, Vida Zupanc.
(Vir: arhiv Patronažnega varstva)

in sodelujemo tako z mestno občino Celje, kot z občinami soustanoviteljicami našega zdravstvenega doma, z mestnimi četrtmi in krajevnimi skupnostmi. Aktivno se povezujemo z vsemi ustanovami, s katerimi sodelujemo pri delu. To so bolnišnice, domovi za starejše, po potrebi s šolami in delovnimi organizacijami, Centrom za socialno delo, Centrom za pomoč na domu, azilom za brezdomce, Varno hišo in Materinskim domom, Medgeneracijskim centrom Celje ... Dobili smo Srebrni znak DMSBZT Celje in priznanje za Najboljšo DE v ZD Celje. Članici našega kolektiva sta bili več let aktivni na področju društvenega in sekcijskega delovanja v okviru Zbornice-Zveze. Gospa Marjana Vengušt je 16 let vodila DMSBZT Celje, gospa Magda Brložnik pa Sekcijo patronažnih medicinskih sester pri Zbornici-Zvezi. Tudi drugi člani našega kolektiva so aktivni in sodelujejo pri različnih aktivnostih, vse za napredek stroke in vključevanje zdravstvene nege v vse pore družbenega življenja.

Da je naše delo vidno, dokazujejo tudi druga priznanja. Kar nekaj smo jih dobili od mestnih četrti in drugih organizacij, kot je Rdeči križ in raznih društev. Med nami sta tudi dobitnici Zlatega znaka, gospe Magda Brložnik, in Marjana Vengušt, dobitnica Srebrnega znaka in imetnica laskavega naslova Naj prostovoljka v celjski regiji gospa Anica Kremžar.

No takšni smo in upamo, da bomo tako dobro lahko delali še naprej.

Magda Brložnik,
predstojnica PE Patronažno varstvo

Del kolektiva pri jutranji delitvi dela in pripravi na naporno, a vendar tako lepo in osrečujoče delo.

(Vir: arhiv Patronažnega varstva)

PSIHIATRIČNA BOLNIŠNICA VOJNIK

Začetki delovanja Psihiatrične bolnišnice Vojnik segajo v leto 1890, ko je bil objavljen sklep deželnega zbora o prodaji državnih vrednostnih papirjev, s katerimi so se zagotovila sredstva za nakup zemljišča in gradnjo hiralnice. Od privatnih lastnikov je bilo odkupljeno nekaj nad 6 ha zemljišč, zgrajeno je bilo glavno hiralnično poslopje, ki je imelo 44 sob za oskrbovance, gospodarsko poslopje in mrtvašnica, zavod pa so slovesno odprli 27. decembra 1891. Tekom let in družbenih sprememb so se spreminjali tudi lastniki in nazivi zavoda, od Oblastne hiralnice v Vojniku, preko Doma onemoglih do Doma oskrbovancev v Vojniku, ki je bil ukinjen 31. marca 1959.

Prostore so temeljito obnovili in 12. decembra 1959 je bil slovesno odprt Nevropsihiatrični oddelek Splošne bolnišnice Celje. Kasneje se je preimenoval v TOZD Nevropsihiatrija Vojnik, po preselitvi nevrološkega oddelka v novi trakt celjske bolnišnice leta 1989 pa je v Vojniku ostal le Psihiatrični oddelek. V času preoblikovanja Zdravstvenega centra Celje se je oddelek odločil za osamosvojitve in ustanovitev samostojnega javnega zavoda. Lastnik in ustanovitelj je postala Vlada Republike Slovenije in od 12. 1. 1993 ima ustanova naziv Javni zavod Psihiatrična bolnišnica Vojnik. Tako smo v letu 2009 obeležili 50-letnico delovanja psihiatrične dejavnosti v Vojniku, januarja 2013 pa dvajsetletnico samostojnosti.

Dejavnost zavoda je v bistvu od ustanovitve dalje enaka – skrb za sočloveka, pomoč v njegovih težkih trenutkih, ko je pomoči najbolj potreben. Od leta 1959 je ta pomoč specialistična, usmerjena na bolnikovo duševnost in njegovo počutje. Danes zavod s psihiatričnimi storitvami oskrbuje regijo s približno 320.000 prebivalci in razpolaga s 156 posteljami. Glede na velikost gravitacijskega območja, kateremu zagotavlja psihiatrično zdravstveno varstvo in glede na razširjenost in pestrost patologije, so posteljne kapacitete več kot skromne, saj pride na 1.000 prebivalcev le malo več kot polovico postelje.

Ves čas delovanja, posebej pa še v obdobju samostojnosti, zavod skrbi za strokovni in poslovni napredek, izboljšujejo se bivalni pogoji bolnikov, delovne razmere zaposlenih, veliko pozornosti namenja vzdrževanju in modernizaciji objektov ter urejanju okolice in parka ter zunanjemu videzu bolnišnice.

Pretežni del prihodka (okrog 90 %) Psihiatrična bolnišnica Vojnik ustvari z nudenjem storitev (tako bolnišničnih kot specialistično-ambulantnih) na osnovi Pogodbe o izvajanju programa zdravstvenih storitev, ki jo vsako leto sklene z Zavodom za zdravstveno zavarovanje (ZZZS), Območno enoto Celje. Druge prihodke pa pridobiva še iz prostovoljnega zdravstvenega zavarovanja in, manjši del, iz opravljanja nezdravstvenih storitev.

Bolnišnica se povezuje z drugimi subjekti v zdravstvu, predvsem z Ministrstvom za zdravje Republike Slovenije kot lastnikom in ZZZS kot plačnikom, ter drugimi zdravstvenimi ustanovami na primarni, sekundarni in terciarni ravni. Smeri razvoja bolnišnice so usklajene s programom Ministrstva za zdravje.

Bolnišnica je dolžna delovati po načelih dobrega gospodarjenja in izpolnjevati vse zakonske in pogodbene obveznosti. To ji tudi vseskozi uspeva, saj vsa leta, od samostojnosti dalje, posluje pozitivno, presežke pa vlaga v izboljšanje delovnih in bivalnih pogojev zaposlenih in pacientov. Je tudi učna bolnišnica za dijake srednje zdravstvene šole in za del programa pripravništva (psihiatrična zdravstvena nega) za poklic diplomirana medicinska sestra oziroma diplomirani zdravstvenik ter študentom ob delu Fakultete za zdravstvene vede Maribor in Ljubljana (mentorstvo kliničnih vaj). Del praktičnega izobraževanja opravljajo tudi pripravniki iz Splošne bolnišnice Celje, Splošne bolnišnice Topolšica in regijskih zdravstvenih domov ter zdravniki–specializanti psihiatrije in družinske medicine.

Podrobnejša organizacija zavoda

Organizacijska enota Medicinske službe vključuje naslednje oddelke: Sprejemni ženski oddelek,

Sprejemni moški oddelek, Odprti oddelki A, B in C, Delovno enoto Ravne, Oddelek za neakutno bolnišnično obravnavo, Oddelek za zdravljenje bolezni odvisnosti (OZBO) in Enota specialistične ambulante.

Za potrebe vseh oddelkov znotraj organizacijske enote Medicinske službe je organizirana delovna enota skupne medicinske službe, ki obsega: psihološko službo, socialno službo, laboratorij, lekarno in delovno terapijo z odgovornimi delavci.

Organizacijska enota nemedicinske službe vključuje: Upravo zavoda in Preskrbovalno vzdrževalne enote, ki obsegajo: kuhinjo, pralnico, toplarno, tehnično vzdrževalne delavnice, vrtnarijo in skladišče.

(Povzeto iz letnega poročila.)

Urška Poček

ZDRAVSTVENI DOM »DR. JOŽETA POTRATE« ŽALEC

Do leta 1961 je bil zdravstveni dom popolnoma samostojen, s svojimi organi upravljanja, s svojo finančno ekonomsko službo in s svojimi interesi. Takrat pa je občinska skupščina odločila, da bo združila vse zdravstvene postaje v občini v eno organizacijo, Javni zavod Zdravstveni dom Žalec, s sedežem v Žalcu. Potrebno je bilo izpopolniti kadrovsko zasedbo in pogoje dela. V naslednjih letih so bile največje naloge zdravstvene službe nudenje zdravniške pomoči za preprečevanje obolevanja in iskanje ter odstranjevanje vzrokov bolezni. Želeli so organizirati usposobljeno higiensko službo, dispanzer za medicino dela, dispanzer za šolsko mladino in športno ambulanto ter kabinet za fizioterapijo.

Del zaposlenih v javnem zavodu ZD Žalec
(Vir: arhiv ZD Žalec)

Novi Zdravstveni dom je bil dograjen leta 1965. S tem je dobilo zdravstvo za daljše obdobje primerno urejene ordinacijske in pomožne prostore. V Zdravstvenem domu so bile splošne in zobne

ambulante, dispanzer za pljučne bolezni, otroški dispanzer, fizioterapija, laboratorij ter skupne službe z računovodstvom in upravo.

Zdravstveni dom Žalec se je leta 1968 priključil Zdravstvenemu zavodu v Celju. V sedemdesetih letih je zdravstvo dobilo ustrezno organizacijsko in samoupravno obliko. Zdravstveno varstvo je postalo enotno za vse občane. Izboljšala se je tudi zasedba delovnih mest. Zdravstveni delavci so izvedli precej preventivnih akcij. Prizadevali so si za zmanjšanje bolniškega dopusta pri občanih. Leta 1978 so pričeli z nadzidavo Zdravstvenega doma v Žalcu, ki je bila zaključena maja leta 1979. Leta 1968 so uvedli še eno novo obliko zdravstvenega varstva – medicino dela.

Javni zavod Zdravstveni dom dr. Jožeta Potrata je kot samostojni javni zavod nastal po razdružitvi Zdravstvenega centra Celje leta 1992. Njegova ustanoviteljica je postala Občina Žalec. Zavod nosi ime po zdravniku, publicistu in velikemu domoljubu dr. Jožetu Potrati, ki je bil tudi nadarjen pisec strokovne literature. Rojeni Tržačan je svoje delo opravljal v Zabukovici. Med vojno je bil izdan in bil kot prvi slovenski zdravnik ustreljen kot talec v Mariboru leta 1942.

Zdravstveni dom dr. Jožeta Potrata je del zdravstvene mreže na področju Spodnje Savinjske doline, ki jo vzpostavlja Ministrstvo za zdravstvo Slovenije. V njem se odvijajo naslednje zdravstvene dejavnosti: splošna oziroma družinska medicina, šolski dispanzer, zdravstveno varstvo žena, patronaža, fizioterapija, zobozdravstvo za odrasle in mladino, ortodontija, dispanzer za mentalno zdravje, vzgojno-preventivna zdravstvena in zobozdravstvena dejavnost ter dispanzer medicine dela.

Vse te zdravstvene dejavnosti se izvajajo z uspešnim medsebojnim sodelovanjem Javnega zavoda in zasebnikov koncesionarjev.

Daliborka Novaković

ZDRAVSTVENI DOM LAŠKO

Razvoj zdravstva v Laškem in njegovem okolišu je tesno povezan v poznem srednjem in zgodnjem novem veku z bolnišnično »špitalsko« tradicijo, saj so v Laškem obstajali kar trije špitali (1420–1945).

Z zdravstvom in s farmacijo »zdravilstvom« so se v srednjem veku v bližini Laškega ukvarjali v kartuzijskem samostanu v Jurkloštru. Prvi »špital« sta v Laškem ustanovila Ivan in Vendelina Meisenreiter. Njen oče je bil kancler pri celjskem grofu Frideriku. Ker je večkrat službeno prihajal v Laško, je zaznal potrebo po ustanovitvi ustanove, ki bi skrbelo za stare in onemogle občane. Do leta 1535 ni nikjer zaslediti ničesar zapisanega o zdravstvu v Laškem. Janez Krstnik Valvasor je bil leta 1554 ogorčen nad zlorabo špitalske imovine in oskrbo občanov Laškega.

Bolj natančne podatke o organizaciji zdravstva in delu zdravstvenih delavcev v Laškem in njegovem okolišu imamo šele od začetka 19. stoletja dalje. Prve natančne zapise o delovanju zdravstva v Laškem je zapisal dr. Anton Čede (1886–1965), zdravnik, ki je služboval v Laškem, v svojih rokopisih imenovanih Spomini.

Do leta 1946 v Laškem ni bilo zdravstvenega doma. Zdravniki so opravljali delo na svojih domovih. Šele po drugi svetovni vojni se je takrat tu delujoči zdravnik dr. Mermolja naselil v prve prostore, v katerih je bil zdravstveni dom z vsemi ordinacijami vse do leta 1979, ko se je preselil v prostore, kjer delujemo še danes.

Del kolektiva v ZD Laško
(Vir: arhiv ZD Laško)

V zdravstvenem domu Laško je zaposlenih 52 delavcev za nedoločen čas, 11 za določen čas (to so predvsem pripravniki), in pogodbeni sodelavci. Zdravstveni dom Laško je pridobil naziv učna baza, tako da lahko omogočimo dijakom in študentom opravljanje obveznih vaj. Dejavnost, ki jo zavod opravlja, je osnovna zdravstvena dejavnost na primarni ravni. Financira se glede na pogodbo, ki jo sklenejo zavodi z Zavodom za zdravstveno zavarovanje Slovenija in prodajo storitev na trgu (samoplačniške ambulante ...).

Zdravstveni dom Laško opravlja dejavnost na štirih področjih:

- osnovna zdravstvena dejavnost,
- specialistična zdravstvena dejavnost,
- trženje storitev in produktov,
- nemedicinska dejavnost.

Program osnovne zdravstvene dejavnosti v Javnem zavodu Zdravstveni dom Laško obsega: splošno medicino, dispanzer za žene, dispanzer za predšolske otroke, šolarje in mladino, medicino dela, prometa in športa, dejavnost NMP, patronažno zdravstveno nego, referenčno ambulanto, zdravstveno vzgojo, izobraževanje in preventivo, zobozdravstvo odraslih, zobozdravstvo otrok in mladine, laboratorijsko dejavnost, program nemedicinske dejavnosti (higiensko čistilni servis s pralnico).

Zato da je naše delo strokovno opravljeno, in da sledimo stroki, se vsi zaposleni redno izobražujemo na strokovnih seminarjih. Zaposleni v zdravstveni negi upoštevamo načela, ki so zapisana v Kodeksu etike medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov Slovenije. Situacija, v kateri se je znašla vsa družba, je težka, uporabniki zdravstvenih storitev so nezadovoljni; s prijazno besedo, toplo dlanjo in strpnostjo do soljudi se trudimo po najboljših močeh opravljati naše poslanstvo in še naprej delati kot človek in pol.

Vesna Ratej,
pomočnica direktorja za področje
zdravstvene nege

ZDRAVSTVENI DOM ŠENTJUR

Javni zavod Zdravstveni dom Šentjur je javni zavod, ki izvaja zdravstveno dejavnost na primarni ravni v skladu z Zakonom o zdravstveni dejavnosti. Ustanovljen je bil 1. 7. 1992 na osnovi odloka o izločitvi organizacijske enote ZD Šentjur iz Javnega zavoda Zdravstveni center Celje, ki ga je sprejela Skupščina občine Šentjur dne 24. 6. 1992 in je s tem odlokom pridobila ustanoviteljske dolžnosti in pravice. Podrobneje dejavnost in organizacijo zavoda opredeljuje Statut zavoda, ki ga je sprejel Svet zavoda 31. 5. 2005, Občinski svet Občine Šentjur pa je izdal soglasje k Statutu 23. 6. 2005. V decembru leta 2008 so bile na podlagi zakona o zdravstveni dejavnosti sprejete spremembe odloka o ustanovitvi in statuta ZD. Temeljno poslanstvo

Zdravstveni dom Šentjur
(Vir: arhiv ZD Šentjur)

JZ ZD Šentjur je izvajanje in zagotavljanje strokovnih storitev iz dejavnosti osnovnega zdravstvenega varstva na primarni ravni vsem prebivalcem občin Šentjur in Dobje pri Planini. Delo je organizirano na treh lokacijah: v ZD Šentjur, ZP Planina in Dom starejših Šentjur ter v štirih organizacijskih enotah: OE Splošna zdravstvena dejavnost, OE Specialistična dispanzerska dejavnost, OE Zobozdravstvena dejavnost in OE Nemedicinska dejavnost.

JZ Zdravstveni dom Šentjur izvaja zdravstveno dejavnost na območju občine Šentjur, ki meri 222 km² in ima približno 18.500 prebivalcev in na območju občine Dobje pri Planini, ki meri 17,5 km² in ima približno 1.100 prebivalcev. ZD Šentjur izvaja zdravstveno varstvo tudi za varovance Doma starejših Šentjur.

Delo v zdravstvenem domu je organizirano tako, da je zagotovljeno neprekinjeno zdravstveno varstvo. Medsebojno sodelovanje med zaposlenimi, nadomeščanje in seznanjanje s problematiko zdravstvenega stanja vodi v kakovostno zagotavljanje zdravstvenega varstva tudi ob raznih odsotnostih izbranih zdravnikov. Naš cilj je izvajanje visoko kakovostnih storitev, ki pa ga omogočamo z nenehnim izobraževanjem kadra, vlaganjem v dobro sodelovanje med zaposlenimi in skrb za zagotavljanje dobrega delovnega okolja.

V ZD Šentjur smo leta 2012 po pogodbi z ZZZS izvajali naslednje dejavnosti: dejavnost splošne medicine, nujna medicinska pomoč in dežurna služba, preventivno in kurativno zdravstveno varstvo predšolskih otrok, preventivno in kurativno zdravstveno varstvo šolarjev in mladine, patronažno varstvo in nego na domu, zobozdravstveno varstvo odraslih in otrok v ZP Planina, zdravstveno vzgojo odraslih (delavnice in predavanja), zdravstveno vzgojo šolskih otrok in mladine, laboratorijsko dejavnost za potrebe ambulant in na novo pridobljene dejavnosti v letu 2012: zobozdravstveno varstvo odraslih v ZD Šentjur, Dispanzer za mentalno zdravje, kjer trenutno delujeta psihologinja in logopedinja za potrebe otrok in mladine v občini Šentjur in Dobje.

Kristina Močnik,
pomočnica direktorja za področje
zdravstvene nege

ZDRAVSTVENI DOM ŠMARJE PRI JELŠAH

Javni zavod ZD Šmarje pri Jelšah je organizacija, ki izvaja zdravstveno dejavnost na primarni ravni. Ustanovljen je bil na osnovi odloka o izločitvi organizacijske enote Zdravstveni dom Šmarje pri Jelšah iz Javnega zavoda Zdravstveni center Celje, ki ga je izdala Občina Šmarje pri Jelšah, ki je s tem pridobila ustanoviteljske dolžnosti.

Zaradi razdelitve občine Šmarje pri Jelšah na 6 novih občin, so te sprejele, *Zdravstveni dom Šmarje pri Jelšah*
(Vir: arhiv ZD Šmarje pri Jelšah)

po delitveni bilanci, nove odloke o ustanovitvi ZD, in sicer občine: Šmarje pri Jelšah, Rogaška Slatina, Rogatec, Bistrica ob Sotli, Podčetrtek in Kozje.

V skladu z Odlokom o ustanovitvi Javnega zavoda Zdravstveni dom Šmarje pri Jelšah (Ur. l. RS št. 25/2002) opravlja Zdravstveni dom Šmarje pri Jelšah naslednje dejavnosti: osnovna izvenbolnišnična zdravstvena dejavnost, specialistična ambulantna izvenbolnišnična dejavnost, zobozdravstvena dejavnost, druge zdravstvene dejavnosti, samostojne zdravstvene dejavnosti, ki jih ne opravljajo zdravniki, druga splošna tajniška dela, druge poslovne dejavnosti.

Zdravstveni dom Šmarje je medicinski javni zavod primarnega zdravstvenega nivoja za vse prebivalce lokalne skupnosti, ki imajo v njem izbrane osebne zdravnike zase in za svoje otroke. Zdravstveni dom ohranja funkcijsko enotnost (integriranost, celovitost) preventivnih in kurativnih zdravstvenih dejavnosti. Skupaj z zasebnimi zdravniki in zobozdravniki ter drugimi zaposlenimi oskrbuje 31.810 prebivalcev območja nekdanje občine Šmarje pri Jelšah oz. sedaj 6 občin: Šmarje pri Jelšah, Rogaška Slatina, Rogatec, Bistrica ob Sotli, Podčetrtek in Kozje. Zdravstvene postaje so locirane v vseh občinah.

Temeljna organizacijska struktura zavoda je določena v Statutu zavoda, opredelitev nižjih organizacijskih enot, in sicer služb oziroma delovnih enot pa s Pravilnikom o notranji organizaciji in sistematizaciji delovnih mest. V skladu z organizacijsko strukturo zavoda opravljajo zdravstveni del dejavnosti naslednje organizacijske enote: splošna in družinska medicina, dispanzerska in specialistična dejavnost, nujna medicinska pomoč in dežurna služba, zobozdravstveno varstvo. V okviru OE Splošna in družinska medicina so v skladu s potrebami vzpostavljene naslednje službe: služba splošne in družinske medicine, patronažna služba in nega na domu, fizioterapija in MO služba ter laboratorijska diagnostika. V okviru OE Nujna medicinska pomoč in dežurna služba deluje Reševalna služba. Nezdravstveni del dejavnosti opravlja OE Uprava.

Poslanstvo

Postati in ostati želimo zdravstvena ustanova na primarni, osnovni zdravstveni ravni v širši regiji, prepoznavna po kakovostnih zdravstvenih storitvah.

(Povzeto po spletni strani JZ Šmarje pri Jelšah)

Marjana Skale

ZDRAVSTVENI DOM SEVNICA

Zdravstveni dom Sevnica je neprofitni javni zavod, vključen v javno zdravstveno mrežo. Zavod je organiziran za opravljanje osnovne zdravstvene dejavnosti s sedežem v Sevnici in v zdravstveni postaji Krmelj. Ustanovljen je bil 1. 8. 1992 v skladu z Odlokom o izločitvi organizacijske enote Zdravstveni dom Sevnica iz Javnega zavoda Zdravstveni center Celje in o ustanovitvi Javnega zavoda Zdravstveni dom Sevnica.

Kolektiv ZD Sevnica
(Vir: arhiv ZD Sevnica)

Temeljno poslanstvo ZD Sevnica je nuditi prebivalcem čim boljše zdravstvene storitve ob poškodbah in boleznih, omogočiti zdravstveno oskrbo na primarnem nivoju vsem, ki le-to potrebujejo in vzgajati ter motivirati ljudi za zdrav način življenja, kakor tudi zagotavljati učinkovito, neprekinjeno službo nujne medicinske pomoči, in sicer kot redno dejavnost ter kot dežurstvo. Osnovna zdravstvena dejavnost in specialistične ambulantne se izvajajo v Zdravstvenem domu Sevnica, v Zdravstveni postaji Krmelj, v ambulanti Doma upokoencev in oskrbovancev Impoljca ter obsega:

- spremljanje zdravstvenega stanja prebivalcev in predlaganje ukrepov za varovanje,
- krepitev in izboljšanje zdravja,
- preventivno zdravstveno varstvo rizičnih skupin in drugih prebivalcev v skladu s programom preventivnega zdravstvenega varstva,
- zdravstveno vzgojo ter svetovanje za ohranitev in krepitev zdravja,
- nujno medicinsko pomoč,
- zobozdravstveno dejavnost,
- patronažne obiske, zdravstveno nego, zdravljenje in rehabilitacijo bolnikov na domu.

Zavod ima veliko poslanstvo kot učna baza za srednješolski, visokošolski in univerzitetni nivo izobraževanja zdravstveno-negovalnega kadra. Sodelujemo s Srednjo zdravstveno šolo Celje, Srednjo zdravstveno šolo Novo mesto, Visoko šola za zdravstvo Novo mesto, Visoko zdravstveno šolo v Celju, Fakulteto za zdravstvene vede Maribor, Zdravstveno fakulteto Ljubljana in Fakulteto za vede o zdravju Izola.

Kakovost zdravstvenih storitev želimo izboljševati z načrtovano kadrovsko politiko, rednim strokovnim izpopolnjevanjem vseh zaposlenih, s spodbujanjem dodatnega izobraževanja, gojenjem dobrih medsebojnih odnosov in s stalnim negovanjem prijaznih ter humanih odnosov do vseh uporabnikov naših storitev. Kakovostna in varna obravnava pacienta je pri tem naše ključno vodilo. Prizadevamo si, da bo vsak obiskovalec ZD poleg kakovostne zdravstvene storitve dobil tudi občutek individualnosti in obravnavo njegovih težav v diskretnem ter prijaznem okolju.

Zdravje in skrb zanj ni le interes posameznika, medicinskih strok ali institucij zdravstvenega varstva, temveč odgovornost vse družbene skupnosti. Ob skupnem sodelovanju vseh, tako posameznika, medicinske stroke kot tudi lokalne skupnosti in drugih družbenih akterjev, pa je vloga sodobnega zdravstvenega doma z vidika skrbi za ohranjanje in izboljšanje zdravja prebivalstva neprecenljiva.

Violeta Bahat Kmetič,
namestnica direktorja za zdravstveno nego

DOM OB SAVINJI CELJE

Dom ob Savinji Celje je socialno varstveni zavod, ki zagotavlja različne programe in storitve za starejše, ne samo v Celju ampak v širši regiji. Smo zavod, ki nudi vso paleto storitev in možnost izbire med različnimi ponudbami, namenjenimi starejšim. V domu si prizadevamo za usklajeno načrtovanje storitev v bivalnem okolju in storitev institucionalnega varstva. S pestro ponudbo storitev se skušamo čim bolj približati željam uporabnikov in tako dvigniti kakovost življenja občanov v širšem družbenem okolju.

V Domu ob Savinji Celje se zavedamo, da daje bivanje starejšim v urbanem okolju, kjer se čuti utrip zunanjega življenja, še posebno varnost. Prav tako je dom sredi mesta priložnost za medgeneracijsko sodelovanje, prostovoljci prihajajo v stik s starejšimi ljudmi, kar daje posebno žlahtnost vsakdanjemu utripu.

Dom ob Savinji Celje je namenjen osebam od 65. leta starosti dalje, izjemoma tudi mlajšim invalidnim in drugim osebam. Osnovna dejavnost je kvalitetno življenje ljudi v starosti in z različnimi oviranostmi, kar pomeni nudenje socialne oskrbe, socialne pomoči, zdravstvene nege in rehabilitacije našim stanovalcem. V dom lahko sprejmemo 250 stanovalcev, in sicer v dve enoti, ki sta locirani v dveh povezujočih objektih.

Da uporabnika spoznamo, ga vsakokrat povabimo na obisk v naš dom in mu tako približamo naše okolje. Pogosto bodoče stanovalce obiščemo na njihovem domu in tako spoznamo njihovo domače okolje, v katerem živijo. Ker se prilagajamo potrebam zunanjega okolja, skušamo prosilcem omogočiti tudi začasno bivanje v domu, predvsem v času dopustov. Optimalno se prilagajamo individualnim pričakovanjem stanovalcev in jim zagotavljamo čim večjo stopnjo samostojnosti. Izvajamo tudi sestanke s svojci stanovalcev, na katerih predstavimo dom in delovanje služb, se pogovorimo o morebitnih

težavah, željah in predlogih ter vzpostavimo krog sodelovanja med stanovalci, svojci in zaposlenimi.

Ker želimo čim bolj kvalitetno zapolniti čas našim stanovalcem, ponujamo različne aktivnosti, ki potekajo v okviru delovne terapije, fizioterapije (športne aktivnosti, učenje dnevnih aktivnosti, transferja, hoje in uporabe ortopedskih pripomočkov) in socialne službe. S tistimi, ki jih zanimajo dnevni dogodki, vsak dan skupaj preberemo aktualne dogodke v dnevnem časopisu. Stanovalci imajo možnost izposoje knjig v domski knjižnici. V domu izhaja interni časopis *Ob Savinji*. V njem lahko naši stanovalci in uporabniki Centra za pomoč na domu zapišejo svoje misli ter izkušnje iz svojega življenja. Vključijo se lahko v medgeneracijske skupine starejših za samopomoč. Trenutno deluje v domu sedem skupin, in sicer: Šmarnice, Sončnice, Škrjančki, Planike, Rožmarinke, Modrijanke in Besede, besede, besede ter osem posebnih skupin: kulinarčna, pevska, literarna, kvartopirska, športna in tri skupine za stanovalce z demenco. Skupno je v socializacijske aktivnosti v domu vključenih 150 stanovalcev. Nekateri delujejo v dveh ali celo v treh skupinah. V manjših skupinah se ljudje zblížajo med seboj in iščejo življenjske stike v socialnem okolju. Stanovalcem nudimo skupen ogled filmov na velikem platnu.

Skupaj praznujemo in se veselimo
(Vir: arhiv Doma ob Savinji Celje)

V okviru različnih služb ponujamo različne oblike podpore.

Bistvo dela v domovih za starejše je skrb za vse tisto, kar stanovalec kot posameznik potrebuje za kvalitetno preživetje v domu od svojega prihoda do odhoda. S stanovalci in njihovimi svojci poskušamo vzpostavljati in razvijati delovni odnos s poglobljenimi, pristnimi odnosi na osebni ravni, kar pomeni, da z empatijo in s spoštovanjem vsakega posameznika soustvarjamo skupne rešitve za zadovoljno bivanje v domu. Prizadevamo si, da vsak stanovalec najde želeno obliko bivanja v skupnosti in soustvari svojo vizijo življenja v njej.

Vsi se zavedamo dejstva, da prijazen in dobro organiziran sprejem vpliva pozitivno na novega stanovalca. Po drugi strani pa je to tudi za svojce povabilo k nadaljnjemu sodelovanju in tako bodoči stanovalec dobi občutek, da ni povsem iztrgan iz svoje dosedanje socialne mreže. Zato je pomembno, da spodbujamo reorganiziranje družinskega življenja, da bi družina in starejši človek v njej dobro funkcionirala vse do odhoda v dom in tudi potem. Ključnega pomena so tudi neposredna srečevanja s stanovalci na skupnih srečanjih domske skupnosti in Sveta stanovalcev, saj želimo z najbolj demokratičnim mehanizmom soodločanja povečati in ojačati glas stanovalcev, ki je vodilo naše strokovne prakse.

Med institucionalno mrežo storitev sodi tudi dnevni center, odprt v novembru 2004 in eden izmed prvih v Sloveniji. Dnevno varstvo je namenjeno 30 posameznikom, ki ne potrebujejo celodnevne domske

oskrbe in lahko kljub morebitnim zdravstvenim težavam še vedno živijo doma.

V mrežo organiziranih storitev, namenjenih izvajanju v bivalnem okolju starejših, že vrsto let sodi pomoč na domu. Trenutno je pomoči deležnih 310 uporabnikov, in sicer občanov štirih občin: Celje, Vojnik, Dobrna in Štore. Upravičenci so invalidne in kronično bolne osebe ter starejši od 65 let. Pomoč je organizirana vse dni v letu in obsega pomoč pri temeljnih dnevni opravilih, gospodinjsko pomoč, ter pomoč pri ohranjanju socialnih stikov.

Pustovanje
(Vir: arhiv Doma ob Savinji Celje)

Zaposleni vseskozi sledimo potrebam občanom in se nanje odzivamo z načrtovanjem in nudenjem novih oblik pomoči. Dve izmed njih sta tudi dostava prehrane na dom in storitve na daljavo. Slednje je informacijsko-koordinacijsko služba, ki nudi 24-urno varovanje preko posebnega telefona, kar pomeni povezovanje z zdravstveno in socialno službo ter s socialno mrežo uporabnikov. S tovrstno storitvijo je dom marsikomu omogočil, da svoje tretje življenjsko obdobje preživi ob ustrezni pomoči v domačem, znanem okolju.

Od aprila 2005 dalje, ko je bil odprt objekt 27 oskrbovanih stanovanj v neposredni bližini našega doma, smo pričeli stanovalcem oskrbovanih stanovanj zagotavljati storitev »Pomoč na daljavo«. Stanovalce varovanih stanovanj obveščamo o rednih aktivnostih in prireditvah v domu ter jih informiramo o možnostih koriščenja drugih storitev: prehrana v domu, obisk frizerke, pranje perila.

Nekateri uporabniki imajo zagotovljenih več storitev, s katerimi jim omogočamo kvalitetno bivanje v domačem okolju, ob podpori njihove socialne mreže in z vzpodbujanjem k njihovi lastni aktivnosti pri skrbi za samega sebe. Z vsakim upravičencem, ki izrazi potrebo po izvajanju pomoči na domu, pred začetkom izvajanja storitev oblikujemo individualni načrt izvajanja pomoči, ki bo ustrezal njegovim potrebam, pričakovanjem in življenjskim navadam ter upošteval možnost vključevanja oseb iz socialne mreže upravičenca. Ob ugotovljenih novih in spremenjenih potrebah upravičenca individualni načrt pomoči prilagajamo in spreminjamo v dogovoru z uporabnikom storitve ter svojci. Z omogočanjem palete socialnovarstvenih storitev na domu uporabnika, in s sodelovanjem njegove socialne mreže, prispevamo k dvigu kvalitete življenja starejših v domačem okolju, kljub težavam, ki spremljajo staranje.

Bojana Mazil Šolinc,
direktorica

DOM STAREJŠIH ŠENTJUR

Je javni socialnovarstveni zavod, odprt od leta 1999, ki nudi svojim stanovalcem socialno oskrbo, nastanitev, prehrano, zdravstveno varstvo in zdravstveno nego, fizioterapijo, vključevanje v aktivnosti delovne terapije, funkcionalne terapije in druge aktivnosti.

Naše osnovno poslanstvo je, da z našimi storitvami pomagamo starejšim ljudem, ki imajo določene zdravstvene težave ali pa so se iz različnih drugih vzrokov odločili za vključitev v institucionalno varstvo. Bivanje v domu je oblika življenja v zavodu, ki stanovalcem nadomešča in dopolnjuje funkcijo doma ter lastne družine. Zaposleni v zavodu se zavedamo, da nobena institucija ne more nadomestiti lastnega doma, zato je naša skrb, da delamo tako, da se v naši hiši stanovalci čutijo sprejeti, dobrodošli in čim bolj zadovoljni. Tako za 167 stanovalcev, kolikor znaša naša uradna kapaciteta, skrbi 74 zaposlenih.

Pri svojem delu in s svojo prisotnostjo v zavodu pogosto nismo zgolj javni uslužbenci, ampak mnogokrat nadomeščamo svoje in prijatelje naših stanovalcev. Upošteevamo, da je za stanovalca prihod v dom nov dogodek in nov čas v življenju. S strokovnim delom in vedenjem močno vplivamo na počutje naših stanovalcev in njihovih svojcev.

Stanovalci lahko izbirajo med enoposteljnimi sobami, dvoposteljnimi in triposteljnimi sobami, ki lahko imajo lastno kopalnico in/ali balkon. Znotraj Doma nudimo tudi oskrbovana stanovanja, ki imajo lastno kuhinjo, kopalnico in možnost namestitve lastnega pralnega stroja.

Dom starejših Šentjur je na prijetni lokaciji
(Vir: ariv Doma starejših Šentjur)

Številčen kolektiv skrbi za 167 stanovalcev
(Vir: arhiv Doma starejših Šentjur)

Cilj zavoda je razvijati takšno organiziranost, ki bo zagotavljala maksimalno prilagodljivost glede na potrebe stanovalcev, in da bomo sposobni učinkovito tekmovati s konkurenco ob upoštevanju osnovnih načel: visoka kakovost izvajanja skrbi za starejše ob hkratnem upoštevanju ekonomskih zmožnosti, vključenost permanentnega strokovnega in osebnega razvoja zaposlenih ter zmožnosti prilagajanja okolju.

Ponujamo tudi možnost dnevnega varstva. Storitve je namenjena uporabnikom, ki zaradi zdravstvenih težav potrebujejo domsko oskrbo ali pa si samo želijo družjenja. V okviru tega nudimo zdravstveno in socialno oskrbo. Uporabnike vključujemo v obstoječe dnevne aktivnosti doma in jim nudimo storitve strokovnih služb, v okviru tega tudi vključitev v dejavnosti delovne terapije in fizioterapije (skupinska telovadba).

Pomembno je, da so stanovalci zadovoljni
(Vir: arhiva Doma starejših Šentjur)

Storitve dnevnega varstva poteka od ponedeljka do petka med 7. in 17. uro, kar konkretno pomeni, da je lahko uporabnik v storitev dnevnega varstva vključen tudi manj ur dnevno, lahko izbira tudi dneve v tednu ali zgolj en dan v tednu. Za prevoz uporabnika v dnevno varstvo poskrbijo svojci, v prihodnosti bomo ponudili tudi organiziran prevoz.

V letošnjem letu smo ponudili tudi možnost začasnega bivanja v domu. Namenjeno je starostnikom, ki sicer živijo v domačem okolju, pa bi zaradi različnih razlogov (za čas dopusta svojcev, odsotnosti svojcev čez vikend ali nekaj dni, ob premostitvenih zadevah, ob čakanju na odobritev zdraviliškega zdravljenja, za čas čakanja na ustrežnejše prosto mesto v drugem zavodu, rehabilitacije in drugo) za krajši čas potrebovali organizirano varstvo, nego in oskrbo. Na voljo imamo tri prosta mesta, možnost nastanitve pa je od tri dni (preko vikenda) do nekaj mesecev, seveda odvisno od dogovora.

Naša zadnja novost pa je uvajanje koncepta gospodinjskih skupin. Z njim želimo stanovalcem omogočiti ustrežnejše doživljanje skupnosti oz. družjenja v skupinski kuhinji, ki bo postala srce gospodinjske skupine. Struktura dneva življenja stanovalcev bo takšna, kot jo stanovalci, med katerimi so tudi osebe z demenco, poznajo. To pomeni, da se bo prilagajala posameznikovim izkušnjam, navadam, potrebam in željam. V gospodinjski skupini se bo življenje odvijalo spontano, z možnostjo čim večjega vključevanja in spodbujanja stanovalcev k interakciji, opazovanju, komunikaciji in sodelovanju v smislu aktivnega sooblikovanja dnevnega ritma ter z upoštevanjem bistvenih značilnosti posameznikovih življenjskih zgodb.

Še naprej se bomo trudili slediti našemu poslanstvu in viziji ter delovati v skladu z lastno politiko kakovosti: to je izvajati dejavnost varstva starejših, tako da je naše delo usmerjeno v izpolnjevanje zahtev, potreb in pričakovanj tistih, ki te storitve potrebujejo. Pripravljeni želimo biti na nove generacije starejših, ki imajo nove potrebe.

DOM STAREJŠIH
ŠENTJUR

Družini
prijazno
podjetje

Martina Klobčar,
namestnica direktorice
za področje nege in oskrbe,
vodja kakovosti

PEGAZOV DOM V ROGAŠKI SLATINI

Pegazov dom sprejme 131 stanovalcev in je eden izmed manjših domov v Sloveniji. To štejejo kot veliko prednost predvsem v smislu višje kvalitete bivanja. Stanovalcem je omogočena večja zasebnost, večje upoštevanje individualnosti, v domu je 57 enoposteljnih in 33 dvoposteljnih sob z lastnimi sanitarijami in kopalnico ter 3 apartmaji.

Organizacija dela je naravnana na psihosocialni koncept, kar pomeni, da na prvo mesto postavlja človeka, medsebojne odnose in individualne potrebe posameznika. Slednje je lažje zagotavljati tudi zato, ker je dom arhitekturno sodobno zasnovan, stanovalci so nameščeni v gospodinjskih skupinah, v vsaki skupini je 15 stanovalcev.

V takem konceptu dela je mogoče zagotoviti veliko bolj prijetno, domače vzdušje in približati življenje v domu tistemu, kar so stanovalci imeli doma, v družinskem okolju, saj skupina funkcionira kot velika družina. Še posebej pa je to pomembno za stanovalce z demenco, ki potrebujejo stalno osebje in varno ter znano okolje.

Skupina ima »gospodinjko«, to je ključna oseba, ki skrbi za njihove osnovne dnevne potrebe. Stanovalci se družijo v skupnem osrednjem prostoru, v katerem je kuhinja, jedilnica in dnevni prostor. V tem prostoru se izvajajo tudi različne aktivnosti. V skupino se po potrebi vključuje zdravstveno osebje, zdravnik, fizioterapevt, delovna terapevtka in socialna delavka.

Poseben poudarek dajemo razvijanju programov za stanovalce z demenco. Znano je, da so za to populacijo primerne kratkočasne aktivnosti, ki jih izvajamo tekom dneva. Še vedno pa so aktivnosti pri pripravi hrane, pripravi mize, pospravljanje idr. tiste, ki so starim ljudem domače, zato se v taki skupini kljub demenci dobro počutijo. V kasnejših fazah demence, ko stanovalcem postopoma odpovedujejo življenjske funkcije, so še vedno prisotni v skupini. Ko ne zmorejo več aktivno sodelovati, opazujejo dogajanje, ljudi, vonjave ... Tudi to je v tem obdobju kvaliteta bivanja. Stanovalci z demenco imajo izhod na zunanje zelene površine, ki so ustrezno varovane, tam je zasajeno sadno drevje, vinska trta, rože, imajo pa tudi možnost urejati zeliščni vrtiček.

Delovna terapija
(Vir: arhiv Pegazovega doma)

Pegazov dom
(Vir: arhiv Pegazovega doma)

Stanovalci imajo možnost, da se udeležujejo prireditev v domu in izven, organiziranih izletov, sprehodov po promenadi, zdraviliškem parku ... »Moški spol« ljubiteljsko deluje v t. i. lesarski delavnici, iz katere prihajajo čudoviti izdelki, ženski del pa se dokazuje v kuhinji in velikokrat smo vsi presenečeni nad dobrotami, ki jih pripravijo stanovalke, ki so bile nekoč pridne gospodinje.

Pegazov dom je lociran v centru Rogaške Slatine, v neposredni v bližini Zdravstvene postaje, lekarne,

termalne riviere, promenade in seveda Zdravilišča Rogaška Slatina, ki našim stanovalcem omogoča številne specialistične preglede. Dom je aktivno povezan s krajem, z društvi, z institucijami, ki oblikujejo družbeno življenje okolja. Tudi z njihovo pomočjo se omogoča normalizacija življenja stanovalcev, seveda pa v normalizacijo aktivno vključujemo tudi svojce in številne prostovoljce, ki prav tako bogatijo življenje stanovalcev v domu.

Pegazov dom, poleg institucionalnega varstva starejših, nudi še storitve dnevnega varstva, možnost kratkotrajnega bivanja in izvajanje pomoči na domu v Občini Rogaška Slatina.

Kristina Kampuš,
direktorica

PV CENTER STAREJŠIH ZIMZELEN, TOPOLŠICA

PV Center starejših Zimzelen, ali krajše PV Zimzelen, je dom za starejše od 65 let. Odprt je bil oktobra leta 2009. Glede na ponudbo storitev in usmeritev delovanja je opredeljen kot dom četrte generacije. Z družinsko obliko življenja v bivalnih enotah in zagotavljanjem socialne in medicinske podpore deluje po smernicah kvalitetnega in osmišljenega življenja starejših.

Center se nahaja v lepem naravnem okolju Doline meseca v Topolšici, v neposredni bližini Term Topolšica in Bolnišnice Topolšica.

V PV Zimzelen lahko biva 157 stanovalcev v skupno 107 sobah, od katerih je 57 sob enoposteljnih in 50 dvoposteljnih. Vse sobe so opremljene s priključkom za internet, imajo lastno kopalnico in balkon. Posteljne kapacitete se delijo v tri oddelke-enote, in sicer:

- vitalni oddelek, namenjen stanovalcem, ki ne potrebujejo pomoči pri osebni negi in gibanju, in ki se samostojno vključujejo v organizirano življenje v Centru starejših Zimzelen;
- negovalni oddelek, ki je namenjen stanovalcem z zmernimi starostnimi in zdravstvenimi težavami, ki potrebujejo občasno pomoč, pa do tistih z najzahtevnejšimi starostnimi in zdravstvenimi težavami, ki potrebujejo stalno 24-urno neposredno osebno pomoč;
- dementni oddelek, v katerega se razvrstijo stanovalci z najzahtevnejšimi dolgotrajnimi težavami v duševnem zdravju, ki zaradi demence ali sorodnih stanj potrebujejo delno ali popolno osebno pomoč in pogostejši nadzor ter varstvo.

V sklopu centra je organizirana posebna oblika oskrbe in varstva oseb z demenco. V centru so tudi frizer, pediker in bife, katerih storitve so namenjene tako stanovalcem kot zunanjim obiskovalcem.

Med storitvami centra ponujamo uporabnikom začasno namestitvev in dnevni center. Začasna namestitvev

Senčnica, kjer stanovalci radi preživljajo čas in igrajo družabne igre

(Vir: arhiv PV Center starejših Zimzelen Topolšica)

Urejanje zeliščnega vrta z gospodinjami
(Vir: arhiv PV Center starejših Zimzelen Topolšica)

Sestanek s stanovalci in skupna sestava jedilnika z vodjo kuhinje
(Vir: arhiv PV Center starejših Zimzelen Topolšica)

je namestitev za krajše časovno obdobje do 30 dni. Uporabniki se lahko začasno nastanijo v PV Zimzelen, če so njihovi svojci zaradi dopusta, službe, bolezni ipd. odsotni od doma ali trenutno težje poskrbijo za starejšega.

Dnevni center je namenjen uporabnikom, ki bivajo v svojem domačem okolju in dnevno prihajajo v center, kjer sta jim zagotovljena zdravstveno varstvo in socialna oskrba. Pomeni pomoč družini, kadar zaradi zaposlenosti ali drugih razlogov družinski člani težje preko dneva sami zagotovijo varnost in oskrbo svojim staršem ali sorodnikom. Glede na interes posameznika in njegovo zdravstveno stanje, imajo uporabniki v času namestitve možnost vključevanja v skupine in aktivnosti, ki se odvijajo v centru: družabni dogodki, telovadba, bralne ure, knjižnica, ustvarjalne delavnice ...

V Centru starejših smo leta 2010 pričeli z uvajanjem modela kakovosti E-Qalin, ki je v principu zasnovan za samoocenjevanje, kjer zaposleni in svojci ocenjujejo procese v Centru z vidika stanovalcev, zaposlenih, vodstva, okolja in učeče se organizacije.

Zaposleni v PV Zimzelen si s strokovnostjo in osebnim pristopom prizadevamo, da bi se stanovalci v centru počutili dobro in sprejeto. Skupaj s stanovalci se trudimo za prijetno vsebino vsakega dne. Za stanovalce pripravljamo sami, ali v sodelovanju z različnimi skupinami in posamezniki – prostovoljci, veliko kulturnih, športnih in zabavnih prireditev. Mnoge od njih so odprtega tipa in se jih udeležujejo tudi svojci stanovalcev, krajanje Topolšice in drugi gostje.

Marjana Kugonič,
namestnica direktorice za
zdravstveno nego in oskrbo

THERMANA, D. D., LAŠKO, DOM STAREJŠIH

Dom starejših Laško opravlja institucionalno varstvo starejših že enajsto leto in se je v tem obdobju razvil v institucijo, ki zagotavlja visoke kvalitete storitve, se ravna po strokovnih smernicah in v celoti spoštuje področne predpise in zakonodajo.

Prvotno je bila Domu leta 2000 podeljena koncesija za opravljanje dejavnosti institucionalnega varstva starejših za 60 mest, leta 2004 smo pridobili koncesijo za opravljanje dejavnosti institucionalnega varstva starejših za 90 mest, 2006 pa je bilo odobreno še 10 % povečanje kapacitet. Prvotna koncesija iz leta 2001 je 19. 4. 2010 potekla, zato se prijavljamo na razpis za ponovno pridobitev koncesije za 60 stanovalcev.

Dom starejših Laško
(Vir: arhiv Dom starejših Laško)

Dom trenutno še vedno izvaja storitve za 165 stanovalcev, saj 47. k člen Zakona o socialnem varstvu določa, da mora koncesionar še naprej izvajati dejavnost, ki je predmet koncesije, pod pogoji iz koncesijske pogodbe do takrat, ko koncedent zagotovi izvajanje te dejavnosti v okviru javnega zavoda, ali ko to dejavnost začne izvajati novi koncesionar, vendar največ 3 leta.

Trenutna struktura stanovalcev v Domu starejših Laško kaže, da so v domu po večini nastanjeni stanovalci iz občine Laško in občin iz neposredne okolice, skupno 66 %. Za namestitve v naš dom se, zaradi bližine Zdravilišča Laško, ki zagotavlja kvalitetne medicinske, rehabilitacijske in sprostitvene storitve, odločajo tudi stanovalci iz drugih občin. Ti se pogosto ne odločijo za preselitev, ko se v njihovem domicilnem domu sprostí prosto mesto.

Dom starejših Laško bo pri izvajanju dejavnosti sledil kratkoročnim in srednjeročnim ciljem uvajanja sodobnih konceptov na področju institucionalnega varstva starejših. Postopoma bomo v vsem Domu uvedli princip dela v gospodinjskih skupinah, ki se zgledujejo po življenju v družini.

Trenutno v Domu že delujeta dve takšni skupini, v katere je vključenih 12 in 14 stanovalcev, načrtujemo pa še ustanovitev treh skupin; skupaj bo v gospodinjske skupine torej vključenih vseh 60 uporabnikov. Stanovalcem bomo na tak način zagotovili še več domačnosti in jim omogočili, da bodo samoodločali o svojem poteku dneva in o bivanju v domu nasploh.

Ključno vlogo v gospodinjskih skupinah bo imela referenčna oseba-gospodinja, ki bo skupaj s stanovalci načrtovala vsakodnevno dogajanje v skupini. Stanovalcem bo tako omogočeno, da bodo izražali svoje potrebe, svoje želje, čustva, ki se bodo v manjši skupini vsekakor lažje upoštevala. Z vključenostjo v sleherni dan želimo stanovalcem zagotoviti občutek lastne vrednosti in krepiti občutek, da še nekaj zmorejo in znajo.

Vsaka skupina bo imela svoj skupen dnevni prostor, kjer bodo stanovalci preživljali prosti čas in se v skladu s svojimi željami vključevali v aktivnosti, ki bodo načrtovane skladno z njihovimi interesi. Naš kratkoročni cilj je, da bodo stanovalci skupaj z referenčno osebo v kuhinji dnevno pripravljali zajtrk in tople napitke (kavo in čaj) in tedensko, po želji tudi večkrat, pripravili kakšen priboljšek (zavitek, narastek ...). So pa že sedaj stanovalci, v skladu z željami in sposobnostmi, vključeni v sestavo jedilnika,

pripravo mize za obroke, razdeljevanje hrane in pospravljanje hrane po obrokih. Naš dolgoročni cilj je, da se priprava obrokov preseli v gospodinjske skupine. Tak način dela bo omogočal večje upoštevanje individualnih želja in potreb posameznika, hkrati pa bo tako novemu stanovalcu lažje sprejeti novo okolje, saj majhna skupina omogoča večjo povezanost, daje občutek pripadnosti, sprejetosti in varnosti. Model gospodinjskih skupin prinaša v institucijo tako imenovano normalizacijo, saj stanovalci aktivno ali pa le pasivno, kot opazovalci, sodelujejo v vsakodnevni opravi, ki so jih bili vajeni od doma.

Balinanje
(Vir: arhiv Dom starejših Laško)

Gospodinjske skupine bodo funkcionirale po principu razširjene družine, za katere je značilna homogenost, solidarnost in medsebojna pomoč ter povezanost. Stanovalci se bodo v manjših skupinah počutili varneje in bolj sprejeti. Manjše skupine stanovalcev bodo omogočile vzpostavitev in vzdrževanje umetne socialne mreže, ki je v starosti ljudem, ki ostanejo brez sorodnikov (ali ti zaradi zaposlenosti zanje nimajo časa), zelo pomembna. Z bivanjem v manjši skupini se med stanovalci lažje stekajo pristne in trdne vezi, vsak stanovalec je slišan, upoštevane so njihove individualne potrebe in želje. Med stanovalci se lažje razvije povezanost in medsebojna solidarnost na temeljih sosedstva.

Gospodinjske skupine omogočajo krepitev moči uporabnikov, krepitev njihove samopodobe in človeškega dostojanstva. Način dela, ki vključuje dnevno prilagajanje procesa dela vsakemu posamezniku, omogoča svobodno izbiro stanovalca in njegovo prosto vključevanje v ponujene aktivnosti. Bivanje v manjši skupini omogoča tudi intenzivne vsakodnevne kontakte med stanovalci in zaposlenimi, kar bo stanovalcem omogočalo, da bodo lažje vzpostavili zaupanje do zaposlenih in institucije.

Poslanstvo Doma starejših Laško bo zagotavljanje kvalitetne celostne skrbi za starejše prebivalce v obliki institucionalnega varstva. Pri načrtovanju skrbi za uporabnike bo naše glavno vodilo individualno načrtovanje storitev za vsakega stanovalca posebej in skupaj z njim ter svojci.

Naše pomembno poslanstvo je, da ohranjamo koncepte socialne usmeritve institucije. Ta narekuje, da medicinska doktrina ne prevladuje nad bivanjem in zagotavlja, da stanovalci v domu niso le nastanjeni

in oskrbovani, temveč sleherni dan preživijo čim bolj v skladu z lastnimi interesi, sposobnostmi in željami. V Domu bomo spremljali novosti na področju institucionalnega varstva starejših in jih uvajali v naše delo v skladu z veljavnimi predpisi. Pomemben del poslanstva bo tudi nadaljnje povezovanje Doma z zunanjim socialnim okoljem (povezovanje z različnimi društvi, šolo, vrtcem in drugimi organizacijami), tako bomo zagotovili vključenost stanovalcev v lokalno okolje, hkrati pa bomo pripomogli k detabuizaciji institucionalnega varstva starejših.

V Domu bomo še naprej zagotavljali vrsto programov, v katere se vključujejo tako naši stanovalci, kot tudi starejši iz lokalnega okolja (tečaj tujega jezika za starejše, računalniško opismenjevanje, pogovorne skupine za samopomoč, skupine za urjenje spomina, ekološki krožek, literarna skupina, skupina za ročna dela, skupina rokodelcev, molitvena skupina, pevska skupina ...). Naštete aktivnosti, ki jih vodijo tako prostovoljci, kot tudi zaposleni, so in bodo še naprej ponujene tako našim stanovalcem, kot tudi zunanjim zainteresiranim starostnikom. Na tak način bomo še naprej odpirali institucijo navzven in omogočali stanovalcem povezanost s širšo lokalno skupnostjo, istočasno pa bomo na tak način omogočili starejšim iz lokalnega okolja, da spoznajo življenje v Domu, kar jim olajša odločitev za sprejem, če je to potrebno.

Poslanstvo Doma pa bo tudi v podajanju znanja in izkušenj strokovnih delavcev in sodelavcev širši javnosti.

V Domu starejših Laško smo s pomočjo združenja Spominčica ustanovili tako imenovani Klub za svojce. Klub je namenjen svojcem oseb, ki so zbolele za demenco, v klubu so dobrodošli tako svojci stanovalcev Doma, kot tudi svojci obolelih iz ožjega in širšega lokalnega okolja. Strokovni delavki (vodja programa oskrbe starejših in delovna terapevtka, ki sta zaključili dvoletni program validacije) tako nudita ustrezno strokovno pomoč, podporo in usmeritev svojcem, ki se pogosto znajdejo v težki situaciji, ko njihov bližnji zbolí za demenco. Dom bo preko Kluba svojcev opravljal dvojno vlogo; z nasveti, podporo in strokovnim znanjem bo opremljal svojce in jim tako pomagal, da za dementnega starega človeka poskrbijo v domačem okolju, hkrati pa bo svojcem ponudil vse potrebne informacije o življenju v domu in jim na tak način olajšal odločitev za namestitev dementnega svojca v domsko varstvo, če zanj ne bodo zmogli več poskrbeti v domačem okolju.

Strmeli bomo za tem, da bodo vsi zaposleni v Domu občutili in delali za poslanstvo Doma in spoštovali želje vsakega posameznega stanovalca.

Damjana Damiš,
vodja zdravstvene nege v Domu starejših

Janja Podkoritnik Kamenšek,
vodja programa oskrbe starejših

TRUBARJEV DOM UPOKOJENCEV LOKA

Trubarjev dom upokojencev je z dejavnostjo začel pred 66-mi leti. Ustanovil ga je takratni OLO Trbovlje oktobra 1947. Nacionalizirana graščina je v začetku nudila zatočišče 80 osebam, pretežno invalidom in brezdomcem s področja Zasavja. Sčasoma so potrebe po dodatnih kapacitetah narekovale širitev in dograditev k obstoječi graščini. Tako je bil leta 1970 zgrajen prizidek s 50 mesti, leta 1976 paviljon s 60 mesti, leta 1983 kuhinja in leta 1990 prizidek z 68 mesti in servisnimi prostori. Leta 1993 je lastništvo z občin prešlo na Republiko Slovenijo.

Sama graščina oziroma dvorec, v katerem je leta 1947 začel delovati Trubarjev dom upokojencev, sodi kot profana stavbna dediščina med spomenike lokalnega pomena in med nepremično kulturno dediščino Slovenije. Enonadstropni dvorec z mezaninom je bil prvič omenjen leta 1365. Pozidan je bil v 17. stoletju in predelan leta 1880 v tudorskem slogu. Vhod je poudarjen z lopo in balkonom, kletni prostori pa so obokani.

Dom leži sredi majhne vasice Loka pri Zidanem Mostu ob Savi na skrajnem zahodnem robu sevniške občine. Loka je po cesti oddaljena od Celja in Krškega 30 km, od Ljubljane 70 km in od Maribora približno 80 km, dostopna pa je tudi z vlakom po železniški progi Zidani Most-Dobova. Spada v Občino Sevnica in pod Upravno enoto Sevnica. V vasi živi okrog 250 prebivalcev, zanje in stanovalce doma pa je v njej na razpolago pošta z banko, trgovina, železniška postaja, krajevni urad, kulturni dom, knjižnica, bife, frizer in v neposredni bližini doma tudi cerkev. Dom razpolaga z lastnim parkom, ki ponuja možnosti za mirne sprehode in lep razgled ter pomeni prijetno bivalno okolje za stanovalce, kar je brez dvoma pomemben dejavnik za kakovost bivanja v domu.

Dom danes razpolaga z 221 ležišči v sobah različnih kategorij. Stanovalcem zagotavljamo bivanje v opremljenih, vzdrževanih in ogrevanih sobah ter souporabo skupnih prostorov, k temu pa seveda sodi tudi čiščenje prostorov in opreme ter pranje in likanje perila. Vse sobe v domu so opremljene s priključkom na KTV in z analognim telefonom, večina sob pa je tudi klimatiziranih. Apartmaji so opremljeni s kuhinjo, tuš kabino ter z WC-ji in so praviloma namenjeni samostojnim stanovalcem.

V domu se permanentno izvajajo rekonstrukcije s ciljem ohranjanja in dvigovanja bivalnega standarda.

V domu se trudimo stanovalcem z oskrbo in zdravstveno nego lajšati starostne in zdravstvene težave in jim

Trubarjev dom Loka
(Vir: arhiv Trubarjevega doma Loka)

zagotavljati mirno, varno ter prijetno starost, ob tem pa jim nuditi čim več aktivnosti, ki zadovoljujejo njihove potrebe po samopotrjevanju, sproščanju, veselem in čustveno izpolnjenem življenju. Naše vodilo je odprt in spoštljiv odnos do stanovalcev ter upoštevanje potreb vsakega posameznika v čim večji meri v okviru danih možnosti.

Služba zdravstvene nege in oskrbe se pri delu ravna po načelih zdravstvene nege, in sicer celovita oskrba in usmerjenost k stanovalcu z upoštevanjem njegovih individualnih želja in potreb. Dom deluje po sodobnih metodah z upoštevanjem novih spoznanj s področja geriatrije in gerontološke zdravstvene nege, ki temeljijo na vzpodbujanju in ohranjanju čim večje

samostojnosti stanovalcev ter krepitvi njihovega zdravja. Zdravstveno nego izvajamo skladno z merili za razvrščanje stanovalcev po zahtevnosti zdravstvene nege.

V Trubarjevem domu se trudimo ohranjati oziroma dvigovati raven bivalnega standarda in v čim večji meri zagotavljati zadovoljevanje nematerialnih potreb stanovalcev, kar poskušamo doseči z obnavljanjem prostorov in opreme, izobraževanjem zaposlenih, spremljanjem smernic socialne stroke in stroke zdravstvene nege ter prilagajanjem na novonastale potrebe okolja in družbe

Dom je vključen v sistem kakovosti E-Qualin, mednarodni sistem upravljanja s kakovostjo in doseganja poslovne odličnosti. Predvideni učinki

upravljanja kakovosti po E-Qalinu so: boljša kakovost storitev za stanovalce, večja motiviranost in zadovoljstvo zaposlenih, pomoč vodstvu ter zaposlenim v domu pri zagotavljanju ter izpopolnjevanju kakovostnih storitev, usposobljenost osebja in vodilnih delavcev za razmišljanje o kakovosti, specifično za dejavnost, pospeševanje ozaveščenosti o kakovosti v domovih in socialne politike, nacionalna ter mednarodna primerljivost domov in certificiranje specifične dejavnosti ter blagovni znak.

Zimska idila

(Vir: arhiv Trubarjevega doma Loka)

Zvonka Vidic,
namestnica direktorja za
področje zdravstvene nege in oskrbe

DOM NINE POKORN GRMOVJE

Dom Nine Pokorn Grmovje je bil ustanovljen kot javni socialnovarstveni zavod s sklepom vlade RS, dne 27. 5. 1993. Leta 1996 je pridobil status posebnega socialnovarstvenega zavoda, ki nudi bivanje odraslim, duševno bolnim in duševno ter telesno prizadetim stanovalcem.

DNPG izvaja posebne oblike institucionalnega varstva, s katerimi nudimo stanovalcem varstvo, oskrbo in strokovno obravnavo ter se trudimo nadomeščati funkcijo doma. Strokovna obravnava stanovalcev je zasnovana na strokovnih programih sodobne socialnovarstvene doktrine; izhaja iz potreb stanovalcev in je naravnana na optimalne možnosti uresničevanja njihovih želja. Pri strokovnem delu nas vodi tudi razvojna vizija in poslanstvo zavoda.

Osnovna načela, ki nas vodijo pri delu, so: načelo individualizacije in celostnega pristopa, načelo multiprofesionalnega dela, načelo opolnomočenja stanovalcev, načelo deinstitucionalizacije, načelo odnosa načelo odprtosti doma.

V domu trenutno biva 242 stanovalcev; od tega 35 stanovalcev v bivalnih enotah, ki pomenijo način življenja, približan družini.

Povprečna starost stanovalcev je med 50. in 60. letom. V domu delujejo sledeče službe:

- socialna služba, ki pomeni prvi stik vlagateljev in njihovih svojcev z domom,
- zdravstveno-negovalna služba, ki skrbi za vso zdravstveno nego in oskrbo stanovalcev,

- fizioterapija, ki pomaga razvijati, vzdrževati ali ponovno vzpostaviti optimalno gibanje in funkcijske sposobnosti,
- delovna terapija, ki pomaga stanovalcem na področju izvajanja okupacije (dnevne aktivnosti, delo oz. produktivnost in prosti čas),
- animacije – bogat animacijski program skrbi za udeležbo stanovalcev pri različnih športno-kulturnih prireditvah v domu in izven ter aktivno udeležbo stanovalcev pri različnih aktivnostih (pohod, plavanje, ples, rusko kegljanje),
- industrijske delavnice (v domu je 5 delavnic), kjer stanovalci delajo industrijsko delo in imajo možnost zaslužka (nagrade) ali pa se vključijo v kreativno delo.

V domu imamo razvito prostovoljno dejavnost in delovanje skupin za samopomoč ter samozagovorništvo. Hkrati dajemo vsako leto velik poudarek medgeneracijskemu sodelovanju, ki se z delom odraža tudi v prostovoljstvu.

Dom Nine Pokorn Grmovje izvaja socialnovarstveno storitev pomoč na domu, s katero je prepoznaven v vseh štirih občinah: Žalec, Braslovče, Polzela in Prebold. Koordinacijo pomoči na domu izvaja skupinska habilitatorka.

Za oskrbo stanovalcev skrbijo še službe: kuhinja, pralnica in vzdrževalna služba (skrb za redna vzdrževalna dela in okolico doma).

V DNPG smo leta 2010 pričeli z uvajanjem modela kakovosti E-Qalin, ki je v principu zasnovan za samoocenjevanje – zaposleni ocenjujejo procese v domu z vidika stanovalcev, zaposlenih, vodstva, okolja in učeče se organizacije.

Nevenka Janež,
strokovna vodja

DOBITNIKI PRIZNANJ

PLAKETE ZA NAJZASLUŽNEJŠE ČLANE

Društvo medicinskih sester Celje je leta 1985 prvič podelilo plakete in priznanja medicinskim sestram za nesebično in uspešno poklicno delo, za prispevek k humanizaciji odnosov med uporabniki in izvajalci, za pomemben prispevek k uspešnemu uresničevanju programov dela društva, za aktivnosti v društvu in za publicistično delo. Vsako leto meseca oktobra so bile ob Dnevu zdravstvenih delavcev podeljene plakete in priznanja. Po letu 1993 plaket in priznanj niso več podeljevali.

Na tem mestu želimo ponovno predstaviti dobitnike plaket in priznanj na področju zdravstvene nege. Navedeni podatki so iz obrazložitvev predlagateljev priznanj, kakor so shranjeni v arhivu.

Plaketo za leto **1985** sta prejeli:

REGINA ROZMAN

MIHAELA PEČAR

Plaketo za leto **1986** sta prejeli:

ZORA POSTRAK

HILDA KREČIČ

Leta 1949 je uspešno zaključila Šolo za medicinske sestre v Ljubljani, leta 1968 pa še višjo šolo. Njena prva zaposlitev je bila na infekcijskem oddelku ljubljanske bolnišnice. Nato je opravljala naloge glavne sestre na infekcijskem oddelku bolnišnice Celje. Sledilo je delo na dispanzerju za šolske otroke in mladino, kjer je postala leta 1962 odgovorna sestra. To delo je opravljala vse do upokojitve leta 1982.

Pri delu se je odlikovala s predanostjo, z izrednim strokovnim znanjem in velikimi organizacijskimi sposobnostmi. Imela je zgleden odnos do mladih varovancev, njihovih staršev in do sodelavcev. Velike zasluge je imela za razvoj službe dispanzerja za šolske otroke in mladino v Celju. Svoje znanje in izkušnje je uspešno prenašala na mlajše sodelavke.

Plaketo za leto **1987** so prejele:

VIKTORIJA REHAR

Višja medicinska sestra, ki je delovala na področju zdravstvenega varstva vse od leta 1963 dalje. Predana zdravstveno-vzgojnemu delu in področju preventive se je zaposlila na Zavodu za zdravstveno varstvo na referatu za zdravstveno vzgojo. Po opravljeni diplomji se je še naprej izobraževala in iskala ter bogatila znanje v različnih podiplomskih izobraževanjih doma in v tujini. Znanje je bogato ilustrirala v pisani besedi kot avtorica mnogih strokovnih in poljudnih člankov. Skozi generacije in še danes širi pridobljeno znanje na področju zdravstvenega varstva.

JULIJA DVORŠEK

Šolo za medicinske sestre je končala v Mariboru leta 1952 in leta 1963 diplomirala na Višji šoli za zdravstvene delavce v Ljubljani, na oddelku za višje medicinske sestre. Zaposlila se je na Polikliniki v Celju, kmalu postala referent za zdravstveno zaščito matere in otroka ter od leta 1953 opravljala naloge odgovorne sestre Otroškega dispanzerja v Celju.

V vsem obdobju delovne aktivnosti je opravljala številne družbenopolitične funkcije in naloge ter aktivno sodelovala v samoupravnih organih. Imela je velike zasluge za razvoj zdravstvenega varstva predšolskih otrok v občini Celje.

Odlikovalo jo je bogato strokovno znanje, človeške vrline in organizacijske sposobnosti. Imela je

zgleden odnos do malih varovancev, njihovih staršev in otrok.

NEŽIKA ČUJEŽ

Svojo delovno pot je začela leta 1953 v Železniškem zdravstvenem domu v Ljubljani. Kmalu jo je pot zanesla v Celje, kjer je delala v Emovi obratni ambulanti. Leta 1971 je odšla na delovno mesto medicinske sestre v Psihiatrično ambulanto Vojnik. Po nekaj letih dela je nadaljevala v Zdravstvenem domu Celje, v Psihiatričnem dispanzerju kot odgovorna sestra dispanzerja.

Sodelavci so jo opisali kot skromno medicinsko sestro, ki je izžarevala bogate strokovne izkušnje in znanje pri delu s psihiatričnimi bolniki.

MARIJA DEŽELAK

Višja medicinska sestra, ki se je leta 1949 zaposlila v DPC Golnik kot glavna medicinska sestra. Dve leti kasneje je prevzela delo upravnice v Dečjem domu in jaslicah v Celju. Te naloge je opravljala do leta 1961, ko je prevzela naloge glavne sestre otroškega B oddelka v Splošni bolnici Celje. Še istega leta je prevzela naloge glavne sestre Splošne bolnice Celje. Leta 1973 je bila invalidsko upokojena.

Bila je aktivna članica DMS Celje in njena prva predsednica. Sodelovala je pri razvoju sestrskega dela v SB Celje, pri izobraževanju kadrov in na različnih družbenih področjih.

ANA ROŽEN

Po končani dveletni Babiški šoli v Ljubljani se je leta 1954 zaposlila na Ginekološko-porodniškem oddelku Splošne bolnišnice Celje. Kmalu je v Mariboru uspešno zaključila še izobraževanje za medicinsko sestro – instrumentarko. To delo je opravljala z velikim veseljem, prizadevno, odgovorno, kvalitetno in z velikimi izkušnjami obvladovala vse oblike dejavnosti, s katerimi se je srečevala.

Delovno enoto instrumentark je vodila suvereno in zanesljivo. Zato je bila na svojem področju uspešna, ne samo kot organizator, temveč je s profesionalnim in humanim odnosom ustvarjala ter spodbujala delovno razpoloženje in pomenila lik medicinske sestre, ki je lahko vzgled vsem ostalim.

IVANKA PETELINŠEK

Je izhajala iz rudarske družine. Najprej je zaključila gostinsko šolo na Bledu in se zaposlila v Zdravilišču Dobrna. Leta 1950 se ji je ponudila priložnost za delo v »sektorski ambulanti« kot bolničarka. Nekaj let kasneje je v Ljubljani opravila dokvalifikacijo in pridobila naslov bolničar.

Znanje je ves čas nadgrajevala. Do upokojitve leta 1985 je delala v ambulanti Dobrna kot srednja medicinska sestra.

Njeno delo je bilo kvalitetno, njen odnos do sodelavcev korekten, za bolnike pa ni delala samo osem ur, temveč jim je bila na razpolago tudi v prostem času kot domačinka Dobrne. Pomagala jim je z nasveti, medicinsko tehničnimi posegi ob nedeljah in praznikih ter z izdajanjem zdravil iz depoja lekarne v splošni ambulanti.

ELIZABETA ARNUŠ

Delovno pot je začela leta 1949 v takratni javni bolnici v Celju. Večino delovne dobe je delovala na področju kirurgije kot medicinska sestra. Leta 1969 je bila imenovana za vodilno sestro urološkega oddelka in tam dočakala upokojitev.

Svoje bogato znanje je prenesla na mnoge generacije, vso pozornost in skrb pa je namenjala bolnikom in njihovim težavam. V kolektivu so jo cenili kot vestno delavko, izjemno predano svojemu poklicu.

VIDA BEZOVŠEK

Po končani Višji šoli za medicinske sestre se je zaposlila v Zdravstvenem domu Celje, kjer je med drugim opravljala tudi naloge glavne sestre ZD, delovala v patronažni dejavnosti in do upokojitve delala v vzgojno-varstveni ustanovi Zarja v Celju.

Imela je izreden posluh za organiziranje sestrške dejavnosti, še zlasti na področju zdravstvenega varstva otrok. S širokim obzorjem strokovnega znanja in z izredno razgledanostjo je prispevala mnogo pobud in kvalitetnih idej, ki so bile z njeno pomočjo tudi realizirane v mnogih strokovnih in družbenih področjih. Vsa leta se je aktivno vključevala v dogajanje v Društvu medicinskih sester Celjske regije in Slovenije, kjer je opravljala različne društvene funkcije. Veliko znanja je prenesla v pisano besedo, mnogo pa ga je ostalo organiziranega z njenim delom za naslednje generacije.

Plaketo za leto **1988** so prejele

OLGA NEZMAN

Po končanem šolanju na Šoli za zdravstvene delavce se je leta 1968 zaposlila v bolnici Celje na Ginekološko-porodniškem oddelku v ambulantnem bloku, kjer je ostala do leta 1971 in nadaljevala z delom v ZD Celje. Po nekaj letih je prevzela delovne naloge vodje DE Patronaža. Ob delu je končala šolanje na VŠZD in leta 1982 postala glavna sestra TOZD Splošna medicina.

Veliko se je strokovno izpopolnjevala in veliko truda vložila pri razvoju nege bolnika na domu. Več mandatov je aktivno delovala kot predsednica DMS Celje. V času njenega predsedovanja je regijsko društvo zaživelo polno. Na njeno pobudo so bile v delovanje društva vključene tudi druge aktivnosti in ne samo skrb za kontinuirano strokovno izpopolnjevanje medicinskih sester. Zaživela je tudi strokovna izmenjava medicinskih sester med Zdravstvenim centrom Celje in Zdravstvenim centrom Čuprija. Posebno skrb pa je posvetila pridobivanju novih članov v društvo. V letu 1988 je bilo v DMS Celje včlanjenih okoli 1.000 članov.

LJUDMILA MAJHEN

Po končani gimnaziji in diplomu na Višji šoli za medicinske sestre v Ljubljani se je zaposlila v Splošni bolnici v Slovenj Gradcu na internem oddelku diagnostične ambulante. Za opravljanje zahtevnih del in nalog v tej ambulanti je bila posebej pohvaljena. Leta 1959 je prevzela dela in naloge glavne medicinske sestre na internem oddelku, ki jih je uspešno opravljala dve leti. Preselila se je v Šmarje pri Jelšah in nadaljevala delo v tamkajšnjem ZD. Najprej v diagnostičnem laboratoriju, nato v Dispanzerju za žene in delno v pnevmoftiziološkem dispanzerju. Vestno je izpolnjevala delovne naloge in bila leta 1977 imenovana za glavno sestro TOZD ZD Šmarje pri Jelšah.

Ves čas se je sestra Ljudmila Majhen izkazovala z izredno prizadevnostjo pri delu, samostojno in s primernim odnosom do sodelavcev in varovancev. Široko strokovno znanje je prizadevno prenašala na mlajše rodove. Z bogatimi delovnimi izkušnjami in objektivnimi nasveti je vedno pomagala pri oblikovanju delovnih nalog.

VILMA ŠEGA

Njena prva zaposlitev je bila, po končani VŠZD leta 1957, v Zdravstvenem domu Šoštanj, dve leti kasneje v Bolnici za TBC v Ormožu. Tri leta pozneje je odšla delat na pljučni oddelek v Novo Celje kot vodilna medicinska sestra. Še istega leta je delo nadaljevala kot glavna medicinska sestra ORL oddelka Splošne bolnišnice Celje.

Delo je vsa leta opravljala prizadevno in odgovorno. Predlagateljki poudarjajo njen odnos, ki je skoraj

materinski, do vseh bolnikov na oddelku in do sodelavcev. Vedno je bila pripravljena priskočiti na pomoč z objektivnimi nasveti, tako bolnikom kot sodelavcem. Njen human odnos je prišel do izraza, ko so oddelek obiskovale generacije učencev usmerjenega izobraževanja, ki jim je bila vzoren mentor. Vrsto let je opravljala tudi mnoge samoupravne funkcije in bila vedno korektna.

MARGARETA DEŽNAK

Šolanje je zaključila na Višji šoli za zdravstvene delavce v Ljubljani in se zaposlila v Splošni bolnici Celje. Nekaj let kasneje je dalj časa nadomeščala glavno sestro otroškega oddelka in po upokojitvi gospe Silve Stegnar leta 1967 postala glavna sestra. Leta 1982 je opravila seminar za mentorje učencem v usmerjenem izobraževanju ter leta 1984 še podiplomski študij iz hospitalne higijene.

Pri njenem delu so prišle do izraza organizacijske sposobnosti za načrtovanje dela na oddelku, ki ga je vsa leta vodila suvereno, umirjeno in kvalitetno. Uspešno je opravljala številne funkcije in z njimi povezane naloge. Bila je aktivna v DMS Celje, kjer je od leta 1985 dalje opravljala naloge namestnika predsednika in v letu 1987 prevzela predsedstvo Pediatrične sekcije medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov.

Leta **1989** so bile podeljene štiri plakete.

Podeljena priznanja leta **1993**

Ob 30-letnici, ki jo je DMS Celje praznovalo leta 1993, je priznanje prejelo dvanajst oddelkov Splošne bolnišnice Celje: Otroški oddelek, Infekcijski oddelek, Ginekološko-porodniški oddelek, Oddelek za interno intenzivno medicino, Enota za hemodializo, Oddelek za ortopedijo in športne poškodbe, Oddelek za urologijo, Oddelek za poškodbe, Oddelek otroške kirurgije, Enota za intenzivno terapijo, Očesni oddelek in Oddelek za dermatovenerologijo.

(Vir: osebni arhiv Barbare Dvoršek)

ZLATI ZNAK, PRIZNANJE ZBORNICE ZDRAVSTVENE IN BABIŠKE NEGE SLOVENIJE

»Zlati znak je v stroki zdravstvene nege kot Viktor med slovenskimi estradniki.«
Bernarde Hostnik

12. maja, ob mednarodnem dnevu medicinskih sester podeljuje Zbornica zdravstvene in babiške nege Slovenije-Zveza društev medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Slovenije zlati znak zaslužnim medicinskim sestram, babicam in zdravstvenim tehnikom na vseh področjih sestrskega dela. Podeljuje ga na predlog posameznikov, delovnih sredin in posameznih društev. Leta 1969 sta ga prvi prejeli Angela Boškin in Zora Tomič

Med dobitniki zlatega znaka – najvišjega stanovskega priznanja, so od leta 1986 tudi medicinske sestre in zdravstveni tehniki Celjske regije. Predstavili vam jih bomo tako kot so jih predstavili predlagatelji v svojih obrazložitvah v letu podelitve Zlatega znaka. Do danes so zlati znak s celjskega območja prejeli:

Zlati znak
(Vir: arhiv DMSBZT Celje)

ZLATI ZNAK ZA LETO 1986

ŠTEFKA SLIVNIK

(Vir: Monitor 7/86)

Višja medicinska sestra Štefka Slivnik, ki je v času podelitve priznanja opravljala dela in naloge glavne sestre v Zdravilišču Rogaška Slatina, je svojo delovno pot začela leta 1954 na Srednji medicinski šoli Celje. Leta 1955 se je pridružila kolektivu Zdravilišča Rogaška Slatina in se povsem posvetila zdraviliški dejavnosti.

V zdravilišču je pomembno prispevala k razvijanju in organiziranju zdravstvene nege. Največ pozornosti je namenjala vzgoji in izobraževanju medicinskih sester. Bila je med največjimi zagovorniki in soustanoviteljica Sekcije medicinskih sester v zdraviliški dejavnosti. Postala je njena prva predsednica. Znanje in delovne izkušnje, ki jih je posredovala so dragocene pri reševanju številnih problemov v zdraviliški dejavnosti, kjer se je zavzemala za ustreznost izobraževanja kadrov na tem področju.

Njena aktivnost sega tudi izven zdraviliškega dela. Kot zdravstveni vzgojitelj se je vključevala v šole, vrtce, delo krajevne skupnosti, Turističnega društva in Rdečega križa. Pojavljala se je povsod, kjer je z znanjem lahko pomagala k boljšemu zdravstvenemu varstvu prebivalstva. Za delo na tem področju je dobila tudi državno odlikovanje. Veliko je prispevala k uveljavitvi statusa medicinskih sester.

ZLATI ZNAK ZA LETO 1991

DMSBZT CELJE

Skupščina Zveze medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov Slovenije je podelila visoko priznanje medicinskim sestram in zdravstvenim tehnikom Društva medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov Celje, ki so s požrtvovalnostjo in znanjem reševali življenje in premoženje v katastrofalni poplavi – 1. novembra 1990. Poplava je zajela širše celjsko področje in Savinja je prestopila bregove ter se razlila po vsem mestu. Najbolj prizadete so bile zdravstvene ustanove v Celju, Laškem in drugih krajih ob porečju Savinje. Člani in članice društva ter vsi zaposleni v zdravstvu so si to priznanje zagotovo zaslužili z nesebično željo in moralno obveznostjo pomagati.

Vabimo vas na	Program:	
Strokovno srečanje	ob 11. uri	Predstavitve Evropskega Kongresa zdravstvene nege Milica Markovič, Vida Zupanc, Viktorija Rehar
Skupščino Društva medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov Celje	ob 12.30 uri	Odmor
Svečanost ob svetovnem dnevu medicinskih sester	ob 13. uri	Pesem za vas Oktet Studenček Slovesna podelitev Zlatega znaka celjskim medicinskim sestram Pozdravi gostov Skupščina društva Poročila in program Razprava Podelitev zahval upokojenim medicinskim sestram
Slovesno podelitev priznanja "Zlati znak"		

(Vir: arhiv DMSBZT Celje)

ZLATI ZNAK ZA LETO 1992

REGINA ROZMAN

(Vir: Zdravstveni obzornik 1993;27)

Po prejeti diplomi na Višji šoli za zdravstvene delavce v Ljubljani se je mlada Regina Rozman leta 1961 zaposlila v celjski bolnišnici. Kot glavna medicinska sestra infekcijskega oddelka je vložila veliko truda v strokovni napredek stroke in oddelka. V dolgoletnem delu je dala nepozaben pečat z organizacijo, strokovnim delom in vzgajanjem osebja še v času klasičnih infekcijskih bolezni pa vse do novejših spopadanj s starimi in novimi boleznimi. Vseskozi je spremljala razvoj medicinske stroke in veliko prispevala k izgradnji prizidka k infekcijskemu oddelku. S tem sta se bistveno izboljšala standard in počutje hospitaliziranih bolnikov z nalezljivimi obolenji ter pogoji dela zdravstvenega osebja. Za svoje delo je leta 1989 prejela red dela s srebrnim vencem.

Nekaj let je opravljala dolžnosti glavne sestre internističnih služb celjske bolnišnice in se s tega delovnega mesta tudi upokojila. Regina Rozman je okoli sebe izžarevala delovno vnemo, požrtvovalnost in topel človeški pristop do bolnikov in sodelavcev.

Bila je ustanovna članica Društva medicinskih sester Celje in vrsto let njegova zelo aktivna članica. Gospa Regina Rozman je zelo cenjena in v vsakem pogledu izredna medicinska sestra, ki je lahko vzor vsem na področju strokovnega dela, izobraževanja, vzgajanja in v neposrednem kontaktu z bolniki.

ZLATI ZNAK ZA LETO 1994

MARJETA DEŽNAK

Gospa Dežnak (levo) prejema Zlati znak iz rok Nane Domanjko
(Vir: arhiv DMSBZT Celje)

V celjski bolnišnici se je zaposlila kot ena izmed prvih višjih medicinskih sester. Po prevzemu dolžnosti glavne sestre otroškega oddelka je vse svoje sposobnosti nenehno usmerjala v uvajanje novosti pri zdravstveni negi in prehrani otrok, skrbela je za kvaliteto dela v negovalnem timu in nenehno poudarjala pomen humanih odnosov do bolnih otrok, do njihovih svojcev in med delavci v zdravstvenem timu.

Od začetka je bila aktivna članica Društva medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov Celje ter članica izvršilnega odbora društva. Bila je tudi predsednica Pediatrične sekcije medicinskih sester v času, ko je bila to ena najkreativnejših sekcij tako po organizaciji kot tudi po udeležbi.

NEGOVALNI TIM MEDICINSKIH SESTER NEVROLOŠKEGA ODDELKA SPLOŠNE BOLNIŠNICE CELJE

Zdravstveni tim medicinskih sester Nevrološkega oddelka Splošne bolnišnice Celje deluje kot uglašen orkester najboljših strokovnjakov, so predlagatelji napisali v svojem predlogu. Več desetletij je oddelek deloval v neustreznih razmerah. Leta 1991 so se preselili v nove prostore, kjer so delovne pogoje izkoristili za najvišjo strokovno raven zdravstvene nege. Proces zdravstvene nege jim je vsakodnevno opravilo, delitev dela v timu pa nepogrešljivo pravilo njihovega dela. Tesno timsko povezanost dokazujejo dobri, humani, topli medsebojni odnosi, kakor tudi dostojanstven odnos do bolnikov in njihovih svojcev.

Medicinske sestre in zdravstveni tehniki so člani Društva medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov Celje. Nivo strokovnega znanja zvišujejo s stalnim strokovnim izpopolnjevanjem. Aktivni so v iskanju strokovnih izboljšav in vključeni v šolski izobraževalni proces. V društvu smo ponosni, da imamo takšen kolektiv medicinskih sester in tehnikov v naši regiji.

ZLATI ZNAK ZA LETO 1997

OLGA NEZMAN

Poklicna pot medicinske sestre Olge Nezman se je, po končani srednji šoli, začela na Ginekološko-porodniškem oddelku Splošne bolnišnice Celje. Zaradi želje po dodatnem znanju se je odločila za študij ob delu na Višji šoli za zdravstvene delavce v Ljubljani, na oddelku za zdravstveno nego. Delo je nadaljevala v Patronažni službi v Celju, kjer je najprej delala kot terenska sestra, nato pa kot glavna sestra Splošne medicine Zdravstvenega doma. To delo je opravljala vse do takrat, ko je prevzela delo organizatorja zdravstvene vzgoje.

Vseskozi je bila aktivna članica Društva medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov Celje. Vodenje društva je prevzela leta 1982 in ga je z dveletnim

premorom vodila vse do leta 1996. Bila je tudi med ustanoviteljicami Sekcije medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v splošni medicini ter jo nekaj časa tudi vodila.

Z delom v službi in v društvu je dala neprecenljiv prispevek oblikovanju lika medicinske sestre in njenega mesta ter vloge v družbi. Z zgledom in predanim delom je v vrste članstva pritegnila kolegice in kolege iz vseh področij dela v zdravstvu.

Organizirala je številna strokovna srečanja, ki so bila dosegljiva vsem članom in tudi tako poskrbela za razvoj zdravstvene nege. Nikoli ni pozabila, da medicinske sestre in zdravstveni tehniki po napornem delu potrebujejo tudi sprostitev. Zato je svoj dragoceni prosti čas posvetila organiziranemu druženju s člani društva ob različnih sprostitvenih aktivnostih.

Na njeno pobudo je v okviru DMSZT Celje začela z delovanjem vokalna skupina Cvet, katere članica je tudi sama.

ZLATI ZNAK ZA LETO 1999

ZOFIJA MEŽNAREC

Od malih nog je imela deklica Zofija veliko željo opravljati delo medicinske sestre, saj sta bila v tej stroki tudi njen oče in sestra. Najbližja ji je bila Srednja medicinska šola v Vrapču pri Zagrebu. Takoj po prvi zaposlitvi v Zdravstvenem domu Brežice je najprej delala v dispanzerju medicine dela, prometa in športa, nato pa v splošni ambulanti. Od leta 1985 dalje je opravljala dela in naloge glavne sestre. V organizacijskem smislu je bilo delo zdravstvene službe zelo pestro. Ne glede na različne možnosti je vedno poskrbela za takšne rešitve, ki so bile sprejemljive za vse zaposlene. Pri svojem delu je pokazala izredno skrb za izboljšanje položaja medicinske sestre. Pri tem ni bila njena skrb samo izboljšanje finančnega položaja, skrbela je tudi za boljši ugled in pomembnost dela medicinskih sester. Pri nadrejenih je uspela pridobiti soglasja za dodatno usposabljanje medicinskih sester. Vedno je bila prepričana, da je samo zadovoljna sestra tista, ki lahko dobro opravi svoje delo. Pri vsem tem pa ni zanemarjala lastnega izpopolnjevanja.

Ob vseh obveznostih je delala še v nevropsihiatričnem dispanzerju. V stiski, ko ni bilo voznika, je Zofija Mežnarec včasih tudi sama poprijela za volan reševalnega vozila in odpeljala na teren.

Skrbela je za družabno plat zaposlenih in povezanost med njimi. Organizirala je izlete in sodelavce odpeljala spoznavat Evropo ter organizacijo zdravstva v njej. Zaposlenim so ta druženja pomenila veliko za krepitev medsebojnih odnosov. Bili so enotnega mnenja, da si njihova delovna in sposobna glavna sestra zasluži to visoko priznanje.

ZLATI ZNAK ZA LETO 2000

MAGDA BRLOŽNIK

Gospa Magda Brložnik je leta 1977 končala Srednjo zdravstveno šolo Juge Polak v Mariboru, v oddelku za medicinske sestre splošne smeri. Istega leta se je zaposlila v Zdravstvenem centru Celje, TOZD Operativni oddelki z anestezijo, na oddelku za plastično in rekonstruktivno terapijo, kjer je bila zaposlena do leta 1983. Med tem časom se je vpisala na Višjo šolo za zdravstvene delavce v Ljubljani in leta 1982 končala izredni študij ter postala višja medicinska sestra. Leta 1983 se je zaposlila v TOZD-u Splošna medicina, in sicer v delovni enoti Patronažno varstvo, kjer dela še danes. Leta 1985 je prevzela delovno mesto odgovorne medicinske sestre DE Patronažno varstvo in leta 1996 v tej enoti postala

Dobitnice Zlatih znakov leta 2000. Magda Brložnik prva z leve
(Vir: osebni arhiv Magde Brložnik)

predstojnica. Leta 1995 je uspešno zaključila specializacijo iz patronažne zdravstvene nege na Visoki šoli za zdravstvene medicinske delavce v Ljubljani in tako postala ena prvih višjih medicinskih sester s specializacijo iz patronažne zdravstvene nege.

Ves čas strokovnega delovanja je uspešno izvajala poklicno delo na področju zdravstvene nege, zadnjih 17 let na področju patronažnega varstva. Z njeno pomočjo in strokovno zagnanostjo se je v Celju uspešno razvijala metoda procesa zdravstvene nege v patronažnem varstvu. Prav tako je v času vodenja delovne enote kakovostno in učinkovito organizirala delo, vpeljala popoldansko delo, delo ob sobotah, nedeljah in praznikih, ki je postalo delovna obveza v organizirani obliki.

S strokovnim in društvenim delom je prispevala k humanizaciji odnosov med uporabniki in izvajalci, saj se je zavedala, kako pomemben je odnos med varovancem in patronažno medicinsko sestro.

Leta 1993 je prevzela vodenje IO sekcije patronažnih sester Slovenije in z zagnanostjo prispevala k uveljavljanju nalog Zbornice zdravstvene nege Slovenije. Organizirala je bogate strokovne seminarje in tako posredno vplivala na uspešno uresničevanje programov zdravstvenega varstva in same zdravstvene nege.

Je članica Stalne strokovne skupine za patronažno varstvo pri RSKZN in na ta način prispeva k izboljšanju stanja prebivalstva, saj je osnovna naloga Stalne strokovne skupine kakovostno, strokovno in priznано delo patronažne sestre, ki ga kandidatka uspešno izvaja na svojem delovnem področju.

Prav tako je članica Nadzornega odbora pri ZZNS-DMSZT Slovenije, članica delovne skupine za ugotavljanje potreb po negovalnih posteljah v Sloveniji, koordinatorica za izvajanje preventivnega programa na področju patronažne dejavnosti v Celjski regiji in članica skupine za obnovo statističnih poročil v patronažnem varstvu.

Velikokrat je bila udeležena kot predavateljica na Sekcijah ZZNS. Organizira strokovne ekskurzije doma in v tujini ter na ta način širi svoje znanje in znanje stanovskih kolegic.

Patronažna medicinska sestra Magda Brložnik je ob odličnem strokovnem delu tudi dobra prijateljica, svetovalka, zaupnica, vedno pripravljena prisluhniti in pomagati vsem, ki želijo dvigniti zdravstveno nego na višji nivo. Kar pa je najpomembnejše, dvignila je ugled patronažne medicinske sestre ne samo doma, ampak tudi v tujini. V ZZNS in v ZDMSZTS Sekciji patronažnih medicinskih sester so prepričani, da si to visoko priznanje gospa Magda Brložnik nedvomno zasluži.

ZLATI ZNAK ZA LETO 2002

KAROLINA DRAGICA MARENČIČ

(Vir: Utrip 7/2002)

Po zaključenem šolanju na celjski gimnaziji se je odločila za šolanje na Višji šoli za zdravstvene delavce v Ljubljani. Njena prva zaposlitev je bila na Srednji zdravstveni šoli Celje. Zaradi kadrovskega primanjkljaja je bila kmalu imenovana na delovno mesto glavne medicinske sestre na Oddelku za kirurgijo roke, opeklina in rekonstruktivne kirurgije. Leta 1993 je prevzela delovno mesto koordinatorke za zdravstveno nego kirurških oddelkov v Splošni bolnišnici Celje. Leta 1998 je bila imenovana za vršilko dolžnosti glavne medicinske sestre bolnišnice. V mesecu avgustu istega leta se je upokojila. Ves čas je znanje vlagala v strokovni napredek zdravstvene nege. Bila je mentorica številnim medicinskim sestram in zdravstvenim tehnikom ter strokovna sodelavka v procesu izobraževanja. Aktivno se je vključevala tudi v proces zdravstvene nege. V skrbi za bolnika si je prizadevala za kvaliteto opravljenega dela in dober odnos do bolnikov. Zanj je bil bolnik vedno na prvem mestu.

Ob vsem delu, ki ga je od nje zahtevala poklicna kariera, se je aktivno vključevala v delovanje celjskega društva medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov. Kot vsestranska medicinska sestra je znala poskrbeti za ustrezen nivo znanja in delitev le-tega tako v zdravstvenem, kot v negovalnem timu.

Predlagatelji so zapisali, da je pustila vidne sledi strokovnega dela med delavci v zdravstveni negi, ki so bili njeni sodelavci v času aktivnega delovanja. V sebi je združevala znanje, dejavnost in veliko razgledanost.

ZLATI ZNAK ZA LETO 2003

VESNA BOŽIČEK

(Vir: Utrip 6/2003)

Poklicno pot je začela v Zdravstvenem domu Šmarje pri Jelšah. Delo nadaljevala v Zdravstveni postaji Bistrica ob Sotli, kjer je delala kot patronažna sestra, kasneje se je zaposlila v tamkajšnji ambulanti družinske medicine.

Bila je pobudnica in vodja zdravstveno vzgojne dejavnosti, ki jo je koordinirala kar nekaj let. Zdravstveno vzgojo je predavala v šolah, ki spadajo v ZD Šmarje pri Jelšah in organizirala različna tematska predavanja za rizične skupine prebivalstva. Vodila je radijske oddaje o zdravstvu. Oddaje je kreirala sama in k sodelovanju pridobila veliko sodelavcev iz različnih zdravstvenih timov.

Nekaj časa je aktivno sodelovala v Sekciji medicinskih sester v splošni medicini in jo nekaj let tudi uspešno vodila. Kot odlična predavateljica je bila velikokrat aktivno udeležena na različnih strokovnih srečanjih. Prispevke je objavljala v Utripu, Rogaških novicah, Novem tedniku in v drugih medijih.

Želja po dodatnem znanju jo je vodila na Visoko šolo za zdravstvo, kjer je končala študij zdravstvene vzgoje in pridobila naziv profesor zdravstvene vzgoje. Septembra 2002 se ji je izpolnila velika želja in zaposlila se je na Srednji zdravstveni šoli Celje, kjer svoje bogato strokovno znanje predaja mladim – bodočim tehnikom zdravstvene nege.

Predlagatelji so še zapisali, da je medicinska sestra Vesna Božiček pri delu zavzeta in požrtvovalna. Polna je inovativnih pristopov, ki jih zna vplesti v vsakodnevno delo na področju zdravstvene nege. Kot taka je priljubljena pri ljudeh na terenu, pri sodelavcih in danes tudi pri dijakih – naših bodočih

sodelavcih.

ZLATI ZNAK ZA LETO 2004

Dobitnice Zlatih znakov 2004. Zorica Šuligoj tretja z desne
(Vir: Arhiv DMSBZT Celje)

ZORICA ŠULIGOJ

Zorica Šuligoj se je rodila v Slovenskih Konjicah. Srednjo zdravstveno šolo je končala v Celju, Višjo šolo za zdravstvene delavce pa v Ljubljani in zaključila program menedžmenta. Po diplomi se je zaposlila na kirurgiji celjske bolnišnice, kjer je bila od leta 1981 glavna operacijska medicinska sestra na Oddelku kirurgije z ortopedijo.

Specialna znanja in dodatne delovne izkušnje za področja perioperativne zdravstvene nege je pridobivala na tečajih in nadaljevalnih tečajih za operativno oskrbo skeleta v Sloveniji,

v Švici v Davosu, v Medicinskem centru v Hustonu, Texas, ZDA, v Schladmingu v Avstriji ter v Altstattnu v Švici leta 1995. Zorica Šuligoj je aktivno sodelovala na mnogih srečanjih s temami: Asepsa in antisepsa v operacijskih prostorih, Endoskopije sklepov v operacijski sobi, Artroskopije kolenskega sklepa, Organizacija prostora in strokovnih vsebin z aktivnim prispevkom Mikrobiološki izvidi in njih uporabnost v operacijskih prostorih, Dokumentiranje izvedenih delovnih postopkov, Primerjalna analiza tkanega operacijskega materiala z netkanim za pokrivanje operacijskega polja, Plan čiščenja in razkuževanja v operacijskih prostorih, Praktične informacije za uporabo rokavic v operacijskih prostorih in Možnosti delovanja operacijske medicinske sestre na področju ekonomike poslovanja bolnišnice.

Bila je dolgoletna aktivna članica izvršilnega odbora sekcije operacijskih medicinskih sester, kjer z delom, znanjem in osebnostjo nenehno prispeva k uspešnemu doseganju ciljev sekcije, ki so tudi cilji Zbornice-Zveze. V funkciji podpredsednice sekcije je promovirala organizacijo medicinskih sester Slovenije v mreži evropskih združenj, še posebej pa v evropskem združenju operacijskih medicinskih sester EORN-i, kjer je aktivno sodelovala pri organizaciji dveh kongresov.

Pomemben je njen prispevek v skrbi za razvoj in napredek perioperativne zdravstvene nege z uvajanjem sprememb, načinov, tehnik in metod pred, med operativnim delom in po njem. Bila je zagovornica uporabe znanja za delo brez napak zase in za druge ter uveljavljala samozavestno in avtonomno rabo vseh znanj za vzpostavljanje neodvisne dejavnosti operacijske medicinske sestre, ko je bila potrebna in nujna.

Zorica Šuligoj je posebej poudarjala, da je potrebna nenehna skrb za kritično in odgovorno izobraževanje operacijskega osebja, kar zagotavlja kakovost dela in dobre medsebojne odnose negovalnega in zdravstvenega tima.

ZLATI ZNAK ZA LETO 2008

MARJANA VENĠUŠT

(Vir: arhiv DMSBZT Celje)

Naziv srednje medicinske sestre si je pridobila na Srednji zdravstveni šoli v Celju in se zaposlila v Zdravstvenem domu Celje, v patronaži. Svoje znanje je nadgradila na Višji šoli za zdravstvene delavce v Ljubljani. Je medicinska sestra, ki delo opravlja vestno in strokovno. Takšno jo poznajo na terenskem območju, ki mu je že dolga leta zvesta. Marsikje obiskuje že tretjo generacijo v družini. V skoraj treh desetletjih predanega dela je opravila številna izobraževanja in usposabljanja, veliko dijakov pa se je spominja kot zavzete mentorice.

Leta 1996 je prevzela vodenje Društva medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Celje, ki združuje člane iz širše celjske regije. Zaradi svojih izrednih sposobnosti in podpore ožjega in širšega delovnega okolja predseduje društvu že tretji mandat (pripis uredništva: gospa Vengušt je po prejemu zlatega znaka društvo vodila do leta 2012). Društvo je uspela približati članstvu in tako združiti zaposlene na vseh področjih zdravstvene in babiške nege v naši regiji. V delovanje društva je pritegnila tudi upokojene članice in člane.

V dvanajstih letih predsedovanja je aktivno sodelovala na različnih strokovnih srečanjih, delavnicah, okroglih mizah, veliko jih je tudi organizirala in vodila. Ob mednarodnem dnevu medicinskih sester in babic je vsako leto organizirala regionalno proslavo s podelitvijo Srebrnih znakov, prav tako se je na proslavah zahvalila kolegicam in kolegom, ki so prenehali z aktivnim delovanjem v preteklem letu in odšli v pokoj. Leta 2004 je bila organizatorica svečane akademije 12. maja, ki se je odvijala v Celju.

Trudila se je za dobro delovanje društva, z željo prispevati k boljšemu statusu poklica zdravstvene nege. Organizirala je različna strokovno-izobraževalna srečanja, ki so bila namenjena spoznavanju novosti, utrjevanju že znanega, predvsem pa izmenjavi izkušenj. Krona njenih prizadevanj so strokovna potovanja v tujino, ki se jih je vedno udeležilo precejšnje število članov društva. Z različnimi kulturnimi prireditvami, družabnimi srečanji doma in v tujini je prispevala k boljšemu vzdušju med člani. Pri tem pa nikoli ni pozabila naših upokojenih kolegic in kolegov.

Ves čas se je vključevala v dogajanje na področju zdravstvene nege, kjer je skušala pozitivno vplivati na njen napredek in na kakovost njenega izvajanja. Vedno je poskrbela za obravnavo aktualne problematike naše stroke. Vključevala se je v aktivnosti na področju delovanja Zbornice-Zveze. Načrtovala je pripravo spletnih strani in dostopnost po elektronskem mediju (pripis uredništva: tudi to nalogo je kasneje uspešno izpeljala).

Trudi se, da ne bi pozabili na medsebojno druženje, ki je pripomoglo, da se vsi dobro počutijo in zato lažje ter bolje delajo. Za njo je obdobje trdega dela, velikih zahtev, naporov in odrekanih, vse to je premagovala z dobro voljo, pozitivizmom, korektnimi odnosi in visoko stopnjo profesionalnosti. Trudi se delati dobro, z željo, da bi vsakdo našel košček »tistega« zase, kar mu bo pomagalo premagati izgorevanje in mu ponovno napolnilo telo in duha s pozitivno energijo, ki mu bo v pomoč pri vsakodnevnem delu. Vedno je odprta za sugestije in pripombe, ves čas se trudi izboljšati svoje delo, saj se zaveda, da nas novosti bogatijo in povezujejo.

V obrazložitvi k predlogu za zlati znak je še napisano: »Naša Marjanca je »srce« našega društva. Je naša učiteljica, naša prijateljica, naša »mama«, naša vzornica. Iz oči ji sije ljubezen do poklica, do ljudi, veselje do življenja . . . «

ZLATI ZNAK ZA LETO 2011

DARJA PLANK

*Darja Plank s predsednico DMSBZT
Celje Marjano Vengušt
(Vir: arhiv DMSBZT Celje)*

Znanja je Darja Plank pridobivala najprej na Srednji zdravstveni šoli Celje, nato na Višji šoli za zdravstvene delavce v Ljubljani, vmes delno opravljala pripravništvo v UKC Ljubljana in ga prekinila zaradi študija na Pedagoški fakulteti – Visoki šoli za zdravstvo v Ljubljani, smer zdravstvena vzgoja. Še med študijem je zaključila pripravništvo v Splošni bolnišnici Celje, diplomirala in pridobila naziv profesor zdravstvene vzgoje. Njena želja po znanju s tem še ni bila zaključena. V času podelitve zlatega znaka je zaključevala s študijem menedžmenta neprofitnih organizacij na fakulteti za družbene vede v Ljubljani.

Leta 2008 je bila na Fakulteti za zdravstvene vede izvoljena v naziv predavateljica zdravstvene nege. Od ustanovitve Visoke zdravstvene nege v Celju, je bila habilitirana predavateljica in njena prodekanica. Njen pedagoški čut in želja po pridobivanju in delitvi znanja sta jo že na začetku poklicne poti pripeljala na delovno mesto mentorice medicinskih sester – pripravnic v službi zdravstvene nege, ki ga, poleg drugih obveznosti, opravlja še danes. Svoje teoretično znanje je dopolnjevala in povezovala s prakso najprej na urološkem oddelku, nato pa na oddelku za anestezijo, intenzivno medicino operativnih strok in terapijo bolečine v enoti intenzivne terapije.

Od leta 2001 je ponovno zaposlena v službi zdravstvene nege. Med njene naloge sodi mentorstvo diplomiranim medicinskim sestram – pripravnicam. Njena skrb ni samo organizacija pripravništva, pač pa tudi organizacija in izvedba internih predavanj in učnih delavnic za pripravnike, kjer je sama pogosto aktivna predavateljica. Odgovorna je za strokovne standarde zdravstvene nege. Strokovno razvija in dopolnjuje bogato dediščino svoje predhodnice na tem področju, tako da ima danes Splošna bolnišnica Celje izdelanih že 173 strokovnih standardov zdravstvene nege (pripis uredništva: podatek je iz leta 2011).

Že deset let aktivno sodeluje pri organizaciji vsakoletnih Strokovnih srečanj medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov celjske regije, ki jih organizirata bolnišnica in društvo. Ni samo dobra organizatorica, je tudi mentorica sodelujočim, aktivna udeleženka in urednica zbornikov predavanj na teh srečanjih. Sodeluje tudi v različnih projektih skupinah. Je izpraševalka na strokovnih izpitih zdravstvenih tehnikov za področje zdravstvene nege. Od leta 2007 je koordinatorica kirurških strok in ena od namestnic glavne medicinske sestre Splošne bolnišnice Celje. Ob vsem tem se vključuje v dežurno službo kot nadzorna kirurška medicinska sestra.

Zaveda se potreb po znanju, zato se stalno izobražuje, dopolnjuje znanje in s tem skrbi za strokovno rast. Pridobljeno znanje z veliko vnemo podaja svojim sodelavkam v bolnišnici in na številnih strokovnih srečanjih Zbornice-Zveze. Vedoželjnost in predanost poklicu medicinske sestre sta jo vodili tudi pri pridobivanju in raziskovanju ustnih virov o razvoju zdravstvene nege v Splošni bolnišnici Celje. Je ena

od avtorjev monografije ob 120-letnici obstoja Splošne bolnišnice Celje.

Odlikuje jo ljubezen in predanost poklicu, moralno etična drža, marljivost, doslednost in natančnost. Je pozitivna oseba, ki si vzame čas za pogovor; zna poslušati dijake, študente, sodelavke in sodelavce. Aktivno se vključuje v odprta strokovna vprašanja in uvaja strokovno organizacijske spremembe v slovenskem prostoru. Je kritična predstavnica svojega poklica in aktivno sodeluje pri reševanju problemov. Želi si kakovostne in humane zdravstvene ter babiške nege, ki bo primerljiva z evropskimi standardi.

Darja Plank je optimistka s pozitivnim pogledom na svet. Ne vemo, od kod ji energija za vse. Najbrž jo črpa iz velike ljubezni do narave in športa. Držalo pa bo tudi: »Kdor daje svetlobo drugim, se ji sam ne more izogniti.«

ZLATI ZNAK ZA LETO 2013

BERNARDA HOSTNIK

Bernarda Hostnik z Lidijo Foršnarič, predsednico Sekcije medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v kirurgiji (levo) in Tomislavo Kordiš predsednico DMSBZT Celje (desno)

(Foto: Nataša Leskovšek)

Otroštvo in mladost je preživljala v Šentjurju. Svoj rojstni kraj spoštuje in ga ima rada, saj je v njem pustila del svojega srca. Srednjo zdravstveno šolo je obiskovala v Celju in nadaljevala na Višji zdravstveni šoli v Ljubljani. Pri prvi zaposlitvi v Centralni intenzivni terapiji v UKC Ljubljana se je na samem začetku poklicne poti srečala z življenjsko najbolj ogroženimi pacienti. Nadaljevala je delo v Enoti intenzivne terapije v Splošni bolnišnici Celje, kjer je stkala prijateljske in profesionalne vezi s kolegicami, ki so delovale v »intenzivki«. S pridobljenim strokovnim in organizacijskim znanjem v UKC Ljubljana je leta 1999 sprejela delovno mesto glavne medicinske sestre travmatološkega oddelka SB Celje. V delovanje zdravstvene nege na travmatološkem oddelku je vnesla svežino, entuzijazem, predvsem pa spoštljiv odnos do sodelavcev in njihovih potreb. Vseskozi se je zavedala, da je motiviran in razumljen delavec dober delavec. Veliko pozornost je namenila izobraževanju, v prvi vrsti same sebe in vseh članov negovalnega tima. Spodbujala in iskala je priložnosti, motivirala in pomagala je vrsti kolegicam in kolegom, da so nadaljevali izobraževanje. Podpirala je prinašanje novih idej in znanja v proces obravnave travmatološkega pacienta. Odprtost za spremembe in preudarno sprejemanje odločitev sta ji bili v veliko pomoč pri dvigu kakovosti zdravstvene nege travmatološkega oddelka. Velikokrat je prav zaradi koraka pred drugimi naletela na nerazumevanje, na oznako, da je samosvoja in se ne podreja določenim pravilom.

Vse to ji ni vzelo delovnega elana, ni je potisnilo v kalup povprečnosti, ampak je sledila viziji napredka.

Pomembnost izobraževanja osebja, ki ga je nenehno poudarjala in razvijala, je prinesla velike spremembe in drzen korak, saj je uspela zagotoviti kontinuiteto procesa zdravstvene nege z diplomiranimi medicinskimi sestrami v vsaki izmeni. Določitev odgovornosti, utrip dela, sistem razvijanja, vse je bilo premišljeno in postopno uvedeno v multidisciplinarni proces dela travmatološkega oddelka. Z znanjem, izkušnjami in karizmo je znala potegniti voz naprej, pomiriti duhove, se kar najbolj postaviti osebju v bran in se mnogokrat izpostaviti.

Pri vsakodnevnem strokovnem delu zahteva spoštovanje zaposlenih v zdravstveni negi, krepi dobro timsko delovanje na vseh ravneh, zelo pomemben ji je spoštljiv odnos do pacientov. Ohranja pristno vez z zdravstveno nego v slovenskem prostoru, aktivno sodeluje v procesu izobraževanja študentov, dijakov visoke in srednje zdravstvene šole v Celju, sledi smernicam in osebno prispeva k razvoju kirurške zdravstvene nege, tudi kot predavateljica in moderatorica na številnih seminarjih sekcije medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v kirurgiji. Aktivno sodeluje s sekcijo medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v kirurgiji pri reševanju strokovnih vprašanj, ki se nanašajo na zdravstveno nego travmatološkega pacienta. Gospa Bernarda Hostnik je medicinska sestra, ki se zavzema za prepoznavnost in razvoj poklica medicinske sestre. V njenem profesionalnem delovanju so v ospredju empatičnost, strokovnost in natančnost. Predlagateljica člani izvršnega odbora strokovne sekcije medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v kirurgiji želijo gospe Bernardi Hostnik še veliko delovnih uspehov na področju kirurške zdravstvene nege.

Zbornica zdravstvene nege Slovenije-Zveza društev medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Slovenije je podelila tudi nekaj spominskih in jubilejnih priznanj med katerimi so bili tudi dobitniki s celjskega območja.

Marija Deželak
(Vir: osebni arhiv Metke Kodre)

Spominsko priznanje je leta 1997 prejela Marija Deželak.

Leta 1996 je jubilejno priznanje ob praznovanju 40-letnice delovanja prejela Srednja zdravstvena šola Celje.

Jubilejno priznanje sta leta 2007, ob 80-letnici Zbornice zdravstvene nege in babiške nege Slovenije-Zveze društev medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Slovenije, prejeli Magda Brložnik in Marjana Vengušt.

Vokalna skupina Cvet je jubilejno priznanje ob 20-letnici delovanja prejela maja 2013.

SLED DELA

Kaj v življenju postati, kaj delati, čemu se posvetiti, kakšna bo moja poklicna pot, kaj me bo na tej poklicni poti vodilo, razveseljevalo in mi dajalo zagon so bila vprašanja, na katera sem kot deklica iskala odgovore. Sanjala sem, da bom nekoč odšla v deželo, kjer so otroci ubogi, kjer nimajo kaj obleči, jesti, da jim bom nekako pomagala. Ampak to so bile le moje sanje, za katere ni nihče vedel. Anselm Grun je v knjigi O čudežu življenja zapisal: «In vendar so te življenjske sanje močna spodbuda za življenje. Kdor v življenju po čem hrepeni, ima cilj.» Za temi ne povsem uresničenimi sanjami danes ne žalujem. Predstavljajo mi spomin na nekaj lepega, dajejo mi smisel, ker sem jih, kot del tega, nekdam nedosegljivega, danes aktivno vključila v svoje življenje.

*Vesna Božiček s soprogom po podelitvi Zlatega znaka
(Vir: osebni arhiv Vesne Božiček)*

Trmasto vztrajanje in odločitev za vpis na zdravstveno šolo sta me preko lepih trenutkov šolanja pripeljala na poklicno in profesionalno pot medicinske sestre. Skrita želja po nadaljevanju študija na medicinski fakulteti je ostala samo sen. Vendar zavest, da nekaj hočem, želim in da to tudi zmorem, me je zmeraj vodila naprej.

Dobiti službo medicinske sestre v tistih časih ni bilo težko. Najprej sem se zaposlila v ZD Šmarje pri Jelšah. Dodeljena sem bila v splošno ambulanto g. Joška Majhna, dr. medicine. Kot zdravnik je bil zelo ustvarjalen in je imel vizijo naprednega zdravstvenega varstva na primarnem nivoju. Velikokrat sem prebirala njegove prispevke v strokovni publikaciji Zdravstveno varstvo, ki so mi odpirali nek nov pogled, ki ga v tistem trenutku morda niti nisem povsem razumela. Kasneje sem delala z različnimi zdravniki v splošnih ambulantah, se udeležila raznih seminarjev, kjer sem pridobivala nova znanja s področja celostne obravnave bolnika, čeprav se o tej takrat še ni veliko govorilo. Patronažno zdravstveno varstvo mi je odprlo novo dimenzijo obravnave posameznika in družine v domačem okolju in v skupnosti. Ker pa sem precejšen del poklicne poti delala v timu s svojim soprogom, ki je zdravnik, sem se še bolj poglobljala v strokovno delo medicinske sestre na področju zdravstvene nege in timsko delo medicinske sestre na primarnem nivoju zdravstvenega varstva.

Strokovna predavanja, ki jih je v zgodnjih devetdesetih letih prejšnjega tisočletja v okviru Zavoda za zdravstveno varstvo Celje pripravljala in organizirala gospa Viktorija Rehar, so mi odprla novo dimenzijo duha, mišljenja in delovanja, za kar se ji zahvaljujem. Zdravstveno-vzgojno delovanje je vedno potreba časa, v katerem živiš in delaš. Možnosti delovanja se ti kar naprej odpirajo. Probleme je potrebno zaznati, videti, slediti stroki in dela ti ne zmanjka. Zato mi ni bilo težko oditi v vrtec, šolo, v razna društva, organizirati skupine bolnikov s hipertenzijo, sladkorno boleznijo, osteoporozo, govoriti in se pogovarjati o bolezni, kako živeti z njo in promovirati zdravje kot vrednoto v vseh življenjskih obdobjih.

Zagnano delo mojega soproga kot zdravnika, moja želja po napredovanju in po deljenju delovnih izkušenj na primarnem nivoju zdravstvene vzgoje so mi odprli pot v takrat nov pogled družinske medicine, ki

je začel aktivno vključevati medicinsko sestro kot enakovredno strokovno partnerico s kompetencami. Rasti v stroki ob čudovitih zdravnikih, ki so takrat orali ledino družinske medicine, spoštovali delo medicinske sestre, in ob kolegicah, ki so se borile za status medicinske sestre, mi je bilo v ponos in zadovoljstvo. Nadaljevanje študija, aktivno udejstvovanje na raznih strokovnih srečanjih, aktivno delovanje na zdravstvenovzgojnem področju, biti predsednica sekcije MS in ZT v splošni medicini pa so večali zadovoljstvo, ustvarjalnost, kvaliteto življenja in ne nazadnje je vse to, kot delček mojega prispevka, pripomoglo k razvoju stroke zdravstvene nege.

Zlati znak medicinske sestre ... Prejeti Zlati znak medicinske sestre je nekaj posebnega, veličastnega. Danes pa je od tega že deset let. O tem nisem nikoli sanjala.

Moje delo so takrat opazile kolegice iz ZD Šmarje pri Jelšah, ki so me tudi predlagale za nagrado. Hvaležna sem vsem, ki so mi to omogočili. Takšno priznanje je spodbuda in hkrati obveza za nadaljnje delo. Vselej me spominja na slovesne trenutke podelitve in hkrati, ko ta znak primem v roke, mi je v ponos, biti medicinska sestra.

Sedaj pa svoje znanje in izkušnje prenašam na mlajše rodove, na tiste, ki želijo postati srednje medicinske sestre in zdravstveni tehniki, ki si oblikujejo osebni in profesionalni pristop do pacientov in sodelavcev, s katerimi bodo delali. Ja, biti učiteljica na Srednji zdravstveni šoli Celje, to pa so bile moje dolgoletne želje.

Vesna Božiček,
dobitnica Zlatega znaka

Udeleženke svečane akademije v Mariboru z nagrajenko Vesno Božiček (v sredini)
(Vir: arhiv DMSBZT Celje)

DOBITNIKI SREBRNIH ZNAKOV

Društvo medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Celje je prvič podelilo Srebrni znak društva leta 2003. Prejeli so ga trije posamezniki in trije kolektivi zdravstvene nege. Leta 2006 je Izvršni odbor društva sprejel Pravilnik o podeljevanju Srebrnih znakov in določil komisijo, ki je zbirala predloge in izbrala prejemnike Srebrnega znaka. Od leta 2006 društvo redno podeljuje Srebrni znak kot najvišje društveno priznanje vsem, ki so na področju zdravstvene in babiške nege z znanjem, delom in humanim odnosom do sočloveka doprinesli k ugledu tega humanega poklica.

Vsi dobitniki Srebrnih znakov so predstavljeni z obrazložitvami, ki so jih napisali njihovi predlagatelji v posameznem letu podelitve. Te so bile na začetku krajše in z leti so postajale daljše.

Nagrade pripravljene na podelitev
(Vir: arhiv DMSBZT)

SREBRNI ZNAK ZA LETO 2003

MARIJA TRAVNER

Po zaključeni Gimnaziji je šolanje nadaljevala na Višji zdravstveni šoli za zdravstvene delavce v Ljubljani. Po prejeti diplomi se je leta 1968 zaposlila v Splošni bolnišnici Celje, na kirurškem oddelku. Delo je veliko let opravljala v ambulanti splošne in abdominalne kirurgije. Nadomeščala je kolegico v ambulanti za aplikacijo kemoterapije. Pred reorganizacijo bolnišnične poliklinike je določen čas nadomeščala glavno sestro.

Aktivno je sodelovala v raznih komisijah in bila nekaj mandatov nazaj članica Sveta zavoda Splošne bolnišnice Celje. Bila je strokovni vodja skupine za samopomoč žena po operaciji dojke in je sodelovala v skupini za samooskrbo bolnikov s stomami. Strokovno in z vso resnostjo je izvajala mentorstvo mladim kolegicam in kolegom. Je dolgoletna članica Društva medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov Celje.

KATJA DOBOVIČNIK

Šolska pot jo je naprej vodila na gimnazijo. Želja po nadaljevanju izobraževanja v zdravstveni smeri jo je vodila na Višjo šolo za zdravstvene delavce v Ljubljani. Leta 1971 se je zaposlila v Splošni bolnišnici Celje. Vmes je za nekaj let bolnišnico zamenjala za Dom upokojencev Celje, kjer je opravljala dela in naloge glavne medicinske sestre. Želja po aktivnejšem poklicnem dogajanju jo je ponovno zanesla v celjsko bolnišnico, na kirurške oddelke. Od leta 1992 dalje pa je bila glavna medicinska sestra bolnišnične Poliklinike.

Bila je aktivna članica DMSZT Celje, saj je dva mandata opravljala delo tajnice društva. Ves čas je bila mentorica mladim pripravnikom. Izjemna želja po športnih aktivnostih jo je pripeljala v odbojgarsko ekipo Splošne bolnišnice Celje.

BLANKA ANDRENŠEK

Rojena je bila leta 1950. Po zaključeni Visoki šoli za zdravstvo v Ljubljani je bila osem let zaposlena na internem oddelku Splošne bolnišnice Jesenice, sprva v endoskopiji, kasneje kot vodja negovalnega tima. Po preselitvi v Šmarje pri Jelšah se je zaposlila v tamkajšnjem zdravstvenem domu. Delala je na področju preventivnih dejavnosti, kot so sistematski pregledi šolarjev, vodenje cepilnega programa pri dojenčkih in šolarjih in izvajanje zdravstveno vzgojnega dela pri šolski mladini. Bila je idejni vodja in izvajalka v ponovno zaživelih šoli za starše.

Od leta 1983 dalje je bila patronažna sestra, v zadnjih letih tudi ogovorna patronažna sestra. Nekaj let je opravljala dela in naloge glavne medicinske sestre Zdravstvenega doma Šmarje pri Jelšah. Zanimalo jo je tudi raziskovalno delo, zato je pri delu na terenu naredila nekaj raziskav materialov, ki so se uporabljali za oskrbo ran. Dobljene rezultate je zapisala v nekaj raziskovalnih nalogah. Eno od njih je predstavila na kongresu v Portorožu. Odzvala se je vabilu medijev, da svoja dognanja predstavi tudi širši javnosti.

Več kot desetletje je aktivno sodelovala z Društvom medicinskih sester, babic in tehnikov Celje. Bila je tudi predstavnica Zdravstvenega doma na Centru za socialno delo Šmarje pri Jelšah. Sodelavci so jo opisali kot dobro sodelavko, ki je pri delu zelo požrtvovalna, skrbna, inovativna in strokovno odlično podkovaná medicinska sestra.

KOLEKTIV PATRONAŽNEGA VARSTVA ZDRAVSTVENEGA DOMA CELJE

Delovna enota Patronažno varstvo vse od leta 1961 deluje kot organizirana polivalentna dejavnost v sklopu Zdravstvenega doma Celje. V vseh teh letih je izšlo in izhaja iz kolektiva kar nekaj vidnih funkcionarjev na področju društvenega dela. Prav tako so bile in so članice kolektiva še vedno aktivne v delovanju strokovnih sekcij. Zaznati jih je na vseh področjih delovanja DMSZT Celje kot tudi tam, kjer se lahko sprostijo in se imajo lepo. Kot predavateljice sodelujejo na različnih strokovnih srečanjih tako na regionalni, kot na državni ravni. Da je vse to moč izpeljati, predvsem zato, ker so vse društvene obveznosti in delo v strokovnih sekcijah dodatno delo, poleg vsakodnevnega dela na terenu in v ustanovi, gredo zasluge celotnemu kolektivu. Kolektiv DE Patronažno varstvo je zelo homogen in enoten kolektiv. Njegovi člani imajo vizijo dobre, k bolniku-varovancu usmerjene zdravstvene nege. Ves čas se zavzemajo za napredek stroke zdravstvene nege in tvorno sodelujejo pri uresničevanju zastavljenih ciljev.

KOLEKTIV ZDRAVSTVENE NEGE SPLOŠNE BOLNIŠNICE CELJE

To je največji kolektiv zdravstvene nege v celjski regiji, ki si ves čas obstoja prizadeva biti tudi najboljši. Nad njimi ves čas bdijo medijo in neizproсна javnost. Leto 2002 je bilo izjemno naporno. Javnost jim ni bila ravno najbolj naklonjena. Člani kolektiva zdravstvene nege Splošne bolnišnice Celje so z načinom obnašanja, odnosom do dela, s spoštovanjem vrednot dokazali, da so močni, enotni in da delajo kvalitetno. Vse njihovo delo je podrejeno samo enemu cilju, to je delati samo v dobro bolnika in v dobro stroke.

V preteklosti so se ob različnih pretresih, kot je bila na primer poplava v letu 1990, in tudi kasneje, izkazali na vseh področjih dela. Predlagatelji menijo, da je čas, da se delo številnih medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov Splošne bolnišnice Celje opazi v širšem prostoru in nagradi s Srebrnim znakom društva.

KOLEKTIV ZDRAVSTVENE NEGE SREDNJE ZDRAVSTVENE ŠOLE CELJE

Srednje zdravstvene šole so nosilec temeljnega izobraževanja za potrebe zdravstvene nege. V tem letu Zbornica zdravstvene nege Slovenije združuje 14.485 članov, od tega je 11.146 članov s srednjo stopnjo izobrazbe. Upravičeno trdimo, da opravijo diplomanti srednjih zdravstvenih šol največji delež negovalnih intervencij v zdravstveni negi.

Srednja zdravstvena šola Celje je tretja po velikosti med 9. zdravstvenimi šolami v Sloveniji. Velja za dobro šolo, ki zagotavlja primeren nivo strokovnih znanj in veščin za študij na visokih strokovnih šolah in pogojno na fakultetah ter za opravljanje zdravstvene nege v delokrogu srednje medicinske sestre, sedaj zdravstvenega tehnika in v bodoče tehnika zdravstvene nege.

V razlagi podelitve Srebrnega znaka je bilo zapisano, da je Srednja zdravstvena šola tudi domače ognjišče, kjer že skoraj 50 let pomagajo zoreti, pomirjajo in spodbujajo, učijo potrpljenja in strpnosti, spodbujajo pogum in odločnost, poudarjajo človekove pravice, razvijajo osebno odgovornost pri slehernem dijaku in odraslem udeležencu izobraževanja. V šoli se veselijo dosežkov, uspehov, izboljšav, učijo opaziti stiske in iskati poti za razreševanje, ponosni so, da se vzgojno-izobraževalno delo zrcali v moralno-etični drži zaposlenih v šoli in vseh negovalnih timih.

Srednjo zdravstveno šolo vodi gospa Marija Marolt. Kolektiv združuje 55 članov, od tega 19 učiteljic praktičnega pouka ter pomoči in oskrbe. Na šoli izvajajo tri izobraževalne programe: tehnik zdravstvene nege, bolničar-negovalca in program poklicno tehniškega izobraževanja. V letu 2003 šolo obiskuje 807 dijakov in 275 odraslih. Odrasli si pridobivajo znanja in veščine tudi za nacionalni poklicni kvalifikaciji maser in pediker.

Poleg strokovnega znanja in osebnostnega razvoja oblikuje šola tudi širok pogled na življenje in navaja udeležence na aktivno sodelovanje in vodenje. Veliko diplomantov Srednje zdravstvene šole Celje je zaposlenih na vodilnih in odgovornih delovnih mestih, sodelujejo in vodijo strokovne sekcije in društvene aktivnosti ter si prizadevajo za podporo in priznavanje statusa znotraj Zbornice zdravstvene nege, nekateri so aktivni tudi na drugih področjih družbenega in političnega življenja.

Srednja zdravstvena šola Celje podari slehernemu svoj pečat. Z zadovoljstvom ugotavljamo, da z leti pri zaposlenih v zdravstveni negi ta pečat ne zbledi, temveč sije močneje, bolj modro.

Iz leve proti desni: Marija Marolt, ravnateljica Srednje zdravstvene šole Celje, Duška Drev, glavna sestra splošne bolnišnice Celje, Marija Travner, Katja Dobovičnik, Blanka Andrejšek
(Vir: Arhiv DMSBZT Celje)

SREBRNI ZNAK ZA LETO 2006

ZLATKA POLAJŽAR

Medicinska sestra Zlatka Polajžar se je v Zdravstvenem domu Šmarje pri Jelšah zaposlila leta 1978 kot pripravnica in nato kot zobna asistentka v Zdravstveni postaji Podčetrtek. Čeprav je delo opravljala vestno, si je vedno želela delati kot medicinska sestra. Želje so se ji uresničile leta 1983, ko je v Zdravstveni postaji Rogatec začela delati v splošni ambulanti. Leta 1987 je sestra Zlatka končno dobila priložnost za delo, ki ji je bilo pisano na kožo. Začela je delati na delovnem mestu patronažne sestre. Kot domačinka pozna vsak kotiček svoje lokalne skupnosti, pozna zgodovino skoraj vsake hiše. S preprostostjo in prijetnim pristopom še tako bolnega človeka spravi v dobro voljo. Varovancem se uspe tako približati, da ji zaupajo tudi najbolj osebne skrivnosti. Zdravniku je dragocen sodelavec, ker marsikdaj prav to poznavanje domačih razmer razjasni prenekatero težavo bolnika. Ima prirojeni »šesti čut«, ki jo pripelje do človeka v stiski prav takrat, ko ta potrebuje njeno pomoč. Sestra Zlatka je rojena patronažna sestra. Za njo ni ovir: ne slabo vreme, ne ura dneva, ne vikend, ne praznik – nikoli ne reče: »Ne ljubi se mi.« Za prizadevno patronažno delo in zdravstveno delo na domu je leta 2004 prejela priznanje Občine Rogatec, Društva prijateljev Rogatca in konjeniškega kluba Strmol. Je tudi članica sveta Krajevne skupnosti Rogatec, kjer zastopa interese krajanov.

Sestra Zlatka ima neizčrpno življenjsko energijo. Razpeta med delom in številnimi področji lokalnega družbenega življenja še vedno najde čas za družinske izlete v naravo, najraje v planine, saj je velika ljubiteljica gora.

RUŽA MAVRIČ

Gospa Ruža Mavrič se je rodila v Subotici, kamor je službena pot zanesla njenega očeta – vojaškega oficirja. Ko je bila stara tri leta so se preselili v Celje, kjer živi še danes. Da bo medicinska sestra, se je odločila že pri petih letih. Bila je na počitnicah pri teti, ki je delala na otroškem oddelku bolnišnice v Subotici. Tej želji je sledila in se po končani osnovni šoli vpisala na Srednjo medicinsko šolo v Celju.

Šolanje je zaključila leta 1968 in se istega leta zaposlila na travmatološkem oddelku Splošne bolnišnice Celje. Vpisala se je na Višjo šolo za zdravstvene delavce v Ljubljani in jo tudi uspešno končala. Po diplomi je iz enote C travmatološkega oddelka odšla novim nalogam naproti v enoto intenzivne nege istega oddelka. Tam je delala do leta 1990, ko je prevzela mesto glavne medicinske sestre očesnega oddelka Splošne bolnišnice Celje.

Aktivna je bila tudi izven delovnega mesta. Dva mandata je bila članica IO DMSZT Celje. V času sprejema Srebrnega znaka je bila že drugi mandat članica nadzornega odbora društva. Aktivno je sodelovala v Strokovni sekciji oftalmološke zdravstvene nege. Redno se je udeleževala strokovnih srečanj in seminarjev ter k temu spodbujala tudi sodelavce. V mestni četrti, kjer živi, je ves čas sodelovala s KORK, kjer je neutrudno razdajala svoje strokovno znanje, človeško toplino in dobroto.

Kot neutrudna delavka, neustrašen borec in odličen človek, je ves čas skrbela za svoj kolektiv in dobro počutje vseh zaposlenih na oddelku. Velikokrat je dokazala, da drži njeno načelo: »Le zadovoljne medicinske sestre bodo pri svojem delu uspešne in kot take bodo znale najbolje poskrbeti za zaupane jim paciente.«

KARMEN WIRTH

Svojo poklicno pot je sestra Karmen začela v Splošni bolnišnici Celje, kjer je pet mesecev opravljala delo srednje medicinske sestre. Po končanem šolanju na Višji šoli za zdravstvene delavce v Ljubljani se je zaposlila v službi za anesteziologijo, v enoti za intenzivno terapijo, kjer je bila štiri leta vodilna sestra.

Preizkusila se je tudi kot inštrumentarka in kot komercialistka za medicinsko opremo.

Od leta 1999 dalje vodi službo zdravstvene nege v Domu ob Savinji. Tu je ob prihodu sprejela izziv posodobiti zdravstveno nego in dvigniti njeno kvaliteto. To ji je tudi uspelo. Zнала si je pridobiti zaupanje sodelavcev, tako negovalnega kot zdravstvenega tima, da sta ji sledila v želji delati dobro za stanovalce doma. Odlikujejo jo kvalitetne vodstvene sposobnosti, natančnost, odgovornost, čut za dobro organizacijo, predvsem pa čut za ljudi. Pri delu je stroga, zahtevna, vendar zna ceniti rezultate dela. Zna pokarati in tudi s pohvalami ne skopari ter skrbi za dobre medsebojne odnose. Sodelavce spodbuja k izobraževanju s ciljem slediti novim smernicam na področju zdravstvene nege.

Je aktivna na področju društvenega delovanja in dela v strokovni sekciji. Sodeluje z Gerontološkim društvom, Srednjo zdravstveno šolo Celje in drugimi institucijami, ki jim je skupna skrb za ljudi. Svoje veliko znanje redno dograjuje. Končala je specializacijo iz gerontološke zdravstvene nege, prav tako pa zna znanje deliti tudi z drugimi, saj je aktivna sodelavka marsikaterega strokovnega srečanja.

Predlagatelji, njeni sodelavci, so o njej še napisali: » Sestra Karmen je s poklicnim delovanjem veliko prispevala k razvoju zdravstvene nege in se bo vpisala med tiste, ki so in bodo pozitivno oblikovali zgodovino Doma ob Savinji. Je zelo odprta, nasmejana, optimistična, komunikativna, vestna in natančna. Svoje znanje vedno nesebično deli z drugimi. Zelo dobra je s stanovalci našega doma, ki jo imajo radi in jo poiščejo ob težavah, da jim s prijazno besedo polepša dan.«

Ruža Mavrič, Zlatka Polajžer in Karmen Wirth
(Vir: arhiv DMSBZT Celje)

SREBRNI ZNAK ZA LETO 2007

VESNA PUR

Gospa Vesna Pur se je po končani osnovni šoli vpisala na Srednjo zdravstveno šolo v Varaždinu in jo leta 1970 uspešno zaključila. V istem letu se je zaposlila v Splošni bolnišnici Celje in opravila obvezno pripravništvo na kirurških oddelkih. Svojo pot operacijske sestre je začela v ambulantni operacijski sobi. Zaradi pomanjkanja sester v centralni sterilizaciji je bila za nekaj mesecev premeščena k njim. Na njeno veliko željo, opravljati delo operacijske sestre instrumentarke, je bila ponovno sprejeta v kirurški operacijski blok. Usposobila se je za dela na področju splošne kirurgije in ortopedije. Leta 1984 je končala Višjo medicinsko šolo v Zagrebu. Več kot trideset let je bila odgovorna operacijska medicinska sestra travmatološke operacijske dvorane. Vrsto let je bila namestnica glavne operacijske medicinske sestre. Ima veliko zaslug za uspešno izvedene priprave pri odprtju novega operacijskega kirurškega bloka leta 1998. Vsa leta je čutila veliko pripadnost travmatološkemu oddelku. Kljub fizičnim in psihično zahtevnim in napornim operacijam ji je to delo pomenilo veliko zadovoljstvo in hkrati tudi izziv. Vedela je kaj je timsko delo, zato se je ves čas trudila za dobro vzdušje in nemoten potek dela. Tako kot druga področja medicine, se je tudi področje travmatologije nenehno razvijalo in dopolnjevalo. Ta razvoj je tudi od nje zahteval neprestano izpopolnjevanje in učenje. Znanje je pridobivala na izobraževanjih doma in v tujini. Ves čas zaposlitve je bila učiteljica in mentorica mladim operacijskim sestram. Nesebično strokovno pomoč je nudila študentom vseh strok in drugim, ki so prihajali v operacijski blok. Tudi za paciente je bila odprta in topla oseba. Njihovo zadovoljstvo in uspešno okrevanje sta bila vodilo njenega dela. Kljub temu, da je bila tako predana svojemu poklicu, sta ji še vedno ostajala čas in energija tudi za družino. Znala je prisluhniti vsakemu, ki je potreboval njen nasvet ali njeno pomoč – bila je prava prijateljica.

SREČKO ČREP

Gospod Srečko Črep je po šolanju v Slovenj Gradcu našel prvo zaposlitev na Psihiatrični kliniki, nadaljeval poklicno pot v Splošni bolnišnici Celje in nato še v slovenski vojski. Leta 1994 se je zaposlil v Zasebni šolski ambulanti v Šentjurju. Iz zasebnega je leta 2002 prijadral nazaj v javno zdravstvo. Ob delu v Zdravstvenem domu Šentjur je leta 2004 diplomiral na Visoki zdravstveni šoli Maribor. Poklicno delo je namenil zdravstvenemu varstvu šolskih otrok. Ves čas delovanja je čutil potrebo po strokovnem izobraževanju. V to je vložil tudi veliko prostega časa. Ni skrival, da ima rad svoje delo in poklic. Odlikovali so ga humanost, zanesljivost, natančnost, odgovornost in neizmerna ljubezen do otrok. Vedno je bil pripravljen pomagati, svetovati in usmerjati. Strokovno znanje je posredoval dijakom in pripravnikom po končani srednji šoli in tudi sodelavcem. Mlad po letih in delovnih izkušnjah je kot koordinator zdravstvene vzgoje v Zdravstvenem domu Šentjur uspešno organiziral in vodil preventivne delavnice za šolske otroke in njihove starše po osnovnih šolah v šentjurski občini, sodeloval je v različnih preventivnih akcijah namenjenih šolski mladini. Tesno je sodeloval s policijsko in socialno službo, z Inštitutom za varovanje zdravja Republike Slovenije in z Zavodom za zdravstveno varstvo Celje. Svoje izkušnje je uspešno vpletal v oblikovanje različnih okroglih miz, ki so bile izpeljane v Celjski regiji.

Aktivno je sodeloval z Društvom medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Celje s prispevki, ki udeležence srečanj niso pustili ravnodušne. S strokovnim znanjem, z različnimi idejami in pobudami je popestril prenekatero srečanje. Uspešno je vodil tudi športno gibalno dejavnost, v okviru katere je organiziral in izvedel številne športno gibalne akcije z učnimi vsebinami, testi zmogljivosti in s testi hoje z merjenjem srčnega utripa.

Sodelavci so v obrazložitvi še napisali: »Veseli smo, da ga imamo v kolektivu in ga imamo radi. Lepo

in hkrati obvezujoče je imeti sodelavca, ki delo opravlja z neizmernim entuzijazmom in z večno vedrino na obrazu zre v prihodnost.«

Srečko Črep in Vesna Pur
(Vir: arhiv DMSBZT Celje)

SREBRNI ZNAK ZA LETO 2008

DRAGICA KNEZ

Mlada Velenjčanka je leta 1978 uspešno zaključila Srednjo zdravstveno šolo v Celju. Pridobljeno znanje srednje medicinske sestre je najprej preizkušala v Zdravstvenem domu Velenje, kjer je delala v splošnih ambulantah in dežurala v ambulanti nujne medicinske pomoči. Leta 1984 se je zaposlila na Dermatološkem oddelku Splošne bolnišnice Celje. Leto kasneje je odšla v Zdravstveni dom Celje. Zaposlila se je na kardiološkem dispanzerju. Ob rednih vsakodnevni delovnih obveznostih je aktivna tudi v preventivnem izvajanju programa Cindy, kjer je izvajalka zdravstveno vzgojne delavnice »Dejavniki tveganja za nastanek srčno žilnih bolezni«.

Kot sodelavka je požrtvovalna, vedno je pripravljena pomagati in »vskoči« tam, kjer je potrebna. Kljub dolgoletnemu delovnemu stažu je še vedno željna novih znanj, zato tudi nenehno dopolnjuje znanje na različnih strokovnih srečanjih. Je odlična mentorica mladim kadrom, ki prihajajo na delovno prakso ali mladim na začetku poklicne poti. Na življenje gleda optimistično, zato je nepogrešljiva v timu. Zna prisluhniti, svetovati in tolažiti.

Za paciente, ki večkrat obišejo kardiološki dispanzer, je sestra Dragica že skoraj družinski član. Zaupajo ji mnogo stvari, ki jih težijo in jih ne upajo povedati zdravniku, ker dobro vedo, da bo za njih to opravila sestra Dragica. Ob družini namenja prosti čas hoji v hribe, sprehodom, branju knjig, gledališču in brskanju po spletu.

Tudi o njej sodelavci kardiološkega dispanzerja vedo povedati, da je: »Dragica medicinska sestra za ves dan in njeni bližnji in daljni sosedje to dobro vedo, saj se nanjo lahko vedno obrnejo po pomoč. Je človek na mestu in njen način ravnanja z ljudmi je vreden posnemanja. S pozitivno energijo in vedrim pogledom na svet uspešno deluje na področju zdravstvene nege na zadovoljstvo vseh, ki z njo sodelujemo, še posebej pa njenih pacientov. Prepričani smo, da priznanje prihaja v prave roke.«

LJUDMILA MARKOVIČ

Gimnazijka, ki se je po opravljeni maturi vpisala na Višjo šolo za zdravstvene delavce v Ljubljani, je diplomirala leta 1970. Po opravljenem pripravništvu in strokovnem izpitu se je zaposlila na Ginekološko-porodniškem oddelku Splošne bolnišnice Celje. Na začetku poklicne poti je opravljala delo sobne sestre in delovne naloge medicinske sestre – instrumentarke. Bila je tudi vodilna medicinska sestra na odseku za patološko nosečnost. Od leta 1972 dalje pa je kvalitetno in odgovorno opravljala dela in naloge glavne medicinske sestre Ginekološko-porodniškega oddelka. Ob tej zadolžitvi je bila nekaj let tudi glavna medicinska sestra TOZD-a Centra za varstvo žena Celje. V tem obdobju je bila predsednica Društva medicinskih sester Celje. V letu 1989 je uspešno opravljala naloge vršilke dolžnosti glavne medicinske sestre TOZD-a bolnišnice. Šest let je bila svetovalka za zdravstveno nego, od leta 2000 dalje tudi koordinatorka za zdravstveno nego za področje ginekologije in porodništva.

Bila je nosilka številnih projektov, sprememb, izboljšav na Ginekološko-porodniškem oddelku in v Splošni bolnišnici Celje. Z jasno vizijo o pomembnosti zdravstvene nege, s sposobnostjo dobre organizacije in vztrajnostjo jih je tudi uspešno izpeljala. Vedno je poudarjala pomembnost razvoja stroke zdravstvene nege, strokovnost, poštenost, natančnost, prijaznost, odgovornost, veliko znanje in dobre medsebojne odnose. Prav tako je vedno poudarjala visok etični in human odnos do bolnika.

Bila je med pobudnicami dokumentiranja zdravstvene nege in negovalne dokumentacije. Ob delu je pridobila dragocene izkušnje, ki jih je delila s sodelavci. Bila je mentorica številnim sestram, izvajala je predavanja o etiki in odnosu do bolnika ter o komunikaciji. Poudarjala je pomen timskega dela. Znala je prisluhniti tudi svojim sodelavcem.

Gospa Ljudmila Markovič je z vzornim, doslednim, predanim in pozitivnim delom prispevala pomemben delež k ugledu in prepoznavnosti kakovosti zdravstvene ter babiške nege v bolnišnici in nasploh. V kolektiv je znala prenesti optimizem in zagnanost do dela.

ADRIJANA OCEPEK

Otroštvo je preživela v Šoštanju. V bližnji Bolnišnici Topolšica je našla prvo zaposlitev. Po poroki se je zaposlila na Internem oddelku Bolnišnice Maribor. Na tamkajšnji Srednji zdravstveni šoli je uspešno dokončala šolanje. Po selitvi v Velenje je iskala zaposlitev bližje domu. Tako se je leta 1990 zaposlila na Nevrološkem oddelku splošne bolnišnice Celje, kjer je dočakala upokojitev.

Sestra Adrijana je bila sestra z veliko začetnico. Bila je ob pacientu, ko jo je ta potreboval. Subtilno je začutila njegovo potrebo, tudi če je bil potreben samo pogovora. Ustavila se je ob njem, mu prisluhnila in ga potolažila. Drugo delo, ki ga ni bilo malo, je bilo kljub temu opravljeno. Svoje znanje je razdajala med pacientove svojce in jih pripravljala na čas, ko bodo svojega družinskega člana dobili v domačo oskrbo. To njeno sposobnost – prisluhniti pacientu, pomagati, po potrebi pa biti tudi stroga, so spoznali na oddelku vsi, tako pacienti kot sodelavci.

Gospa Adrijana je bila vztrajna in vestna ženska tudi v domačem vsakdanu. Ogromno ji je pomenila družina. Sodelavce je vedno zabavala s prigodami iz svojega domačega in službenega življenja ter jih večkrat do solz nasmejala. Nikoli ni mirovala. Znala je izkoristiti vse možnosti in iz stare obleke narediti novo, če je bilo to potrebno. Tankočutno je znala strokovno znanje in življenjske izkušnje prenašati

na mlade sodelavce, na druge člane tima, med paciente ter njihove svojce. Po odhodu v pokoj so jo sodelavci pogrešali in ji bili hvaležni za njeno delo in posredovano znanje.

*Dobitnice Srebrnega znaka za leto 2008: z leve Ljudmila Markovič, Adrijana Ocepek in Dragica Knez
(Vir: arhiv DMSBZT Celje)*

SREBRNI ZNAK ZA LETO 2009

DARINKA PAVLIČ

Gospa Darinka Pavlič je diplomirana medicinska sestra, ki je službeno kariero začela v Psihiatrični bolnišnici Vojnik, nadaljevala na dermatološkem oddelku Splošne bolnišnice Celje in se po 18 letih odločila za pedagoški poklic.

Bogate izkušnje, ki jih je pridobila z delom ob bolniku, je želela prenesti na mlado generacijo, da bi bil bolnik obravnavan celostno, strokovno, da bi bila izpostavljena terapevtska komunikacija, kajti le najboljše opravljeno delo je za bolnika komaj dobro. Še kot učenka Srednje zdravstvene šole Celje se je včlanila v Društvo medicinskih sester Celje. Kasneje je začela z društvom aktivno sodelovati in bila več kot deset let članica upravnega odbora. Ves čas je bila tudi povezovalni člen med društvom in Srednjo zdravstveno šolo Celje.

Prizadevala si je, da je s svojim delom skrbela za razvoj stroke zdravstvene nege in s tem omogočala tako osebnostni kot strokovni razvoj. Še vedno jo odlikujeta ljubezen in predanost poklicu, moralno etična drža ter marljivost, doslednost in natančnost. Odlikuje jo pozitivna naravnost. Vzame si čas za pogovor in zna prisluhniti dijakom ter sodelavcem.

Predlagatelj, kolektiv Srednje zdravstvene šole Celje, je bil mnenja, da gospa Darinka Pavlič prejme srebrni znak za aktivno vlogo v delovanju Društva medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Celje, kjer se je ves čas zavzemala za krepitev ugleda zdravstvene nege in poklica medicinske sestre.

TEREZIJA PEGANC

Gospa Terezija Peganc je otroštvo preživljala v idiličnem okolju Nove Cerkve. Leta 1974 se je zaposlila kot strežnica na kirurškem oddelku Splošne bolnišnice Celje. Ob delu se je vpisala na Srednjo zdravstveno šolo Celje in jo štiri leta kasneje končala z odličnim uspehom. Vmes si je ustvarila dom in družino v Laškem. Kariero medicinske sestre je začela na poškodbenem oddelku, v enoti intenzivne terapije, kjer je delo potekalo z najtežjimi pacienti.

Odlikovala sta jo odprto in toplo srce. Rada je posredovala izkušnje in znanje mlajšim kolegicam in se velikokrat postavila njim v bran. Njen odnos do pacientov in njihovih svojcev je bil občudovanja vreden ter je lahko marsikomu v vzpodbudo in vzor. Bila je pripravljena zamenjati izmene, pomagati, svetovati, pripravljena nasmejati in potolažiti, to je bil lik Terezije Peganc.

Svojemu delu je bila predana, vendar je našla čas in veliko energije tudi za svoje domače, za sorodnike v Novi Cerkvi in za vse lepo v življenju. Zaradi vseh navedenih lastnosti so Zinko, kot so jo klicali sodelavci, predlagali za dobitnico srebrnega znaka Društva medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Celje.

MARIJA HLADNIK

Marija ali Marica, kot raje sliši, je leta 1972 zaključila Srednjo zdravstveno šolo v Celju in prvo zaposlitev dobila v Univerzitetnem kliničnem centru Ljubljana na oddelku za intenzivno terapijo. Domotožje jo je pripeljalo bliže domu. Kot medicinska sestra se je še isto leto zaposlila v Splošni bolnišnici Celje, na infekcijskem oddelku, kjer je ostala tri leta. Novembra 1975 se je pokazala priložnost za zaposlitev na ženskem dispanzerju v Zdravstvenem domu Celje, kjer je ostala vse do upokojitve julija 2009.

Sodelavci so zapisali, da je Marica Hladnik s predanostjo, odprtostjo, iskrenostjo, dobro komunikacijo in velikim čutom do sodelavk in varovank vnesla v Dispanzer za ženske prijetno vzdušje, kar je pustilo v njih velik pečat.

Ves čas zaposlitve v Zdravstvenem domu Celje je sodelovala v Sindikatu delavcev Zdravstvenega doma Celje, ko pa je bil ustanovljen Sindikat zdravstvene in babiške nege Slovenije je bila dva mandata tudi blagajnik sindikata. Bila je član delavskega sveta, sodelovala je v kadrovske komisiji in v volilnih odborih ter v svetu zavoda Celjskih lekarn.

Vse to ji je uspelo zaradi izredne predanosti sestrskega poklicu in čutu za sočloveka.

Terezija Peganc, Darinka Pavlič in Marija Hladnik so prisluhnile glasbenim gostom
(Vir: arhiv DMSBZT Celje)

SREBRNI ZNAK ZA LETO 2010

SIMONA LAH

Simona Lah je službeno pot začela leta 1988 kot srednja medicinska sestra v Splošni bolnišnici Celje. Za krajši čas je bila razporejena na enoto intenzivne interne terapije, kjer je pridobila dodatna znanja. Po diplomi na Višji in Visoki šoli za zdravstvo je bila leta 1998 razporejena na delovno mesto višje medicinske sestre, leta 2003 pa na delovno mesto diplomirane medicinske sestre urološkega oddelka. Leto kasneje je bila imenovana za namestnico glavne medicinske sestre. Leta 2009 je začela opravljati delo koordinatorice primera, kar pomeni sodelovanje med bolnikom, njo in predstojnikom pred predvidenim operativnim posegom. Tako je bil bolnik na poseg pripravljen, skrajšala se je čakalna doba in stroški posega.

Na strokovnih srečanjih pripravlja strokovne prispevke, svoje znanje in izkušnje uspešno prenaša na sodelavke, dijake, študente in pripravnike. S predlogi se vključuje v organizacijske in strokovne izboljšave na oddelku in v bolnišnici. V prostem času deluje tudi v območni organizaciji Rdečega križa, kjer predava prvo pomoč dijakom srednjih šol in odraslim.

S temperamentom, delavnostjo, prijaznostjo in inovativnostjo že vrsto let daje pomemben delež v razvoju in napredovanju urološkega oddelka.

NADA HERBAJ

Gospa Nada Herbjaj je kot odličnjakinja Srednje zdravstvene šole Celje sprejela delo v Splošni bolnišnici Celje na oddelku za splošno in abdominalno kirurgijo. Želja po znanju jo je vodila na visoko zdravstveno šolo, ki jo je uspešno končala. Njeno pridnost, natančnost, doslednost in strokovnost so opazili tudi drugi in tako je leta 2001 postala glavna medicinska sestra ortopedskega oddelka. Sestra Nada izstopa zaradi izjemnega čuta za človeka, za paciente, sodelavce in svojce. Sodelavci že vrsta let opazujejo njeno toplino, ki je vtkana v njeno delo. Z izjemnim odnosom do pacientov je vzgled vsem, ki delajo z njo. Vedno prisluhne željam, predlogom in deli s sodelavci stiske ter veselje. Zlasti slednje zna motivirati, jim razdeliti naloge in jim pomagati pri doseganju skupnega cilja – zadovoljen pacient. Sledi viziji razvoja oddelka in bolnišnice. Sestra Nada se zaveda pomena vseživljenjskega izobraževanja. Nenehno sledi razvoju stroke zdravstvene nege, spremlja novosti in jih spretno uvaja v delovno okolje. Zato se je odločila za magistrski študij zdravstvene nege. Sestra Nada je uspela zgraditi pomemben most med zdravniškim in negovalnim kadrom.

Več let je aktivna v Društvu medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Celje. Malo prostega časa, ki ji ostane, namenja družini in svojemu vrtu. O sebi bi dejala, da ni nič posebnega. Sodelavci pa vedo, da je skromna, topla, prijazna, vedno nasmejana, polna pozitivne energije ter še in še. Ko se srečujejo z njo jim pomeni velik vzgled.

GORDANA DRIMEL

Po končani Srednji zdravstveni šoli v Celju in Visoki zdravstveni šoli v Mariboru se je leta 1997 zaposlila v Splošni bolnišnici Ptuj, kjer je pridobila veliko delovnih izkušenj in znanj iz zdravstvene nege internističnega in kroničnega pacienta. Želja po novih izzivih jo je leta 2003 pripeljala v Dom upokojencev Šmarje pri Jelšah, kjer se je zaposlila na mestu vodje zdravstvene nege in oskrbe. Na tem delovnem mestu skrbi za vodenje službe na organizacijskem, strokovnem, ekonomskem in kadrovskem področju. V skladu s Pravilnikom o napredovanju je leta 2008 pridobila naziv Samostojne svetovalke. Leto kasneje je bila razporejena na dela in naloge namestnice direktorice za področje zdravstvene nege in oskrbe. Je zelo delovna in zagnana. V domu organizira številna interna izobraževanja, hkrati pa se

aktivno udeležuje različnih strokovnih srečanj.

Vodi pripravnike, opravlja mentorstvo za dijake in študente in uvaja novozaposlene delavce v delo. Sodelovala je pri vzpostavljanju učne baze za dijake Srednje zdravstvene šole Celje in uspešno koordinira praktični pouk dijakov. Sodelovala je pri ustanovitvi kluba Štirka, v katerem se združujejo oboleli za cerebro-vaskularnimi in drugimi nevrološki obolenji ter njihovi svojci. Je sovoditeljica Skupine za samopomoč Šmarnice I. V aktivu uspešno povezuje namestnice direktorjev za področje ZNO Celjske regije. Od leta 2007 je svetovalka pri uvajanju in izvajanju programa kakovosti E-Qalin v slovenski prostor. Vključena je v program izobraževanja presojevalcev za oceno in izdajo certifikata kakovosti E-Qalin.

Sama vedno poudarja, da je osnovna naloga medicinske sestre v domu ta, da stanovalcu pomaga uresničiti psihični, fizični in socialni potencial v okolju, kjer živi.

Predlagatelji, domovi za starejše celjske regije in Visoka šola za zdravstvo v Celju so o njej napisali: »Ko je v Domu starejših Šmarje pri Jelšah nastopila službo kot mlada sestra, jo je sprejela zavzeto in odgovorno. Pokazala je ne samo, da je sprejetemu izzivu kos, ampak je svoje delovno mesto še nadgradila z visoko kakovostjo delovanja. Je sposobna, nadarjena, pravična, polna energije, oseba, ki z entuziazmom sprejema nove izzive in je dobra voditeljica.«

*Dobitnice Srebrnega znaka, dobitniki zahvalnih listin ob upokojitvi in prejemnice naziva častni član DMSBZT Celje s predsednico društva Marjano Vengušt, Moniko Ažman in Ksenjo Pirš
(Vir: arhiv DMSBZT Celje)*

SREBRNI ZNAK ZA LETO 2011

MAJDA KRAMBERGER

Gospa Majda Kramberger je rojena v Mariboru, kjer je tudi končala Srednjo zdravstveno šolo – zobozdravstvena smer. Leta 1978 se je zaposlila v ZD Šmarje pri Jelšah, kjer je najprej delala v zobni ambulanti Obratne ambulante Steklarne Rogaška Slatina. Potem je 20 let delala v Zobni ambulanti Rogatec, nato je začela z delom medicinske sestre v zobozdravstveni vzgoji. To delo ji je pisano na kožo, saj je komunikativna, prijazna, rada se pošali in nasmeji, kar je še kako pomembno pri delu z otroci, učenci in tudi z njihovimi starši. Redno sodeluje na roditeljskih sestankih in v Šoli za starše, je nepogrešljiva v vrtcih in šolah. Vsako leto organizira tekmovanje za čiste zobe in ga ob koncu leta zaključi s prireditvijo. Tudi tukaj vloži veliko svoje kreativnosti, znanja in truda, da vse steče, kot je treba. Bogato znanje prenaša preko objav v lokalnih časopisih na širšo javnost. Predlagatelji so napisali: »Na sestro Majdo in na njeno delo smo ponosni vsi v ZD Šmarje pri Jelšah, saj nas vedno seznanjajo s kakšno novostjo ali pa nas nasmeji s prigodo ali novo šalo. Je tudi aktivna članica igralske skupine in je z njimi obiskala kar lep košček domovine. Pridobljene izkušnje pa so ji velikokrat v pomoč, ko je treba mlade nadobudneže motivirati za čiste zobe in zdrav način življenja. Glede na njeno delo, trud, ki ga vanj vlaga, znanje, ki ga prenaša naprej in nesebično deli med sodelavce, občane in vse, ki so ji pripravljeni prisluhniti, smo prepričani, da si priznanje zasluži. Zaradi pozitivne energije, ki jo oddaja, kjer koli se pojavi, pa si želimo, da bi z nami ostala še veliko let.«

MARJANA OMAN

Po končani osnovni šoli in gimnaziji v Celju, je odšla na študij na Višjo šolo za zdravstvene delavce v Ljubljani. Po diplomi se je kot štipendistka in pripravnica zaposlila v Bolnišnici Celje na Urološkem oddelku, opravila strokovni izpit in ji ostala zvesta do danes, ko je tu glavna medicinska sestra. V obdobju od 1991 do 2007 je bila tudi koordinatorica kirurške službe zdravstvene nege. Predlagatelji so o njej napisali: »Naša Marjana je uspešna pri delu in pri reševanju raznih življenjskih nalog ter problemov in pametno ravna v vsaki situaciji. S sodelavci ustvarja izjemen tim, se vseskozi uči in s tem veča svojo veliko razgledanost, obzorja duha in miselni zaklad. Z veliko mero poslušanja je dostopna za vsakega, tako sodelavce, kot paciente in njihove svojce in zaradi tega uživa velik ugled. Sodelovala je v raziskavi REDUCE, ob vsakodnevnem delu ob pacientu, je tudi izvajalka negovalnih intervencij in mentorica mladim kadrom. Aktivno sodeluje v dežurni službi kot nadzorna kirurška medicinska sestra. Je predavateljica Prve pomoči na RK Celje. Kljub vsem aktivnostim in delu, ki ga neumorno opravlja, je neumorna in zna vedno najti čas za pomoč, ko jo nekdo potrebuje. V prostem času je najraje v svojem vinogradu, saj s tem neguje tudi dediščino svojih staršev. Mama dveh otrok je postala tudi že babica, kar jo neizmerno osrečuje. Marjana pa ne poskrbi za nas samo na oddelku, ampak nas vsako leto vse povabi k sebi domov, kjer se v sproščenem vzdušju veselimo, sprostimo in uživamo. In kot taka je dokaz, da v življenju uspevajo ljudje, ki verjamejo vase, sledijo svojemu srcu in intuiciji. Njen um je organ zaščite, ki nas varuje pred težkimi preizkušnjami in rada ponudi za rešitev » staro, preverjeno stvar«, ki jo že pozna iz lastnih izkušenj. Poleg vsega jo krasijo še poštenost, iskrenost in zaupanje. Zato prihaja priznanje v prave roke.«

ANICA PODKRAJŠEK

Gospa Anica Podkrajšek se je po končani Srednji zdravstveni šoli v Celju leta 1979 zaposlila na Oddelku za kirurgijo notranjih organov. Po končanem pripravništvu je delala kot zdravstveni tehnik v intenzivni

negi in tu kot srednja medicinska sestra dela še sedaj. O njej pravijo: »Vse za bolnika je njen delovni moto.« Zaveda se, da so bolniki v zdravstvenem sistemu pomemben člen in zato jim posveča strokovno znanje in prijazen človeški odnos. Za njo velja, da delo opravlja visoko strokovno, požrtvovalno in s srcem. Veliko ji pomeni pristen odnos z bolnikom in zmeraj zna prisluhniti ter pomagati. Z mirnostjo in znanjem je sposobna obvladati vsako situacijo, za kar so ji še posebej hvaležni sodelavci, ki jo cenijo in spoštujejo. Znanje in izkušnje prenaša na mlajše rodove in se vseskozi zavzema za višjo raven in kvaliteto zdravstvene nege. Želimo ji, da bi imela še veliko dobrih idej, delovnega zanosa in da je njen večni entuzijazem ter vera v ljudi ne bi nikoli zapustila. Veseli in ponosni smo, da je del našega tima, saj z vztrajnostjo, voljo, trudom in vedno novimi idejami prispeva k uspešnosti zdravstvene nege, zato je prava oseba za Srebrni znak.

*Dobitnice Srebrnega znaka in dobitnice zahvalnih listin ob upokojitvi
(Vir: arhiv DMSBZT Celje)*

SREBRNI ZNAK ZA LETO 2012

TOMISLAVA KORDIŠ

Tomica se je po končani Višji šoli za zdravstvene delavce zaposlila v SB Celje kot inštrumentarka. V ZD Laško pa se je zaposlila 1993 kot patronažna sestra. Leta 2000 je končala študij po merilih za prehode na Fakulteti za zdravstvene vede v Mariboru. S pisanjem magistrske naloge pa končuje v Novem mestu magistrski študij smer Menedžment in vzgoja.

Poleg svojega rednega dela, je bila začetnica izvajanja zdravstveno vzgojnega dela v občini Laško. Veliko je predavala na osnovni šoli Primoža Trubarja. Izvajala je tako imenovano Materinsko šolo in bila od vsega začetka vključena v aktivnosti CINDY programov. Od 2003 vodi Šolo hujšanja. Kot predavateljica sodeluje na strokovnih srečanjih, seminarjih, konferencah in simpozijih. Aktivna je v Strokovni sekciji medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v patronaži, kjer zastopa celjsko regijo. Je v Delovni skupini za pripravo novih smernic za patronažno službo. Zadolžena je za področje Protokola

laboratorija in Protokola obravnave otroka od 1 do 3 let starosti.

Je polna idej, ki jih skuša uresničiti, kar ji včasih uspe, ali pa tudi ne. V njej je veliko umetniškega duha, rada slika in njena dela krasijo stene laškega zdravstvenega doma. Rada se preganja z njenim motorjem in raziskuje Slovenijo, neznane pa ji niso niti lepote tujine. To je Tomica Kordiš, odlična medicinska sestra, ki se spoprime z vsakim problemom, ki je postavljen pred njo. Veliko ji pomenijo njeni pacienti, ki jo čakajo na svojih domovih in za njih ji ni nič težko narediti in potrpati na katera koli vrata, da jim uspe zagotoviti optimalno obravnavo. Z njeno pomočjo je v kakšni propadajoči hiški visoko v hribih pritekla voda, tudi kakšna cesta je prej dobila nov pesek. Pa tudi drugače je, ob svojih delovnih obveznostih vedno pripravljena pomagati tam, kjer je potrebno.

To je Tomica, medicinska sestra s polnim srcem ljubezni do dela in ljudi, s polno glavo zamisli in novih idej, da ji je včasih kar težko slediti. Sodelavci menijo, da si priznanje zasluži in da ga prejema prava oseba.

MILENA KVAS

Po končanem osnovnem šolanju se je odločila in vpisala na Srednjo zdravstveno šolo v Celju. Leta 1977 jo je uspešno končala in se še istega leta zaposlila na Ortopedskem oddelku SB Celje, kjer dela še sedaj. Čeprav mlada, je s svojim nasmehom in etuziazmom ter seveda s svežim znanjem dokazala, da je vredna zaupanja. Ustvarila si je družino, ima tri otroke in je že babica. Vedno je imela željo študirati, vendar ji čas in družinske obveze tega niso omogočile. Ni zanemarljivo dejstvo, da je vedno dajala prednost drugim. Ostajala je tam ob strani, skromna, tiha in mirna, a vendar srečna, da lahko daje. Zna prisluhni, tako pacientom, kot sodelavcem. Za vsakega najde toplo besedo. Odlikujejo jo prav vse izjemne lastnosti, ki so ključnega pomena za profesionalno in humano delo na področju zdravstvene nege. Je solidarna, potrpežljiva, zanesljiva, dosledna in vedno pripravljena priskočiti na pomoč. Do pacientov in njihovih svojcev ima prijazen in spoštljiv odnos. Bogate izkušnje in znanje nesebično prenaša na mlade generacije. S svojo vztrajnostjo, toplino in veseljem do dela je sodelavcem svetel vzgled. Nikoli ne izgubi upanja in moči, pa naj je situacija še tako težka. Prav tako nikoli ne dela razlik in v vsakem pacientu vidi svojca, nekoga, ki rabi pomoč, zato za vsakega naredi kar največ lahko.

Mileni nikoli ne zmanjka volje in energije. Rada se udeleži izletov, na katerih tudi kaj zapoje. Najraje Kreslinovo Črno kitaro. Rada potuje, pa tudi priskoči na pomoč svoji družini, če jo potrebujejo za varstvo vnučkov.

Sodelavci so v predlogu zapisali, da ima doktorat v srcu in da so veseli in ponosni, da so njeni sodelavci. Želijo ji naj ostane zdrava in tako pozitivna še naprej.

MARTA LAŠIČ

Po končanju Srednji zdravstveni šoli v Novem mestu se je leta 1974 zaposlila v SB Brežice, na Oddelku za pediatrijo. Po dveh letih jo je delovna pot vodila v Vrtec Krško – enota Jasli, kjer je delala do leta 1978, ko se je zaposlila v ZD Sevnica. Delala je v splošni ambulanti, kasneje pa kot vodja Ambulante nujne medicinske pomoči. Z znanjem, doslednostjo, energijo, odgovornostjo in prepričanjem, da zmore, je bila zelo uspešna pri svojem delu. Z veliko mero posluha je bila dostopna za vsakega, tako za sodelavce, kot za paciente in njihove svojce. Zato uživa velik ugled tako v strokovni sferi, kot v lokalni skupnosti. Znanje in izkušnje je kot mentorica pripravnikov prenašala na mlajše rodove. Vseskozi se je zavzemala za visoko kvaliteto in višjo raven zdravstvene nege.

Več kot 20 let je bila aktivna v DMSBZT Celje, saj je bila članica IO in je zastopala sevniško področje – medicinske sestre, babice in zdravstvene tehnike, ki so zaposleni v zavodih v Sevnici in okolici.

Prav tako je bila aktivna na drugih področjih, kjer je in še sodeluje z različnimi društvi. Aktivna je v sevniškem Planinskem društvu. Sodeluje z Rdečim križem, z Društvom za boj proti raku, v Koronarnem klubu Sevnica, pa še kje bi jo lahko srečali.

Vedno nasmejana in vedra zna odgnati skrbi in poskrbi, da so zaradi njenega pozitivnega odnosa in ljubezni do dela ter ljudi vsi problemi videti manjši in rešljivi. Zato predlagatelji menijo, da priznanje prihaja v prave roke.

Dobitnice Srebrnega znaka in dobitniki zahvalnih listin ob upokojitvi s predsednico društva Marjano Vengušt
(Vir: arhiv DMSBZT Celje)

SREBRNI ZNAK ZA LETO 2013

ANICA KREMŽAR

Rojena je bila v vasi Lačarak blizu Sremske Mitrovice in v njej je tudi končala šolanje na tamkajšnji Srednji zdravstveni šoli. Njeno prvo delovno mesto je bilo v SB Celje, kjer je leta 1974 pričela z delom na Oddelku za anestezijo in reanimacijo. V bolnišnici je delala do leta 1985. V tem obdobju se je vpisala na Višjo šolo za zdravstvene delavce v Ljubljani in jo tudi uspešno končala. Ker si je želela delati v patronaži, se je leta 1985 odločila zamenjati službo in prišla v ZD Celje, na Patronažo. Dobila je terensko območje takrat KS Center, ki je še danes njena domicilna lokalna skupnost. Kar hitro je spoznala še druga območja in danes ni terena, ki ga ne bi poznala.

V tem času se je začelo tudi njeno aktivno delo v takratnem Društvu medicinskih sester Celje. 10 let je bila članica Izvršnega odbora. Vsa ta leta je bila tudi tajnica društva in je kot »terenka« skrbela za logistiko in bila v veliko pomoč takratni predsednici.

V začetku 90. let se ji je izpolnila želja, da se je udeležila izobraževanja na Združenju za socialno gerontologijo in geronto-gogiko in ga tudi uspešno zaključila. Pridobila je naziv voditelja skupin starih

za samopomoč. Leta 1993 je ustanovila svojo skupino »SONČNICE«, ki jo vodi še sedaj, in sicer se srečujejo enkrat tedensko.

Anica pa je kot dekle sremskih ravnih neizmerno vzljubila najprej slovenske gore, potem pa so jo poti vodile tudi po svetu od Andov do Nepala. Ampak Anica ni v planinah uživala sama, svojo ljubezen in navdušenje je prenesla tudi na sodelavce. Kar nekaj let že organizira in vodi planinske pohode zanje. Vsako leto pa pohodnike popelje na Triglav. Tako jih je nanj popeljala kar dosti in prav zaradi nje je osvojilo naš simbol veliko medicinskih sester.

Ni ji mar za nešteto težav, ki se pojavijo ob taki dejavnosti, saj jih vse z nasmehom premaga. Vsi udeleženci pa so ji neizmerno hvaležni, saj jim brez nje to ne bi uspelo.

Sestra Anica je povsod tam, kjer je potrebna. Med prvimi je začela s preventivnim delom v lokalni skupnosti. Prav tako izvaja preventivni program v Društvu slepih in slabovidnih Celje. To njeno delovanje so opazili tudi drugi in letos je prejela priznanje Mestne četrti Center ter bila izbrana za »Naj prostovoljko« celjske regije. Je tudi ponosna mati sina Roka in hčerke Anite ter ljubeča babica trem vnukom in vnukinji, za katere ji ni žal porabiti nobene ure. Kljub dolgoletnemu delovnemu stažu je še vedno željna novih znanj, zato redno dopolnjuje znanje na različnih strokovnih srečanjih, kjer tudi aktivno sodeluje. Je odlična mentorica mladim kadrom, ki bodisi prihajajo na delovno prakso ali se na novo zaposlijo. Na življenje gleda optimistično, zato je nepogrešljiva v timu. Zna prisluhniti, svetovati, tolažiti. Gospa Kremžar ni medicinska sestra samo v službi, ampak tudi v svoji soseski, kjer jim nikoli ne odreče pomoči.

Predlagatelji so še zapisali: »To so le drobni zapisi in le delček vsega, kar je medicinska sestra Anica Kremžar naredila in še dela za ugled ter promocijo zdravstvene nege in našega poklica. Zato menimo, da si srebrni znak zasluži in da ga bo s spoštovanjem sprejela. Nanj bo lahko ponosna, mi pa na njo.«

MARIJA MIKLAVC

Gospa Marica Miklavc je zaključila šolanje na Srednji zdravstveni šoli v Celju leta 1979. Po opravljenem pripravništvu v Splošni bolnišnici Celje in opravljenem strokovnem izpitu v Ljubljani se je zaposlila na Ginekološko-porodniškem oddelku. Najprej je delala na Odseku za konzervativno ginekologijo. Leta 1984 je bila razporejena na delovno mesto medicinske sestre v specialistični ginekološki ambulanti, kjer dela še danes.

Našo sodelavko ves čas poklicnega delovanja odlikuje izredna delavnost, natančnost, zavzetost in odgovornost do dela. Aktivno se vključuje v delo in vedno pokaže veliko pripravljenost za sodelovanje. Odlično pozna vse postopke dela, ki jih zahteva njeno delovno mesto. Je vestna in poštena sodelavka, ki si prizadeva za dobre in korektne medsebojne odnose ter prijazen odnos do soljudi. Ima human in etičen odnos do pacientk, nosečnic, porodnic ter njihovih svojcev.

Vedno je pripravljena prisluhniti človeku v stiski in pomagati po svojih močeh. Med sodelavci je spoštovana, saj je bogate izkušnje vedno pripravljena deliti in prenašati na mlajše sodelavce. Dobro leto je tudi uspešno opravljala delo vodilne medicinske sestre v specialistični ginekološki ambulanti.

Sestra Marica je dejavna tudi v domačem kraju v okviru krajevne skupnosti in Rdečega križa. Že več let poje v pevskem zboru v Taboru. Prostega časa ima bolj malo, kar pa ji ga ostane, ga z veseljem preživi v krogu družine in prijateljev.

Veseli in ponosni smo, da je sestra Marica naša sodelavka ter verjamemo, da bo še naprej pomembno prispevala h kakovostni in strokovni zdravstveni negi. Prav zaradi vsega tega smo mnenja, da si priznanje zasluži.

NEGOVALNI TIM ODDELKA ZA ORTOPEDIJO IN ŠPORTNE POŠKODBE SB CELJE

Ortopedski oddelek je bil kot samostojen oddelek ustanovljen leta 1974, prej pa je bil del Splošne kirurgije. Ves čas je bilo za ta oddelek značilno, da so imeli strogo, vendar zelo strokovno in profesionalno vodstvo ter zelo marljiv in profesionalen kader. V vseh letih delovanja oddelka se to ni spremenilo, nasprotno - za medicinske sestre ortopedskega oddelka velja, da so izjemno prijazne do bolnikov, strokovne in zelo marljive pri svojem delu. Pacienti pogosto navajajo, da je še takó hudo bolečino lažje premagati ob takšni prijaznosti in topli besedi medicinske sestre. Pacienti so zelo zadovoljni tudi, ker jih v času bivanja v bolnišnici zelo dobro pripravijo na bivanje v domačem okolju. Poleg tega, da so medicinske sestre strokovne in prijazne do pacientov, je že na prvi pogled čutiti, da se dobro razumejo med seboj; so prava velika družina. To se še kako dobro začuti, ko stopiš v njihov skupni prostor, ki je namenjen predaji službe in kakšni hitri kavici. Na stenah visijo slike skrbno načrtovanega skupnega druženja na turistični kmetiji, na izletih po Prekmurju, na divjem raftingu, novoletnih zaključkih in še kje. Najbolj pritegne številna udeležba, nasmejani obrazi in enake majčke za vse udeležene.

Na teh druženjih so prisotni vsi: tako zdravniki, fizioterapevte, administratorke, delavke čistilnega servisa, medicinske sestre z oddelka, ambulate in iz operacijske. So pravi tim, tako na izletih, kot v službi.

To dobro razumevanje in pristne medosebne odnose dobro zaznajo pacienti in sodelavci. Njihova Knjiga pohval in pritožb je polna pohval in zahval, prav tako velikokrat v medijih in v internem časopisu zasledimo zahvalo zaposlenim na Ortopedskem oddelku. Pacienti medicinske sestre razveselijo z obiski tudi še več let po operativnem posegu. Oglasijo se, da jih pozdravijo in se jim še enkrat zahvalijo za vso prijaznost in strokovnost. Tudi drugi zaposleni v bolnišnici radi pridejo na ta oddelek; kljub veliki gneči, številnim zadolžitvam in zahtevam pacientov, te vedno sprejmejo z nasmejanim obrazom in prijaznim pozdravom, tako se počutijo dobrodošli v prijetnem in toplim okolju.

Menimo, da si resnično zaslužijo priznanje zaradi dobrega vzgleda, ki ga s svojim delom in odnosom dajejo drugim zaposlenim v zdravstvu.

Dobitniki Srebrnega znaka in prejemnica naziva častni član DMSBZT Celje s predsednico društva Tomislavo Kordiš in predsednico Zbornice-Zveze Darinko Klemenc
(Foto Matej Koren)

Vsi dobitniki priznanj, plaket, Srebrnih in Zlatih znakov, so s strokovnim in predanim delom, humanim in empatičnim odnosom do bolnikov in sodelavcev veliko prispevali k razvoju zdravstvene nege. Vsi imajo za seboj leta trdega dela, organizacijskih sposobnosti in izkušenj na področju preventivne in kurativne zdravstvene dejavnosti, dela v lokalnih skupnostih, društvu, sekcijah in Zbornici-Zvezi. Nikakor ni lahko zadostiti vsem kriterijem razpisov, ki jih vsako leto objavijo regijska društva in Zbornica zdravstvene in babiške nege Slovenije-Zveza društev medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Slovenije na podlagi pravilnikov. Za uspešnim delom posameznika ali skupine so vedno sodelavci, prijatelji, ne nazadnje tudi družina, ki so jim pomagali in dajali podporo za njihovo strokovno delo. Za vsemi je veliko ur izobraževanja, osebnega odrekanja, mnogo srčnosti in predvsem predanosti tako humanemu poklicu kot je poklic medicinske sestre, babice ali zdravstvenega tehnika.

Vsem še enkrat iskrena hvala.

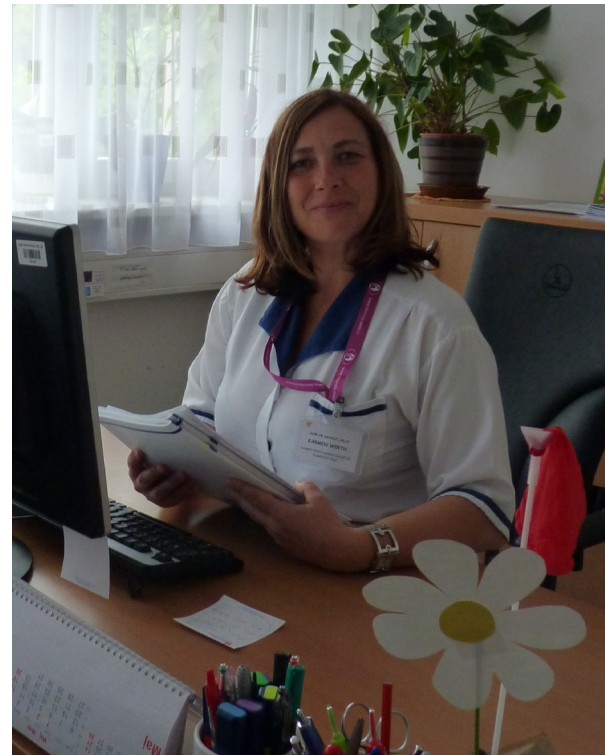

Priznanja za upokojene medicinske sestre, babice in zdravstvene tehnike ter Srebrni znaki pripravljeni za podelitev
(Vir: arhiv DMSBZT Celje)

VTISI OB PODELITVI SREBRNEGA ZNAKA DMSBZT CELJE

Društvo medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Celje vsako leto v Narodnem domu pripravi proslavo ob Mednarodnem dnevu medicinskih sester. Proslava, leta 2006, je bila zame nekaj posebnega, saj sem to leto dobila najvišje priznanje društva – Srebrni znak.

8. maja smo se v večernih urah zbrali v Veliki dvorani Narodnega doma, kjer so nas hostese popeljale do sedežev v prvi vrsti. Po uvodnem pozdravnem nagovoru takratne predsednice DMSBZT Celje, gospe Marjane Vengušt, je sledil bogat kulturni program, ki ga je povezovala simpatična Marijana Novak. Na začetku se je predstavila vokalna skupina Cvet, ob spremljavi klavirja in citer. Njihovemu nastopu je sledil pevski nastop Maje Slatinšek. S predstavitvijo so nadaljevali dijaki Srednje zdravstvene šole Celje. Temu je sledila podelitev zahval kolegicam, ki so se v preteklem letu upokojile. Vsako udeleženko so na kratko predstavili, opisali njihovo poklicno pot in dosežke na negovalnem področju. Pred najbolj napetim delom proslave je tremo nam, dobitnicam Srebrnega znaka, nekoliko zmanjšala Ana Dežman s pesmijo. Nato smo na oder prišle takratne dobitnice priznanj: Ruža Mavrič (glavna medicinska sestra Očesnega oddelka SB Celje), Zlatka Polajžar (patronažna sestra ZD Šmarje pri Jelšah) in moja malenkost—Karmen Wirth (vodja zdravstveno-negovalne službe Doma ob Savinji Celje). Iz rok predsednice DMSBZT Celje, Marjane Vengušt in Albine Kokot smo prejele vsaka svoj srebrni znak in skromno darilo.

Karmen Wirth
(Vir: osebni arhiv Karmen Wirth)

Ko tako stojiš na odru, v soju luči in gledaš v dvorano, kjer sedijo tvoji kolegi in kolegice, družina, prijatelji in znanci, je poseben občutek. Toplo je pri srcu, ko poslušаш besede, s katerimi so te opisali tvoji sodelavci. Šele na odru se zaveš, da te sodelavci in drugi kolegi, ki so sodelovali pri imenovanju za dobitnico Srebrnega znaka, cenijo in spoštujejo, ter da so opazili tvoje delo. Lepo mi je bilo, ko sem slišala, da sem v Domu ob Savinji Celje ob prihodu na delovno mesto vodje zdravstveno-negovalne službe, leta 1999, sprejela izziv, posodobiti zdravstveno nego in dvigniti njeno kvaliteto. Da sem si znala pridobiti zaupanje sodelavcev, ki so mi sledili v želji delati dobro za stanovalce, da me odlikujejo vodstvene sposobnosti, natančnost, odgovornost, čut za dobro organizacijo in predvsem čut za ljudi. Omenili so tudi, da sem stroga in zahtevna, da pa znam ceniti rezultate dela in skrbim za dobre medsebojne odnose. Posebej pomembno se mi je zdelo to, da so opazili, da spodbujam sodelavce k izobraževanju, s ciljem slediti novim smernicam na področju zdravstvene nege. Po bučnem aplavzu sem v imenu vseh treh dobitnic Srebrnega znaka imela priložnost povedati zahvalo. Povedala sem, da gre prva zahvala našim družinam, ker vse življenje stojijo za nami, nas spodbujajo in nesebično podpirajo, da lahko hodimo po tej poklicni poti. Druga zahvala gre našim sodelavcem, ker nam sledijo pri delu in nas hkrati vodijo, ker so opazili naše delo in nas predlagali za Srebrni znak. Poudarila pa sem, da to ni samo naša osebna nagrada, ampak je tudi nagrada vseh naših sodelavk in sodelavcev. Tretja zahvala pa gre našim

bolnikom, varovancem, stanovalcem ali klientom, kakor koli jih poimenujemo, saj nam vsak dan sprti pokažejo ali povedo, da smo si izbrale pravo pot v tem humanem in lepem poklicu. Vsak dan jim lahko podarimo del sebe, del svojega srca in del svoje duše.

Uradni del prireditve sta zaključili dama slovenske popevke Elda Viler in njena hči Ana Dežman. Da pa je bilo druženje s kolegicami iz različnih zavodov še bolj prijetno, gre zasluga izvrstni gastronomski ponudbi. Ura je vse prehitro pokazala 22.00, ko smo se polne vtisov in prijetno utrujene poslovile od organizatoric srečanja. Na tem mestu se še enkrat prav toplo zahvaljujem bivši predsednici DMSBZT Celje, Marjani Vengušt in vsem njenim kolegicam, ki so takrat sodelovale pri izvedbi proslave, saj so vsem gostom in zlasti nam, nagrajenkam, pripravile nepozaben večer.

Karmen Wirth,
namestnica direktorice za področje ZNO
v Domu ob Savinji Celje

PODELITEV NAZIVA ČASTNA ČLANICA DMSBZT CELJE

IO društva je sprejel predlog podelitve naziva častni član društva za leto 2010. Prva častna članica društva je postala prof. Marija Marolt. Kandidate za naziv lahko predlaga IO društva in se podeljujejo sočasno s Srebrnim znakom, ob mednarodnem dnevu medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov. Naziv častne članice so prejele:

LETA 2010

MARIJA MAROLT

Rojena na Jesenicah, študirala je na Filozofski fakulteti v Ljubljani, angleški in francoski jezik. Kasneje jo je pot pripeljala v Celje. Tu je našla delovno mesto in si ustvarila družino. Na Srednji zdravstveni šoli je poučevala angleški jezik, kjer je bila leta 1991 potrjena za ravnateljico. Na tem delovnem mestu je bila polnih 18 let, 6 mesecev in 6 dni. Kot ravnateljica je poskrbela za kvalitetno izobraževanje naših bodočih članov in članic. Ker je imela izjemen posluh za novitete, je znala prisluhniti novim potrebam in jih uspešno vključiti v šolski program. V času njenega ravnateljstva so pridobili tudi lepo, novo in sodobno šolo.

Njena izjemna sposobnost za organizacijo in vodenje, vztrajnost ter pokončna drža pri doseganju ciljev in sprejemanje novosti je bila vidna tudi v njenem dolgoletnem sodelovanju z našim društvom. Kadar smo rabili pomoč šole, nam je to omogočila, saj je znala razumeti naše potrebe. Ob tem pa je vseskozi stala ob strani dijakov, jih spremljala in bedela nad njimi. V sodelovanju z našim društvom je pustila neizbrisen pečat in zato ji je društvo Medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov podelilo priznanje častne članice našega društva.

Marjana Vengušt izročajo priznanje Mariji Marolt
(Vir: arhiv DMSBZT Celje)

MARIJANA NOVAK

Gospa Marijana Novak je v času podelitve naziva strnjeno 13 let vodila vsakoletna srečanja ob našem prazniku, 12. maju. Vedno je priskočila na pomoč, kadar so bili pred člani IO izzivi, ki jim niso bili tako domači kot njihovo vsakodnevno delo. S pozitivnim pristopom, vedrim nasmehom in na začetku z veliko volje, da spozna naš poklic, nam je polepšala druženja. Kot medijska osebnost je vedno poskrbela, da je bilo naše delovanje opazno v tiskanih in drugih avdiovizualnih medijih. S tem je pripomogla k prepoznavnosti našega poklica izven strokovnih meja. Vsako leto znova nas je presenetila z iskricami o našem poklicu, ki ga izvajamo in o osebah, s katerimi delamo.

Marjana Vengušt izročila priznanje Marijani Novak
(Vir: arhiv DMSBZT Celje)

Ker ne more biti redna članica našega društva, ki ga sicer že odlično pozna, ji je društvo podelilo priznanje častne članice DMSBZT Celje.

LETA 2013

OLGA NEZMAN

Gospa Olga Nezman je rojena v Celju. Tu se je začela in končala njena poklicna kariera in v knežjem mestu živi tudi danes. Sestra Olga Nezman se je po končani Srednji šoli za medicinske sestre zaposlila na Ginekološko-porodniškem oddelku bolnišnice Celje. Strokovna radovednost jo je leta 1972 pripeljala v regionalni zdravstveni dom, v patronažno in babiško službo. Med tem časom se je, zaradi želje po dodatnih znanjih, vpisala na Višjo šolo za zdravstvene delavce v Ljubljani in jo tudi uspešno končala. Imenovana je bila za predstojnico delovne enote patronaža in kasneje je prevzela dela in naloge glavne medicinske sestre TOZD-a Splošna medicina v Zdravstvenem centru Celje. Ob reorganizaciji je sprejela mesto glavne medicinske sestre Zdravstvenega doma Celje. Svojo poklicno kariero je končala na delovnem mestu koordinatorja, organizatorja in predavatelja na področju zdravstvene vzgoje. Gospa Olga Nezman je bila aktivna kot samoupravljavka in aktivistka, ko je šlo za uveljavitev napredka na področju zdravstvene nege, saj je dobro vedela, da strokovne novosti in napredek lahko dvignejo zdravstveno nego na zavirljiv nivo. To ji je tudi uspelo. Ni pa bila delovna in aktivna samo na lokalnem področju, ampak tudi v širšem strokovnem prostoru. Leta 1982 je postala predsednica regijskega društva medicinskih sester, ki ga je vodila več mandatov. Iste leta je bila izvoljena v Republiški odbor Zveze društev medicinskih sester Slovenije in preko njega tudi v Savez medicinskih sestara Jugoslavije. Več let je sodelovala v ekipi prve pomoči na Vlaku bratstva in enotnosti. Aktivno je tkala vezi med Celjem in Čuprijo. Bila je med ustanoviteljicami in dolgoletna predsednica Sekcije medicinskih sester v splošni medicini in članica Izvršnega odbora

Tomislava Kordiš podeljuje priznanje Olgi Nezman
(Vir: arhiv DMSBZT Celje)

Sekcije medicinskih sester v patronaži. Je soavtorica Kodeksa etike medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov Slovenije. Bila je tudi članica Častnega razsodišča pri Zbornici-Zvezi. Ko se je ustanavljal Sindikat delavcev v zdravstveni negi Slovenije, je aktivno sodelovala in bila do leta 1999 tudi članica Republiškega odbora ter v tej vlogi tudi večkrat pogajalka z vlado za panožno kolektivno pogodbo. Bila je med pobudniki za ustanovitev sindikalnega glasila BILTEN, kjer je bila tudi prva urednica. Olga Nezman o poklicu medicinske sestre govori s ponosom in mu je še vedno zvesta. Aktivno sodeluje v Društvu za boj proti raku. Gospa Nezman pa ima poleg sestrištva še dve veliki ljubezni. To je njena ožja in širša družina in pa seveda petje, saj že 38 let poje v različnih pevskih zborih. Pred 20-imi leti je v celjskem društvu ustanovila najprej nonet, sedaj pa pevsko skupino CVET, s katero uspešno promovira slovensko ljudsko in umetno pesem, pa tudi pevski zakladi drugih narodov jim niso tuji. Skupina je medicinske sestre in pesem predstavila v širšem domačem okolju in tudi v tujini. Medicinska sestra Olga je dobitnica številnih priznanj in zahval na lokalnem in državnem nivoju. Za vse to delovanje predlagatelji menijo, da priznanje častna članica Društva medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Celje zagotovo prihaja v prave roke.

Spoštovane častne članice DMSBZT Celje, hvala za vse kar ste dobrega storile za naše društvo, za glas, ki ga širite o nas, o našem delu in za vse lepe misli, ki nam jih namenjate.

V IO so bili mnenja, da je v naši sredini še kar nekaj oseb, ki si ta častni naziv zaslužijo. Zagotovo bo v prihodnjem času še veliko priložnosti za podelitev tega laskavega naziva.

DRUŠTVU MEDICINSKIH SESTER, BABIC IN ZDRAVSTVENIH TEHNIKOV CELJE OB 50-LETNICI

Prva polovica maja je zame tudi zdaj, ko sem v pokoju, čas, ki je rezerviran za obisk proslave ob svetovnem dnevu medicinskih sester v organizaciji Strokovnega društva medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov celjske regije.

Spominjam se, kako sem začela spoznavati društveno plat življenja medicinskih sester. Ko sem pred skoraj štirimi desetletji prišla na Srednjo zdravstveno šolo Celje kot profesorica angleškega jezika, sem prevzela tudi mentorstvo recitacijskega krožka, katerega dejavnosti smo kmalu razširili na različna kulturna področja in pripravljali vrsto proslav za različne praznike in spominske dni. Med največjimi je bila gotovo prireditve v počastitev 12. maja, saj je takrat praznovala vsa šola. S proslavami smo sodelovali tudi v drugih ustanovah, največ v bolnišnici, pa tudi za proslavo društva medicinskih sester smo večkrat prispevali vsaj kakšno točko v izvedbi dijakov. V tistem času sem poučevala skoraj vse dijakinje in takrat še maloštevilne dijake na naši šoli. Mnoge med njimi so postale zelo dejavne ali vodilne članice društva. Sodelovanje z društvom se je seveda razširilo na skoraj vsa področja delovanja le-tega, kot dobro in plodno pa sem ga občutila predvsem v času mojega ravnateljstva na Srednji zdravstveni šoli Celje.

Marija Marolt
(Vir: arhiv SZŠ Celje)

Kulturna točka, ki jo pripravijo naši dijaki pod skrbnim mentorstvom profesorice, pa je na društveni

proslavi ob 12. maju še vedno stalnica in prijetna popestritev dogajanja.

Z društvom v Celju smo dobro sodelovali pri nastajanju vseh novih šolskih programov za področje zdravstva in pri vseh prenovah programov, saj so članice kot strokovnjakinje in praktiki prispevale dobre predloge in ideje za ustrezno in strokovno srednje šolstvo na področju zdravstva oziroma zdravstvene nege. Kot dolgoletna predsednica Skupnosti srednjih zdravstvenih šol Slovenije sem desetletje in pol srbela za dobro sodelovanje srednjih zdravstvenih šol tudi z Zbornico-Zvezo zdravstvene nege Slovenije. Pri pripravi različnih programov se je na tej relaciji včasih tudi malce iskriilo, predvsem zaradi odnosa do srednjih medicinskih sester oziroma zdravstvenih tehnikov, pa tudi do bolničarjev. Sama sem bila vedno zagovornica dejstva, da imajo vsi poklici svoje mesto: v času izobraževanja je treba dijakom in odraslim udeležencem izobraževanja dati možnost, da si lahko pridobijo odlično strokovno znanje, hkrati pa jim pomagati na poti poklicnega zorenja in pri oblikovanju poklicne osebnosti. Zagotovljena pa mora biti tudi možnost napredovanja oziroma šolanja po vertikali. Zato sem sodelovala pri vseh prenovah pri vseh naših poklicih in si prizadevala za primerno razmerje splošnega in strokovnega znanja ter za primerno odprtost šole. Seveda pa tudi za pridobitev ustreznih prostorov, saj je naša šola vse do leta 2005 delala v izjemno težkih prostorskih razmerah. S preselitvijo v novo šolsko zgradbo so se razmere uredile, tako da lahko dijakom skupaj z učnimi bazami, predvsem s Splošno bolnišnico Celje, šola nudi zares dobro učno okolje za pridobitev poklica, ki so si ga izbrali.

Z ustanovitvijo iniciativne skupine za pripravo visokošolskega programa zdravstvene nege, in delno tudi s sodelovanjem pri sami pripravi programa in organizaciji šole, sem zaokrožila svoje delo na programskem področju zdravstvene nege.

Povezovanje medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov v društvo in sodelovanje v družbenem življenju zagotovo lahko pomenita pomoč pri poklicnem delu in zorenju ter rasti v poklicu, pomagata pri ozaveščanju in nenehni krepitvi poklicne pripadnosti in ustreznem umeščanju poklicev v družbeni prostor. Pomenita pa tudi izobraževanje, izmenjavo izkušenj, podporo pri reševanju problemov in pomoč pri poklicnih ter osebnih stiskah, razvedrilo in sprostitvev pri druženju na strokovnih ekskurzijah in izletih, zadovoljstvo pri pripravah ter izvedbah različnih strokovnih dogodkov, prireditvev in proslav.

Pa se še malo pomudimo pri proslavah. Le-te so vedno pestre in zanimive, nagovori predsednice pa zelo aktualni in odraz časa in razvoja stroke za področje zdravstvene nege in babištva. Nekatere predstavitve poklicnega dela sester ob njihovi upokojitvi so se mi zdele zaradi njihove izjemne predanosti sestrskemu delu kar ganljive. Vedele so, da dobro opravljeno delo pomaga bolniku pri okrevanju vse do zdravja in mu ga pomaga tudi ohranjati, izvajalcu pa nudi osebno zadovoljstvo, ki bogati dušo.

Posebej pa so se me dotaknile predstavitve poklicnega dela in osebnosti nagrajenk, dobitnic Srebrnega znaka. Vedno znova sem bila vesela, kadar so bile to moje sodelavke, ali pa sem v njih prepoznavala svoje dijakinje, zdaj strokovnjakinje na svojem področju, zrele in odgovorne osebe, pa vendarle z nekaj več: izžarevajo svoje notranje zadovoljstvo in žar, dobroto in ljubeznivost ter toplino v odnosu do vseh, posebej pa do bolnikov. Enako sem čutila tudi ob prebiranju predstavitev dobitnic Zlatega znaka, saj nagrajenke iz našega društva osebno poznam.

Prej omenjene lastnosti so tiste, za katere verjamem, da naj bi jih imeli vsi, posebej tisti, ki delajo z ljudmi. Že kot mlada učiteljica sem menila, da je potrebno dijakom pravilno in strokovno podati učno snov, ki jo pač predavaš, enako pomemben pa je dober zgled oziroma podpora in pomoč pri odraščanju ter vzgoji za življenje. Učitelj mora biti mladim v oporo, znati jim mora prisluhniti, kar je še posebej važno pri mladih ljudeh, ki bodo delali z bolniki. Takšno naravnost sem poudarjala tudi vsa leta kot ravnateljica šole in jo skupaj s profesorji poskušala udejaniti pri dijakih oziroma na vseh področjih dela in ustvarjanja.

Sicer pa je bila moja poklicna pot v celoti povezana in prežeta z izobraževanjem ter vzgojo mnogih generacij mladine in odraslih v zdravstvu na vseh ravneh, kar je dalo tudi meni poseben pečat. Odločitev društva, da mi dodeli častno članstvo, me je prijetno presenetila, sprejela pa sem jo kot spoštljivo priznanje za svoje dolgoletno delo.

Ob tej priložnosti čestitam vsem članicam in članom DMSBZT Celje.

Marija Marolt,
upokojena ravnateljica SZŠ Celje

Z VAMI ŽE ŠESTNAJST LET!

Bilo je pred šestnajstimi leti, ko me je takratna predsednica Društva medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Celje Marjana Vengušt povabila k sodelovanju oziroma k vodenju proslave ob vašem stanovskem prazniku. In nato sva vsako leto znova in znova že takoj po novem letu začeli kovati načrte, koga bi pa tisto leto povabili, da nastopi pred medicinskimi sestrami, babicami in zdravstvenimi tehnikami. Bilo je zanimivo, ko sva skupaj načrtovali, kako bi obogatili sceno, kdo bo skrbel za ozvočenje, kakšen bo scenarij prireditve, kdo je v tistem trenutku med boljšimi na glasbeni sceni ... Poiskali in povabili sva mlade talente, ki so si kot glasbeniki, pevci in tudi plesalci šele utirali pot na odrske deske, danes so mnogi izmed njih v vrhu slovenske popularne glasbe, operne in drugih umetnosti ... Vsi, ki so skupaj s pevkami iz vokalne skupine Cvet in z dijaki celjske srednje zdravstvene šole nastopili v minulih letih, so plemenitili trenutke, ko je društvo ob mednarodnem prazniku medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov podeljevalo zahvale upokojenim sodelavkam in sodelavcem ter srebrna društvena priznanja in častno članstvo tistim, ki so s svojim delom v stroki in z aktivnostmi izstopali v svojih sredinah.

Marjana Novak
(Vir: osebni arhiv Marijane Novak)

Spominjam se mnogih ganljivih trenutkov ob obrazložitvah priznanj, ko sem se morala krepko zbrati in ne dovoliti čustvom, da premagajo moj glas. Čeprav si še tako profesionalen, verjemite, ni bilo vedno lahko. Tudi sama sem se v osebнем življenju srečevala z ljudmi teh poklicev in jim bila hvaležna za vse, kar so dobrega in s prijaznostjo naredili zame, za moje svojce.

Globoko hvaležna pa sem tudi za priznanje, s katerim so me leta 2010 v vašem društvu počastili s častnim članstvom. Z njim sem prevzela tudi odgovornost, da še naprej preko medijev širim dober glas o ljudeh teh plemenitih poklicev, ki jih že pol stoletja povezuje v društvu. Tole sporočilo pa bom končala, kot ponavadi končujem vodenje vaših proslav: „Zahvaljujem se vam za vašo pozornost in nasvidenje ob naslednji priložnosti. Dodajam le še iskrene želje, da vaše društvo raste ter bogati članice in člane še naslednjih petdeset let!“

Marijana Novak, častna članica

KO SPOMINI OŽIVIJO

MEDICINSKA SESTRA, POKLIC ZA VSE ŽIVLJENJE

Za poklic medicinske sestre sem se odločila že zelo zgodaj. Kot gimnazijka sem med počitnicami delala v bolnišnici kot bolniška strežnica in tako počasi dozorevala za izbrani poklic.

Po maturi leta 1961, sem odšla na takratno Višjo šolo za medicinske sestre v Ljubljani. Bivala sem v internatu šole in se tako privajala na sožitje med različnimi ljudmi. Po treh letih študija sem se želela zaposliti kot štipendistka Splošne bolnišnice Celje, vendar sem bila odklonjena. Prevzeti sem morala oddelek za odrasle na Srednji šoli za medicinske sestre, kjer so se šolali zaposleni ob delu v Splošni bolnišnici Celje in v Zdravstvenem domu Celje.

Šele leta 1966 mi je uspelo zasesti delovno mesto vodilne sestre na enoti kirurškega oddelka, ki se je pozneje razvil v Oddelek za plastično in rekonstruktivno kirurgijo. Ves čas delovanja v bolnišnici sem se skupaj s sodelavci trudila dati bolniku največ in skrbeti za njegovo varnost in kvalitetno zdravstveno nego. Delovni pogoji so bili za današnji čas nepredstavljeni. Bili smo brez dvigal, bolniške postelje brez koles. Operirance smo ročno prenašali po stopnicah in jih premeščali iz vozička na posteljo. Obvezilni material smo prali, povoje prali in zvijali, instrumente čistili in pripravljali za ponovno uporabo. Kadrovska stiska je bila tako prisotna, da smo zaposlovali medicinske sestre iz Čuprije.

Gradili pa smo trdne in korektne medsebojne odnose, prav medsebojna pomoč in sodelovanje je bila tista sila, ki nas je še močnejše povezala med seboj. Bolniki so nam bili hvaležni in so to tudi čutili. Kljub garanju smo se znali poveseliti, prirejali smo izlete in praznovanja. Delo smo gradili na poštenih medsebojnih odnosih, kar ni bilo vedno lahko, a se je izplačalo. Še vedno srečujem nekdanje paciente, ki me prepoznajo na ulici in mi sežejo v roko, z lepimi spomini na bivanje v bolnišnici. To me potrjuje v prepričanju, da sem ravnala prav, čeprav med sodelavci nisem bila posebno priljubljena. Zelo sem

Dragica Marenčič kot diplomantka s sošolko Ljerko

(Vir: osebni arhiv Dragice Marenčič)

10. obletnica Srednje šole za medicinske sestre Celje. Z desne: Dragica Marenčič, Tončka Podgoršek, ravnateljica Stanislava Škrabec in Marija Karlin

(Vir: osebni arhiv Dragice Marenčič)

Kolektiv Oddelka za plastično in rekonstruktivno kirurgijo leta 1975

(Vir: osebni arhiv Dragice Marenčič)

ponosna na vse bivše sodelavke, ki so zaradi družine in težkih delovnih pogojev odšle iz bolnišnice. Vse so uspešne in z vsemi imam še vedno prijetne stike.

Upokojitev sem dočakala v Splošni bolnišnici Celje, čeprav sem vsa leta občasno sodelovala s Srednjo zdravstveno šolo Celje pri poučevanju praktičnega pouka. Na šolo imam nepozabne spomine.

Po upokojitvi sem nadaljevala aktivnosti kot prostovoljka pri RK, telefonu za ljudi v duševni stiski,

Vrsto let mentorica dijakom Srednje zdravstvene šole Celje na Oddelku za plastično kirurgijo in opeklino

(Vir: osebni arhiv Dragice Marenčič)

Hospicu, zasebnega življenja skoraj nisem imela. Stresno delo, posebno zadnja leta, ko sem delala kot pomočnica glavne sestre bolnišnice in nekaj mesecev kot glavna sestra bolnišnice, mi je pustilo posledice in težko preizkušnjo bolezní.

Zmogla sem tudi to. Še vedno uživam v prostovoljstvu v manjšem obsegu, pojem v zboru, na izletih v naravo, pozimi smučam in se veselim treh živahnih vnukov, ki me večkrat obišejo. Čeprav živim sama, sem spletla mrežo prijateljev in znancev, med ljudmi neizmerno uživam in sem zelo zadovoljna z življenjem.

Dragica Marenčič

POT, PO KATERI HODIM ŽE 45 LET

Ko sem se po končani gimnaziji odločila za študij na Višji šoli za zdravstvene delavce – smer medicinska sestra, si nisem predstavljala, da bo moja poklicna pot tekla tako dolgo, že več kot 45 let. Po upokojitvi delam kot prostovoljka. Sem strokovni vodja skupine za samopomoč bolnikov z rakom v Celju in članica upravnega odbora Društva onkoloških bolnikov Slovenije. Za svoje delo sem leta 1997 dobila priznanje Splošne bolnišnice Celje in leta 2003 srebrni znak Društva medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Celje.

Moja poklicna pot je bila ravna in zavita, žalostna in vesela, naporna in odgovorna. Zanj bi se še enkrat odločila, ker menim, da mi je bila v bistvu podarjena. Včasih sem dejala, da bi o bolnikih lahko napisala vsaj tri knjige. Danes se rada spominjam dobrih usod. Tu in tam pa se prikrade v misli tudi kakšna žalostna, ki mi je pustila brazgotino na duši.

Marija Travner
(Vir: osebni arhiv Marije Travner)

Ko sem leta 1968 prišla h glavni sestri Splošne bolnice Celje, Mariji Deželak, na razgovor za službo, mi je predlagala naj se odločim za kirurgijo, ker sem dinamična in zgovorna oseba. Te odločitve nisem nikoli obžalovala.

Čeprav sem vso delovno dobo preživela v isti delovni sredini, kar danes ni več »moderno« ali mogoče, je bilo kljub temu zelo pestro. Doživela in preživela sem deset direktorjev, osem glavnih sester in okoli osemnajst neposrednih »šefov in šefic«. Vsak med njimi je imel svoje osebne značilnosti, način vodenja in vizijo razvoja. Bilo je res pestro, dinamično in zanimivo. Osebnostno pa mi je največ pomenilo to, da sem vedno sodelovala v odličnih timih, kjer smo vsi želeli napredek v korist bolnika in stroke.

Zdravstvena nega se je v teh letih tako razvila, da ko se ozrem nazaj, še sama skoraj ne morem verjeti, kako smo delali nekoč. Opisala bi vam drobec o sterilizaciji in pripravo rokavic za rektalni pregled: leta 1968 so se instrumenti sterilizirali v posebnih kasetah, v avtoklavih, drug material pa v sterilizatorjih na suh, vroč zrak. V septični operacijski sobi je bil tudi »kotel«, kjer so se instrumenti »kuhali«. Instrumenti so bili razporejeni na mrežah, ki si jih s posebno prijemalko vzel iz vrele vode in si pri tem moral biti kar spreten. Nekega dne nam je v ambulanti zmanjkalo instrumentov za preveze, tako sem morala očiščene in razkužene instrumente »skuhati« kot smo takrat rekli. Na kirurgiji se je vedno mudilo, sterilizacija je bila časovno določena, zdravnik pa je postajal malo nervozen. Ko sem odšla v »septiko« po sterilizirane instrumente, me je spremljal. Opazoval je, kako sem jemala mrežo z instrumenti iz kotla. Roke so se mi malo tresle. Ko sem dajala mrežo z instrumenti v sterilizacijsko kaseto, mi je vse skupaj padlo na tla. Vsi so onemeli. Pričakovali so, da se bo šef začel dreti name. Jaz pa sem ga samo pogledala, se nasmehnila in mu dejala, da ima srečo, ker mu ni vse skupaj padlo na noge, ker bi lahko bil opečen in porezan. Začel se je smejati in vsi smo si oddahnili. Delo smo sicer nadaljevali s precejšnjo zamudo, a dobro razpoloženi.

Najbolj »zabavna« je bila priprava rokavic za rektalni pregled. Po takšnih pregledih smo rokavice zbirali v vedru. Po končanem delu smo si sestre rokavice nadele, oprale in jih dale sušit na posebno stojalo. Nato smo jih natakale, razvrstile po parih in dale sterilizirat. To delo nam je bilo zoprno, zato smo ga kompenzirale s pripovedovanjem šal in obujanjem smešnih situacij. Vsakokrat smo se od srca nasmejale. Kako je danes delo bolj enostavno, ko je na voljo toliko materialov za enkratno uporabo.

Želim si, da bi še dolgo hodila mojo pot.

Marija Travner

ČAS POKLICNEGA ŽIVLJENJA

Justina Palčnik
(Foto: Matej Koren)

*»Dobro srce je vir veselja,
saj vse v njegovi bližini oživi v nasmehih.«
(Washington Irving)*

Pogosto sem deležna pripombe dijakov, s katerimi se srečujem ob različnih obletnicah: *»Ni še zvonilo, počakajmo do konca ure.«*

Sem Justina Palčnik, polnih 41 let zapisana zdravstveni negi v različnih krajih Slovenije. Končala sem srednjo zdravstveno šolo pediatrične smeri, v Murski Soboti.

Spomini na prvo zaposlitev so seveda polni prvih zadreg, usklajevanj in nihanj med teorijo in prakso. Vse to sem uspešno premostila, saj sem imela dobro znanje, ki so mi ga podajale odlične mentorice zdravstvene nege in predavatelji – zdravniki v času šolanja. Seveda so pripomogle tudi sodelavke, ki so s strokovnim delom v zdravstveni negi dokazale, kako pomembno je, da gradimo na strokovnosti in srčnosti ter doslednosti pri izvajanju nege glede na potrebe, ki jih ima bolan otrok.

Najbogatejša leta, tako v strokovnem smislu, kakor tudi kot izpolnitev mojih ciljev, je bilo delo na EITZ v ljubljanski porodnišnici na oddelku za nedonošenčke. Lahko rečem, da smo začele *»skoraj iz nič«*, brez inkubatorjev, zadostne opreme in pripomočkov za nego. Bile smo mlade kolegice, ki smo imele veliko znanja, čut za odgovornost pri izvajanju nege in ohranjanju življenja ter srčnost, ki nas je vodila. Z raznimi akcijami, delom izven rednega delovnega časa, seveda z velikim poslušom vodstva Ginekološko-porodniške klinike, smo uspele pridobiti novo opremo, sodobnejše aparature in pripomočke za delo z najbolj ranljivo skupino novorojenih otrok.

V tem času sem končala Višjo šolo za medicinske sestre v Ljubljani in opravila podiplomsko izobraževanje na področju intenzivne terapije in nege, ki ga je organizirala Medicinska fakulteta v Ljubljani.

Ob delu z nedonošenčki sem dobila potrditev in izpolnitev poklica medicinske sestre, *»biti vsem, vse«*. Torej z znanjem, iskanjem novih pristopov v izvajanju nege – vsak nedonošenček je imel svoje težave, potrebe, kar je zahtevalo individualno zdravstveno nego. Z dobrim poznavanjem potreb in opazovanjem smo lahko pravočasno ugotovile, kaj potrebuje posamezni otrok. Bile smo pionirke dokumentacije v zdravstveni negi, tako smo dokazale pomembnost dela medicinske sestre, saj je bilo zapisano, kaj smo načrtovale, kako smo vse izvajale in kje so se kazali uspehi dela. S hvaležnostjo v srcu se spominjam na izjemna leta obogatitve, potrditve in lahko resnično rečem tudi izpolnitve mojega poklica medicinske sestre.

Poklicna pot me je iz Prekmurja, preko Ljubljane pripeljala v Celje. Zaposlila sem se na otroškem oddelku Splošne bolnišnice Celje, torej na oddelku za dojenčke, malčke in šolarje. V tem obdobju – trajalo je le nekaj let, sem se srečevala z novimi izzivi in dodajala svojemu delu vrednost.

Velika želja, ki sem jo deloma izvajala že v Ljubljani – sodelovanje pri izobraževanju bodočih zdravstvenih delavcev, se mi je izpolnila leta 1991. Takrat sem nadaljevala svojo poklicno pot na Srednji zdravstveni šoli v Celju. Zopet med otroki – srednješolci, ki potrebujejo svojstven pristop, razumevanje

Justina Palčnik z dijaki
(Foto: Matej Koren)

in zadovoljevanje potreb.

Po študiju specialne pedagogike sem tudi na tem področju pridobila široko znanje, s katerim sem iskala in izboljševala pristope na pedagoškem področju dela.

Znanje, odgovornost in srčno veselje so me vsak dan spremljali, da sem tkala dobro podlago za strokovno znanje, ki so ga bili dijaki deležni in dozorevali v zdrave osebnosti, v odgovorne zdravstvene delavce.

Delo z otroki, mladimi me »pomlaja«, me bogati z novimi pogledi na življenje in me izpolnjuje s pestrostjo, morda za danes »težko razumljene« pristope.

»Ni še zvonilo – ni še konec«, ne za zadnje trenutke hvaležnosti, ki jih kot medicinske sestre občutimo ob težko bolnem otroku ali odraslem, nikoli ni konec, da pridobivamo različna znanja in se izpopolnjujemo na strokovnem področju, niti ni konec, da z vsem znanjem neprestano iščemo poti do še boljšega načrtovanja in izvajanja zdravstvene nege ter do sočloveka. Bolnega ali zdravega.

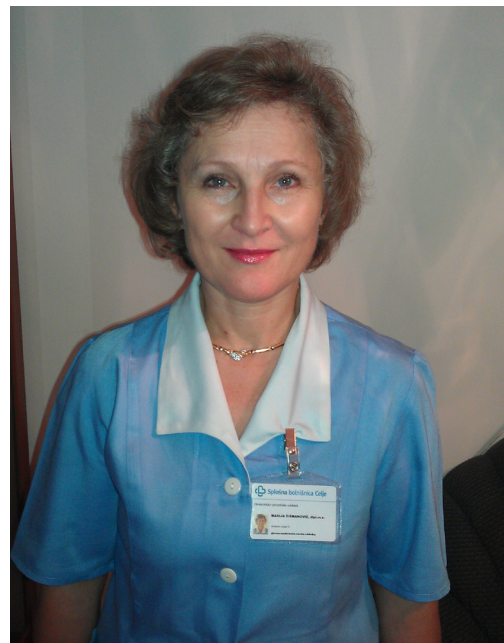
Justina Palčnik

KO SE SPOMINI PREBUDIJO

Po zaključenem šolanju na srednji zdravstveni šoli v Celju sem se zaposlila v Splošni bolnišnici Celje na Oddelku za anesteziologijo. Težav z zaposlitvijo v osemdesetih letih ni bilo, dejansko smo lahko izbirali oddelek, kjer bi delali.

Na povabilo anesteziologov, ki so bili idejni vodje za ustanovitev kirurške enote intenzivne terapije, se nas je nekaj sošolk zaposlilo na Oddelku za anesteziologijo. Po opravljenem kroženju po kirurških oddelkih je sledil strokovni izpit na Ministrstvu za zdravstvo v Ljubljani in potem usposabljanje v Centralni intenzivni terapiji UKC v Ljubljani. Tako smo nabirale znanje pred odprtjem EIT-a. Z velikim zanimanjem smo spremljale postopke, saj smo vedele, da bomo pridobljeno znanje potrebovale pri nadaljnjem delu.

Pri delu medicinske sestre v intenzivni terapiji je bilo potrebno veliko strokovnega znanja, spretnosti in dobro timsko delo. Prisotna je bila velika odgovornost ob zahtevnem delu, ki so ga večkrat spremljali žalostni trenutki ob umirajočih bolnikih.

Marija Šišmanovič
(Vir: osebni arhiv Marije Šišmanovič)

Zelo pa smo bili veseli, kadar je bilo zdravljenje bolnikov uspešno.

Delo v intenzivnih terapijah se je s časom zelo spremenilo, napredovalo in izboljšalo. Na razpolago je veliko dobrih aparatov, medikamentov in kvalitetnih materialov ter pripomočkov. Brez dobro usposobljenega kadra, tako zdravnikov kot medicinskih sester, pa kljub temu ne bi bilo dobrih rezultatov.

Že ob zaposlitvi v bolnišnici sem se odločila, da ob delu nadaljujem šolanje na Višji šoli za zdravstvene delavce v Ljubljani. Leta 1986 sem diplomirala in pridobila naziv Višja medicinska sestra. Poučna izkušnja zame je bila nekajmesečno delo na triaži nove poliklinike, kjer mi je manjkala „akcija“, ki sem je bila vajena v intenzivni terapiji. Na povabilo glavne sestre in predstojnika Ginekološko-porodniškega oddelka sem od novembra 1986 leta zaposlena na tem oddelku. V tistem času so uvajali „delitev dela“ in so potrebovali višje medicinske sestre.

Delo na Ginekološko-porodniškem oddelku je bilo zame zelo zanimiva in popolna sprememba. Veliko se je bilo potrebno naučiti. Spoznala sem „živi odnos“ bolnik-medicinska sestra. Ob delu na različnih odsekih oddelka sem spoznala, kako pomembno je, da je medicinska sestra ob svojem delu ne samo natančna in strokovna, ampak tudi strpna in prijazna do bolnic, nosečnic in porodnic. Ob delu je nepogrešljiva srčna kultura in občutek empatije. Prav tako je pomembna dobra komunikacija in sodelovanje v negovalnem in zdravstvenem timu. Da medicinska sestra dela kvalitetno, mora imeti svoje delo rada, spoštovati mora sebe in ljudi nasploh.

Trinajst let sem opravljala delo vodilne medicinske sestre na odseku za operativno zdravljenje. Delo me je vedno veselilo, počasi pa sem pridobivala tudi organizacijska znanja. Odkar opravljam delo glavne sestre oddelka, gledam na določeno problematiko iz drugega vidika. Kot glavna sestra enega izmed večjih oddelkov v bolnišnici se ukvarjam z organizacijsko problematiko in s spremembami, ki jih je vedno več. Zagotavljati moramo kakovostno in strokovno zdravstveno nego. Spremljanje različnih kazalnikov kakovosti in spremembe ter novosti v informacijskem sistemu zahtevajo od medicinske sestre veliko časa. V procesu zdravstvene nege je potrebno dobro izvesti vse faze, natančno dokumentirati, hkrati pa biti racionalen. Od sodelavk pričakujem izvajanje strokovne zdravstvene nege, prijaznost do bolnic, timsko delo in korektne medsebojne odnose.

Za dobro opravljeno delo in prizadevanja svoje sodelavke tudi pohvalim. Smo pred velikim izzivom, pomembno je delo vsakega izmed nas. Upam, da bomo skupaj uspešni.

Marija Šišmanovič

INTERVJU S HELENO BREŽNIK

Gospa Helena Brežnik, diplomirana medicinska sestra, je zagotovo oseba, ki je z delom v različnih sredinah pustila pomemben poklicni pečat v zdravstvu. Sledila je besedam svoje vzornice in izredno obširno strokovno znanje dve desetletji, z veseljem, prenašala na številne generacije mladih, ki so se šolali za ta human poklic. Z veseljem se je odzvala našemu vabilu in nastal je ta zanimiv intervju, ki je pred vami.

Ali nam lahko za začetek na kratko orišete vašo življenjsko in poklicno pot?

Rodila sem se 20. 4. 1956 v Celju. Po končani osnovni šoli (na Hudinji) sem se vpisala na takratno Srednjo medicinsko šolo v Celju. Za vpis v to šolo si moral biti najmanj prav dober in še to je bilo vprašljivo ali te bodo sprejeli. Šolo sem zaključila 1975. leta. Zaposlila sem se v Bolnici Celje, na Psihiatričnem oddelku v Vojniku. Tam sem bila do decembra 1977, ko me je pot vodila na interno intenzivno enoto Bolnice Celje, kjer sem delala do oktobra 1982. Sprejela sem delo glavne medicinske sestre specialističnih internističnih ambulant in internistične prve pomoči ter to delo opravljala do 31. 8. 1993, ko sem odšla na Srednjo zdravstveno šolo v Celju in tam ostala do upokojitve 1. 9. 2013.

Helena Brežnik ob upokojitvi
(Foto: Matej Koren)

Kot Celjanka ste imeli več možnosti za izbiro srednje šole. Zakaj ravno zdravstvena usmeritev?

Moja želja je bila študirati medicino, ker pa sem vedela, da mi starši tega finančno ne morejo omogočiti, mi je bila alternativa takratna Srednja medicinska šola, če ne bi bila sprejeta, pa bi odšla na pedagoško šolo v Celju, kjer bi študirala zemljepis in zgodovino.

Kako je bilo takrat z zaposlovanjem medicinskih sester? Ste lahko izbirali ali so vam preprosto določili kje boste delali?

Leta 1975 je bilo delovnih mest v bolnici Celje dovolj – to je bil zelo iskan kader, saj so polni vlaki sester iz pobratene Čuprije, in še iz drugih mest takratne skupne domovine Jugoslavije, pripeljali sestre k nam. Kot dijakinja (takrat so nas imenovali gojenke) sem večkrat v štirih letih šolanja odšla na celjsko železniško postajo v uniformi pričakati in pozdraviti sestre iz bratskih republik. Pozdravili smo jih z zastavicami, nageljčki, kulturnim programom in predstavniki bolnišnice so imeli pozdravne nagovore. Bolnica Celje je imela svoje oddelke v Celju, Topolšici, Vojniku in v Novem Celju. Delovno mesto si dobil čim bližje svojemu domu – vzrok – čim nižji potni stroški. V 4. letniku so prihajali predstojniki različnih oddelkov v razred in nas vabili k njim v službo. Seveda je ključno vlogo igral tudi učni uspeh. Moja želja je bila delati na »interni intenzivni«, ker pa sem na glas povedala, da želim študirati ob delu na takratni Višji medicinski šoli v Ljubljani, pa je predstojnik »interne intenzive« zavrnil mojo prošnjo, ker ni želel imeti višjih sester in tako sem pristala v Vojniku.

Kakšne so bile delovne in poklicne razmere v času vašega službovanja?

Delovne in poklicne razmere so bile za tiste čase zelo dobre, če pa bi jih primerjali z današnjimi, pa bi jih ocenili slabo. Že kot dijakinja sem delala med počitnicami in vse nedelje ter praznike na »interni

intenzivi« – v treh izmenah. Imeli smo 42-urni delovni tednik. Delali smo en teden dopoldan, drugi teden popoldan in tretji teden ponoči – 7 noči skupaj. Po popoldanskem tednu je sledila popoldanska sobota, celodnevna nedelja in v ponedeljek zjutraj. Proste ure smo koristili po presoji glavne medicinske sestre. Dopusta si lahko imel skupaj dva tedna. Običajno si oddelal popoldanski turnus s celodnevno nedeljo in v ponedeljek odšel na dopust ali pa si iz nočne odšel na dopust. Po dopustu si običajno začel zjutraj. Delali smo od 6.00 do 13.00, od 13.00 do 20.00 in od 20.00 do 6.00. Ko se je čistilo generalno sobe, smo sestre vedno morale pomagati. Velikokrat pa smo v času obiskov spraznili sobo in smo takrat sestre morale strugati parket. Hrano, čisto, umazano perilo smo nosili po stopnicah, saj v začetku še ni bilo dvigala. Tudi pokojnike smo nosili in enako sprejeme. V Vojniku sem celo oblačila pokojnike, saj je bilo to dobro plačano delo. Material za sterilizacijo smo pripravljali vse na oddelkih – ponoči. Zanimivo je bilo pripravljati steklene brizgalke in igle. Same smo tudi nastavljale kri za sedimentacijo. Na začetku smo pipetirale z ustnicami in velikokrat smo popipetirale tudi nekaj krvi. Imeli smo se pa vedno zelo lepo, saj so bili medsebojni odnosi veliko boljši kot danes. Nobeno delo ni bilo težko. V Vojniku smo pa imeli nedeljsko delo od 6.00 do 18.00 in od 18.00 do 6.00. Tam smo imeli na nevrološkem oddelku že leta 1975 ogrevalno omaro za posteljne posode, tako da je bolnik dobil toplo posodo – česar še danes nimajo skoraj nikjer. V Vojniku je bila že v tistih časih vpeljana delitev dela – to je organizirala takratna vodilna sestra v Vojniku Rezka Plahutnik, ki je bila polna novosti.

V skupinah, kjer delajo večinoma same ženske, je včasih težko. Kakšen je bil delovni odnos med sodelavci in poklicnimi kolegi v času vašega službovanja?

Delovni in medsebojni odnosi so bili čudoviti. Tudi zdravniki so sestre v glavnem spoštovali. Res pa je, da je bilo kuhanje kave za zdravnike obveza, pa saj smo jo vedno skupaj popili – tako je bilo na oddelkih, kjer sem delala jaz, in na teh oddelkih so bili medsebojni odnosi čudoviti – spoštljivi. Naš predstojnik se je nas žensk vedno spomnil za 8. marec z nageljčkom ali tulipanom ali pa celo s kako sladico. Tudi bolnišnica nam je namenila majhno pozornost za 8. marec in nekaj časa smo imele celo dela prosti dan, ki si ga lahko koristil v marcu.

V aktivni delovni dobi ste delali v različnih sredinah. Kako ste v vseh letih službovanja čutili razvoj zdravstvene nege in kaj je to pomenilo za bolnike?

Zdravstvena nega se je nekje po letu 1980 začela hitro razvijati. To je bilo odvisno od predstojnika in glavne sestre. Moram reči, da so na primer na interni intenzivi šli zelo v korak s časom predvsem po zaslugi tedanjega predstojnika dr. Tasiča in še hitreje s prihodom dr. Voge. Pod njegovim vodstvom smo imeli redna tedenska izobraževanja, izuril nas v je v veččinah intubacije, vstavljanja venskih kanalov, snemanja EKG-ja in prepoznavanja motenj srčnega ritma ...

Napredek v Vojniku sem pa že omenila. Vsi napredki so bili zelo zaželeni, saj so prinašali bolniku samo dobro. Res pa je, da ni bilo tako na vseh oddelkih.

Je morda katera od medicinskih sester v vas pustila tako močan pečat, da bi jo na tem mestu želeli omeniti?

Ja. Močan pečat je pustila v Vojniku sestra Rezka Plahutnik, v Celju pa Marija Štor in Marija Deželak.

O prvi predsednici društva medicinskih sestri Mariji Deželak je malo znanega. Ali se je morda spomnite in kako bi jo opisali?

Dobro se je spomnim. V spominu jo imam kot srednje veliko svetlolaso, malo skodrano gospo, z vedno elegantno zlikano delovno obleko – krilom in lepo jakno z belim poškrbljenim ovratnikom, z belimi manšetami in s čepico na glavi ter belimi ortopedskimi čevlji. Govorila je počasi, razločno in odločno. K njej sem bila napotena kot dijakinja drugega letnika srednje šole. Moja razredničarka gospa Mija Drobnič, me je napotila k njej, ker sem bila odlična učenka in nisem imela štipendije, da prosim za

*Ob odprtju Poliklinike. Od leve proti desni Nada Čuček, prim. Rado Pilih, Duška Drev, prim. Franc Fazarinc, Katja Dobovičnik, prim. Janez Jenšterle in Helena Brežnik
(Vir: osebni arhiv Helene Brežnik)*

njo. Sestra Deželakova je bila tedaj glavna sestra bolnice Celje. Vprašala me je, kaj sta moja starša po poklicu in kako bom porabila štipendijo. Vse sem ji razložila in verjetno je bila zadovoljna z mano ter mi povedala, da če dobim štipendijo ali bi bila pripravljena delati med počitnicami, seveda zastonj. Odgovor je bil – da. Potem pa je rekla: »No, deklica, bom premislila. Zapomni pa si eno, šolaš se za poklic, ki mu moraš biti vedno predana. Potrebno mu je služiti, služiti 24 ur, vedno moraš biti v službi bolnika, ko pa boš starejša, je pa potrebno svoje znanje prenašati na mlajše kolegice. Znanje boš morala vedno nadgrajevati, iskati novosti in vse to uporabiti pri svojem delu. Nikoli ti ne sme biti težko v službi, sedaj pa pojdi in se uči.« Čez nekaj dni me je poklicala razredničarka in mi povedala, da sem naredila dober vtis in dobila štipendijo. Štipendijo sem dobila še za ves prvi letnik za nazaj in s tem sem si kupila nov jogi in blazino. Redne štipendije pa je bilo ravno za mesečno vozovnico in tako sem imela lahko denar od doma za sendvič in sok vsak dan. Prej ni bilo tako. Odšla sem k sestri Deželakovi, se ji zahvalila in potem sem dobila tudi vso počitniško delo plačano. En mesec pa je bilo obvezne brezplačne prakse. Sprejela me je tudi v službo in me vprašala, če ji še znam povedati, kaj mi je rekla, ko sem prosila za štipendijo. Seveda sem znala vse ponoviti. Bila je oseba s pozitivno karizmo.

Danes so pogoji za delo in izobraževanje medicinskih sester drugačni kot v preteklosti, a še vedno je v ospredju bolnik. Kakšen nasvet bi dali kolegicam, kolegom, ki so šele stopili na poklicno pot ali nanjo vstopajo?

Oseba, ki se odloči za ta humani poklic, mora imeti veliko srčne kulture, ki pa je danes žal primanjkuje. Rada mora imeti ljudi, bolezen, starost, drugačnost. To je poklic, ki zahteva vsega človeka in velikokrat je potrebno dati družino, svoja osebna hotenja na »drugi tir«. Najprej pa mora pomisliti ali bo lahko delal/a 40 in več let, petek in svetek z bolnimi, sitnimi, zahtevnimi . . . ljudmi. Če je samo en odgovor »ne«, potem stran od tega poklica.

In za konec. Kako preživljate življenje, sicer res šele kratek čas, v pokoju in kaj vam je v največje veselje?

Zelo lepo. Spim lahko dolgo, ni se mi potrebno zbujati, ko kliče ura, grem lahko kadar koli v hribe, na vrt. Imam vnuke, pletem, šivam, potujem in še in še.

Za vaš čas in sodelovanje se vam iskreno zahvaljujemo.

DELO MAVČARJA NEKOČ IN DANES

V mavčarni Splošne bolnišnice Celje sem zaposlen že 32 leto in od tega kar 30 let kot vodilni tehnik. Vedno me je zanimal napredek v tehniki mavčenja. Da znaš ceniti današnjo tehniko dela, je dobro poznati tudi delo preteklih civilizacij.

Že stari Egipčani so uporabljali imobilizacijo, izdelano iz platnenih trakov in premazano z različnimi smolnatimi materiali, ki so jih zlepili in utrdili ter s tem nudili ustrezno zaščito poškodovanemu udu. Leta 970 je Perzijski zdravnik Abu Mansur Mufawak začel z zdravljenjem poškodovanih udov s pomočjo mavca. Ud je namestil v korito in ga oblikoval z mavcem.

In kaj mavec sploh je? Mavec je kalcijev sulfat – CaSO_4 . Apnenčev prah je potrebno segreti nad 145°C in natresti na mul povoje ali na v trakove narezano mrežasto tkanino. Z raznimi kemičnimi dodatki se lahko uravnava čas trdljivosti in delno elastičnost, da se mavčeva obloga lepo zagladi in se ne krusi.

V 19. stoletju je holandski vojaški kirurg Antonius Mathijsen pričel uporabljati trakove natresene z mavčnim prahom in zvite v povoje in to kot prvi objavil leta 1852. S tem je omogočil široko uporabo mavčnih oblog v medicini.

V začetku 20. stoletja je oče moderne nekrvave travmatologije Bohler kot prvi priporočil in opisal pravilno in široko uporabo mavčnih oblog za vse vrste zlomov. Seveda so se skozi desetletja izpopolnjevali tehnika in način mavčenja, uporaba materialov in dolžina imobilizacije ter njen čas.

Pri vsem naštetem je zelo pomembno kvalitetno opravljeno delo, ki ga lahko dosežeš le z dobro uigrano ekipo. Ekipa mavčarjev v Splošni bolnišnici Celje je vsekakor dobro uigran tim. Razen enega sodelavca, ki se nam je pridružil v zadnjem obdobju, se sestav v naši mavčarni ni spreminjal že več kot 20 let. Skoraj vsi naši posegi so timsko delo. Pogosto pri imobilizaciji upoštevamo posebne želje zdravnika in tudi pacienta, če je to v skladu z njegovim zdravljenjem in doktrino. Pri delu smo tudi inovativni in kreativni.

Ob mojem prihodu v celjsko mavčarno so že uporabljali tovarniško izdelane mavčne povoje. Kvaliteta je žal nihala od serije do serije. Osnova je bila tkanina natresena z mavčnim prahom z dodanimi substancami za uravnavanje časa trdljivosti in elastičnosti, navita v različno široke povoje. Lepše smo lahko oblikovali s povoji, ki so imeli za osnovo redko tkano tkanino.

Še do pred 40 leti so v Splošni bolnišnici Celje sami proizvajali, na doma izdelanem stroju, mavčne povoje. Uporabljali so gradbeni mavčni prah, ki ni imel vseh zgoraj naštetih elementov. Mavčne obloge so bile zato precej "togo" izdelane in so zaradi krhkosti materiala rade razpokale in posledično začele razpadati.

V preteklosti smo pri izdelavi hodilnih longet uporabljali pete izrezane iz lesa. Z novimi pristopi pri izdelavi smo pričeli uporabljati gumijaste pete. Začeli smo s serijo snemljivih longet, ki so morale biti pravilno modularane, da so se dale snemati in nameščati na prizadeti ud. Takšne delamo še danes. Za hodilne klasične mavce uporabljamo gumijaste pete, pri plastičnih pa snemljive čevlje.

Druga vrsta klasičnih mavčnih povojev je Gypsona. Tu se mrežasta tkanina vleče skozi mavčno blato in se med dvema vročima valjema pri 145°C posuši ter zvije v povoje različnih dimenzij, ki so pripravljene za uporabo.

Mavčarji že več kot 30 let uporabljamo za imobilizacijo sintetične materiale. Najprej smo uporabljali mreže iz plastične mase, ki smo jih segreli na približno 75 do 80°C v vodi in jih nato oblikovali po udu. Pri tem delu si moral biti pazljiv zaradi možnosti obojestranskih opeklin. Ud si moral prej dobro naoljiti, da se imobilizacija ni prilepila na kožo, ker smo ga polagali na kožo brez podloge.

Slikovni prikaz nekaj imobilizacij: težki mavci, radius mavec, schanzova ovratnica, diabetično stopalo ali dokolenski snemni mavec, rokavička, steznik, gejša, mavčki po Posettiju
(Vir: arhiv mavčarne)

Povsem nekaj drugega so današnji sintetični vakuumsko pakirani povoji. Ob stiku z zrakom in vlago se strdijo v plastično oblogo in so izredno trdi. Pri nanašanju in oblikovanju zahtevajo veliko spretnosti. Nameščamo jih po zaključeni oteklinski fazi. So izredno lahki. Od leta 2004 dalje je na tržišču poltrdi sintetični "mavec", ki je delno gibljiv. Namestimo ga lahko samostojno ali v kombinaciji s trdo plastiko. Za tovrstna »plastično« imobilizacijo je v 90 % potrebno doplačati. V preteklosti smo kot podlogo pod mavcem uporabljali staničevino in nato toaletni papir v rolah. Že več kot 20 let pa je na tržišču bombažna in sintetična vata navita v rolce ter nogavice različnih dimenzij, debelin in raztegljivosti.

Zadnje čase je na tržišču tudi paleta ortopedskih pripomočkov, ki lahko nadomestijo določeno imobilizacijo. So več ali manj uporabni, odvisno od tega kaj hočemo in moramo z imobilizacijo doseči. So pa v veliki meri cenovno za naš standard nesprejemljivi. Večino jih uporabljamo le izjemoma.

Naši uporabniki so vsi poškodovanci v starosti do 100 in več let, ki so k nam napoteni preko različnih ambulant. Operirane lahko mavčimo že v operacijski sobi. Oskrbimo dojenčke, otroke in odrasle z različnimi ortopedskimi obolenji in osebe z diabetičnimi stopali. Na leto opravimo v naši ustanovi do 18.000 mavčarskih storitev. Polovico teh mavčnih oblog po končanem zdravljenju pri nas tudi odstranimo. Snemljive mavce, oziroma imobilizacije v obliki longet, pa lahko odstranijo tudi v domačih ambulantah, če pacient nima zaključne kontrole pri nas, v bolnišnici. Naredimo 80 % klasičnih mavcev in približno 20 % plastičnih imobilizacij ali pa namesto teh namestimo odgovarjajoči ortopedski pripomoček. Na poseben reverz izposojamo bergle po zdravnikovi presoji in jih tudi sprejemamo nazaj. Zaradi finančne situacije so le-te za večkratno uporabo.

Danes izvajamo terapevtsko imobilizacijo, ki je specifično delo v okviru zdravstvene nege. Šola ti nudi le zdravstveno osnovo, spretnosti mavčarske tehnike pa se je potrebno naučiti na delovnem mestu samem. Znanje dodatno pridobivamo na raznih srečanjih z učnimi delavnicami mavčenja z različnimi materiali in z izmenjavo izkušenj. Mavčarji smo si močno prizadevali za priznavanje našega dela kot specifično dejavnost v zdravstveni negi. Z nacionalno poklicno kvalifikacijo smo to tudi dosegli. Mavčarji lahko ob formalno pridobljeni izobrazbi pridobijo še poklicno kvalifikacijo z nazivom ortopedski tehnolog. S pridobitvijo le-te lahko samostojno izvajajo vsa ključna dela in to je naš certifikat.

"DAJMO ŽIVET!"

Srečo Črep
(Vir: osebni arhiv Sreča Črepa)

Zgodnje jeseni leta 1965 sem bil rojen v Slovenj Gradcu. Odraščal sem v idilični vasi Kozjak, na majhni kmetiji in ob vrstnikih preživel čudovito otroštvo. V Mislinji sem končal osnovno šolo, kot sicer »miren«, a priden in uspešen učenec in športnik. Takrat sem namreč tekal kot Tom Hanks v *Forrest Gumpu* (z vztrajnostjo sem si pritekel tudi 7. mesto na takrat še republiškem prvenstvu v krosu). S tekom sem nadaljeval tudi, ko sem se vpisal v Srednjo zdravstveno šolo v Slovenj Gradcu. Pred tridesetimi leti smo z »najboljšo« generacijo odplesali maturantski ples.

Prvo zaposlitev sem našel v Ljubljani na Psihiatrični kliniki. Po par letih pridobivanja izkušenj sem se preselil v Šentjur in se zaposlil, na takrat novo zgrajeni polikliniki Splošne bolnišnice Celje, na IPP. Urgenca in dinamika sta me sicer vznemirjali, a po osamosvojitveni vojni sem našel izziv v Zdravstveni službi Slovenske vojske. Tam sem bil neformalni vodja v SV zaposlenih tehnikov, in na prvem srečanju v Celju smo se včlanili v Zbornico-Zvezo (takrat še Zbornico zdravstvenih delavcev Slovenije). Od takrat sem njen član. Nadalje me je delovna kariera vodila v

Šentjur, v Zasebni dispanzer za šolsko medicino. Tu sem strokovno in osebnostno najbolj napredoval, čeprav mi je vsako delovno mesto dalo ogromno izzivov in izkušenj. Srečal sem se s preventivo, prevzel zdravstveno-vzgojne aktivnosti, kar mi je zaradi specifičnosti dela, samoiniciativnosti in širokem spektru potrebnih znanj in veščin »ležalo«. V meni je zrela tudi želja po izobrazbi. Vpisal sem dodiplomski študij na FZV v Mariboru, kasneje tudi podiplomski, ki pa ga zaradi bolezni nisem končal.

Po vrnitvi koncesije zasebnice smo kot kolektiv postali uslužbenci Javnega zavoda Zdravstvenega doma Šentjur. Prevzel sem koordinacijo in izvajanje večjega dela vseh preventivnih dejavnosti, ki so predpisana za javne zavode. Za svoje delo sem leta 2007 prejel srebrni znak DMSZTB Celje. Leta 2008 se mi je izpolnila želja delati v patronažni službi, a žal, sem jo opravljal samo par mesecev.

Oktobra tega leta so mi odkrili tumor v levi možganski polovici. Po pettedenskih preiskavah na nevrološkem oddelku v Celju sem bil premeščen na nevrokirurški oddelk UKC Ljubljana. Po biopsiji tumorja je bilo jasno, da je le-ta neoperabilen in malignen. Kljub temu smo rekli: »Nisi ne prvi, ne zadnji. Dajmo živet!« Onkolog mi je odkrito povedal, da je preživetje s takšnim tumorjem okoli treh let. Po dveh letih sem bil skoraj mnenja, da ima prav. Stanje se je slabšalo. Kognitivne motnje, nevrološki izpadi, epileptični napadi in končno pareza po vsej desni strani, so me pripeljali zopet v operacijsko dvorano NK oddelka UKC v Ljubljani. Ker sva se s kirurgom o posegu odkrito pogovarjala, sem želel pred operacijo izkusiti vsaj dve stvari, ki sta mi pomenili veliko: jahati na konju in leteti z jadrlnim padalom. Kljub vsem prepovedim in

S partnerko Martino
(Vir: osebni arhiv Sreča Črepa)

V steni
(Vir: osebni arhiv Sreča Črepa)

pravilom sem to izpeljal, kajti nisem vedel, če bom to sploh še kdaj v življenju počel. Po opravljeni razširjeni biopsiji in citološki preiskavi tumorja je bilo jasno le, da je gradus še višji, jaz pa po posegu še bolj neboljen. Trdo sem zagrizel v priporočene vaje, tako da predlagana rehabilitacija v Inštitutu za rehabilitacijo Soča ni bila potrebna. Sem pa v Zdravilišču v Laškem ugotovil, da je moje ravnotežje, koordinacija levo-desno in zaznavanje porazno. Trmasto sem vztrajal, trud se je poplačal, in danes živim normalno življenje. Tumor je »obstal«, verjetno tudi zaradi radio in kemoterapij, ki pa sem jih na lastno željo prekinil, ter soudeležbe alternativne medicine v posameznih ciklikih zdravljenja. Z zdravnikom sva se dogovorila, da tudi v bodoče ne bova zdravila s kemoterapijo, s svojci pa sem dogovorjen, da želim umreti na čim bolj naraven način, brez »umetnega« podaljševanja življenja.

Kaj sem v življenju še počel? Preprosto, intenzivno sem ga živel in ga še živim. Skoraj »do kruha« sem preživel dve hčeri, ki mi še sedaj, ko sta odrasli, zabelita življenje. Našel sem idealno partnerko, ki me optimistično spremlja zadnja leta in še tako težko situacijo spremeni v lep trenutek ali dan. Prejšnje hobije, ki so bili izrazito aktivni in

adrenalinski, tek, kolesarjenje po brezpotjih, plavanje in potapljanje, plezanje, jadranje z jadralnim padalom, odbojka in velika ljubezen – odbojka na mivki, so zamenjali mirnejši, mentalno globlji in razmišljujoči. Največ berem, na mesec (ko mi zdravje dopušča) preberem več knjig, kot sem jih prej v nekaj letih. Odkril sem, da znam risati in slikati. Po naravi iščem motive s fotoaparatom, priznam, da sem na nekaj fotografij kar ponosen. Napisal sem tudi nekaj poezije, ki je tudi med poznavalci te umetnosti naletela na dober odziv.

In v bodoče? Kot sem nekje prebral, sprejemal bom z ljubeznijo svoje telo in srečen prebival v njem. Kajti vsaka duša si izbere sebi primerno domovanje. In moja duša je lepa!

Srečo Črep

VOJAK NA MISIJI

Večina ljudi, ki se odločijo za delo na področju zdravstvene nege, se že od začetka prvih šolskih dni vidijo v sistemu javnega ali privatnega zdravstva. Nekje v množici strokovnih sodelavcev. Nekatere pa so nas priložnosti in izzivi potegnili tudi v zelo posebno področje izvajanje zdravstvene oskrbe. Pri tem mislim na izvajanje svojega poslanstva, tako kot smo obljubili s »Hipokratovo prisego« ... Ne glede na nevarnost za naše zdravje ali celo življenje. Peščica zdravstveno educiranih ljudi skrbimo za zdravje pripadnikov Slovenske vojske pri vseh nalogah, ki jih izvajajo tako doma kot tudi v tujini. Kot zanimivo branje in pogled v

Christian Marot ob vojaškem reševalnem vozilu
(Vir: osebni arhiv Christiana Marota)

Delo v helikopterju
(Vir: osebni arhiv Christiana Marota)

ta način življenja oziroma izvajanja strokovnega poslanstva vam bom predstavil, kako me je pot zanesla v to področje ter kako zelo je raznoliko in zanimivo delo v vojaškem zdravstvu.

Po končanem šolanju na Srednji zdravstveni šoli v Celju sem se podal na pot nabiranja strokovnih izkušenj. Tako sem opravil pripravništvo v Inštitutu za angiologijo v Trnovem/Ljubljana, kjer sem tudi po tem nadaljeval svoje redno delo na intenzivnem oddelku. Ob tem pa sem si zapolnil čas z dodatnim delom pri podjetju Pacient, kjer sem izvajal sanitetne prevoze. Ker je bila moja dolžnost odslužiti vojaški rok, sem se odzval v poklicu in se tako prvič srečal s tem načinom življenja ter dela. Ker sem služil v sanitetni enoti in sem imel že nekaj prakse kot zdravstveni tehnik, so me nadrejeni hitro vključili v redno delo in skrb za druge pripadnike. Tako sem si zaslužil tudi prvo povzvišanje v čin kot najboljši vojak v četi. Ker mi je delo na področju intenzivne terapije eno izmed najbolj priljubljenih, sem si poiskal službo v Splošni bolnišnici Celje na Oddelku intenzivne interne medicine. V določenem trenutku pa se je pojavila priložnost zaposlitve v Slovenski vojski kot zdravstveni tehnik. Vsa predhodna znanja so mi bila dobro izhodišče za strokovno opravljanje teh zahtevnih nalog. Po uspešno prebranem izboru med več desetimi kandidati sem bil dodeljen v Vojašnico Celje, kjer sem opravljal naloge zdravstvenega tehnika v ambulanti vojašnice. Delo je bilo precej drugačno od prejšnjih, vendar nadvse zanimivo. Večji del nalog je temeljil na preventivi. Z nekaj bolničarji smo 24 ur na dan skrbeli za do 750 pripadnikov. Prav zanimivo je bilo, ko se sicer na dogovorjen termin pred ambulanto pojavi približno 120 ljudi, ki jih je potrebno cepiti čim prej, saj čez eno uro pride naslednjih 120. Z utečeno organizacijo in vojaškim redom je to izvedljivo, saj se je cepilo dobesedno po tekočem traku. Poleg tega je bilo potrebno pred vsako novo generacijo razkužiti vse prostore vojašnice: spalnice, učilnice, sušilnice še posebno pa sanitarije in tuširnice. Glede na to, da smo vojaki večji del dneva v škornjih so glivice nog huda težava, ki se zelo hitro prenaša med ljudmi, če niso preventivni ukrepi primerno izvajani. Še bolj zanimivo pa postane, ko zapustimo vojašnice in izvajamo naloge nekje zunaj. Kljub težjim pogojem dela je vseeno treba skrbeti za osebno in kolektivno higieno. Stalni nadzor ustreznosti hrane in vode, kuhinje, bivalnih pogojev ter sanitarij, in sama postavitve tabornega prostora zahtevajo sodelovanje zdravstvenega osebja, da se zagotovi čim manjši rizik širjenja infekcijskih faktorjev.

Ker izvajanje zdravstvene oskrbe vojakov zahteva tudi znanje vojaških veščin, sem moral opraviti tudi šolanje na vojaški šoli. Vse pridobljeno znanje pa je zelo koristilo pri napotitvi na delo v tujino. Tako sem prvič odšel na mirovno misijo leta 1999 v Albanijo, kjer smo bili podrejeni Belgijskemu bataljonu posebnih sil za oskrbo 10.000 kosovskih beguncev. Kot

Improvizirana ambulanta v begunskem centru
(Vir: osebni arhiv Christiana Marota)

poveljnik sanitetne enote sem moral skrbeti za varnost, organiziranost in ustrezne delovne pogoje naših pripadnikov, kakor tudi za celovito zdravstveno oskrbo ljudi v begunskih centrih. A si lahko predstavljate kako je zahtevno odpraviti npr. naglavne uši v begunskem centru s približno 650 beguncev, od katerih je 80 % otrok in starih oseb, brez tekoče vode, ustreznih sanitarij, nastanjenih v improviziranih šotorih in to vse v klimatskih pogojih, kjer dnevne temperature v senci dosegajo celo do 45 °C? Da ne pozabimo pri tem še na kulturne in verske razlike.

Helikoptersko reševanje
(Vir: osebni arhiv Christiana Marota)

Naslednje sodelovanje na misiji je bilo čez dve leti v BiH (SFOR), kjer smo prevzeli zdravstveno oskrbo SFOR baze s približno 2.500 pripadniki stabilizacijskih sil iz 42 držav. V pomoč nam je bilo znanje tujih jezikov, ki pa zaradi pisanosti sestave vseeno včasih ni bilo povsem dovolj za komunikacijo z varovanci. Velika ovira pri oskrbi na terenu so bila minska polja. To je za nas pomenilo, da je na vseh neurejenih površinah obstajala možnost min in s tem oteženo in nevarno izvajanje zdravstvene oskrbe. Identično težavno je bilo tudi na misiji na Kosovu.

Za izvajanje zahtevnih nalog pa se pripadniki vojaškega zdravstva veliko usposabljam tako doma, kot tudi v tujini. Zaradi razširjenih zahtev po dodatnih znanjih pri izvajanju nalog na misijah moramo zdravstveni pripadniki obvladati tudi znanja, ki so nad našimi kompetencami v domovini. Seveda pa je to tudi priložnost, da zaradi pridobivanja dodatnih znanj vidimo širši svet.

Posebno veselje in potrditev strokovnosti pa je za nas pripadnike vojaškega zdravstva, da lahko nekateri delamo tudi na področju zračne evakuacije. Predvsem to izvajamo s helikopterji Slovenske vojske, ki so opremljeni z namensko medicinsko opremo. Tako redno izvajamo zračno evakuacijo naših pripadnikov iz področja misije nazaj v domovino, zaradi nadaljevanja zdravljenja in preprečevanja poslabšanja zdravstvenega stanja.

Kot na vsem področju zdravstvene oskrbe pa nam je največje veselje in »nagrada«, da vsakič s svojim požrtvovalnim delom pomagamo našim »hčerkam in sinovom« in jim omogočimo čim boljše zdravstveno oskrbo, kakor jo imajo tudi doma.

Christian Marot

Prenos ranjenca
(Vir: osebni arhiv Christiana Marota)

SPREJELA SEM IZZIV

V življenju so me vodile tri strasti, preproste, ampak mogočne: hrepenenje po ljubezni, iskanje znanja in globoko sočutje s trpečimi.

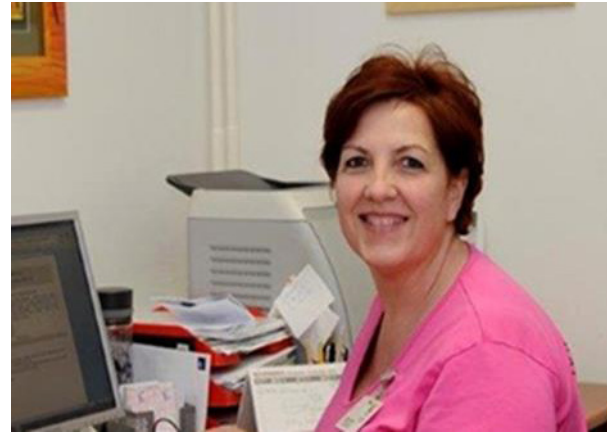
Bertrand Russell

1. maja 1965 leta je Rado Britovšek v svojo črno aktovko položil šopek cvetja (vsekakor bi v tistih časih verjetno izpadlo nemoško nositi šopek vsem na očeh). Poln sreče in ljubezni ga je nesel v bolnico Slovenj Gradec ženi Jožici, ki mu je povila deklico Martino.

Verjetno res rojenice v času rojstva začrtajo življenjsko pot. Ta pot se mi vijuga, kot gorska reka, ki je sprva deroča in burna, v dolini pa se umiri. Nikoli pa ni dolgočasna.

V Slovenj Gradec sem se še vrnila. Kot srednješolka sem zaključila izobraževanje na Srednji zdravstveni šoli v Slovenj Gradcu. Oče se je istega leta upokojil, mati je doma gospodinjala, zato je bilo potrebno poprijeti za delo. V tistem času je bilo službo težko dobiti, razen v Ljubljani, ki pa je bila za vaško dekle predaleč.

Zaposlila sem se sprva kot bolničarka v Domu za varstvo odraslih v Velenju, kjer sem po dveh letih dobila službo kot srednja medicinska sestra. Tam sem delala dvajset let. Iz mladenke, ki je spoznavala svet starosti, sem postala ženska, žena, mati. In z leti sem postajala utrujena, želela sem spremembe. Vedela sem, da sem samo jaz tista, ki mora zbrati moč in narediti naslednji korak v življenju. Vpisala sem se na Fakulteto za zdravstvene vede v Mariboru, kjer sem študij uspešno končala. Da sem zbrala pogum in po dvajsetih letih zamenjala službo, mi je dal povod Martin iz naše vasi, ki je preživljal starost nepomičen v Domu. Med hranjenjem je gledal slike na televiziji, ki so prikazovale pomlad in dejal: »Ej, zvončki. Nikoli več si ne bom mogel sam natrgati šopka ob jezeru.« Ob spoznanju minljivosti se mi je trgala duša. Nisem mu znala pomagati drugače, nabrala sem zanj šopek zvončkov in pričela iskati drugo službo.

Martina Klobčar
(Vir: osebni arhiv Martine Klobčar)

Jadralska padalka Martina
(Vir: osebni arhiv Martine Klobčar)

Menim, da v življenju srečujemo ljudi z nekim namenom. Srečo, ki je bil moj prijatelj in sošolec v pubertetnih srednješolskih letih in v zrelih letih na študiju v Mariboru, mi je zaupal, da potrebujejo učiteljico v Celju. Sprejela sem izziv in se zaposlila na Srednji zdravstveni šoli Celje. Tam sem preživela eno izmed najlepših obdobij v mojem življenju. Energije mladosti so bile prisotne povsod. Ob sodelavcih sem doživljala priznanja, podporo, dobro voljo ... Vpisala sem se na podiplomski magistrski študij v Mariboru. Za vse je bilo dovolj energije, tudi v privatnem življenju so se odvijale spremembe. Zbrala sem pogum in si uresničila mladostniške želje ter s padalom pričela osvajati širna obzorja, dovolila sem si ob sebi imeti ljudi, ki mi veliko pomenijo ... In nekega dne se je ta pot znova prekinila. Srečo, s katerim sva zaživela skupaj, je zbolel. Ker v šoli ni prostih dni, ko so dijaki pri pouku, Srečo pa je v tistem obdobju potreboval veliko dni podpore, sem se pričela zavedati, da bom morala zamenjati službo.

V Domu starejših Šentjur so potrebovali novo sodelavko – namestnico

direktorja za področje zdravstvene nege in oskrbe. In tu, na tem delovnem mestu, sem našla ponovni izziv v življenju. Spremeniti preživljanje starosti v človeku dostojno, kvalitetno, prijazno, čim bolj domače življenje. V domu starejših Šentjur sem zaposlena od leta 2010. Poskušala sem del mene, ki je ostal v šoli, povezati z njo. Postali smo učna baza za dijake te šole, obiskujejo nas mentorice na praksi, prinašajo nam novo svežino, znanja, poglede. Vključeni smo v projekt za pridobitev certifikata kakovosti, uvajamo nove – sodobnejše pristope dela, želimo postati dom tako imenovane četrte generacije ... Z novimi sodelavci, ki sem jih dobila, stremimo k istim ciljem, k boljšemu jutri.

Ostala mi je še nedokončana magistrska naloga. In pa upokojitev se mi vedno bolj odmika. Življenjska pot pa je sedaj kot umirjena reka v dolini, a še vedno polna življenjske energije in načrtov.

Martina Klobčar

ZAPISAN DINAMIČNEMU POKLICU

Dorijan Zabukovšek
(Vir: osebni arhiv Dorijana Zabukovška)

V našem poklicu je precej pestro in kot zdravstveni delavci izvajamo delo na različnih področjih zdravstvene nege, med njimi je biti reševalec posebej zahtevno delo. Zato vam posebej predstavljamo Dorijana Zabukovška, ki je zaposlen v Zdravstvenem domu Celje, kjer opravlja delo reševalca. Ko sem iskala ljudi ki bi bili pripravljeni povedati svojo zgodbo so me usmerili ravno na »Bokija« kot ga kličejo sodelavci in prijatelji. Pred intervjujem ga naj na kratko predstavim. Dorijan je pred kratkim končal magisterij na Univerzi v Mariboru, Visoka zdravstvena šola, smer zdravstvena nega. Od leta 1996 do 1998 je opravljal delo v Kliničnem centru Ljubljana, v urgentnem bloku kot zdravstveni tehnik. Od leta 1998 dalje je bil redno zaposlen v Zdravstvenem domu Celje

kot zdravstveni tehnik v urgentnem reševalnem vozilu. V letu 2010 je napredoval in opravlja naloge na delovnem mestu diplomiranega zdravstvenika v urgentnem reševalnem vozilu. Njegove naloge obsegajo:

- sodelovanje v enoti predbolnišnične nujne medicinske pomoči,
- izvajanje izobraževalne dejavnosti in mentorstva,
- izvajanje raziskovalne dejavnosti,
- nadzor in zagotavljanje kakovosti v delovni enoti (oprema in reševalna vozila),
- vodja izmene.

Pa poglejmo kaj nam je še povedal.

Zaposleni v zdravstveni negi delujemo na različnih področjih tako na primarnem kot sekundarnem nivoju. Kako to, da vas je pot zanesla med reševalce?

Že kot otrok in najstnik sem želel opravljati poklic reševalca. Po končanem šolanju leta 1996 v Mariboru, kjer sem končal srednjo zdravstveno šolo, sem odšel v UKC Ljubljana, kjer sem končal pripravništvo

in se zaposlil na urgentnem kirurškem bloku. Čeprav je bilo delo v urgentnem bloku dinamično, polno izzivov in seveda edukativno, me je vleklo »na teren« in leta 1998 sem dobil zaposlitev na Reševalni postaji Celje, kjer sem ostal vse do danes. Eden najlepših časov pa je bilo delo v helikopterski nujni medicinski pomoči.

Kako dojemajo vaše delo vaši najbližji? Ali menite, da v tem poklicu, ko smo vsi zelo prezaposleni, vpliva naše delo na naše otroke? Verjamem namreč, da so zato naši otroci vseeno zelo dobro vzgojeni in jim dajemo dovolj pozornosti kot starši.

Med priprava na tekmovanje
(Vir: osebni arhiv Dorijana Zabukovška)

Moram priznati, da mi je všeč, ko hčerki Ema in Ana ponosno gledata name, da je »ati reševalec, ki rešuje življenje«, čeprav je tudi to dvorezen meč. Vedno pogosteje opažam, da premalo časa preživim z njima, sploh sedaj, ko sta že pravi mali »gospodični«. Veliko časa mi poleg redne službe vzamejo še razna dežurstva, tečaji, predavanja in vse drugo, kar sodi k službi reševalca. Čas, ki ga preživljamo skupaj pa dobro izkoristimo.

Še vedno pa je najpogostejše vprašanje, ko pridem domov: »Ati, koliko ste jih rešili? Kakšne poškodbe so bile,« in podobno. Moja služba se pozna tudi pri pripovedovanju pravljic za lahko noč, ker obe želita, da vključujem razne odlomke iz intervencij. Tudi v šoli sta prave prve posredovalke pri sošolcih, če pride do poškodbe vse obvežeta in pomirita. Starejša že ima idejo, ko bo velika bo delala v urgenci.

Obe pa sta se že navadili name, ko jima vtepm v glavo glede varnosti, predvsem uporabe varnostnega pasu v avtomobilu in uporabe čelade na kolesih in rolerjih. Sedaj to prenašata na druge otroke v soseski.

Žena me v vsem podpira in mi »stoji ob strani«, saj tudi sama dela v zdravstvu, v ambulanti nujne medicinske pomoči.

Kaj mislite, kako vas vidijo pacienti?

To je zelo različno, predvsem odvisno od pacientov samih. Nekateri še vedno vidijo reševalca, kot samo voznika reševalnega vozila, ki pelje zdravnika ali »bolničarja« na kraj intervencije in nazaj. Večina pa pozna naše realno delo. So pa pacienti vedno bolj zahtevni, vsi se zavedajo svojih pravic, čeprav pozabljajo na svoje dolžnosti. Javno mnenje ni ravno preveč rožnato glede zdravstva in posledično tudi nas. Vsak nas vidi, ko gremo na malico (takrat ko uspem ali pa hitimo med njo na prometno ...), ali pa, ko pred bolnico spijemo kavo (z drugo roko pa pišemo nalog za prevoz ali protokol). Ko pa delamo, pa nihče ne vidi. Sicer pa je to že stalna praksa, smo se že navadili. Pač ni »ugodni čas«, za javne delavce.

S sotekmovalci (Dorijan prvi levo)
(Vir: osebni arhiv Dorijana Zabukovška)

Ali bi lahko bilo za vas delo reševalca izziv tudi čez 20 let?

Ali bi lahko bilo za vas delo reševalca izziv tudi čez 20 let?

Vsaka intervencija je različna, vsak pacient je

individualna oseba z različnimi težavami, zato je to delo vedno izziv, ko se oglasi »pipser« in odhitimo na teren. Tako bo tudi čez 20 let, samo za razliko, da ne vem, če bom jaz še fizično sposoben 100 % delati na terenu. Najbrž bom moral mesto na terenu v takšnem obsegu prepustiti mlajšim, ki prihajajo za nami. Sam pa bom z izkušnjami pomagal pri njihovem delu. Mogoče bom delal v kakšnem vadbenem centru, kot instruktor, mogoče kje na šoli, kdo ve.

Kako je z izobraževanje v vaši smer, ali dovolj hitro sledite novostim?

Formalnega izobraževanja za reševalca v slovenskem prostoru ni, se je pa v zadnjih letih naredilo nekaj korakov, kot so NPK (nacionalna poklicna kvalifikacija) in razni tečajji s področja reševanja in nujne medicinske pomoči.

Dorijan na startu terenske naloge
(Vir: osebni arhiv Dorijana Zabukovška)

Kako si s sodelavci predajate nova znanja na delovnem mestu?

Večina pridobivanja znanja je še vedno osebna iniciativa vsakega posameznika, je pa sedaj lažje, ker so napisani razni zborniki in tudi literatura je v slovenskem jeziku, za kar se imamo zahvaliti predvsem Sekciji reševalcev, ki je v teh letih organizirala razne tečaje in predavanja. Seveda so tukaj še skupne vaje, ki so lahko združene z drugimi intervencijskimi službami.

Kako vidite prihodnost reševalne službe na Celjskem?

Vizija je usmerjena k ohranitvi kakovosti samega dela in strokovnosti. Prav tako upamo, da bomo še naprej lahko delali s sodobno opremo in dobrim voznim parkom. Seveda bi bili zelo veseli novih garažnih prostorov, ki so že dotrajani. Mogoče bomo delovali na novi lokaciji, ki jo Zdravstveni dom Celje išče neuspešno že nekaj let, če pa bi to bilo združeno še z drugimi intervencijskimi službami, kot so gasilci, bi bilo to zelo dobro.

Trenutno je trend v slovenskem prostoru postavitve urgentnih centrov, kar bi pomenilo, da bi se del reševalne službe prestavil pod okrilje Splošne bolnišnice Celje; predvsem nujni prevozi, kar pa za sedaj ostaja še vedno nedorečeno.

Je dejansko res, kot ste zapisali, da mora biti reševalec mlad, lep in nor, za tako delo?

»Ha, ha, ja res sem to zapisal.« Pred leti mi je sodelavec, s katerim sva skupaj veliko delala, dejal: »Na reševalni postaji delaš, če si: mlad, lep in nor.« Tega stavka se pogosto spomnimo vsi reševalci, ko se vsakodnevno izpostavljam nevarnostim na cesti, vremenskim vplivom, naporom in drugim nevšečnostim.

V takšnih okoliščinah pomisliš na marsikaj, posebej, ko vidiš, da marsikdo ni hvaležen za tvoj trud, žal samo iščejo napake. Zato je tukaj nekaj resnice – malo smo »nori«!

Ali je kdaj v tej dolgoletni praski bilo kaj, kar vam bo ostalo v spominu?

Seveda, v več kot 15 letih dela na reševalni postaji ostanejo marsikateri spomini, tako lepi, kot tudi grdi oz. slabi. Še vedno se spomnim svoje prve intervencije z več poškodovanimi, kjer je se je vlak zaletel

v polni avtobus otrok. Tudi lepih, kot je prvi porod na terenu, kjer sem skoraj hiperventiliral, ko sem pomagal novopečeni mamici in dihal kot ona. Ne primanjkuje pa tudi smešnih, ko smo se nasmejali do solz.

Kaj bi svetovali mlajši generaciji zdravstvenih delavcev?

Za delo v reševalni postaji jim lahko ponudim samo svoje ugotovitve, ki so »krojile« mojo poklicno pot. Poklic je čudovit, poln adrenalina, terenskega in timskega dela, je poseben način življenja, ki te spremlja v vseh segmentih, tudi izven službenega časa. Vendar je potrebno vanj vložiti veliko samoiniciativnega dela, učenja, časa, morale in etike. Ni pa delo reševalca samo reševanje pri prometnih nesrečah in reanimacijah, je veliko več. Delo zajema od prenosa pacientov iz višjih nadstropij bloka, psihične podpore svojcem, zdravstvene nege do čiščenja opreme, avtomobila in še mnogo več.

Ali menite, da bi potrebovali v posebnih smereh zdravstvene nege supervizijo?

Absolutno, to bi bilo nujno potrebno, posebej zaradi kakovosti dela tako pri pacientih, kot tudi med samim vzdrževanjem pozitivne klime v timu. Seveda pa morajo biti supervizorji dobro izobraženi in sposobni voditi sam proces, torej poznati delo enote oz. smeri zdravstvene nege, kjer se izvaja supervizija.

Dorijan hvala za tvoj čas, ki si nam ga namenil. Želimo ti vse najlepše še naprej.

Tomislava Kordiš

IZOBRAŽEVANJE

**Vloga društva Medicinskih
sester in zdravstvenih
tehnikov Celje v skrbi za
medicinsko sestro - človeka**

Strokovno izobraževanje

Strokovne ekskurzije

Kulturno izobraževanje

Povezovanje

Izmenjava izkušenj

RAZMIŠLJANJE O IZOBRAŽEVANJU, USPOSABLJANJU IN IZPOPOLNJEVANJU

Ne morem z gotovostjo trditi, da smo v krizi, ker imam občutek, da je vse skupaj velik balon, posledično nas zavirajo v napredku. Na vsakem koraku nas strašijo z vsem mogočim, od nas pa po drugi strani zahtevajo nemogoče. Kljub vsemu vem, da je naše delo v zdravstveni negi dobro, kvalitetno in podprto z znanjem. Delo, ki ga opravljamo je do pacientov korektno in pošteno. Vsak dan sproti poslušamo pozabiti na strahovanja o zmanjšanju plač, o odpuščanju in drugem, kar sledi. Naš pristop v zdravstveni negi je neomajen in zagotovljen vse ure v dnevu in vse dni v letu. Pomen znanja in pravica do izobraževanja pa mora biti samoumevna za vse zaposlene v zdravstveni negi. Organizacije krčijo sredstva za pridobivanje znanj in si na vse mogoče načine prizadevajo, da do tega ne moremo ali pa trdijo, da je nepotrebno. Napredek v stroki pa vsekakor temelji ravno na tej pravici in tej možnosti.

Če omenimo, da so organizacije v negospodarstvu prišle do spoznanja, da je intelektualni kapital njihovo največje bogastvo in najmočnejše korporativno orožje v sodobnem tržnem boju. Kot je najbolj bistveno v organizacijah njihova konkurenčna prednost, profitabilnost in zagotavljanje sukcesivne rasti; kot v nadaljevanju navaja Renata Mihalič, je vzporedno za ekonomijo znanja značilno, da fond znanja in inovacij narašča eksponentialno in v tem kontekstu v svetu vedno bolj narašča število organizacij, ki so intenzivne z znanjem. Kajti znanje je postalo najbolj tržno blago in nova valuta dobe intelektualnega kapitala (Renata Mihalič, 2009, str. 6). Človeški kapital je v ekonomiji znanja ključen element intelektualnega kapitala in v prvinskem ter ključnem viru ustvarjanja dodane vrednosti. Vpliv človeškega kapitala je v kontekstu razvoja menedžmenta intelektualnega kapitala prehod iz menedžmenta človeških virov v menedžment človeškega kapitala. Mihalič meni, da bi s tem prehodom prišli do spremembe na finančnem kapitalu. Najpomembnejše premoženje organizacij je znanje in obravnavanje zaposlenih.

Izobraževanje, izpopolnjevanje in usposabljanje mora biti pravica in dolžnost vseh zaposlenih v organizaciji. Ni dovolj, da se posameznik izobražuje zgolj na svojem področju dela. Področja se med seboj pokrivajo, naše znanje pa je vedno bolj odvisno od znanj na drugih področjih in spleta različnih veščin (Renata Mihalič, 2010, str. 7). Razvijanje in povečevanje intelektualnega kapitala v podjetjih postavlja v ospredje različna vprašanja.

Raziskavo pa so opravili tudi v malih in srednjih podjetjih leta 2009. Doris Gomezelj Omerzel, je opravila raziskavo na področju malih in srednjih podjetij, kjer je ugotavljala menedžment znanja, ki je tudi vključeval štiri procese: pridobivanje znanja, prenos znanja, shranjevanje znanja, uporabo znanja in merjenje učinkov menedžmenta znanja. Doris Gomezelj Omerzel v svoji raziskavi natančno opredeli operativne faze upravljanja z znanjem in jih opiše (Doris Gomezelj Omerzel, 2009, str. 25):

Ugotavljanje znanja—pomembno je ugotoviti, s kakšnim znanjem razpolaga organizacija. Tako si zagotovimo pregled nad razpoložljivimi podatki, informacijami in sposobnostmi ter se izognemo temu, da bi znanje v podjetju ostajalo neizkoriščeno ali pa da bi se podvajalo.

Pridobivanje znanja—zavedati se moramo, katera znanja naj organizacija pridobi od zunaj. Včasih rastoča funkcionalna specializacija podjetju onemogoča, da razvije lastna znanja, zato jih mora pridobiti iz okolja.

Razvoj znanja—pomeni ustvarjanje znanja znotraj organizacije. Pomeni s pridobljenim znanjem razvijanje učinkovitejših procesov, kjer se pridobi na času in materialu.

Razdelitev znanja—v tej fazi je treba določiti, kateri zaposleni morajo imeti določena znanja in v kolikšnem obsegu. Sem sodi, kot je opisala Doris Gomezelj Omerzel, širjenje obstoječega znanja kot

možnost dostopa do novega znanja.

Uporaba znanja—če se ne uporablja, ni dodane vrednosti, zato moramo poskrbeti, da odpravimo vse ovire, ki lahko preprečujejo učinkovito rabo znanja v organizaciji.

Ohranjanje znanja—organizacija lahko svoje znanje izgublja zaradi različnih vzrokov, to je potrebno preprečiti.

UGOTAVLJANJE ZNANJA

Zmožnost ustrezno delovati pa je sestavljena iz pragmatično-uporabnega, postopkovnega, metodičnega in tehničnega izkušenskega znanja in formaliziranega znanja, ki nastaja, in ga posameznik usvaja neodvisno od konkretne situacije. Šele združeno »znanje« omogoča tisti proces, ki »razkrije« posameznikovo kompetenco (Vladimir Milekšič, 2010).

Bolj natančno gre za:

- teoretično znanje, poznavanje teoretskih struktur in konceptov. Sestavljajo ga teoretske vsebine, ki sledijo logičnim strukturam, in niso povezane s praktičnim delovanjem ali potekom dejavnosti. Praviloma gre za disciplinarno znanje. Tako znanje je nujno zato, da lahko spremljamo in razumemo dejavnost in jo ustrezno reflektiramo. Tako znanje omogoča tudi prenos in uporabo drugih sestavin kompetenc v novih situacijah;
- postopkovno znanje, poznavanje tehnik, postopkov in procesov. Gre za shematsko reprezentacijo, ki omogoča aplikacijo teoretskih spoznanj v konkretni situaciji in hkrati smotno organizacijo dejavnosti, ustrezno zaporedje dejavnosti, ki naj omogoči doseganje zaželenega cilja. Zaradi tega je to znanje tesno povezano s teoretskim znanjem in deluje interaktivno;
- izkušensko praktično znanje oz. praktična reprezentacija. Ta nastaja neformalno v posamezniku, neposredno med njegovo dejavnostjo. Same po sebi ni mogoče prenašati, omogoča individualno ravnanje in se oblikuje v posamezniku prek njegovih izkušenj. Z racionalno analizo, s pomočjo teoretskega znanja in shematsko reprezentacijo, je mogoča delna transmisija;
- pragmatično znanje se pojavlja kot neposredno vedenje, kako nekaj narediti, sestavlja ga nabor posameznih ukrepov, neposrednih dejavnosti, ki so predvidljive in avtomatizirane ter jih izvedemo v natančno določenem, vnaprej znanem zaporedju, brez aktiviranja drugih vrst znanja. Praviloma jim je mogoče empirično slediti in jih opisati.

PRIDOBIVANJE ZNANJA

Proces pridobivanja in ustvarjanja znanja se nanaša na novo znanje v organizaciji, kar pomeni razvijanje novih sposobnosti, novih izdelkov, nove procese, ideje ipd. Da bi se znanje uspešno ustvarjalo, morajo zaposleni obvladati tehnike sistematičnega reševanja problemov in ustvarjalnega mišljenja. V organizacijah pa vse vodi k doseganju inovacij, ki pa pripomorejo k boljšim poslovnim procesom in manjšim stroškom poslovanja. Povečuje se kapital znanja, ki se nato ponovno ovrednoti in doseže večjo dodano vrednost.

PRENOS - IZMENJAVA ZNANJA

Proces prenosa znanja razumemo kot prenos znanja do tistih, ki ga nimajo, in od tam, kjer znanje nastaja,

do tistih, ki znanje potrebujejo, in do tja, kjer je znanje uporabno in koristno. Organizacija bi morala imeti resničen odnos in interes, da se lahko vzpostavi takšen proces (Černelič, 2006, v Možina in Kovač, 2006, str. 84).

Če organizacije pravočasno prepoznajo, še posebej je to pomembno pri medgeneracijskem prenosu znanja, lahko nastanejo novi izzivi in nove priložnosti. Izkušnje starejših se prenašajo na mlajše, s tem lahko organizacija prepreči izgubo izkustvenega in procesnega znanja ter lahko le-te povežejo s strokovnim znanjem mlajših, z novimi idejami in njihovim aktualnim znanjem.

Ločiti moramo med »kako« in »kaj« prenašamo. »Kako« pomeni prenašanje znanja med zaposlenimi, njihovo kulturo, interes, mrežo zaposlenih in socialna povezanost. Na samo izmenjavo znanja vpliva v največji meri organizacijska kultura, stil vodenja, vrednote organizacije, struktura in sistemi, človeške in tehnične spretnosti. V organizacijah se dogajajo ožine, kjer implicitno znanje ne prehaja v eksplicitno. Pomanjkanje komuniciranja, ki bi moralo biti intenzivno med zaposlenimi, preprečuje prenašanje implicitnega znanja. Eksplicitno znanje je lažje prenosljivo, ker je shranjeno na nosilcih znanja (Černelič, 2006, v Možina in Kovač, 2006, str. 84).

*Tomislava Kordiš s prijateljico je združila prijeto s koristnim
(Vir: osebni arhiv Tomislave Kordiš)*

SHRANJEVANJE ZNANJA

Znanje bi moralo v organizacijah biti primerno strukturirano, razdeljeno v ustrezne kategorije, organizirano tako, da je dosegljivo vsem zaposlenim, kadar koli in kdaj koli. Dosegljivost znanja je pokazatelj, kako je urejen menedžment znanja v organizaciji. Shranjeno znanje mora biti v zgoščeni obliki, da je na najhitrejši in najrazumljivejši način dosegljivo v kritičnih trenutkih in v trenutno uporabnem času, s tem se zagotavlja nemoten proces dela. Če vzamemo primer z urgentne medicine, imajo določeno znanje strokovno napisano v obliki algoritmov, ki zagotavljajo hitro in razumljivo znanje. Je hkrati strjeno, vedno na vidnem mestu in dostopno vsem. Nekateri imajo urejene interne knjižnice, nekateri shranjeno literaturo v interni obliki kot posamezniki. V večini je znano, da se včasih do določenih shranjenih znanj ni uspelo prikopati, posamezniki so jih ljubosumno hranili samo zase. V organizaciji bi moral biti omogočen vpogled v najpomembnejše in v manj pomembno znanje. Kot omenja Aleša Saša Sitar (2006) je znanje utemeljena resnica, v katero verjamemo. Oblikuje se skozi dinamičen proces oblikovanja in v to, kar verjamemo.

UPORABA ZNANJA

Z uporabo znanja ustvarimo njegovo neposredno uporabno vrednost. Faze menedžmenta znanja se neprestano ponavljajo in krožijo. Uporaba obstoječega znanja ustvarja novo znanje, sledi pridobivanje in shranjevanje. Zaposleni naj bi uporabljali znanje na delovnem mestu, za kar potrebujejo dobro

spodbudo, sicer druge faze menedžmenta znanja nimajo pomena. Uporaba znanja se kaže v končnem rezultatu organizacije, v kakršnikoli obliki je ta rezultat dosežen. Ni vedno nujno, da je dober finančni kapital zadnji pomemben rezultat. V nekaterih organizacijah gre za skupno iskanje rešitev in prilagajanje spremembam. Uporaba znanja se tako preoblikuje v konkretne rešitve za opravljanje določenih višjih ciljev in siceršnjih nalog (Vladimir Mihalič, 2010, str. 32).

MERJENJE UČINKOVITOSTI MENEDŽMENTA ZNANJA

Merjenje menedžmenta znanja je končni proces menedžmenta znanja. V organizaciji je smiselno pridobiti informacije, kako je bilo pridobljeno, shranjeno znanje učinkovito uporabljeno. To pa lahko zmerimo že, ko ocenjujemo uspešnost organizacije, uspešnost opravljenega dela, dosežke, inovacije, konkurenčnost in na koncu najpomembnejše – dodano vrednost organizacije. Rezultati merjenja nam pokažejo, v kakšnem smislu je pravzaprav bil menedžment znanja organiziran, ali je zadosten ali potrebuje še kaj za doseg najboljših rezultatov. V zemljevidih znanja, ki jih imajo nekatere organizacije, je lahko že na hitro ugotovljeno, kje je nastal zastoj ali manjkajoča vrzel, ki ne prinese zelene dodane vrednosti podjetju. Možina (Možina in Kovač, 2006, str. 143) meni, da mora vodstvo podjetja zagotavljati merjenje in vrednotenje učinkovitosti naložb v znanje zaposlenih ter ugotavljati spremembe njihovega vedenja in delovanja. Pri preverjanju znanja in vlaganja v znanje se mora uspešnost ugotavljati na ravni podjetja, timov in posameznikov. Rezultate je potrebno primerjati z najboljšimi v panogi, ovrednotiti je potrebno povezave med novo pridobljenimi znanji s produktivnostjo, kakovostjo dela in zadovoljstvom zaposlenih, pokazati, da se učinki novo pridobljenih in preteklih znanj kažejo v večji učinkovitosti in uspešnosti skupin, timov, organizacije in primerjati rezultate vlaganj v znanje s konkurenco in svetom.

Ob vsem tem se vprašamo, kje smo, ali imamo vse elemente menedžmenta znanja ali pa bi morali na tem področju še kaj dodati. Pridobivanje znanj in spretnosti pa zajema zelo široko področje ne samo na delovnem mestu, ampak tudi sicer v življenju samem, ki od nas zahteva prilagajanje, znanje in spretnosti.

Tomislava Kordiš,
predsednica DMSBZT Celje

VIRI:

1. Gomezelj Omerzel, Doris (2009). Management znanja v majhnih in srednjih podjetjih. Koper: Fakulteta za management. Pridobljeno 24. 10. 2012, s <http://www.fm-kp.si/zalozba/ISBN/978-961-266-053-6.pdf>
2. Mihalič, Renata (2009). Izberimo in razvijmo intelektualni kapital organizacije. Škofja Loka: Mihalič in Partner. Maribor: Založba Pivec.
3. Mihalič, Renata (2010). Kako upravljam znanja: 30 minut za vodenje. Škofja Loka: Mihalič in partner.
4. Milekšič, Vladimir (2010). Določanje minimalnih standardov znanja. Pridobljeno 25. 11. 2012, s www.cpi.si/files/cpi/.../DvigKakovostiVrednotenjaZnanja/MSZ1.pdf.
5. Milekšič, Vladimir (2010). Učna tema in učna situacija – od načrtovanja do ocenjevanja. Ljubljana: Center RS za poklicno izobraževanje.
6. Možina, S. in Kovač, J. (2006). Menedžment znanja, temelj razvoja podjetij.

V ZNANJU JE MOČ

Za vsakega zdravstvenega delavca zaključeno formalno izobraževanje ne pomeni tudi konec izobraževanja. Pomembno je, da se vsaka medicinska sestra, babica in zdravstveni tehnik tega zavedajo in obstoječe znanje ves čas aktivnega delovanja tudi nadgrajujejo. Vse od samih začetkov organiziranega delovanja DMSBZT Celje je bilo, je in bo izobraževanje rdeča nit društvenega dogajanja.

Medicinske sestre so vedno želele kvalitetne seminarje in zanje dajale tudi pobude. Na začetku je bilo organiziranih veliko seminarjev o negi otrok in njihovi prehrani, o skrbi za starejše in bolne, o vzdrževanju higienskih razmer v zdravstvenih ustanovah in o nalezljivih boleznih. Sledila je vzgoja zdravstvenega osebja o tem kako zdravstveno-vzgojno osveščati prebivalstvo.

Že v obdobju šestdesetih let so se medicinskim sestram šteli seminarji v stalno strokovno izpopolnjevanje. Vsako časovno obdobje delovanja društva je prineslo nove programe, nove vsebine. Vse novosti pa so udeleženci seminarjev, ki jih ni bilo malo, vključevali v proces zdravstvene nege in na ta način pomagali k njenemu razvoju. DMS Celje je v preteklosti svojim članicam omogočilo tudi udeležbo na strokovnih seminarjih in mednarodnih konferencah v tujini, kjer so se v razpravah vključevale v razvoj zdravstvene nege po svetu.

Z ustanavljanjem različnih strokovnih sekcij so se ožje specialistično usmerjene teme preselile pod njihovo okrilje. Posamezne strokovne sekcije so svoje seminarje organizirale tudi na celjskem področju. Naše društvo je v preteklosti sodelovalo pri organizaciji in izvedbi seminarjev, katerih nosilka je bila Zbornica-Zveza. Nekaj teh smo že omenili v zgodovinskem opisu aktivnosti delovanja društva.

KOLENDAR STROKOVNIH SREČANJ V LETU 1985

Datum	Mesto srečanja	Vsebina	Izvedba	Organizator
JANUAR	ZD CELJE	Nekatere zdravstveno-vzgojne aktivnosti na Nizozemskem	absolventki Rijksuniversiteit iz Maasterichta, CSMH Celje	DMS
FEBRUAR	ZD CELJE	Alkoholizem Oploditev zunaj	Psihiatrični odd. Vojnik	DMS
	Zdravilišče Dobrna	materinega telesa	UKC	
MAREC	ZD CELJE	Svet mikrobov	dr. Likar	ZD, DMS
	ZD CELJE	Bolnik s sladkorno boleznijo	Diab. disp. Patronažna služba	DMS
APRIL	ZD CELJE	Sterilizacija	KRG-sterilizacija, URC	DMS
	Split, Vis	strok. potovanje	Medicinski center Split	DMS
MAJ	ZD CELJE	Dejavnost RK	DMS, RK Celje	DMS
JUNIJ	ZD CELJE	SLO – filmi	DMS	DMS
	Koroška	Strokovno potovanje		ZD, DMS
OKTOBER	ZD CELJE	Preventiva zdravstvena vzgoja	ZCC, SZS	DMS
SEPTEMBER	ZD Celje	Med. rehabilitacija fizioterapija	DMS	DMS
NOVEMBER	ZD CELJE	Ortopedija	Odd. za ortopedijo, ZCC	DMS
DECEMBER	ZD CELJE	Kirurgija	ZCC	DMS

Od meseca marca dalje bodo potekali, po predhodni prijavi in terminskem dogovoru tečajji nujne med. pomoči za vse med. sestre in med. tehnike.

(Vir: Monitor 5/1985)

Strokovno srečanje v Narodnem domu v Celju
(Vir: arhiv DMSBZT Celje)

Društvo je popolnoma spremenilo izobraževalne vsebine v bolj splošno strokovno usmerjene. Zato ima DMSBZT Celje v svojem programu vsako leto planirana strokovna izobraževanja za vse izvajalce zdravstvene ter babiške nege. S tem skušamo vplivati na kontinuirano izobraževanje, predvsem pa zagotoviti varno, kakovostno in učinkovito zdravstveno ter babiško nego. Izobraževanja se izvajajo na učnih delavnicah, strokovnih seminarjih, različnih srečanjih ipd. Člani in članice društva se udeležujejo izobraževanj tako pasivno kot aktivno. V društvu je bil sprejet sklep o Pravilniku glede izobraževanj in možnosti pridobitve finančnih sredstev. Društvo ima sklad za izobraževanja, iz katerega se do določene višine plačujejo kotizacije za izobraževanja tako doma kot v tujini. Za vsakega člana/članico, ki je izpolnil vlogo za pridobitev sredstev iz sklada za izobraževanje in priložil program, je bila vloga po sklepu IO DMSBZT Celje skoraj vedno pozitivno rešena. Na takšen način smo mnogim članom in članicam omogočili udeležbo na strokovnih srečanjih, simpozijih in kongresih. Udeležba je bila velikokrat tudi mednarodna.

Predvsem je potrebno poudariti to, da so vsa strokovna srečanja in vse učne delavnice, ki so bile organizirane s pomočjo društva, potekale brez kotizacij. Vse finančne stroške organizacije predavanj ali drugih aktivnosti povezanih z izobraževanjem krije strokovno društvo. Pri izvajanju programov pa nam občasno pomagajo zdravstveni zavodi in sponzorji.

Ob tej priložnosti se zahvaljujemo predvsem JZ Zdravstveni dom Celje, ki nam je v tem času omogočil brezplačno uporabo predavalnice za vsa srečanja, ki so tam potekala in za vse sestanke IO DMSBZT Celje.

V letih 1996 do 2000 je bilo organiziranih več strokovnih srečanj. In sicer: Osnutek zakona o zdravstveni negi, Usmeritve razvoja zdravstvene nege v luči zdravstvenih reform v RS, Novosti v zdravi prehrani, Droga in mladostnik in predstavitev metadonske ambulante, Komunikacija v zdravstvu, Družina in najstnik – reševanje problemov v družini, Osteoporoza, Astma in alergija, Kronične rane in predstavitev programa Hartman, Nujna stanja v otroškem obdobju, Alternativa med nami, Negovalne diagnoze v primarnem zdravstvu, Nenasilje v zdravstveni negi.

Sočasno so ves čas potekale tudi učne delavnice na temo »Človek v človeku«. Glede na to, da je bilo veliko povpraševanja po učnih delavnicah na temo odnosov, osebnostne rasti in komunikacije, smo se odločili za organizacijo učnih delavnic, enkrat mesečno vse leto. Teme so bile različne: Psihično izgorevanje na delovnem mestu, Kultura komunikacije, Dvig kakovosti odnosov do pacientov, Obvladovanje konfliktnih situacij, Tehnike sproščanja, Stres – premagovanje stresa, Komunikacija in osebnostna rast človeka, Komunikacija v zdravstvu, Zadovoljstvo – sreča,

Motivacijsko srečanje Zbornice-Zveze leta 2011
(Vir: arhiv DMSBZT Celje)

*Udeležba naših članov na enem od vsakoletnih kongresov
(Vir: arhiv DMSBZT Celje)*

Dvig samopodobe oz. samozavesti, Spoznavanje svojih lastnosti za lažje razumevanje z drugimi.

Namen učnih delavnic je bil spoznati in oblikovati pozitivno naravnost in učinkovitost komunikacij, jih aktivno prenesti med sodelavce in paciente ter v okolje kjer delamo in živimo.

Našteti in izpeljani delavnice se je udeležilo preko 2.000 članic in članov društva. Delavnice so postale t. i. »rdeča nit« izobraževanj. O učnih delavnicah in njihovi tematiki je bil izdelan tudi poster, s katerim smo sodelovali na Kongresu zdravstvene in babiške nege v Mariboru na temo poljubnih vsebin. Predstavitve posterjev je bila tekmovalnega značaja. Po oceni komisije smo za

izdelan poljubni poster zasedli prvo mesto, kar nam je bilo v veliko zadovoljstvo in čast.

V tem času je DMSBZT Celje v sodelovanju z društvom Hospic organiziralo več strokovnih srečanj na temo žalovanja. Na njih so predavatelji predstavili naslednje teme: Spremenjena družinska situacija v času hude bolezni, umiranja in žalovanja ter umetnost poslušanja, Preprečevanje izgorelosti v času žalovanja, Kako ne želim umreti?, Paliativna etika v praksi zdravstvene in babiške nege in Etika spremljanja umirajočih.

Leta 2000 je bilo prvič, v sodelovanju s SB Celje in DMSBZT Celje, organizirano strokovno srečanje medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov celjske regije. Vsa srečanja so potekala v Modri dvorani Celjskega sejma. Postala so tradicionalna in letos je bilo to že 14. strokovno srečanje zapored. Teme so zelo različne, splošne in večkrat vezane tudi na moto ob 12. maju–Mednarodnem dnevu medicinskih sester ter Mednarodnem dnevu babic. Ta srečanja so bila vedno zelo dobro obiskana, in sicer od 180 do 220 članic in članov. Srečanja so brez kotizacije, ker lahko tako omogočamo udeležbo večjemu številu članstva. Predavatelji vseh srečanj so predvsem medicinske sestre, babice in zdravstveni tehniki. K sodelovanju pa vsako leto povabimo tudi strokovnjake iz različnih področij. Udeleženci srečanj so prejeli zbornik z zbranimi vsebinami predavanj. Ob tem bi se radi zahvalili glavni nosilki vseh srečanj, kolegici Darji Plank, za vso podporo in organizacijo. V tem času je bilo obravnavanih veliko različnih nosilnih tem:

- Povezujmo se v dobro bolnika,
- Bolnik-varovanec, naša skupna skrb,
- Delovno okolje medicinskih sester,
- Bolniku zdravje–medicinski sestri zadovoljstvo,
- Zdravje naša največja vrednota–poskrbimo najprej za svoje,
- Združujemo znanje za boljše zdravje pacientov,
- Vseživljenjsko izobraževanje za boljše počutje pacientov in medicinskih sester,

*Darja Plank, glavna nosilka vseh srečanj in direktor SB Celje
Marjan Ferjanc
(Vir: arhiv SB Celje)*

- Kakovost v zdravstveni negi za varnost pacientov,
- Izobraževanje medicinskih sester za varno in kakovostno zdravstveno nego,
- Uspešnost in učinkovitost v zdravstveni negi–izziv današnjega časa,
- Vloga medicinske sestre pri izboljšanju kakovosti življenja kroničnih bolnikov,
- Povezovanje teorije in prakse za večjo kakovost v zdravstveni negi,
- Skupaj zmoremo ustvariti boljši jutri.

Plod sodelovanja DMSBZT Celje s Psihiatrično bolnišnico Vojnik sta bili organizaciji dveh srečanj, in sicer leta 2009 in 2010. Prva tema je bila namenjena vplivu timskega dela in medosebnih odnosov na stres in izgorevanje. Drugo srečanje pa je predstavilo Depresijo in anksioznost – problem sodobnega časa. Vsi predavatelji so bili delavci omenjene bolnišnice, več kot 50 % je bilo predavateljev iz zdravstvene nege. Temi sta bili zelo zanimivi, zato je bila tudi udeležba izjemno velika.

V dveh primerih je bilo društvo soorganizator strokovnega srečanja v Laškem. Enkrat smo sodelovali s Sekcijo medicinskih sester v kirurgiji, drugič pa z Zdravniškim društvom in oddelkom za urologijo SB Celje.

V sodelovanju z Zbornico-Zvezo je društvo 12. maja, ob Mednarodnem dnevu medicinskih sester leta 2004 izvedlo okroglo mizo v Narodnem domu, v Celju, na temo »Združimo moči v boju proti revščini«. Istega dne, zvečer, je bila tudi svečana akademija v Modri dvorani Celjskega sejma. Ob tem

Barbara Rotar kot predavateljica na enem od strokovnih srečanj
(vir: arhiv DMSBZT Celje)

smo ob vhodu v dvorano zbirali razne prostovoljne toaletne pripomočke in druge stvari, ki smo jih kasneje podarili Hiši za brezdomce in Varni hiši Celje. Prostovoljnih prispevkov sta bili ustanovi neizmerno veseli.

Leta 2007 je Zbornica-Zveza dobila javna pooblastila. S tem smo se vsi izvajalci zdravstvene in babiške nege vpisali v register izvajalcev zdravstvene in babiške nege in zato potrebovali veljavno licenco. Za podaljšanje licence mora v licenčnem obdobju (7 let) vsak izvajalec zdravstvene in babiške nege zbrati 35 oziroma 70 licenčnih točk, opravljene pa mora imeti tudi obvezne vsebine. Te pa so: Temeljni postopki oživljanja z vključenim ADG, Poklicna Etika v praksi zdravstvene in babiške nege in Zakonodaja s področja zdravstva.

Danilo Türk, nekdanji predsednik RS in drugi gostje na strokovnem srečanju, ki so ga organizirali Oddelek za urologijo, Zdravniško društvo in DMSBZT Celje
(Vir: arhiv DMSBZT Celje)

Utrjevanje znanj iz Temeljnih postopkov oživljanja
(Vir: fotogalerija iz spletne strani DMSBZT Celje)

prizadevanju le pridobili svoje predavatelje, ki so ustrezali normativom za Poklicno Etiko v zdravstveni in babiški negi. Srečanja so organizirana kot delavnice, zato je maksimalno število udeležencev do 100. Organizirali smo jih v prostorih doma Sv. Jožef v Celju. Vsa ta izobraževanja bodo potekala po programu društva tudi v bodoče.

Kljub odredbi Ministrstva za zdravje, da ni podelilo Zbornici-Zvezi javnih pooblastil, je naš namen, da si prizadevamo za ohranitev regulacije vseh poklicnih skupin znotraj zdravstvene in babiške nege. Kajti vsi, ki delamo na področju zdravstvene in babiške nege, se zavedamo, kako pomembno je kontinuirano izobraževanje za vse, ki smo zaposleni na področju zdravstvene in babiške nege. Za razvoj stroke je še kako pomembno znanje. To ni le naša pravica, je tudi naša dolžnost.

Konec koncev tudi pregovor pravi: »V znanju je moč in znanja nam res nihče ne more vzeti.«

Tako smo v društvu poleg drugih izobraževanj pričeli z organizacijo obveznih vsebin. Zakonodajo s področja zdravstva smo izvedli s pomočjo Društva medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Ljubljana in njihovimi predavatelji. Enkrat je srečanje potekalo v Velenju, drugič pa v Kongresnem centru v Laškem.

Delavnice TPO z vključenim ADG smo izvajali v sodelovanju s Sekcijo reševalcev v zdravstvu. Prostore za izvajanje le-teh nam je odstopila Srednja zdravstvena šola v Celju, za kar se ji iskreno zahvaljujemo.

Kar nekaj časa je preteklo, da smo po dolgem

Strokovno srečanje: Etika umirajočih
(Vir: arhiv DMSBZT Celje)

Marjana Vengušt

Utrinek iz učne delavnice
(Vir: arhiv DMSBZT Celje)

Učimo se angleščine
(Vir: arhiv DMSBZT Celje)

Učna delavnica HOSPIC
(Vir: arhiv DMSBZT Celje)

Predstavitve posterja na kongresu leta 2011
(Vir: arhiv DMSBZT Celje)

Nagrajeni poster na II. kongresu ZN v Portorožu leta 1999
(vir: arhiv DMSBZT Celje)

Izobraževanja so bila vedno dobro obiskana
(Vir: arhiv SB Celje)

ZDRAVSTVENIH TEHNIKOV CELJE

SE PREDSTAVI

LETO USTANOVITVE: 4.10.1963

Število članstva leta 1999: 1190 članov
Zastopanost članstva v I.O. DMSZT Celje

Bolnica Celje	4 člani	ZD Šmarje pri Jelšah	1 član
ZD Celje	1 član	Bolnišnica Vojnik	1 član
Bolnišnica Brežice	1 član	ZD Laško	1 član
ZD Brežice	1 član	ZD Slov. Konjice	1 član
ZD Sevnica	1 član	Srednja zdravstvena sola	1 član
ZD Žalec	1 član		

DEJAVNOSTI IN AKTIVNOSTI DMSZT CELJE

Strokovna izobraževanja in izpopolnjevanja - seminarji - predavanja - učne delavnice

Strokovne eksterkurzije doma in v tujino.

Obravnavanje aktualnih dogodkov na področju zdravstvene nege - sodelovanje s sindikati - srečanja s predstavniki stroke

Seznanjanje s problemi na področju zdravstvene nege in pomoč pri reševanju le-teh

Sodelovanje in povezovanje z ostalimi društvi

Sodelovanje in povezovanje z Zbornico zdravstvene nege Slovenije

Srečanja so popestrili mladi osnovnošolci in srednješolci z zanimivim kulturnim programom.
(Vir: arhiv SB Celje)

SREDNJA ZDRAVSTVENA ŠOLA CELJE

Srednja zdravstvena šola Celje zavzema na področju izobraževanja zdravstvene nege vidno mesto v slovenskem prostoru. Delo in široko strokovno znanje dijakov sta cenjena tako doma kot v tujini. V letu 2014 bo šola dopolnila 60 let.

Izredno velike potrebe po izobraženem negovalnem kadru so leta 1954 privedle do ustanovitve tretje šole za negovalke v Sloveniji. Prva predavalnica današnje šole je bila kar v bolnišnični kapeli, kasneje pa v II. nadstropju Splošne bolnišnice Celje, nad današnjo bolnišnično kuhinjo in jedilnico. Prostori so bili namenjeni 52 učenkam in šolskemu internatu.

V letu 1971 so ukinili šolski internat, prostore pa so, namesto šoli, dodelili bolnišnici, ki je širila svojo dejavnost. Dolgoletna ravnateljica Stanislava Škrabec je šolo trdno vodila. Skupaj s kvalitetnim, a maloštevilnim kadrom, pa je izšolala generacije dobrih in strokovno zelo usposobljenih medicinskih sester. Bila je tudi soustanoviteljica Društva medicinskih sester Celje. Od takrat pa vse do danes je šola z društvom tesno povezana.

Pod okriljem ravnatelja Franca Puncerja je šola razširjala dejavnost z dislociranim oddelkom v Trbovljah in uvedbo programa bolniški strežnik. V prvi polovici 80. let je prostorska stiska postajala nepremostljiva. Padle so prve ideje o gradnji nove šole. A kaj več od narejenih načrtov, dodeljene lokacije na področju Glazije in odobrenih finančnih sredstev ni prišlo. Zaposlenim in dijakom je ostal grenak priokus, da družbi ni mar za njihove tegobe.

Kolektiv je nadaljeval s kvalitetnim delom na vseh vzgojno-izobraževalnih področjih, kar se je obrestovalo. Številna priznanja, ki so jih dijaki dosegali in prinašali v šolo, so to potrjevala.

Leta 1991 je vodenje šole prevzela ravnateljica Marija Marolt. Ena izmed glavnih nalog, ki si jih je zadala ob prevzemu vodenja šole, je bila reševanje prostorske stiske in izboljšanje delovnih pogojev za dijake in kolektiv. Začasna rešitev je bila najeti vilo Sonjo v neposredni bližini šole. Kljub temu je pouk še vedno potekal v dveh izmenah. V tem obdobju je bil obnovljen tudi stari del šole, kjer so dosegli maksimalno prostorsko izkoriščenost. V času praznovanja 45-letnice so stekla prva pogajanja za finančno uvrstitev šole med velike investicije v državi.

Vpis novincev se je iz leta v leto povečeval. Šola je širila programe. Razredi in delovni kabineti še zdaleč niso dosegali standardov in normativov za šolsko delo. Mlini za prostorsko razrešitev, največje želje generacij dijakov in zaposlenih, so se počasi začeli premikati. Ob 50-letnici šole so dijaki in zaposleni dobili najlepše darilo – novo šolo.

Srednja zdravstvena šola Celje je ena najlepših slovenskih šol. V vzgojno-izobraževalno delo je vključenih 1.054 dijakov in 250 odraslih v štiri izobraževalne programe. Šola izvaja tudi več tečajnih oblik izobraževanja (maser, pediker, maniker in vizažist) in nacionalne poklicne kvalifikacije za našete poklice.

Zaposluje 83 pedagoških in strokovnih delavcev, ki dajejo dijakom dovolj kvalitetno strokovno podlago za delo v zdravstvenih ustanovah ali za nadaljnji študij. Zaposleni se trudijo sooblikovati dijakovo

Stavba v kateri šola deluje danes
(Foto: Matej Koren)

pozitivno samopodobo, razvijati human in etičen odnos do sočloveka ter utrjevati njihovo pripadnost zdravstvenemu poklicu. Poleg strokovnega znanja in dobrih nasvetov za delo ter življenje nasploh lahko dijaki širijo svoje obzorje z aktivnim sodelovanjem v najrazličnejših izvenšolskih aktivnostih. Dijaki na različnih tekmovanjih posegajo po najvišjih mestih. Tradicija vzgoje dobrega zdravstvenega kadra, med katerimi nekateri danes zasedajo vodilna delovna mesta v različnih zdravstvenih ustanovah po Sloveniji, zavezuje kolektiv Srednje zdravstvene šole Celje za dobro vzgojno-izobraževalno delo še naprej.

*Dijaki med nastopom na proslavi DMSBZT Celje leta 2008
(Vir: arhiv DMSBZT Celje)*

Sodelovanje med našo šolo in Društvom medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Celje lahko opišemo kot zelo plodno in ustvarjalno. Strokovne sodelavke naše šole dolgoletno sodelujejo v organih društva. Sodelovale so pri ustanovitvi društva, pomagajo pri rednem delovanju, izdelavi programov dela, pripravi vlog in poročil o delu. Prav tako so vseskozi vključene v izvršilne organe društva. Vsakoletno sodelovanje šole ob zaznamovanju mednarodnega dneva medicinskih sester, kjer naši dijaki pod vodstvom mentorjev pripravijo točko na proslavi, je tudi že stalnica dobrega sodelovanja z društvom. Šola društvu večkrat ponudi prostore, kar jim pripomore k temu, da lahko izpeljejo strokovne delavnice.

Sodelovanje s prejšnjo predsednico gospo Marjano Vengušt, in tudi z novo predsednico gospo Tomislavo Kordiš, poteka zelo dobro. Veselimo se novih izzivov in priložnosti, ki jih ustvarjamo skupaj. Ne nazadnje pa nas povezuje vzgajanje mladih ljudi na področju zdravstvene nege. K temu nas zavezuje tudi Srebrni znak Društva medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Celje, ki ga je šola prejela leta 2003. Dijakinjam in dijakom pokažemo eno izmed možnosti vključitve v društvo po končanem izobraževanju. Tudi to je dobra pot, ki jo gradimo skupaj z Društvom medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Celje.

Zavedamo se, da je dobro sodelovanje šole z društvom izjemnega pomena, zavezuje nas, da ob kvalitetnem delu iščemo nove razvojne možnosti na temeljih, ki smo jih ustvarili z dobrim sodelovanjem.

Katja Pogelšek Žilavec,
ravnateljica Srednje zdravstvene šole Celje

VISOKA ZDRAVSTVENA ŠOLA V CELJU

Ustanovitelj Visoke zdravstvene šole v Celju (VZŠCE) je Regijsko študijsko središče v Celju, javni zavod pristojen za razvoj terciarnega izobraževanja na območju Savinjske (statistične) regije.

VZŠCE je bila ustanovljena v mesecu maju 2009 na podlagi sklepa Senata za akreditacijo Sveta RS za visoko šolstvo (sklep št. 6033-61/2008/8) in je vpisana v Razvid visokošolskih zavodov pri Ministrstvu za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo. V mesecu juniju 2009 je bilo pridobljeno še soglasje Sveta RS za visoko šolstvo k visokošolskemu strokovnemu študijskemu programu 1. stopnje Zdravstvena nega (ZN) (sklep št. 6033-178/2009/2), v mesecu oktobru pa se je študijski program že pričel izvajati.

VZŠCE je samostojni visokošolski zavod, ki izvaja izobraževalno in znanstveno-raziskovalno dejavnost na področju zdravstva, zdravstvene nege in družbenih ved. V letošnjem študijskem letu je v študijski program v vseh treh letnikih vpisano 151 študentov, 58 pa je absolventov.

V prvi letnik visokošolskega strokovnega programa 1. stopnje Zdravstvene nege se lahko vpiše, kdor je opravil zaključni izpit v katerem koli štiriletnem srednješolskem programu ali maturo ali poklicno maturo.

Vsi kandidati, razen kandidatov z opravljenim zaključnim izpitom, poklicno ali splošno maturo v programih zdravstvena nega ali tehnik zdravstvene nege, morajo opraviti 100 ur propedevtičnega programa iz vsebin zdravstvene nege.

Visokošolski strokovni študijski program ZN se izvaja 6 semestrov oziroma 3 leta, v obsegu skupno 5.400 ur, 2.300 ur je kliničnega usposabljanja. Program je ovrednoten s 180 kreditnimi točkami. Študijski program se izvaja kot izredni študij, ki je prilagojen zaposlenim študentom. Predavanja potekajo med tednom v popoldanskem času in ob sobotah dopoldne. Praviloma potekajo predmeti zaporedno oz. največ dva predmeta vzporedno.

Katja Esih, direktorica RŠS in Gorazd Voga, dekan VZŠCE
(Vir: arhiv VZŠ v Celju)

Praktične vaje
(Vir: arhiv VZŠ v Celju)

Na VZŠCE se študij izvaja v obliki predavanj, kliničnega usposabljanja, individualnega dela, seminarskih in laboratorijskih vaj. Klinično usposabljanje se izvaja v učnih zavodih šole na različnih strokovnih področjih, skladno s predmetnikom. Vsi zavodi, s katerimi sklepamo pogodbe o izvajanju kliničnega usposabljanja, imajo status učnega zavoda pri Ministrstvu za zdravje RS. Pogodbe o sodelovanju ima VZŠCE sklenjene že z več kot tridesetimi učnimi zavodi v naši širši regiji in tudi izven nje.

VZŠCE ima konstituirane štiri katedre: Katedro za zdravstveno nego, Katedro za temeljne medicinske vede, Katedro za klinične medicinske vede in Katedro za družbene vede.

VZŠCE je vpisana v evidenco organizacij pri Javni agenciji za raziskovalno dejavnost RS in ima raziskovalni inštitut. Inštitut za vseživljenjsko izobraževanje in svetovanje (IVIS) pa z izobraževanji in svetovanji skrbi za prenos znanj in dobrih praks s ciljem dviga kakovosti in varnosti dela tako v zdravstveni negi kot v vsem zdravstvu.

VZŠCE je uspešna tudi na področju mednarodnega sodelovanja saj je aktivna članica v mednarodni zvezi COEHRE (Consortium of Institutes of Higher Education in Health and Rehabilitation in Europe), pridobili smo Erasmus univerzitetno listino, ki omogoča mednarodno mobilnost študentov, profesorjev in drugega osebja visokošolskega zavoda ter sodelovanje v projektih s tujimi visokoškolskimi institucijami. V juniju 2013

pa bomo v okviru Erasmus IP organizirali mednarodno poletno šolo, ki se je bodo poleg naših študentov in visokošolskih učiteljev udeležili tudi partnerji s Portugalske, Poljske in Hrvaške.

Bilateralni sporazum o sodelovanju ima VZŠCE sklenjen z: Northumbria University, Newcastle, Velika Britanija, Durham University, Durham, Velika Britanija, Medical University of Lublin, Lublin, Poljska,

Spoznavanje kabineta za zdravstveno nego
(Vir: arhiv VZŠ v Celju)

Medicinski fakultet Sveučilišta u Rijeci, Hrvaška, Portuguese Red Cross Health School, Lizbona, Portugalska, CESPUP – Advanced Polytechnic and University Cooperative – Polytechnic Health Institute of the North, Gandra, Portugalska, Visoka medicinska šola v Čupriji, Srbija.

Diplomantke in diplomanti po zaključenem študijskem programu pridobijo strokovni naziv diplomirana medicinska sestra/diplomirani zdravstvenik in so usposobljeni za samostojno opravljanje poklica na primarnem, sekundarnem in terciarnem nivoju zdravstvene dejavnosti brez opravljanja pripravništva ter za nadaljevanje študija na 2. stopnji (strokovni magisterij). Diploma naših diplomantov je veljavna v EU.

V predavalnici
(Vir: arhiv VZŠ v Celju)

V visokoškolskem strokovnem študijskem programu 1. stopnje Zdravstvena nega na Visoki zdravstveni šoli v Celju so zaključili že tudi prvi diplomanti.

Duška Drev,
prodekanja za izobraževalno dejavnost

OD BREZSKRBNIH DNI DO POMEMBNIH ODLOČITEV

Manuela Petek
(Vir: osebni arhiv Manuele Petek)

Se še spomnite kdaj 1. razreda, brezskrbnih dni, ko je bila naša edina skrb, kako bomo popoldne preživeli na igrišču ali pa domača naloga, ki je nikoli ni bilo veliko? Se nasmehnete, ko se spomnite, kako ste plišaste medvedke pospravili v omaro, in da vam zvečer duhov ni odganjala več vam najljubša igrača, ali pa da ste se končno navadili luč ugasniti preden ste zaspali?

Takrat nam ni bilo potrebno razmišljati o ciljnih in željah za prihodnost. Takrat se še nismo zavedali, da bomo mi nekoč tisti, od katerih bo odvisno naše življenje; da bomo tudi mi morali sprejeti odgovornost, se zresniti in odrasti; da bomo tudi mi enkrat postali velike, odgovorne osebe, ki bomo vsak dan sprejemali pomembne odločitve. Priznam, jaz se nisem zavedala, da se bom nekoč morala odločiti, kaj si želim postati, ko »bom velika«. Ob takšnih in podobnih vprašanjih sem se samo nasmehnila. Sama pri sebi sem ponavljala, se tolažila in pomilovala, da je še daleč ta dan, in da mi o tem še ni potrebno razmišljati.

Potem so leta tekla tako hitro, da jim skoraj nisem uspela slediti. In potem kar naenkrat 9. razred, ko se je čas kar ustavil. Vsi so govorili o pomembni odločitvi – vpisu v srednjo šolo.

Postavljala sem si vprašanja, kaj je tisto, kar si v življenju želim početi, kaj je tisto, kar me veseli, kako se vidim čez 5, 10 let? Toliko vprašanj, jaz pa tako zmedena, neizkušena, brez znanja o življenju in brez resnih ciljev kako naprej ... Ampak odločitev je pač morala pasti.

In odločila sem se – želim pomagati pomoči potrebnim, biti ob nekom, ki me bo potreboval in mu bom prav jaz lahko v oporo; želim opravljati humano delo, ponosno nositi modro-belo uniformo in biti del nečesa večjega, del tima, ki bo soodločal, kaj je dobro in kaj najboljše za bolnika. Zato sem se odločila za Srednjo zdravstveno šolo.

Ko se danes oziram nazaj – minila so namreč štiri leta, z veseljem povem, da sem maturantka – ponosno zaključujem srednjo zdravstveno šolo. V tem času so moje želje postale resničnost, podoba o moji prihodnosti je še bolj jasna, moja odločitev trdnjša. Šolo zapuščam z izkušnjami, z znanjem, z nedvoumnim ciljem, postati diplomirana medicinska sestra. Zato vprašanja o moji poklicni odločitvi na tej točki niso več potrebna.

V času šolanja mi je predvsem praktični pouk omogočil, da sem se naučila spoštovati vrednost življenja ob tem, ko sem spremljala njegovo minljivost. Biti ob bolniku, tudi umirajočem, ob svojcih, ko nas potrebujejo – to je vendar tisto, kar nas naredi ljudi; biti človek do človeka. Biti medicinska sestra ne pomeni le opravljati svojega poklica, ampak pomeni poslanstvo, ki ga je potrebno opravljati s srcem.

In misel za konec: »Nikoli, zares nikoli ne pozabite, da lepa beseda in topla dlan vedno najdeta pravo srce na tem svetu.«

Manuela Petek, 4. e,
Srednja zdravstvena šola Celje

KO SEM ZAPUŠČALA OSNOVNOŠOLSKE KLOPI ...

... sem bila polna idej. Videla sem se v veliko poklicih, a vendar neodločna. Želela sem pomagati ljudem, želela sem postati oseba, ki bi osrečevala druge, jim dajala nasvete. Želela sem postati medicinska sestra. Ampak nekaj me je begalo ... Še vedno moja neodločnost. Videla sem namreč še veliko drugih priložnosti, ki mi jih je bilo škoda izpustiti iz rok. Mislila sem si: »Kaj, če bi bila farmacevtka ali pa psihologinja ... Morda športni trener?« Stopila sem k socialni delavki na šoli, kjer sva skupaj iskali rešitev. Po skoraj enournem pogovoru sem poklicala mamo in ji povedala: »Odločila sem se, na gimnazijo grem!« Ko so me starši naslednji teden peljali na vpis, še kar nisem bila gotova vase. Še vedno sem premlevala, poslušala sošolke in nove želje so se mi kar odpirale ... Naenkrat sem si zamislila biti policistka. In v naslednjem momentu bi bila morda fotografinja. DOVOLJ! Odločila sem se, na gimnazijo grem. S tem sem si podaljšala možnost izbire poklica in spekter tega je bil zelo širok. Tako sem se tolažila in po tiho še kar odlašala.

Tina Masten
(Vir: osebni arhiv Tine Masten)

In končno: počitnice! Iskala sem moje prvo počitniško delo. In glej jo usodo, pripeljala me je v bolnišnico. Dobila sem delo čistilke, ki sem ga opravljala rada in s ponosom. Uživala sem predvsem, ko sem lahko komu kaj pomagala, ga usmerila ali ga samo velikodušno pozdravila. In dnevi so bili veliko lepši, saj me je to osrečevalo. Zato sem iz dneva v dan bolj zavidala sestram v modrem. Videla sem, da lahko one še veliko več naredijo za bolnika. Na delo sem hodila do konca, do zadnjega dne počitnic.

1. septembra pa se je začela šola in s tem tudi učenje. Meni pa so misli neprestano uhajale v bolnišnico. Pomislila sem, da bi se morala predstaviti na srednjo zdravstveno šolo. Všeč mi je bil poklic medicinske sestre, radiologa, fizioterapevta ... Vse! Vsi poklici kjer bi lahko pomagala ljudem. »Ampak, kaj pa če si premislim? Naj kar tako pustim gimnazijo?« Zopet nisem bila odločna. Doma so me podpirali v vseh odločitvah. Veliko sem hodila k psihologinji na šoli, da mi je svetovala. In končno, po polletnem razmišljanju sem zbrala pogum in se odločila za prepis. Tako sva s psihologinjo oddali prijavnico in kmalu sem izvedela, da se želi kar nekaj dijakov prepisati na zdravstveno šolo. Izvedela sem, da bo potekal izbor med prijavljenimi, saj ni bilo več veliko prostora za nove dijake. Tedaj so pritekale solze. Mislila sem, da ne bom sprejeta. Da ne bom nikoli pomagala bolnikom, in da nikoli ne bom oblečena v modro.

Čakanje je bilo mučno. Ko pa sem izvedela, da sem sprejeta, so spet pritekale solze. Bile so solze sreče. Vsa žalost je bila pozabljena. Bila sem presrečna.

Hkrati se je približeval moj zadnji dan na gimnaziji Lava. Vedela sem, da bom izgubila veliko prijateljev in tudi učiteljev, ki so bili zelo dobrosrčni in preprosti do učencev. Ampak odločila sem se ... Grem na pot k uresničitvi svojih sanj. Še sedaj vem, kako je bilo prvi dan, ko sem prišla na Srednjo zdravstveno šolo. Vem, kako sem bila oblečena. In še sedaj podoživljam strah, ki sem ga imela v sebi. Ali me bodo sošolke, sošolci, učitelji sprejeli, mi bo v šoli šlo?

Po pogovoru s psihologinjo sem izvedela, da moram narediti precej diferencialnih izpitov. Ampak jaz sem vedoželjno in pogumno zakorakala v svet zdravstvene nege. Počasi sem opravljala izpite za nazaj in nekajkrat mi je tudi spodletelo. Napačen pristop ali premalo znanja? Bilo je zares naporno, ampak

poti nazaj ni bilo, volje mi pa tudi ni pobralo. Minevali so tedni, meseci in ... in minilo je že skoraj tudi zadnje šolsko leto.

Če sedaj pogledam nazaj, ko imam vse »pod streho« in zaključujem zadnji letnik zdravstvene ... Ne, ni mi žal! Ob praksi uživam, osrečuje me, če mi je moč zadovoljiti pacientove potrebe in želje. Ob delu v bolnišnici sem poleg dela in bolnikov spoznavala tudi druge poklice, s katerimi se lahko prav tako približaš bolnikom in jim pomagaš drugače.

In tako sem se odločila, da svojo vpisnico za študij pošljem na fizioterapijo. Upam, da uspem na poti k uresničitvi sanj. Zavedam se, da mi lahko spodleti. V tem primeru sem še vedno sestra. Medicinska sestra. In če bo moja poklicna pot ostala v zdravstveni negi, se ji bom posvečala in delala z bolniki z veliko častjo in ponosom. Konec koncev je bila to nekoč moja velika želja, nositi modro uniformo pa moje sanje.

In sanje že skoraj živim!

Tina Masten, 4. E,
Srednja zdravstvena šola Celje

MOJA MUZIKOTERAPIJA

Marko Žerjav
(Vir: osebni arhiv Marka Žerjava)

Najprej bi lepo pozdravil vse bralce jubilejnega zbornika, ustvarjalcem zbornika pa bi zaželel še veliko ustvarjalnega dela v prihodnje.

Sem Marko Žerjav, diplomant na Fakulteti za zdravstvene vede v Mariboru, smer zdravstvena nega. Moja odločitev za izobraževanje in kasneje tudi delo v verjetno najbolj humanem poklicu na Zemlji sega v leto 2002, ko smo se v osnovni šoli morali odločiti, kaj nas veseli v življenju in se vpisati v srednjo šolo. Moja želja je bila prav ta, ki sem jo izbral, in tako sem se vpisal v Srednjo zdravstveno šolo Celje, smer zdravstvena nega. Odločitev za to je bila popolnoma moja, je pa nekaj malega pri tem dodal moj prijatelj, ki je že hodil na to šolo, in seveda si vsak, ko je še mladostnik, vzame vzor v kakšni starejši osebi. In tako sem pridno prekrmaril do mature in jo uspešno tudi opravil. In zopet sem prišel do še ene življenjske odločitve, to je vpis na fakulteto. Želel sem še naprej ostati v tem poklicu in si širiti obzorja, zato sem se vpisal na Fakulteto za zdravstvene vede v Mariboru. Že takrat so bile kar visoke omejitve in moram priznati, da sem imel kar veliko sreče, da

sem bil sprejet, saj sem zbral enako število točk, kot je bilo potrebnih za vpis. Ko sem videl, da sem sprejet, se mi je res odvalil kamen od srca in dopust, ki sem ga preživel tisto leto, je bil verjetno moj najlepši. Nato so se zame začela najlepša študentska leta. Tudi vstajanja ni bilo več tako zgodnjega, kot v srednji šoli, saj sem živel v študentskem domu in se mi ni bilo potrebno več voziti od daleč. Vseskozi sem pridno hodil na faks, opravljal izpite, redno prakso in ta študij se mi je zdel res sproščen, sploh, če sem obveznosti opravljal sproti. Sedaj sem v fazi, ko mi do uspešnega zaključka šolanja manjka še diploma, ki jo trenutno pišem. Moja izbrana tema je »Uporaba muzikoterapije v psihiatriji«.

In zakaj »muzikoterapija«?

Odgovor je preprost, ker se tudi sam ukvarjam z glasbo, saj igram v narodnozabavnem ansamblu, ansamblu Donačka, in sem si že od nekdaj želel našo dejavnost vključit v moj izbrani poklic. In to je verjetno zadnja priložnost tekom študija. Moram povedati, da smo v ansamblu zelo dejavni, sploh čez poletje, saj ogromno igramo po različnih odrih po Sloveniji. V preteklosti smo se udeleževali tudi mnogih festivalov in prejeli kar nekaj

Marko (prvi levo) v ansamblu Donačka
(Foto: Miran Salobir)

nagrad. Je pa usklajevanja med delom v ansamblu in delom v zdravstvu zelo veliko, kar sem videl že med študijem. Oboje terja svoj čas. Upam da bom po končanju študija našel delo med razumevajočimi sodelavci, da se bom lahko še naprej ukvarjal z glasbo. V prihodnje se vidim v poklicu zdravstvene nege kjer koli, saj v tem času verjetno ni priložnosti na pretek. Je pa res, da me zelo zanima delo na psihiatriji ali delo v ambulanti. Skratka, tudi v prihodnje želim usklajevati moje delo v službi in delo z ansamblom, saj me oboje v življenju zelo veseli in bi rad to počel dokler se bo dalo. V zadnjem času, sem se kar veliko časa posvečal glasbi, tako da je bila diploma malo »na čakanju«. Toda prihaja čas, ko si vedno več časa vzamem tudi za diplomu in zato jo mislim v doglednem času končati. Na koncu pa bi rad dodal še kitajski rek, ki se ga je vredno držati. »Tvoje telo je zdravo, kadar je srce zadovoljno.«

Hvala, da sem lahko sodeloval v jubilejnem zborniku, tudi z mojo življenjsko izkušnjo prepleteno s poklicem, ki terja ogromno empatičnega odnosa med vsemi akterji, ki sodelujejo v timu in pacienti, ki rabijo socialno podporo nas, zdravstvenih delavcev.

Marko Žerjav

KULTURA,
UMETNOST,
DRUŽENJE IN ŠPORT

KULTURA IN UMETNOST

Poleg izobraževanja, ki je stalnica društvenega delovanja, se zavedamo, da je znanje vrednota, ki jo v vsakdanjem življenju vse bolj cenimo in potrebujemo v delovnem okolju. Zavedamo se tudi, kako težko in stresno je naše delo ob pacientu, zato smo se v društvu leta 2001 odločili in podprli sklep, da poleg strokovnih tem posvetimo čas še drugim vsebinam, ki nas bodo bogatile sproščale, da bomo lažje opravljali naše poslanstvo.

Naš namen je bil predvsem organizirati ogled gledaliških predstav, operet in oper v naših, slovenskih gledaliških hišah in operah. Sprostitev in druženje nas še kako bogatita in pomagata premagovati vsakdanje težave, ki nas spremljajo na naši življenjski in službeni poti.

Tako je bilo v zadnjem desetletju organiziranih veliko ogledov kulturnih prireditev, ki so bile vse dobro obiskane. Predvsem komedije so tista zvrst sprostitve, ki nas do solz nasmejijo. Kajti stari pregovor pravi: »Smeh je pol zdravja.«

Ogledali smo si kar nekaj komedij v SNG Celje. In sicer: Stevardese pristajajo, Brucka v Ljubljani, Burka o jezičnem dohtarju, komedijo Elizabeta je zagreta, predstavi Evrofilija in Elling. Nadvse zanimiv je bil ogled glasbene predstave Bakhantke s Heleno Blagne v glavni vlogi in predstave Bajadera. Med najboljšimi predstavami je vsekakor bila zmagovalka celjskih dnevov komedij z naslovom Shugar ali nekateri so za vroče. V SNG Celje smo si prav tako ogledali komedijo Lažeš, kradeš škampe ješ, monokomedijo Jamski človek in Pižamo za šest. Zelo poučna in zanimiva je bila komedija Agencija za ločitve ter predstava Spustite me pod kouter gospa Markham. Seveda pa brez ogleda musicala Kabaret tudi ni šlo.

V Kulturnem domu v Žalcu je bila na sporedu opereta Hmeljarska princesa, ki smo si jo z veseljem ogledali. Pritegnila nas je komedija Čaj za dve. Nikakor pa nismo želeli izpustiti najbolj gledanih komedij vseh časov na domačih tleh 5 žensk.com ter 5 moških.com.

Pot nas je vodila tudi v ljubljansko operno hišo, kjer smo si ogledali opero LA Boheme in balet Labodje jezero. V Plesnem forumu v Celju smo si ogledali komedijo z naslovom Ah moški ... V Mariboru smo v operni hiši spremljali odrsko predstavitev operete Netopir in si ogledali koncert Božične pesmi vsega sveta. Seveda pa nas je pot vodila tudi preko meje. In sicer najprej v Beograd, kjer smo si ogledali predstavo z naslovom ŠINE v Jugoslovanskem narodnem pozorištu. Najbolj pa nam je ostala v spominu nepozabna opera v Zagrebu, ki je predstavila življenje Edith Piaf in vse njene uspešnice, ki večini še danes odmevajo v ušesih.

Ogled predstave v Mariboru
(Vir: arhiv DMSBZT Celje)

Ogled predstave Edith Piaf v Zagrebu
(Vir: arhiv DMSBZT Celje)

To bi bilo na kratko vse. Predvsem je bila naša želja, da omogočimo čim večjemu številu naših članov in članic udeležbo na kulturnih prireditvah, kjer bi se sprostili in duhovno obogatili in s tem marsikomu polepšali dan, mogoče teden. Želeli smo, da bi uspešno nadaljevali delo na področju zdravstvene in babiške nege, kajti zavedati se moramo kako smo soodvisni med seboj in tesno povezani v skupnem poslanstvu, to je skrbi za ljudi.

Marjana Vengušt

VOKALNA SKUPINA CVET

Nastop v Vojniku
(Vir: arhiv Vokalne skupine Cvet)

Vokalna skupina Cvet je bila ustanovljena pri Društvu medicinskih sester, babc in zdravstvenih tehnikov leta 1993. V letošnjem letu praznuje 20. obletnico delovanja, ki so jo pevke proslavile z dvema jubilejnima koncertoma v maju in juniju.

V Vokalni skupini Cvet pojejo Irena Kraljič in Ljudmila Par – 1. sopran, Nataša Augustinčič in Saraja Hribernik – 2. sopran, Minka Mikša in Olga Nezman – 1. alt, Silva Pešec in Tadeja Pfeifer – 2. alt. S pesmijo izražajo čustva, pozitivne misli in z ritmom ter harmonijo posegajo v globino lastnih src in src poslušalcev. Čeprav se je zasedba v zadnjih letih nekajkrat spremenila, jim veselja do petja in pozitivne energije nikoli ni zmanjkalo,

saj pevke združuje ljubezen do pevske ustvarjalnosti in odgovornost do skupinskega dela. Umetniško vodenje vokalne skupine je pred dvema letoma prevzela Špela Kasesnik, magistrica glasbeno pedagoških znanosti na Akademiji za glasbo Univerze v Ljubljani, smer glasbena pedagogika.

Vsako leto izvedejo dva tradicionalna koncerta, in sicer letnega v Narodnem domu v Celju ter božični koncert v cerkvi Sv. Duha v Celju, kjer pojejo pesmi najrazličnejših zvrsti, domačih in tujih avtorjev. Na koncertih delijo oder z gosti različnih pevskih sestavov, s priznanimi instrumentalisti in z mladimi ustvarjalci. S posebno pozornostjo in občutkom zapojejo varovancem posebnih zavodov, otrokom, ostarelim in bolnim.

Vsa leta aktivno sodelujejo v ljubiteljski kulturni dejavnosti, spodbujajo veselje do glasbe med članicami in člani poklicnih društev ter dodajajo delček sebe v kulturni utrip delovanja DMSBZT Celje. Glede na odzive publike lahko rečemo, da so prepoznavne v javnosti in da s svojo tradicionalnostjo ter kakovostjo izvedenih nastopov pripomorejo tudi k promociji tako v domačem kot tudi v širšem prostoru.

Irena Kraljič,
organizacijska vodja
Vokalne skupine Cvet

PESEM NAS POVEZUJE

Naj vas pozdravim z besedami duhovne in organizacijske vodje, dve desetletji gonilne sile Vokalne skupine Cvet, Olge Nezman: "Petje je dragocen spremljevalec v življenju. Podari ti veselje, zadovoljstvo, čustvom odpre vrata in te pripelje med dobre ljudi. S pesmijo so bolniki, domski varovanci, otroci različnih zavodov in ljudje, potrebni pomoči, lažje našli pot do nas in njihova hvaležnost je bila izražena na tisoč načinov. Spoznanje, ki me spremlja od ideje do danes, se vseh 20 let ni spremenilo!"

In res je, pevke z umetniško vodjo mag. Špelo Kasesnik, s pesmijo izražamo čustva, pozitivne misli, z ritmom in harmonijo pa posegamo v globino lastnega srca. Veselimo se lastnega napredka, se učimo prilagajati, spoštovati, vrednotiti in sprejemati odgovornosti. Dvajset let, obogatjenih s pesmijo, ni mačji kašelj. Naša Špela trdi, da je malo amaterskih komornih skupin, ki bi uspešno in neprekinjeno delovale tako dolgo obdobje. Njena magičnost ob nevidnem vihtenju dirigentske paličice, sposobnost usklajevanja ženskih glasov in naša energija, dajejo Vokalni skupini poseben pečat ter žar.

V jubilejnem letu smo nanizale obilo uspešnih nastopov, razveselile mnogo starejših src v domovih starostnikov, nastopile na porokah in nekaj nežnih pesmi zapele tudi ob slovesih. Izdale smo jubilejni bilten s pomembnimi mejniki v dvajsetletnem delovanju "Cveta", posnele promocijsko zgoščenko s pesmimi, ki jih najraje prepevamo in izpeljale jubilejni koncert v Narodnem domu v Celju ter koncert po koncertu v prekrasni dvorani Pokrajinskega muzeja Celje.

Vsem, ki ste nas v teh letih podpirali in nam stali ob strani, vsem, ki nas razveseljujete kot hvaležno občinstvo in na kakršen koli način pomagate pri delovanju vokalne skupine, se iz srca zahvaljujemo in vam v mislih podarjamo najlepši, raznobarven in dišeč cvet.

Prispevek zaključujem z besedami sedanje organizacijske vodje, Irene Kraljič: "Ko besede ne zmorejo povedati tistega, kar doživljamo, je pesem tista, ki nam na najžlahtnejši način obarva življenje, nas združuje in spremlja, ko smo žalostni, radostni, srečni, vzneseni ..."

Se morda ne strinjate?

Pevke nekdanjih in zadnje zasedbe z umetniško vodjo Špelo Kasesnik (prva desno) v prijetnem druženju po zaključenem koncertu ob 20-letnici Vokalne skupine Cvet
(Foto: Peter Čepin Tovornik)

Tadeja Pfeifer,
Vokalna skupina Cvet

USTVARJALNA OSEMDESETA

V času predsedovanja gospe Viktorije Rehar so bili organizirani nagradni natečaji z zdravstveno-vzgojno tematiko za vrtce, osnovne in srednje šole. Izdelki so bili razstavljeni v sklopu prireditev ob svetovnem dnevu zdravja.

V obdobju Olge Nezman so bili v UO društva prepričani, da so v delovnih sredinah tudi sodelavci, ki radi ustvarjajo in tako širijo ter bogatijo svoje znanje izven stroke. Zato so se leta 1983 odločili, da ob 20-letnici društva ponovno organizirajo razstavo likovnih izdelkov, ročnih del, kulinarčnih dobrot, izdelkov narejenih med delovno terapijo, izdelkov vzgojno-varstvenih zavodov in drugih hobi izdelkov. Dvodnevna razstava »Medicinska

Gospa Alice Javšnik ob svojih delih danes
(Foto: Zdenka Salobir)

sestra, medicinski tehnik in njihova ustvarjalnost« je privabila veliko obiskovalcev. Posebna komisija je med razstavljenimi izdelki izbrala najlepše in jih nagradila. Razstava je postala tradicionalen spremljevalni dogodek Dneva medicinskih sester in tehnikov. Z dveh dni se je podaljšala v nekajdnevni kulturni dogodek, ki je razveseljeval obiskovalce skoraj desetletje.

Leta 1987 je bila ob pomoči DMS Celje organizirana samostojna razstava umetniških del ljubiteljske slikarke, Celjanke Alice Javšnik. Na razstavo, ki je bila postavljena ob dneve medicinskih sester, ima lepe spomine. To so bili ustvarjalni začetki njene slikarske poti, ki traja še danes. Kot sama pravi je njen slikarski opus danes izrazno bolj dovršen. Volje in slikarskega navdiha ji po toliko letih še ni zmanjkalo. Spomin na razstavo, ki jo je pripravila takrat, pa je še vedno živ.

Zdenka Salobir

Drage razstavaljalko!

Iskrene čestitke ob prelepi razstavi, ki sem jo občutila kot "katalog vzorcev" ustvarjalnosti, estetike, umetnosti, domišljivosti, podjetnosti, predsem pa - v vsakem izdelku je del nas samih, delček pravega srca, moči, odpo-vedovanja ...

Vesela sem, da razstajate, nadalžujete, dopolnjujete naš vsakdan. Le tako bomo ostale prisotne tudi z dobrimi in najboljšimi kvalitetaми v svoji osebnosti, znanju.

Zadovoljva odhajam o prelepe razstave, ki je zagotovo vzpodbuda za nas naslednje.

Olga Nezman

Utrinek iz knjige vtisov leta 1988
(Vir: arhiv DMSBZT Celje)

STROKOVNE EKSKURZIJE IN POTOVANJA

Cilj strokovnih ekskurzij je bil približati aktualne strokovne teme članom DMS Celje in s tem dvigniti strokovni nivo ter širino znanja. Obenem pa ponuditi spoznavanje drugih delovnih okolij, njihovo organiziranost in sodelavce v teh sredinah. V številnih zdravstvenih ustanovah, ki so jih člani obiskali na začetku, so gostitelji pripravili strokovna predavanja in ogleda.

V poročilu društva za leto 1983 so prvič omenjene, in tudi realizirane strokovne ekskurzije v zdravilišče Radenci, zdravstveno postajo Planina pri Sevnici in Beograd ter Novi Sad. Treh potovanj se je skupaj udeležilo 242 medicinskih sester in tehnikov. Leta 1985 je bila strokovna ekskurzija v Zdravilišče Dobrna in ogled Medicinskega centra Split ter obisk otoka Visa. Potovanj se je udeležilo 289 članov.

V naslednjih letih so člani društva potovali po Koroški in Gorenjski, leta 1987 so obiskali Čuprijo in turistično rekreativni center Lipik ter Vojno medicinski center Rimske Toplice. Željni toplega sonca in morja so si ogledali naravne in kulturne znamenitosti Zadra, Kornatov in Petrove gore, Brione ter Pulo in Hrvaško Zagorje. Povzpeli so se na Grossglockner, občudovali okolico Blatnega jezera in pokukali čez italijansko mejo. Idejni vodja prvih izletov je bila zagotovo tedanja predsednica društva gospa Olga Nezman.

Takšnemu načinu druženja je bila naklonjena tudi njena naslednica, gospa Marjana Vengušt, ki so ji udeleženci izletov, predvsem pa upokojeni člani društva, rekli kar »naša mami«. Od leta 1997 dalje so člani redno potovali po svetu v bližnje in bolj oddaljene kraje. Spoznavali so kulturo etnografske značilnosti narodov in njihovo zgodovino. Nepozaben je bil izlet na otok Elbo z njegovo izjemno bogato sredozemsko floro. Nekaj posebnega je bila strokovna ekskurzija v Sežano z ogledom jame za speleoterapijo. Starši in otroci so se veselili otroškega izleta v Gardaland. Na vse je naredil poseben vtis božični Dunaj, saj je bil izlet zaradi velikega zanimanja večkrat ponovljen. Na popotniškem repertoarju preteklih let so bili še enodnevni izleti v Pomurje, strokovna ekskurzija z ogledom bolnišnice Valdoltra

*Pred podjetjem Hartmann v Nemčiji
(Vir: arhiv DMSBZT Celje)*

in ribjim piknikom, ogled živih jasic v Postojnski jami, obisk srednjeveškega dneva v Friesachu v Avstriji in ogled pustnega karnevala v Benetkah.

Članstvo se je želelo družiti in potovati, a en sam dan je bil premalo. Zato so bili organizirani tudi dvodnevni izleti. Udeležencev izletov, ne enih ne drugih, pa v vseh teh letih ni bilo malo, so potovali v Trst, kjer so si ogledali grad Miramare in znamenite tržaške ulice, se potepali po čudoviti Toscani, Makedoniji in občudovali Nacionalni park Kornati ter slapove Krke. Z balonov smo občudovali Dolenjske griče posejane z vinogradi in se z rafti podali po reki Krki. V spominu ostaja

*Lovčen, Črna gora leta 2005
(Vir: arhiv DMSBZT Celje)*

Črna Gora in vzpon na Lovčen ter obisk Sarajeva in sprehod po Baščaršiji. Sprehajali so se po znamenitem dubrovniškem Stradunu, si ogledali Beograd z okolico, potovali v Bosansko Krajino in splavarili po reki Vrbas ter v dolini Neretve obirali mandarine. Leta 2013 pa so se člani društva podali na dolgo vožnjo v italijanski biser petih zemlja, tako imenovane Cinque Terre.

Vsa ta leta so v vseh dosedanjih izvršnih odborih pripravili in izpeljali že kar tradicionalno martinovanje. Prepotovali so vso Slovenijo po dolgem in počez in večkrat martinovali v Beli krajini, v Pomurju, Prekmurju in na Krasu z ogledom jame Vilenice. Podali so se na martinovanje tudi v sosednjo Madžarsko, obiskali Kumrovec in zaključili v Kostanjevici pri Krškem. Potepali so se po Dolenjski in tudi po Istri. Tako so udeleženci martinovanj spoznavali kulturne običaje ob tem prazniku v različnih vinorodnih okoljih, okušali kulinarčne posebnosti, se seznanjali s pridelavo sortnih vin in kulturo pitja v različnih priznanih vinskih kletah v naši lepi domovini in izven njenih meja. Sproščeno vzdušje in krajevni običaji so na obraze udeležencev pričarali nasmeh, noge so se večkrat zavrtele v ritmičnih harmonikah, domov pa so se vedno vračali dobre volje in polni energije za naslednje potovalne napore.

Seveda je članstvo želja po potovanjih pripeljala do te meje, da so v društvu začeli razmišljati o organizaciji večdnevniških izletov v tujino. Tako so s pomočjo turistične agencije organizirali tudi daljša potovanja po Evropi, ki so bila vedno v jesenskem času. Obiskali so številna mesta in države ter občudovali krajinsko arhitekturo, lokalne posebnosti in običaje. Prvo tako potovanje je bilo v Turčijo, in sicer obisk Istanbula in njegove okolice. V letu 2000 so potovali po Angliji, kjer so prvič izkusili kako izgleda naftna kriza. V Londonu so se z obiskom muzeja Florence Nightingale poklonili njenemu spominu. Izpeljali so večdnevno strokovno ekskurzijo v Nemčijo z ogledom tovarne Hartmann. Prav tako so si na potepanju po Škotski ogledali Univerzo v Glasgou in njen oddelek za zdravstveno nego. Pot jih je vodila v daljno in lepo Portugalsko. Želja po novih dogodivščinah je kar lepo število članov odpeljala na ogled

London leta 2000
(Vir: arhiv DMSBZT Celje)

Druženje in veliko dobre volje
(Vir: arhiv DMSBZT Celje)

Danske, Švedske in Norveške. Ogledali so si tudi Finsko z njenimi fjordi in se na enem teh izletov odpeljali vse do oddaljenega St. Peterburga, da bi si v tamkajšnji operni hiši ogledali balet Labodje jezero. To doživetje je bilo za vse udeležence izjemno in resnično nepozabno.

Pot jih je nato zanesla še na Poljsko in vse do znamenitega Nürnberga v Nemčiji, v Švico in Italijo, na Škotsko, Portugalsko, na Irsko, pa v Francijo, kjer so potovali po dolini Alzacije, si ogledali še Provanso in Azurno obalo. Nepozabna je bila predvsem zelena Irsko in obisk tovarne piva, kjer je potekala pokušina svetovno znanega Guinnessa. Ne nazadnje je padla želja po potepu po Korziki in Sardiniji. Leta 2011 jih je želja po

eksotičnem odpeljala v daljni mistični Maroko. Lani je prevladala pobuda po ogledu dežele, kjer je bival sloviti grof Drakula, to je Romunije ob tem pa smo si ogledali še Bolgarijo. Pred kratkim smo se vrnili iz zanimive Andaluzije. Zagotovo smo kakšno potovanje pozabili omeniti, vsa pa so bila izvrstno obiskana. Pomembno je, da so bili člani zadovoljni in so bili izleti dobro izpeljani. Če se je kdaj kaj zalomilo, so vsi udeleženci to zagato sprejemali z razumevanjem, predvsem pa strpno in z dobro voljo. A k sreči je večino izletov zaznamovala dobra volja in popotniška žilica vseh udeležencev.

Marjana Vengušt in
Zdenka Salobir

Obisk pršutarne Lokev
(Vir: arhiv DMSBZT Celje)

Dedinje, Beograd leta 2004
(Vir: arhiv DMSBZT Celje)

Martinovanje na Madžarskem
(Vir: arhiv DMSBZT Celje)

Beneški karneval
(Vir: arhiv DMSBZT Celje)

Maroko
(Vir: arhiv DMSBZT Celje)

Maroko
(Vir: arhiv DMSBZT Celje)

Portugalska leta 2003
(Vir: arhiv DMSBZT Celje)

Korzika
(Vir: arhiv DMSBZT Celje)

Irska ekspedicija
(Vir: arhiv DMSBZT Celje)

V sončni Toskani
(Vir: arhiv DMSBZT Celje)

IZLETI UPOKOJENIH MEDICINSKIH SESTER, BABIC IN ZDRAVSTVENIH TEHNIKOV

V arhivu za leto 1992 zasledimo prvi zapis o enodnevem izletu upokojenih medicinskih sester na Roglo. Slednje so od takrat pa do danes prečesale in prepotovale skoraj vse kotičke naše domovine. Prestopile so meje sosednjih držav in na avtobus vedno prinesle dobrote iz domače kuhinje, obilo dobre volje in potovalnega duha. Morda so tako organizirano potovale tudi pred letom 1992, a zapisi o tem žal niso ohranjeni. Od leta 1997 so upokojeni člani redno potovali skupaj vsaj enkrat letno ali pa so se pridružili na izletih še aktivnim članom društva. Vse od takrat dalje jih je pot peljala na različne konce in kraje po Sloveniji in preko njenih meja.

Na Bohinjskem jezeru
(Vir: arhiv DMSBZT Celje)

Tako so obiskali Zasavske hribe z okolico, si ogledali Slovenske Konjice od Zlatega griča do Janževega vrha, se potepali po avstrijskem Minimundusu in občudovali svet v malem. Podali so se tudi v bližnjo Rogaško Slatino, kjer so si ogledali zdravilišče, muzej na prostem v Rogatcu in obiskali grad v Podsredi. Pot je upokojence vodila na Gorenjsko vse do italijanskega Trbiža. Želja po zobanju češenj jih je popeljala v Goriška Brda. Obiskali so Koroško, kjer so splavarili po Dravi. Odpeljali so se do jezerskega bisera Bleda, tam so poskusili znamenite blejske kremne rezine ali po domače »kremšnite« in se z ladjico zapeljali po Bohinjskem jezeru. Prevozili so avstrijsko Koroško in si ogledali tamkajšnje znamenitosti. Na avstrijskem Štajerskem so se med drugim peljali po Železni cesti s terenskimi vozili imenovanimi »hamerji« ter si ogledali tamkajšnji rudnik železove rude. V Avstriji, v mestecu Althaus, poteka vsakoletna povorka različnih izdelkov, ki so narejeni iz samih narcis. Gledati vse te čudovite skulpture iz cvetja je nepozabno doživetje. Prav posebno doživetje je bila vožnja z muzejskim vlakom od Jesenic do Goriških Brd, ker so lahko opazovali lepote Slovenije z železniških tirov. Pot je upokojene popotnike vodila tudi v sosednjo Hrvaško, kjer je bil organiziran ogled mesta Zagreba in Varaždina. Leta 2012 je bila uslišana želja udeležencev iz preteklih let. Pot je naše izletnike vodila v Istro, kjer so si ogledi stara istrska mesteca in spoznavali bogato zgodovino in kulturo Istranov. Bilo čudovito in nepozabno.

V Beli Krajini
(Vir: arhiv DMSBZT Celje)

Zadnji po vrsti, nikakor pa ne poslednji izlet, ki je bil izpeljan maja 2013, je društvene popotnike vodil v Novo Gorico, Čedad in med prijazne Rezijane. Ob vseh prigodah, ki so se zgodile na posameznih izletih in popotovanjih, je zanimiva ta, da kadar koli so upokojeni člani potovali v Avstrijo, jih je skoraj vedno spremljalo slabo vreme. Dež je bil naš spremljevalec tudi zadnje leto. A dobri družbi niti dež ne more do živega.

Zdenka Salobir in
Marjana Vengušt

Rogatec - v hladni senčici
(Vir: arhiv DMSBZT Celje)

Na festivalu češenj v Goriških Brdih
(Vir: arhiv DMSBZT Celje)

Splavarjenje na Dravi leta 2003
(Vir: arhiv DMSBZT Celje)

Minimundus, Celovec leta 1998
(Vir: arhiv DMSBZT Celje)

Rezija leta 2013
(Foto: Miran Salobir)

V muzeju brusov, Stolnica
(Foto: Miran Salobir)

ŠPORTNE AKTIVNOSTI

Na željo članstva in v trendu osemdesetih let so bile v letih 1982 do 1987 v Rogaški Slatini organizirane športne igre MEDICOTRIM zdravstvenih delavcev Zdravniških društev in DMS Celje, Murska Sobota, Ptuj, Maribor, Velenje in Slovenj Gradec, ki se jih je udeležilo preko 200 članov. Športniki rekreativci so tekmovali v tenisu, streljanju, namiznem tenisu, plavanju, kegljanju, šahu, krosu, nogometu, rokometu, košarki, odbojki in trim kolesarjenju. Tekmovalci obeh celjskih društev so med ekipami in med posamezniki osvojili prehodni pokal. Leta 1988 je Medicotrim odpadel zaradi premajhnega števila prijav iz drugih regij Štajerske. Člani drugih društev so želeli, da so igre organizirane za vse zdravstvene delavce in ne samo za medicinske sestre in zdravnike.

Tek, igre Medicotrim
(Vir: arhiv DMSBZT Celje)

Zavod RŠC Golovec je bil v decembru 1985 pobudnik humanitarne prireditve za izgradnjo celjske bolnišnice. Pri organizaciji sta sodelovala še DMS Celje in ZD Celje. Ob bogatem spremljajočem programu je bil glavni dogodek dneva srečanje med zdravstvenimi delavci SB Celje in Zlato selekcijo v malem nogometu.

Leto 1986 je bilo športno zelo aktivno. Skozi vse leto so tekle popularne športno rekreativne trim akcije v več športnih panogah: planinarjenje, šahovski turnir in športne aktivnosti v različnih ekipnih športih. Vrstila so se številna meddruštvena športna srečanja. Članice celjskega društva so se udeležile športno zabavne prireditve za modernizacijo Splošne bolnišnice Celje. Organiziran je bil kolesarski trim od ZD Celje do Griž in Polzele s povratkom v Celje.

V osemdesetih letih sta zdravniško in sestrsko društvo redno prirejala medicinski ples, ki so se ga radi udeleževali tako zdravniki kot sestre.

V naslednjih letih je društvo skupaj z ZD Celje plačevalo v 50 % deležu najem enega teniškega igrišča ob športni dvorani Golovec za potrebe članov, ki so to ugodnost z veseljem koristili.

Na medicinskem plesu
(Vir: arhiv DMSBZT Celje)

Za športne igre Medicotrim je zanimanje počasi upadalo. Leta 1989 so bile igre izvedene za člane DMS Celje in celjskega zdravniškega društva na Petričku pri Celju. Potekale so z manj izvedenimi panogami. V program so organizatorji vključili tudi zanimive družabne igre.

V začetku devetdesetih je številno članstvo DMSZT Celje izrazilo željo za ugodnejši nakup smučarskih vozovnic za smučanje na Rogli in kopalnih kart za kopanje v Termah Zreče. Razliko do polne cene je društvo pokrilo iz dela zbranih članarin.

Tedanja predsednica društva gospa Olga Nezman je poskrbela tudi za organizirano pohodniško

dejavnost. Med člani je našla izurjenega vodnika Ludvika Stoparja, ki je vodil številne pohode na Triglav in Triglavska sedmera jezera. Za hojo je vladalo veliko zanimanja. Pohodništvo in vzpone na Triglav je za svoje vzela tudi naslednja predsednica Marjana Vengušt, ki je skupine redno spremljala.

V zadnjem desetletju so člani hodili na izlete, kjer so bile vključene tudi športne aktivnosti. Tako so v Srbiji raftali, v Sloveniji leteli z baloni, se udeleževali rekreativnih pohodov, se preizkusili v nordijski hoji. Pogostokrat je kar padla ideja in člani so posedli v avtomobile ter se odpeljali na bližnje hribe in hodili, se družili ter zabavali. V letu 2013 je bila na željo članov ustanovljena tudi tekaška ekipa.

Zdenka Salobir

Pohod na Kunigundo
(Vir: arhiv DMSBZT Celje)

Polet z balonom nad Dolenjsko
(Vir: arhiv DMSBZT Celje)

Rafting na Vrbasu, Srbija
(Vir: arhiv DMSBZT Celje)

Nordijska hoja na Pohorju
(Vir: arhiv DMSBZT Celje)

VZPONI NA TRIGLAV

Svoj prvi kamenček v mozaiku delovanja Društva medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov sem dodal, ko smo začeli sodelovati v akcijah pod geslom »Trimko«. Imeli smo tudi tekmovanje, ki se je odvijalo v bazenu v Rogaški Slatini. Pobudnica akcij je bila Olga Nezman.

Glede na to, da sem leta 1987 zapustil kirurgijo in se zaposlil v Ambulanti prve pomoči v Cinkarni Celje, mi je bila tam dana možnost pohodništva v gore. Prvi pohod sem leta 1987 organiziral v glavnem za delavce Cinkarne. Interes je bil velik in kmalu sem ponovil organizacijo pohoda na Triglav še za Društvo medicinskih sester Celje. Temu je sledilo še sedem pohodov na Triglav in deset na Triglavska sedmera jezera. Vsi pohodi so bili zelo dobro obiskani, v tistem času tudi smiselni in predvsem sproščeni.

Teh pohodov zagotovo ne bi bilo, če pohodništva ne bi podpirali in prisluhnili članstvu obe tedanji predsednici društva, Olga Neznam in Marjanca Vengušt. Poudariti moram, da sta se obe udeležili pohodov na Triglav in Sedmera jezera. Pri tem je prednjačila Olga, ki je poskrbela tudi za kulturni program, ki smo ga imeli na Sedmerih jezerih. Vseh teh pohodov pa zagotovo ne bi zmožel sam brez mojih prijateljev – vodnikov.

V spominu mi je ostal pester vzpon na Triglav, ko nam je močno nagajalo vreme, a se je vse srečno in uspešno končalo. Ko sem vodil štirideseti pohod na Triglav, se ga takratna predsednica Olga ni udeležila. Še več, ostala je doma in prišla z drugo skupino na planino Vogar. Na moje veliko presenečenje so mi s kamenčki čez cesto napisali »LUKA 40 X«. Te kamenčke imam še danes spravljene v moji planinski sobi. V njej bi našli kar nekaj rekvizitov, ki so popestrili športno-pohodniško delovanje našega društva. Vsakomur so vrata odprta, da si jih ogleda.

Veliko »krstov« naših članic na vrhu Triglava sem izvedel, komentarjev in zahval pa je toliko, da se jih ne da vseh opisati. Želim si, da bi bil tudi ta prispevek kamenček spodbude za nadaljevanje tradicije pohodov na Triglav in Sedmera jezera.

Vsem želim varen korak!

Za jubilejni zbornik DMSBZT Celje sestavil »stari« Ludvik – LUKA Stopar.

Planinski krst na Triglavu
(Vir: osebni arhiv Ludvika Stoparja)

Ludvik s soprogo Majdo
(Vir: osebni arhiv Ludvika Stoparja)

Ena od številnih Ludvikovih skupin na vrhu očaka
(Vir: osebni arhiv Ludvika Stoparja)

Vzpon na Okrešelj
(Vir: osebni arhiv Ludvika Stoparja)

Počitek po naporni hoji
(Vir: osebni arhiv Ludvika Stoparja)

Pohodniki med vršaci
(Vir: osebni arhiv Ludvika Stoparja)

Ob Triglavskem jezeru
(Vir: osebni arhiv Ludvika Stoparja)

Težaven vzpon
(Vir: osebni arhiv Ludvika Stoparja)

TEKAŠKA EKIPA DMSBZT CELJE

Na pobudo članice DMSBZT Celje, je bila v začetku aprila 2013 ustanovljena tekaška ekipa. Ekipa trenutno šteje 19 članic in članov. Nekaj se nas z rekreacijo ukvarja že kar nekaj časa, tek pa je postal del našega življenja. Naš osnovni cilj temelji na tem, da naredimo nekaj zase, se med seboj družimo in čas namenimo rekreaciji, za katero nam vedno zmanjka časa. Želimo si preteči čim več kilometrov, prosti čas združiti kot prijetno s koristnim, s tekom premagovati stres in težave, ki se rade kopičijo ter tako pozitivno vplivati in spodbuditi tudi naše najbližje, sodelavce, prijatelje ...

Pridno smo trenirale (posamično, v skupini) in se prvič kot članice DMSBZT Celje udeležile maratona v Radencih. Maratona se je udeležilo

Članice na maratonu v Radencih
(Vir: osebni arhiv Jane Petelinšek)

osem članic. Vsaka je tekla za svojo dušo in za ekipo. Pretekle smo različne razdalje od 5,5 km, 10 km pa vse do 21 km in svoj uspeh zaznamovale kot prava ekipa, ki se je med seboj spodbujala in bodrila.

Na našo ekipo smo zelo ponosne in zato smo se prvič predstavile v svojih majicah, ki jih krasi društveni logotip.

Vzdušje na maratonu je bilo nepopisno, še posebej za članice, ki so se prvič preizkusile na maratonu, oziroma na tekmovanju nasploh. Ravno te punce so lahko vzor vsem, ki želijo narediti nekaj zase, spremeniti način življenja in strmeti po zdravem in aktivnem življenju. Ni lahko začeti, saj so naša telesa preobremenjena in utrujena. A vsak človek je odgovoren zase in ima možnost izbire. Počasi se daleč pride in naše ekipa je dokaz, kaj lahko naredi dobra volja, dobro izkoriščen čas, ki nam je na voljo, pa čeprav ga je res malo. Korak za korakom se kmalu spremeni v kilometre in kilometer v zdrav način življenja, ki ga popestrijo prijatelji, ki s teboj tečejo in imajo kmalu za seboj veliko pozitivnih izkušenj ter uspešnih maratonov. Po prvi pozitivni izkušnji nas čaka še veliko tekaških podvigov (Maraton Mozirje, Eko tek Ljubljanski maraton ...), ki se jih bomo z veseljem udeležili, neobremenjeni z časom, saj so naši uspehi uspešno pretečeni kilometri in užitek v teku. Upam, da bo naša tekaška ekipa zaživela kot celota in pretekla še veliko kilometrov v dobro in v čast vsakemu od nas, vam, društvu in ne nazadnje tudi našim varovancem, bolnikom. Tekalci smo vedno polni energije, ki izžarevamo veselje, ki ga delimo z vami. Saj ko pogledamo življenjsko črto, se vsak nasmeji in ozre v tisto smer, ki nas pomirja, daje občutek zdravja, veselja in ugodja – in to je za nas tek. Hvala vam za vso podporo in spodbudo, verjemite, da nam to pomeni največ. Želimo, da še v naprej dihate in tečete z nami.

Tekaški pozdrav!

Jana Petelinšek,
članica tekaške ekipe DMSBZT Celje

»Želimo si, da najde pot v naše društvo prav vsaka medicinska sestra, babica in zdravstveni tehnik, da skupaj gradimo boljšo pot stroki zdravstvene in babiške nege povsod, kjer le-ta deluje.«

Strokovno DMSBZT Celje
Strokovno društvo medicinskih sester,
babic in zdravstvenih tehnikov Celje
Gregorčičeva 5
3000 Celje
Slovenija